

FORMULÆ
ORATORIÆ
IN
USUM SCHOLARUM
CONCINNATÆ;

Vnâ cum
ORATIONIBVS,
DECLAMATIONIBVS, &c.

Deq̃
Collocatione Oratoria, & artificio demum
Poëtico, præceptumculis.

Quinta Editio
Long' & auctior & emendatior.

LONDINÆ
Impensis ROB: MILBOURN.
MDCXXXVII.

3. 11. 18

NOBILITATE
Stemmatis, foelicitate in-
dolis, spe virtutis, præsig-
nibus adolescentulis,

M^{ro}. { PEREGRINO
FRANCISCO
ROBERTO &
VEERO } BERTIE,

Filiis Illustrissimi herois, Do-
mini ROBERTI, Comitis *Lindi-*
sie, magni Angliæ Camerarii; nobi-
lissimi Ordinis PERISCCELIDIS,
Equitis; atq; à *Secretariis*
Regiæ Majestati *Conciliis*, Ho-
noratissimi Domini:

Suis multum honorandis *discipulis*, uni-
versam *sublunaris* hujus, & *super-*
lunaris mundi, quam sperare pos-
sunt, quam optare licet,
beatitudinem.

Igniculi Heroici,

Vod in partu Libero-
rum, id ipsum in partu
Ingeniorum sepius
evenire solet; Soboles
matrem, pari amore

a Vnus-
quisq; a-
mat benefi-
cia sua—

Magis illa
juvant quæ
pluris emū-
tur. Juven.
Satyr. I I.
b Vngil.
Eclog. 4.

c—Tanta
est discipu-
lorum no-
stri tempo-
ris ingra-
tudo, ut ubi
primum
discesserūt
à conspectu
præcepto-
rū, statim
obliviscan-
tur veteris

non profecutur, quo mater a sobo-
lem. Vt enim flumina non sunt re-
flua in scatebras, sed deflua in Oce-
anum; sic amor descendit, non as-
cendit: proinde cum adoleverit
proles, mater passim ferè neglecta
jacet, ejusque longa decem mensi-
um fastidia, b cogitantur rariùs. Pæ-
dagogis similiter (quorum labores,
dolores, studia, desideria, vota, &c.
munificentius aliquod avt docti me-
ruerunt) quæ refertur gratia? imò,
quæ non c contumelia? nam simulac
discipuli isti sui (in quibus parien-
dis, vitæ ferè, & valetudinis dis-
pendium fecerunt) vel in nutricis
Academix devolvuntur gremiū,
vel ad publicos honores promoventur,
non solum sentiunt, verum lo-
quuntur de illis (quondam suis,) tam
sollicitis præceptoribus, ceu
beneficii, neq; agnoscant per quos profecerint. Expertus &
sciens loquor. Multi enim ex officina, & umbraculis meis
prodiervnt, qui me nunc nihilo plus æstimant quàm por-
carium, aut mulionem obj.ctissimum. Text ep. 120. Vt
quod olim Phæbus (Metam. 2.)—non satis, inquit, ab avi-
sori mea p.ncipius, fuit irrequieta, pigetq;
Actorum sine fine mihi, sine bonore laborum?

tertiæ filiis, plagosis Orbiliis, triobolaribus mancipiis: cum ipsi interim (quos dixi) præceptores, alumnos adeo perditè ament suos, ut ipsam vitam. illorum gratiâ, non vereantur profundere, si tandè post mille exhaustos labores, masculum pepererint ingenii scæum.

Non ego hæc queror (honoranda juvenus) quasi subverer in vobis aliquidpiam tale futurum, (quod absit, longè absit, imò vos, infinitis parasangis, omnes, quos adhuc uspiam noverim, in obsequio, de quo loquor, præcurritis adolescentulos; & egregium hæc in re, universæ nostræ pueritiæ præbetis exemplar:) sed ut vestra laus & vera nobilitas, ex degeneri aliorum inhumanitate, barbaroque planè ingrati animi vitio laborantium, magis magisque clu-

—Fac meminoris secundum principes & Episcopos, neminem magnificentiis posse mereri de reprob.

quàm ludi literarum magistrum, si rudibus ad hoc & in quæntis habitum se quacibus animis, & entem in illor Christo dignam, easque literas quæ semper optimo cuique placherunt.

Erasm.

Rot. Cordo ludimag. Erfordicnsi— —obsecro te per musas, ut in hac re uni desides Christo, qui tibi solus ob oculos debet obversari, a quo solidiorem tantò referes gratiam, quantò magis hic referte munus, neq; ingratus curat, neq; gratus potest.—Erasm.

Trist. E.
leg. 9.

cescat, Vósque adeo ferè soli, me-
ritissime vestre laudis, glorià ac
splendere appposito, ex illà apposità
plurimorum tenebrôsà mentis
crassitie adhuc indies inclarescatis.

Quod igitur Ovidius olim, de
quodam qui illi, etiam in Tomo
exuli, arctioris amicitie glutine
adhaferat; idem ego singulis ve-
strum, Tibi autem (speratissime
Domine PEREGRINE) speciatim
voveo, viz. ut

Quo pede cœpisti, sic bene
semper eas—

Et tuum generosum animum, (ut
Hippolochus suum Glaucum) eti-
amnum adhortor;

Iliad. 6.

Ἄνδρες ἀνδρείων καὶ ἐοικότερον εὐμειναι
ἄλλων.

Μὴ δὲ γὰρ Πάτριον ἀποτρέψω, οἱ
μεγ' αἰετι

Ἐν Ἀγροῖς ἐγένοντο.

Pers. sat. 3.

Adhuc udum, & molle lutum
es, nunc nunc properandus, &
acri, fingendus sine fine, rotâ,

* &

* & vera virtutis imago, cereæ
huic pueritiæ est imprimenda. Vir-
tus sola est, & unica nobilitas; Pa-
tricius enim sanguis, quo quisq; (ut
plurimum) appellatur Nobilis; est
tanquam color in picturâ rubi-
cundus, ubi nullus intrinsecus ca-
lor; *Ψυχὸν ἔχοντα* nobilitatis
cadaver; simia aurea gestans in-
signia, ^c & asellus leonis exuvii
impalliat. ^d Noluist prudentissi-
mus Ulysses, de nobilitate suâ
ampullescere, utcunque Deus esset
in utroque parente, (noluist in-
quam) Nam (ut Seneca) qui ge-
nus jactat suum, aliena laudat; di-
sertè igitur inquit,

Et genus, & proavos, & quæ non
fecimus ipsi,

Vix ea nostra voco—

Verus autem est ille nobilis, Mag-
nus reverâ Magnas, & verus, & bonus,

Quem genus & genius pariter
virtutis & artis

A 4

Nobi-

* Fascibus
& purpuris
gloriaris?
vanus error
hominis, &
inanis cul-
tus dignita-
tis fulgere
purpurâ,
mente for-
d sece. No-
bilitate ge-
nerosus es?
parentes
tuos laudas;
omnes ta-
men pari
sorte nasci-
mur, solâ
virtute di-
stinguimur.
Minut. Fe-
lix in Octa-
vio.
^c Melius est
ut in vobis
gloriantur
parentes,
quam ut
vos in pa-
rentibus glo-
riemini.
Chrysost.
^d Met. 13.

e Pro nobilibus labendi sunt omnes qui studiis liberalibus excolunt animum. Pingant alii in clypeis suis leones, a-

Nobilitas —

Heroica enim (vel in ipso Ajace) fortitudo, equivocca planè fuerit, nec tanto nomine digna, imò nihil omnino aliud (si virtus & eruditio defuerint) quam truculentus ille Polyphemus extincto oculo.

quilas, tauros, & leopardos: plus habent verè nobilitatis, qui pro insignibus suis tot possunt imagines depingere, quot perdidicunt artes liberales. Eras. de civil. mor. pueril.

Tota licet veteres exornent undiq; ære

Atria, nobilitas sola est atq; unica virtus.

—*miserrimum est aliorum icnũmbre famæ,*

Ne collapsa ruant subductis tecta columnis.

—*quis enim generosum dixerit hunc, qui*

Indignus genere, & præclaro nomine tantum

*Insignis—*Juv. sat. 8.—*Animus fecit nobilem—*Sen. Epist. 44.

Iustinus patre armentario natus in Thraciâ, Senatũs & militum consensu factus est Romanus Imperator.

—*Notum est humile genus Maximini, Pupieni, Aureliani, Valentis—*&c.

—*Aschinis mater tympanistria fuit.* Lucian. in Somp.

Monstrum

Monstrum horrendum informe
ingens.— *

Vos igitur (nobilissimi igniculi) vos (inquam) obtestor, per sacrum honoratissimi vestri stemmatis genium; per speratissimam vestram indolem, per inhiantem totius Reipub. expectationem; ut in hoc herbescentis ætatis vere, omnes plantas in horto Palladis, ut jam pulchritudine floris, ita denuò messis ubertate longè superetis; ut de vobis aliquando tandem, in maturam ætatem accrescentibus, parentes, amici, vestrates omnes, dulcissimum decerpant fructum; cum generosa vestra indoles, illis honori & solatio; familiæ lumini; Reipub. columini fuerit, vota implens cumulatè omnium. Vos interim nullos abnuite labores, quominus, cum jam estis nobilissimi,

Odys. 9.

Ænead. 3.

* Iphicrates
futoris cre-
debatur fili-
us, tamen ob
virtutem,
& rei mili-
taris periti-
am factus
est Atheni-
ensium Im-
perator:
unde Har-
modio, ei
ob generis
ignobilita-
tem convi-
tia ingeren-
te, meum,
inquit, ge-
nus à me
recipit, tu-
um in te
desinit.
Plutarchus
imperat.
apophthegm

Agathocles Siciliae rex figulo est patre natus. Autim. lib. 22.
Demosthenis patrem cultellos vendidisse autor est Valer.
Max. Cicero patrem quia ex familia fulloniam exercen-
tibus questum fecerat, fullo audiuit: quod convivii loco
Tullio objecit Fufius Calenus apud Dionem. lib. 46.

* —videre
tum liccat
illos, qui
jūm, ab
avis & ata-
vis, & omni
retro nobi-
litate, ornare
quem lau-
damus: ut
ranorum
sterilitatem
radix fec-
cunda con-
pescit, &
quod in-
trictu non
teneas, mi-
reris in
truncō.

Hieronym
ad Deme-
triad.

—sunt su-
perbian
quæsitam
meritis:
Horat. lib.
3. Ode 30.

in nobiliores tamen adhuc evada-
tis, & deforme existimate, quos di-
guitate præcellitis, ab iis virtutibus
superari. Viam ad Honorem, per
virtutis templum, patere cognosci-
te; * Nec desunt vobis, è vestrà
nobilissimâ familiâ oriundi, qui om-
ni virtutum fulgore emicuerunt;
neq; minorem profectò gloriam, suo
in veram Religionem zelo, quam
vel supremo honoris apice, nacta
est, augustissima illa Heroïna, ve-
stra Abava, radiosum & illustre
Willughbiani generis sydus, Do-
mina KATHARINA, Suffolciæ Du-
cissa, cum ab impetuosis Marianæ
persecutionis procellis, exulabat in
Germaniam, unâ cum marito, ubi
(agnoscentes se peregrinos esse in
terrâ (quod Apostolus de sanctis,
Heb. 11. 13, 14.) apertè declara-
bant se patriam quæsisse) Avum
vestrum, illustrissimam Heroem
inibi natum, PEREGRINUM no-
minabant; cujus jam immortale no-
men, Tu qui succedis (honorande
PEREGRINE) conservas, & he-
reditario

hereditario quodam jure vendicas, sic
— uno avullo non deficit alter

Ænead. 6.

Aureus—

Ac proinde quod Ascanio olim
suo Æneas, idem nunc & tibi, tuus
abavus,—

Ænead. 12

Tu facito mox, cum matura a-
doleverit ætas

Sis memor : & te animo repe-
tentem exempla tuorum,

Et pater Æneas, & avunculus
excitet Hector.

— in antiqua
virtutem, a-
nimosq; vi-
riles & pa-
ter Æneas,
&c. Æne-
ad. 3.

Mañti estote (nobilissimi pupil-
li) mañti estote (cum bono Deo)
in studiis vestris, hastam Minervæ
vibrantes, antagonistas vestros
configentes, flumine illos vestrae e-
loquentiæ obruentes, & totum lite-
rarum Oceanum frequenti haustu
ingurgitantes, sacri librorum hel-
luones. Habetis quibuscum quoti-
diè possitis congregari, quorum emu-
lemini diligentiam, & verè sacram
literarum famem, qui nihil adco-
malint, ac in doctos evadere.

Hi proprium decus, & partum in-
dignantur honorem

Ænead. 5.

Ni teneant : *vitamq;* volunt pro
laude pacisci.

Hos successus alit; possunt, quia
posse videntur.

Vestra ego de causâ (ut omnem mo-
verem è viâ laterculum, ac facilli-
mum vobis rimarer ad Heliconâ
tramitem, & tanquam vestigia sig-
narem præeundo, ubi vos. vestrum
imprimat^{is} imitando pedem) has
Oratorias formulas^m vestro priva-
tim usui, * paucis retrò mensibus,
contextui; quas (cum plusculum ex-
igerent laboris, & temporis, quàm
res nostra facile permetterent, tran-
scribendo, missis insuper mendis
pseudographicis, qua obrepserint in

m Et mi-
nime favos,
& Dædala
fingere te-
sta. Georg.
lib. 4.

* Fuit
namq; id
mibi sem-
per nescio
quo modo,
persuasissi-
mū, eas ad
sermonis
ubertatem,
ornatum,

vim, varietatem, adjumenti allaturas esse non parum : plu-
rimum etiam subsidii his, qui meliorū scriptorum imitati-
oni se deditos esse profitentur. Si enim in vasis, ceterisq;
rebus manufactis, ad aliarum similitudinem formandis. post
comparatam materiam, partibusque singulis jam effectis,
nihil aequè sollicitum habet fabrum, quàm ut partū quam
aptissima fiat comp. sitio, & coagmentat^o : si in ædibus
ad aliarum similitudinem extruendis non longitudinis, al-
titudinis, latitudinisq; sed etiam commissuræ & contig-
nationis rationem habere solet diligens atq; induc^{ti}us fa-
ber : ita de his orationum claviculis studiosus, &c.—

Scharus—

manuscriptis) à vobis quaso, & vero nomine per prelum, in condiscipulorum vestrorum usum, transire sinite. Faxit Dominus Deus ut vos sitis nunc & olim cultui suo devoti, ut parvus Samuel; f zelo divino pradii ut octennis Josiah, sapientes ut Solomon, & (ut Christus ipse Luc. 2. 52.) proficiatis sapientiâ & atate & gratiâ apud Deum & Homines. Ita precatur qui est, & est futurus.

f 1 Sam. i.
28. 2 Reg.
22. 1.
1 Reg. 3. 7.

■ Schola Lincolnienſi octavo Iduum Aprilis.
1627. \

Vestri Honoris
(dum vixerit)
observantissimus.

Ioannes Clarke.

FORMULÆ ORA-
TORIÆ, PUERILI-
BUS EXERCITIIS
ACCOMMODATÆ.

Lectori Salutem.

Longum est iter ad
Doctrinam per *Prae-*
cepta, per *Exempla*,
breve : monet igitur
Pædagogos, rei
literariæ Dictaturâ dignus, me-
dulli-legus, & flori legus ille *Al-*
stedius, ^a ut non modò doceant
facienda, sed etiam *faciendo* ; su-
umque *quisquis* aliquid quatur gregē,
ut olim *Dædalus*, *Icarum*; ^b *Me-*
duce, *carpe viam*, — ne miselli pu-
eri in *Parnassi* dumetis expatien-
tur soli; Eloquentiæ enim flumina,
ut

Senec ep. 6.

^a *Scholast.*
col. 2696.

^b *Met. 3.*

ὡς ἐκ-
 δεδοικέναι
 καὶ μὴ ἐκ
 δεδοικέναι

* Putavi
 equidē me
 non malē
 operam col-
 locaturum,
 si nōnullas
 formulas
 in unum
 volumen
 congestas,
 & quasi in
 tabernā
 diversis lo-
 culis di-
 stinctas ex-
 ponerem.
 Sehor.
 d Cop.verb.
 fol. 198.
 pag ult.
 c In epist.
 ad Pet. Vi-
 ler.

ut olim *Aristotelis* & *Acroama-
 tica* (quę edidit quasi non edidis-
 set) sine *Delio* suo *Natatore*, tra-
 nabilia non sunt; qui autem suo,
 suis præluxerint exemplo, pluri-
 mū illos promovisse experti
 cernimus. * Non aliā de re, puto
 magnum illum literarum *Atlan-
 tem*, *Erasmum Roterodamum* ad-
 ductum esse, ut in tantillas minu-
 tias descenderet, cū ad *Copiam*
 suam *Verborum* se diverterit, stu-
 diosę juventutis gratiā contex-
 endam. Quinimō ipsiusmet, hasce
 quas *Ego* (ut ut, illum hand passi-
 bus equis, insequar) lineas primas
Formularum & *Transitionum*, usui
Scholis fore non exiguo, observa-
 vit. Ipsum audi; ^d Proinde expedit
 plurimas *Exordiorū formulas* ha-
 bere, sunt & *Narrationis complures*
modi. Quin & connectendi ratio-
 nes prescribende sunt, ^c quis sit op-
 timus futurus transitus ab *Exor-
 dio* ad *Narrationem*, à *Narratione*,
 ad *Divisionem*, ostendat & for-
 mulas aliquot, quibus ibi commo-
 de

ne possint *Exordiri*, aut etiā *Perorare*: — Post illum *Richerius* —
Constat (inquit) ipsum *Tullium* (ejus imitatione qui *Demosthenis* exordia collegerat) librum quendam Principiorum composuisse, & quosdam *Locos*, &c. —

f Obserr.
 animor. pa.
 264 &
 Lips. insti-
 tut. epist.
 cap. 12.

Et quis *hæc* neget, (inquies?) non dubium est ului fore jam. & in ulu apud *summates Oratores* fuisse dudum, *hasce* (quas tu nar-
 ras) *Oratorias formulas*: Sed quis? *Quid tu?* Tuāne refert? Ut tu in *hæc scænâ?* *Sus* (*Hui!*) *Minervam!* *Pigmæus Herculem!* *Grillus So-
 ratem!* Fateor, ingenuè fateor (*novi enim quā sit mihi curta su-
 pellex*) quā omnium *undecunque* ineptissimus sim, qui *Formulas* *hasce* delinearem; verū enim ve-
 rò, tametsi ab *Apelle* solo pingi de-
 buissent, nempe *viris doctis*, qui ta-
 les, ut plurimum *muscas*, & & mi-
 nutias contemptui habent; *Zeu-
 xim* tamen (ut opinor) aut *Proto-
 genem*, aut aliquem (*ipsum me*, si
 aubeat) *illis* longè inferiorem non de-

g d'etòs è
 sup'èves
 m'qas.

h Pedare-
tus. Brus.
lib. I. ca. 18.

dedignantur. Utcunque enim *me-
tam* (ad quam collimo) *hanc*, alius
forſan ſcèliciùs *contingat*, alius *ca-
ſtrum* faciùs expugnet; conatus
tamen *noſter* nunquam, vel in *hac*
re, vel in aliis, *Reip.* puerorum
Scholæſtica inſervituris, defuturus
eſt: Siquidem (ut ille olim *Lace-
dæmonius*, vir uſquequaque bonus
h quem alii magiſtratu, & *meritis*
anteverterant) æquo alacriq; fe-
ram animo, *Plurimos* me *meliores*
reper̃tos eſſe, & peritiores in tene-
râ puerorum *indole* inſtituendâ;
voluntate tamen & *ſedulitate*, nul-
li cedere volo, cujus cauſâ, *nullos*
labores, *nullas obſectatorum* ſu-
gillationes, ſycophanticos *Momo-
rum* morſus, nulla demùm vene-
nata *invidiæ* ſpicula reformidò:
imò nec *vitam* ipſam, adeò mihi
charam habeo, ut *eam* pro commu-
ni bono expendere gravarer: Ope-
ram non ſolùm *meam*, quātulacun-
que ſit, ſed *memetipſum* etiam *to-
tum* tradens, & dedens in *meorū*
utilitatē, *Æſchinem* Philoſophū
imi-

nitatus, qui semetipsum *Socrati*
 donaverat. Assentior enim, (in quo
fortassis erro) assentior tamen (ut
parva magnis conferam) *Vespasia-*
no Casari, qui cum à medicis re-
 prehenderetur, quòd *agritudine*
tentatus, cunctis Imperatoriis mu-
 neribus funderetur, *Imperatorem*,
 inquit, *stantem mori decet*.ⁱ Simili
 planè modò & ego, tametsi *concla-*
matà non ita dudum, nunc autem
afflictà valetudine, *Spartam quam*
nactus sum meam, *usque dum vi-*
ta suppetet, pro virili conabor ad-
 ornare. Quod ut scèliciùs exe-
 quar, opus hoc (sin malis lusum) in
 meorum usum aggressus sum, re-
 verà puerile : * viros enim non
 decet, cum sit instar equi tantum
baculini^k (quales puerulis in nun-
 dinarià solemus emere) cui tam-
 etsi *Socrates* fortasse aliquis, qui
 pueros instituat, in lusu digne-
 tur inequitare, viros tamen itine-
 rantes non gestabit, nec solidi &
virilis Genii censuram, aut iudicii
 pondus sustinebit. Asperum igitur
 &

i *Sues. in*
vit. Vesp.
Patris.

* Nihil mo-
 ror quam
 pueriliter
 modò utili-
 ter. *Erasm.*
^k *Anglicè*,
 an hobby-
 horse.
 —non invisa
 feres pueris
 munuscula
 parvis.
Horat.

1 *Litterari-*
am nostram
adolenscen-
tiam in cu-
nis adhuc
eloquentiæ
vagientem
his quasi
seperatris
promovere
conatus
sum. Lips.
m Grandio-
res enim in
his formu-
lis expri-
mentis sint
remissiores,

non enim ultra opus. Sicut digiti in cythara ægrè & cum intentione initium ponuntur, idem postea ad chordas & numeros sponte veniunt: sic mens istis paulum assusata
Lips. institut. epist. cap. 13.

I. DE-
CLAMAT

Alsted. ix
Orator.

& morosum *Xenocratem*, & superciliosos *Criticos*, qui virile aliquid in his *puerilibus* expectant, quod suo allubeat palato, (quum ego ex professo, cum pueris hic ludens *repuera*asco, puerisq; tantummodò *meis*, ¹ nanis & perpusillis *soccos* adapto, (suos ^m *Herculem* cothurnos alibi ut quærat ablegamus) *Transitionum* nostrarum *formulas*, sicco pede transire malim; *Te* autem (quem spero *lectorem* fore mihi *benèvolùm*) hæc pauca monitum volo: viz. quod—

—Formule illæ omnes ad *Narrandi usq;* pag. 87. *DECLAMATIUNCULIS* solùm convenient; in quibus *Exordiendi*, *Insinuandi* & *Moderandi* formulas adhibemus, & initium discendi sumitur à *circumstantiis*, *Loci*, *Temporis*, & *Personarum*, &c.

In

IN THEMATE porrò nostro, ne novam formam *condere* cogamur, à *Declamationibus* diversis (ut in *Declamationibus* quinque tantum generales partes proponimus, viz. Exordium, Narrationem, Confirmationem, Confutationem, Conclusionem, aut sex secundum versiculum, *Exorsus*, *Narro*, *Seco*, *Firmo*, *Refuto*, *Pero*, ut magno illi Vossio aliisque placere video.—

I. EXORDIUM non fit (ut multis usu venit) longâ, & *xpa*u^{bo}re compellatione auditorum, neque ineptitudinis excusatione *laciniatum*; sed è re ipsa nascitur & desumitur ab *Exemplo*, *Similitudine*, *Testimonio*, & aliquando, dissensanteis à re, ut sic descendamus ad rem, per istiuscemodi formulas—*dissimiliter prorsus contingit*—

Nequaquam vero—non autem sic se res habet—

2. NARRATIONEM, vel potius *Propositionem*, & *Expositionem*

Ap.

2. THE-
MAT.

Partes 5.

Voss. instit.
orator. pag.
325.

I. EXOR-
DIUM.

quale.

* —Non
longum, sed
ut caput
ad corpus
quantitate
parvum,
qualitate
rarum &
admirandū
Alsted.

Orat.

2. NAR-
RAT.

Apthonis, confundimus, ut in *no-*
stroulu homonyma; quâ *thema* da-
tum, aliis phrasibus explicamus;
& *statum*, ac *summam* quæstionis
proponimus, verbis illustribus &
elegantibus.

3. Divis.

3. *Divisione* hic aliquando uti-
mur, quoties de *multis* occurrit
dicere, *cujus* etiam nonnullas *for-*
mulas proposui.

4. CON-
FIRM.

4. IN CONFIRMATIONE, ad-
struimus & illustramus *themat*
tractandi veritatem, variis argu-
mentis, usitatiùs autem his, *Can-*
sâ, *Contrario*, *Similitudine*, *Exem-*
plo, *Testimonio*.

—*modus*
disponendi
argumenta
in Confir-
matione.

Disponenda autem *hic* sunt
firmitiora argumenta in principio,
mediocria in medio, *firmissima*
in fine: ut in acie *Nestoris*, qui
fortes in *primâ*, mediocres in
mediâ, omnium verò fortissimos
in *ultimâ* acie collocavit. In *hi*
enim turpe est oratorem decresce-
re; & *εὐταγία* (quæ ipsa est *anima*
orationis) accuratè spectari de-
bet, nè

—*Mulier*

— *Mulier formosa supernè,
Desinat in piscem* —

5. IN CONFUTATIONE, primò
Objectionem fingimus, *quam ab
adversariis vel fictam, vel factam,
vel faciendam esse, verisimile est :*
(Atque huic opportuna loco est
Exclamatio, Interrogatio, Proso-
popœa) Secundo ipsam solidè de-
luimus, & (*deductâ larvâ*) quàm
nihil habet viriû demonstramus.
Hic neque parùm elegans fuerit
superaddere egregium aliquod
dictum, quo *veritas* rei confirme-
tur magis.

6. CONCLUSIO, in qua primò,
ἐπισυμπελασίωσις locum habet, & est
summaria præcipuorum argumen-
torum in totâ oratione diffusorum,
recollectio : secundo *παθητική, αἰσθητική*, af-
fectuosa scilicet & pathetica Con-
clusio; quæ fit per *Figuras senten-
tiæ, Exclamationem, Interrogatio-
nem, &c.* Verborum audaci ponde-
re, ⁿ atroci figurarum dignitate,
gravi sententiarum majestatem,
periodorum respiratione crebra,
“ &

Hor. Poët.

5 CON-
FUT.

6. CON-
CLUSIO.

1. Recapit.

2. Pathop.

n Farnab.
Ind. rhet.
pag. 30.

—nunc la-
pides adesos
stirpesque
raptas, &
pecus & do-
mos volven-
tis una, non
sine montium
clamore, vi-
cineq; sylve
Horat. lib.

3. Ode 39.

ο ἐστὶν τε-
λεωμένον τὸ
κὺν ἔσθ' τοῖς
ἀκούουσιν.

Eupol.

p Ut sic di-
cam, sac-
charum in-
spargatur,
fiatq; dele-
ctabilis ad
gustum.

Lips epist.
intit.

“ & numero vehementi fulminet
“ neque in sensus irrepit, sed irru-
“ at, instar rapidi torrentis, hy-
“ bernis nivibus, aut montano flu-
“ mine aucti, sternat agros, lax-
“ devolvat; viam, ubi non invenit,
“ perviam faciat; secum audita
“ rem, vel contra nitentem ferat.
“ cogatq; ire quò rapit. Hic enim
faces sunt adhibendæ, & acule-
o in Auditorum animis relinquen-
di. Ad hunc igitur locum, insigni
aliquod dictum reservemus, &
Nectareum quoddam valedictio-
nis poculum, p five melleam offan-
& τωμὸν γλυκύ-πικρον, quod fasti-
dium avertat, & sitim in Audito-
rum animis, te diutius audiendi
haud faciliè restinguendam pariat.
Jam vale, &

— Si quid novisti rectius istis
Candidus imperti, si non, his utere
mecum.

Ad Præcharum suum I. C. Scholæ
Lincoln. Rectorem, de *Horto* suo
Oratorio, seu *Formulis*, tam ad *con-*
textum, quàm *materiam* congestis
quintâ mox vice, prelo sub-
 jiciendis, votum *devoti*
 sui G. C.

INfluxus cœli veniat *Nisi Desuper*, hortus
 Arer, & edit opes *area* nulla tuas.
Sic tuus : at placidis stillet benedictio cœlis,
 Nemo tuum vacuus, *parvulus*, oret opem.
 Porriget omnigenas, *hæc*, atq; hæc *area* *Formas*,
 Seu *flores* (^a) petar, aut *filia*, (^b) ligare suos.
Cerinthem, *Culiam*, *Caltham*, *Meli-phyllon*, *Anethû*,
Narcissum, *violas*, *lilia*, *narda*, *rosas*,
Certis sparsa locis. Rumpantur ut *ilia Codro* :
Sic patet in laudes area lata tuas.

(^a) *Formas ad materia n.*

(^b) *Formas ad contextum.*

B

In

In *has*, vel *Herculis* *Ogmii* catenam,
Transitionum Formulas, ab ætate
 teneriori, *Iovis*, quasi cere-
 brum habendas,
 Carmen parallelum, ad *Authorem*,
 amicissimum suum.

Comprobo, delector, plando pleno oreq; laudo,
 Velle tuum, calami neſtare, acumen, opus.

Edm. Downing.

De utilissimâ operâ amicissimi sui,
 multisque nominibus meritissimè co-
 lendi, M^{ri}. I. C. *Reſtoris* Scholæ *Lincolniën-*

ſis dignissimi; in elegantissimis *Transitionum* sua-
 rum *formulis* congerendis, per quas, profundissima *Ora-*
tionum, declamationumq; *flumina*, sicco pede,
 faciliq; ipsis pueris, ceu per pontes
 quosdam sublicos, transire
 datur, Carmen sim-
 plex ligatum.

תתקצצתך עקמאמאסרונ.

אל הקורא דברי
 הספר

היה לי נופת הצופים
 היה לי מסתקי מלוי
 לי היה דבר חליה
 אפ רבה גם טובה רבדה

Tho. Wallis.

Precharo suo, & preclaro pueritiæ
institutori I. C. S. S.

Ὡς γὰρ ἀμελόμενον μαζοῖς, τρέφει ἀρπηνέδω
Σάμα, καὶ ἐξαύξει, γιγὰ τ' ἀνευραβρέφης :
Τῶς, Διοδῶν τέτων, μελί γλαττον, Γράμ' ἀγορητῶν
Ποίησει, γλυκερῶν, παῖδα, γέμοντα λόγων.
Δεῦτε Νέοι, μεσῶς ἐνθεν θηλ' ἕτε μεσῶς
Κλάριθ, Ευφροδίας χεῖ γάλα, Δεῦτε Νέοι.

Θωμάς ὁ Βιόροπποθ.

In laudatissimam Authoris ope-
ram, in opere hoc, potius *lusu* ut
ait suo, *Transitionum* suarum
concinnando, collocatum,
Τετρασυχον.

Si sitias; flumen Romani Nectaris hîc est ;
Si esuriat, Latius verba diserta fori ;
Hîc sese in varios disponunt secula discos ;
Ergo, quâ placeat, te satiato, dape.

Isaacus Knight.

VT per scamna, suum vestigia, sedula nutrit
Infantem tenerum, figere prima docet:
 Hic ita formarum, firmat tormatque libellus
 Eloquium; ornandam dirigit arte stylum.
 Repsit sic Ciceronis humi; & Demosthenis olim
 Vaguit in cunis Suada diserta suis.

Jacobus Harringtonus.

Fiat ut infirmus, firmus, convivia lauta
 Digerit; & vacuas distendit sanguine venas,
 Succosos comedendo cibos: Tu, carpe dapes has,
 (Parve Puer) quas parva capit si forte patella,
 Mando tamen; jejuna saevies ne mordiat unquam
 Scripta; stylus n succo facient, & sanguine plenum.
 Guilhelmus Perkinus.

O Fortunatos nimium, bona si sua norint,
 Agricolas! (olim cecinit Maro:) sed bona norit
 Si suo, nostrorum puerilis turba Scholarum,
 Fortunata magis est: sentitur mentiturque colonis
 Flava Ceres multo sudore: Scholastica verò
 Plebs habet hic, variis, congestas Transitionum
 Fasciculis, formas; facundæ copiam lingua,
 Ceu fecunda seges, sentitur mentiturque labore
 Alterius. Restat pueris ut in horrea tantum
 Comportent; transferre suos n prudenter in usum.

Nath. Clarke

METHO-

METHODVS.

PUERO *eloquentiae* studioſo, non inutile futurum arbitramur. 1. *Methodum* ſibi proponere in componendis *Epistolis*, *Thematibus*, *Declamationibus*, &c.
2. *Formulas* quaſdam adhibere.

1. Ad *Epistolas* quod attinet conſcribendas, inueniet in *hoc libellulo*, *Regulas* ſuccinctas, *Epistolographo* neceſſarias.

2. *Species* *Epist.* in triplici *cauſarum* genere, viz. *Demonſtratiuo*, *Deliberatiuo*, *Iudiciali*.

1. In *Demonſtratiuo* ſunt *Epistolae*. 1. *Narratoriae* ſeu *Descriptoriae*.

2. *Lamentariae*. 3. *Gratiarum actionis*.

4. *Gratuloriae*. 5. *Officioſae*. 6. *Diſputoriae*. 7. *Collaudoriae*. 8. *Deprecatoriae*.

2. In genere *Deliberatiuo* ſunt. 1. *Suſſorae* & *diſſuaſoriae*. 2. *Hortatoriae* & *Dehortatoriae*. 3. *Peſitoriae*. 4. *Commendatitiae*. 5. *Conſolatoriae*. 6. *Reſponſoriae* ad conſolat. 7. *Monitoriae*. 8. *Corruiariae*. 9. *Reconciliatoriae*. 10. *Conciliatoriae*.

3. In genere *Iudiciali* occurrunt hae. viz. 1. *Criminatoriae*. 2. *Deſenſoriae*. 3. *Expoſuloriae*. 4. *Exprobratoriae*. 5. *Purgatoriae*. 6. *Excusatoriae*.

2. In *Themate*, *Methodus* fit ſecundum

1. *Epistola*.

2. *Thema*.

3. Declamatio

* Hos interim imitare non inducere solum, sed penè adfectare, & cupide; sic (inquam) nati color quæsitus & natus apparet, non & in eum.

** Ut enim puerum nihil pudet, cum iter bere discit, per singulos litterarum apices, alienam sæpe manu duci; partem periodi cum iustitiam cum venia sæpe inferes, & ceterone è Tullii purpurâ contexter, paulò post daturus tuam Lipsi epist.

** Prætulit mihi in istu,

facem L. his in Institut. Epist. cap. 12. & celeberrimus Farnabius Indic. Rhetoric. pag. 36.

partes utiliores, quæ sunt. 1. Exordium. 2. Propositio, vel Narratio. 3. Confirmatio. 4. Confutatio. 5. Conclusio.

— Vide paginam 17, 18, 19. ubi The-
matici nostri Methodus indicatur fusi's.

3. In Declamationibus, Methodus est omnino eadem cum prædictâ Thematicis, variato tantum (pro re natâ) Exordio, &c.

Secundò, ut in his omnibus requiritur Methodus: ita etiam Formulæ non erunt illi contemnendæ, tantisper dum sine cortice (quod auit) * naturæ possit, & confirmato jam, ulu, pede ** suis viribus, suapte ingenio, terram premere.

Inter Formulæ, nonnullæ respiciunt contextum. 2. Aliæ Materiam *.

1. Contextum, eumque in epistolis, The-
matibus, Declama-
tionibus, atque vel

{	separatim eorum signis.
	conjunctim omnibus & in communi—

In epistolis ubi adhibentur Formulæ.
1. Salutandi. 2. Compellandi. 3. Vale-
dicendi. 4. Subscribendi. 5. Dandi.

2. In Thematicis, sunt Formulæ. 1. Nar-
randi sive proponendi. 2. Partiendi, Dis-
tribuendi vel Dividendi. 3. Confirmandi in
genere. 2. Per Causam rationes scilicet &
argumenta proferendi. 3. Contrarium. 4. Si-
militudinem. 5. Exemplum, auctores
inducendi. 6. Testimonium, antiquorum.

dicta citandi. 4. *Objiciendi*. 5. *Confutandi*. 6. *Concludendi*. 1. In genere. 2. In specie, per Recapitulationem.

2. Pathopœam in {
exclamatione.
interrogatione.
admiratione, &c.

3. In *Declamationibus*, ibi in usu sunt Formulæ. 1. *Compellendi* Auditores. 2. *Ordinandi* in genere, *primò*. 2. In specie. 1. *Benevolos* faciendi à Personâ *Auditorum* & *Nostriâ*. 2. *Adversariorum*. 2. *Insinuandi*. 3. *Conciliandi*. 4. *Moderandi*. 3. *Narrandi* vel *Exponendi*. 4. *Confirmandi*. 5. *Confutandi*. 6. *Perorandi*. Sed in his nihil fere differunt à *Themate*.

Secundò *generales* formulæ, quæ his omnibus in *communi* competunt, sunt. 1. *Transseundi*. 2. *Continuandi*. 3. *Ab-rumpendi*.

2. Formulæ ad *Materiam*.

Accusandi. *Admirandi*. *Asseverandi*. *Consolandi*. *Consulendi*. *Agendi*. *Culpandi*. *Dehortandi*. *Deliberandi*. *Deprecandi*. *Dissuadendi*. *Dubitandi*. *Exclamandi*. *Excusandi*. *Hortandi*. *Illudendi*. *Gaudendi*. *Gratias agendi*. *Lamentandi*. *Laudandi*. *Lxtendi*. *Metuendi*. *Mimandi*. *Monendi*. *Objurgandi*. *Obstupefçendi*. *Obtestandi*. *Officium agnosçendi*. *Opem offerendi*. *Opponendi*. *Petendi*. *Pollicendi*. *Precandi* *benè* & *malè*. *Provocandi*. *Quærendi*. *Reprehendendi*. *Rogandi*. *Suadendi*. *Vendicandi*. *Vituperandi*.

Subtexuimus his.

1. Regulas de *Collocatione* Oratoriâ.
2. Quaestiones { viginti duas *Inventio-*
ai accommodatas.
Declamatorias.
3. Ex- { Declamationum *novem* in tri-
empla. { bus diversis *quaestionibus*.
Orationū { saluatoriaum.
valedictoria-
um, &c.

Longos meos deprecor logos, ne
λογομαχεῖν me autumes; quocirca,

Si tu forsan de nimia longitudine, aut
Formularum quarundam prolixitate con-
queraris (quod, ut audio, aliqui) cogites
velim ut ille, apud Poëtam, quod

Hor. lib. I.
serm. Satyr. 1.

—suave est ex magno tollere acervo,
Ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyathus; et dicas magno de flumine mol-
lem

Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere—

Tu capias quantum lubeat pro capa-
citate *situlae* tuae, in usum *presentem*.
Nobisque nostram non inideas (quæso)
copiam, luxuriam.

Lips. Instit.
Epistol.

—λαλεῖν
αἰστος α-
δυνατώτα-
τος λέγειν.

Loquentes ferè plurimum, qui minimum
eloquentes, ut corpore tenues, res se dila-
tant: sic qui ingenii, aut sapientiae inopes,
diffundunt se verbis,

—hanc veniam petimus,
Dabimusque vicissim—

Formula

Formulae compellandi auditores, in declamationibus, Orationibus, &c.

Viri amplissimi, clarissimi & viri.

Auditores	{	Humanissimi	{	Viri vere	{	Apollinares.
		Candidissimi		Ornatissimi.		
		Lectissimi		Summates Palladii.		
		Auditissimi		Heroes literarii.		
		Doctissimi		Apollinares Semidei.		

Venerande, verendèque. Viri spectatissime.

Dignissime Obseruande Honorande Generosissime Venerande	{	Maceris	{	Magnifice	{	Domine.
				Illustrissime		
				Honoratissime		
				Minervalium præses virorum.		

Per illustres & generosi admodum Domini.

Amicissime Mellitissime Charissime	{	ami- me.	{	Magni literarum Atlas, loci hujus
				lumen & columen.
				literarum literatorumque musegeta.
				Heros magnifice, literarum & literatorum fautor eminentissime.

{	Apollinare caput.	{	Florentes Academici.
{	Minervales pedes.		

Synaxis doctissima.	{	Chara Musarum soboles.
Celeberrima panegyris.	{	Magni Apollinis incrementum.
Optimates literarii.	{	Igniculi Heroici.
Veneranda capita.	{	Juvenes Philomusi.
Apollinaria corpora.	{	Generosi Minervæ filii.
Minervales chore.	{	Proles Apollinea, almæ Palladis quam nutriunt ætera.
Mercuriales adolescentuli.	{	Plebs literaria.
Heliconia	{	Minervale fodalitium.
Attica		

			<i>Cives Patricii.</i>
$\left\{ \begin{array}{l} \text{Dignissime} \\ \text{Vigilantissime} \\ \text{Prudentissime} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{Prae-} \\ \text{tor.} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \\ \\ \end{array} \right\}$	<i>Patres Conscripti.</i>
			<i>Senatores gravis-</i>
			<i>simi.</i>
<i>Viri consulares.</i>			

Studiosissimi musarum alumni, quibus
utramque præbet sugendam *Minerva*
mammiā.

Mei sub eodem *Palladis* vexillo commi-
liones suavissimi, quorum ætas teri-
tur in libris.

Attentissimi animi, patientissimæ aures.

Vos qui *tiue* estis, & belluones char-
tacei, vos qui in ipso bonarum litera-
rum emporio versamini—

For-

Formulae Exordiendi.

Arcum aiunt Antonium, Peripatetico Phormioni, gravem imprudentię notam inuulsiſſe, quod rei militaris ſcientiam explicaret, audiente Hannibale; & C.

Plutarch in Hannibale.

Tullius admirari ſolebat eorum ora, qui in ſcenâ geſtum agerent ſpectante *Rofcio*: videbor igitur, & ego fortaiſſe minus aut *prudens*, aut *pudens*, qui cū tot adſint in ſapientiâ, & literis, *Hannibales* & *Rofcii*, tenuitatem noſtram in hoc dicendi genere longè ſuperantes, illuſtrem nihilominus huius ſententię ſublimitatem, exili meâ dictionis *infantiâ* deformare turpiter, non reformidem. Cū tamen admirabili *favoris veſtri* amplitudine ad dicendum impellar, inconcina proſecto hæc orationis meę ſtructura, in morâ mihi non erit, ut ab inſtituto retardarer, quo minus—

—*Marcus Tullius* eloquentiæ Romanæ parens, magnâ ſemper trepidatione *exordiri* conſuevit—

—Nam ſi *Alexander* philoſophus, ignorant ſ

ignorantes *Musica*m, deridebat de *Mus*-
cis ferre iudicium; quanto magis *impru-*
*den*tes damnâset, si de *prudentibus* vidisset
iudicare—

Theophrastus progressus in concionem
repente obmutuit—

Isocrates ob ingenii timiditatem, nec
hiscere unquam publicè ausus est—

Illusterrimum illum *Alexandrium*, quibis terrarum Monarchiam invictissimum, ab *Apelle* tantum se pingi, à *Ixyppo* sag-
voluisse ferunt; hoc nimirum consilio,
ne a vulgaribus et obsoletis operibus, non tam
illustrata, quam obsecrata, illius videntur
dignitas. Vos igitur (lectissimi Audi-
tores) malè consulitis, tam divinæ verita-
tis sublimitati, si eam à me, lutulentis
barbaræ facibus inquinatam, sordescere
patiamini; cum oratio mea nec læcis
potest contendere, quod aut veritate nihil
valeat; nec illecebris delinire, quod care-
at lepore; nec aculeis commovere, quod
iudicii maturitate deferatur: Quare
quum singularem ejus excellentiam satis
eluminatè decorare nequeam, faciam ut
olim *Timanthes* ille pictor, in immolan-
dâ *Iphigeniâ*, qui caput *Agamemnoni* ob-
volvendum putavit, quod immensam
sui maroris acerbicatem, penecillo non
potuit adumbrare; pariter ego hujus rei
magnificentiam, quam vix cogitando con-
sequi valeam, silentii sippario involven-
dam relinquo—

Veteres *Græci* qui *Euxgelas* magnificerunt, priusquam aliquod opus aggressi essent, *Opportunitati* semper litare solebant; quapropter, & ego, in ipso orationis meæ vestibulo, *vestrum* favorem & æquanimitatem, veluti *Mercurium commune* implorandum censeo; & cum *Musa* nostra, flexanimæ suæ *Suada* factum statim sit paritura, *Vos* (ceu tot *Deos Nixios*) implorandos arbitror, ut *obstetricantem* illi accommodetis operam—

Theseum ferunt *Ariadnes* ope, in penitissimos (irremcabilis alioqui) *Labrynthi* recessus, olim ingressum, inde etiam exiisse feliciter; Ego pariter facile intelligo, me non nisi *vestre* auræ, & *Favonio* benevolentia, ceu *Ariadneo* filo fretum, posse amplissimum hunc dicendi *Oceanum* ingredi; me non nisi *vestre* patientiæ *velis* adjutum, posse in eo *progredi*; nec inde egredi, nisi in *vestra* æquanimitate, *proram puppique* collocem. Adeste igitur (*candidissimi Auditores*) meque benevolo patientiæ vestræ *influxu* juvate, dirigite; ut *portum*, aliquando tandem, appellere mihi liceat, implicatas *invidiæ Syrtis* prætervecto—

Nobilissimum illum pictorem *Timarchem*, ingentis *Cyclopi* magnitudinem, *parvâ* in tabulâ expressurum, *pollicem* duntaxat ejus (quem *Satyræ* juxta picti, *thyrsos* metirentur) penecillo fe-

runt

runt adumbrâsse : — Ego pariter.

Hæc ara (vos *Apollinares Semidei*, quibus *primitiarum* nostrarum spem, *viciſſim* litamus, nobis enim singulis, *redu*, *agricolis*, *labor altus in orbem*) aliquid, naribus tam divinis dignum thymiæmatis, elimatum arte, quodque *auribus* sit harmonicum, videtur exigere. Ego autem quantumvis omnium ineptissimus, qui tam *sacras*, tam *purgatas* affärer aures; veruntamen cum *vestro* omnium suffragio *calculisque*, in hanc *Spartam* sim delegatus, vos quæſo, *vires* animosque mihi suppedietis, ut *meam* hanc exornem provinciam. Quod tanto securius facturûs mihi videor, tanto etiam alacrius, si institutum *iter meum*, regio *favoris* vestri *diplomate* muniatis; cuius publicâ *maiestate* (tanquam *Mercurii* caduceo) ferratas *hostium* phalanges tutò aut penetrare possim, aut præterire; qui abundè mihi prospectum existimarem, adversus omnia *cenſure* prejudicia, si *mea* non prorsus improbaveritis. Quare, quod *vultu* pollicemini, id *audiendi* facilitate comprobetis obsecro, ut mihi *primas anchoras* solventi, benè *velitis*, (quâ estis comitate,) & quæ dicuntur (quâ estis æquitate) candidè *interpretemini*—

A vobis itaque (*Musarum patroni*, *viri* verè *Apollinares*) à vobis petunt, quâ possunt observantiâ, (ſinite quæſo ut exerent) benignè ut audiat *me*, (quem miſe-

miserunt *Legatum à Latere*) oratorem suum, talem, qualem, ferendo leniter te-
nuem *meam* in dicendo facultatem—

Ad *vestram* enim benignitatem, tanquam ad *sacram* aliquam *arcem* supplex accurro, ut sub *Achillæo* vestri *favoris* *urnæ*, intrepidè lateam, nequa in nostris *his* conatibus, *genuinum* *frangat* maledicorum *Erinyes*; quo si *me* favore dignabimini, nulla *loci* intercapedo, nulla *temporis* diuturnitas, hujus rei gratiam oblitterabit—

Ego enim, quamvis inter omnes *Athenienses* minimus, quantuluscunque tamen sum, operam dabo, ut ex angustis *inventionis* *meæ*, *urnulis*, è lymphidissimo *veritatis* *fonte* repletis, *nectar* reconditum hauriatur, quod vestris *propinæ* imbibendum *auribus*. Adeste huc igitur omnes, (*circumfusa corona*) adeste (*inquam*) *singuli animis*, perinde ac *corporibus*; arri-
gite mentes aurèsque *vestras*, & *me* de-
nuò, dicentem patienter audite; quem adeò plusquam benevolè, præliminari hâc præfaciunculâ *vos* salutantem, audivistis hætenus—

Formule

Formula conciliandi Bene-
volentiam

à { *personi* } *Auditorum.*
 { *Nostrâ.*
Re ipsâ de quâ discuti sumus.

Insuetum *præsentie* tam *verendæ*, tam *venerandæ* jubar, mentis (mihi *Infantulo*) oculos, radis adeò *obfuscant* suis, ut tanquam *noctua* ad solem, mea jam caliget ingenii *acies*, ut quem non tulit *unicum*, *Ovidianæ* *semele*, ego minùs, tam multos *lozes*, & *Phæbos* meæ orationis angustia recipere possum; utcunque tam in tenuitatis ego meæ mihi conscius sim, vix tamen, inter *cochleæ* meæ *testam* jam contineor, quin inter aliorum *naufregia*, & *successus*, in hac re, minùs prosperos, ad *pulchrum* illum, *Bonæ spei*, *bonæ mentis*, *portum*, & *almæ veritatis Elysias*, aspiraturus sim: si modo, *amicum* mihi *favoris*, et *benevolentie* vestræ *ramum* porrigatis supplic—

Carnæadem ferunt (qui ex tribus nobilissimis *Atheniensium* philosophorum *primus* habebatur) tam incredibili dicendi vi fuisse præditum, ut *nullam unquam in suis disputationibus rem defendit, quam non probavit, nullam oppugnavit, quam non evertit*. O felix *vir* ingenium

nam, faciliorem fortunam ! utinam et
mihi—

—*sic, cui jam circum utrinq; phalanges
stant dense, stricisq; seges mucronibus hor-
ret*

Terentia— *Æn. 12.*

Spero me à vestrà omnium æquitate
impetraturum, ut ad orationem meam,
faciles hodiè aures, sitientesque afferatis.
Quæ nec veteri *ibetorum* more, rogabo
attendatis, quia res ipsa, de quâ jam di-
cturus sum, hoc à vobis exiget, nec depre-
cor quòd orationem affero, nullo aut
stare sparsam, aut artis *gemmâ* immix-
tam.

Ingenio tam acri, ac vehementi, ut ni-
hil sibi penè ad expugnandum proposu-
it, quod non aut acumine iruperit, aut
pondere illiserit. *Vincent Lirinens. de*
Tertullian. — cur vos summates viri, Pa-
triciique ordinis procures, ad hoc plebei-
um convivium vosmetipsos ingeritis ?
non istis palatis hæc parabantur legumi-
na—

Vos verò, incomparabiles viri, ut a-
mare debeo, sic metuere non nihil non
possum, non quidem ut *natus* parentem,
verùm, ut qui timidè causam suam agit,
judicem; non quia causæ diffidat, sed
quod de se desperet. Præterquam enim
quod ignotus mihi non sum, divinam
ingenii vestri vim, cum inexhaustâ sapi-
entiâ perspectam habeo.

Te igitur (*vir maxime*) oro obtestorque, ut tantisper dum *me* audies erudine esse desinas, scientiam seponas, benevolentiam induas—ut jam *Scaligeri* nomen (quod de *Tullii* eloquentia dixit *ibidem*) non pro *erudito* homine, sed pro *eruditione* sumatur. *Hemf.*

Archidamus Perianthum dixit de bono *Medico*, pessimum *Poetam*, malis carminibus fecisse; ἀπὶ καλέειτο ἱερὸν καὶ πάντως καλῶς οὐκ ἔμελλεν. *Ver* reor nē et *me*, quem hactenus aestimāte aliquid, comperiatis demum quā finem nunc nihil—

Demosthenes Græcorum eloquentissimus, apud *Philippum* regem *Amintæ* filium verba facturus, in ipso statim orationis limine stupefactus obmutuit, majestate (ut credibile est) tanti *vir* perterritus. Quod (ut opinor) heri ac nondiutius *mibi* contigisset, nisi stuporem hunc, explorata mihi jampridem excussisset humanitas *istius*. —*Text.*

—Non sunt somnia aut nugamenta hominum, aut poetarum fabulæ, quæ *vobis* explicabimus; audietis monita illustria, audietis—

—Quod optare licet, præstare non licet, sed quoniam alterum *potentia*, alterum *v. luvatis* est, respicite æquitate *vestra* quod adest, supplete benevolentia quod deest.

—Non de sulcidis aut aquis pluviis, sed

sed de causâ serâ, re magni momenti est nobis sermo—

Dignum est attentione vestrâ argumentum (*Benignissimi Auditores*) quamquam nec de vobis dubitare sit nefas.—

Non sunt levia quæ pertractamus *Auditores*—quibus graviora, ne *Conscripti* quidem in Senatum *Patres*, aut ex eboris curuli *consules* pronuntiârunt.—

Gravissimum nobis, *Auditores* humanissimi, gravissimum onus incumbit, ætas autem hæc, et illa quam videtis adolescentia longè subsistit impar, quæ nullis fulta prædiis, nulla eruditione instructa, nullis ingenii viribus innixa, opem vestram implorat supplex—

—Sed acceptior fortassè erit ex intimo cordis penetranti, leniter spirans simplicitas, quàm in labiis tantum natans phalerata hujus sæculi grandiloquentia.—

—Ecce vobis *novum* jam argumentum, rei sanè ut opinor, non injucunda, cum vobis, scio, non placeat recocta *cræbe* quæ antehac sæpius apposita excitavit nauseam.

—Dabit uti spero pro innato vestro candore veniam— et aurem paulò faventiozem, cum *nostra* jam oratio, humiliter serpat pede, non tragico superbiens cothurno, nec nugas vobis et *apinas*, aut *ἄποβήμωνα πῆματα* ut ait *Comicus*, sed rem uti res est—

—Difficili planè de re dicturus sum, neque

neque quicquam est cuius de lumine, men accendam meum—si igitur errare à me usquam fuerit, vestram *deorum* indulgete—

—Tamet si non inter *primos*, sic inter *imòs* prorsus debeam considerare—

Per eam vos humanitatem rogo, quæ inclusam in pectoribus, domo *huc* attulistis, ut dum dico, patienter assidere, attentè auscultare velitis—

Hanc ad *telam* pertexendam, dum pæno me confero gradu, officiosè vos compello, studiosè peto, obnixè comprecor, ut porro benignitatis *aurâ*, benevolentia *spiritu*, levissimo favoris *Zephyro*, ad portum altum proveharis, *hoc* leve et demissum genus dicendi—

Quòd dum facimus, vos auditores quotquot adestis, obtestamur, ut quàm estis *nobis* eruditiores, tanto sitis quoque ignoscentiores, nobisque balbutientibus, attentionem aliquantisper largiamini—

Simul illud deprecor à *vobis*, ut non prius, temeritatis mihi notam exulcerato quodam animo inuratis, quàm in provinciam hanc ita deposuisse iudicatis, ut à suggesto non ejectus, sponte discedam—

Si quid hæc *ætas* quæ nondum adolescentiæ spacium est egressa; si quid hoc *judicium*, quod nullo rerum est usu confirmatum; si quid hæc *eloquentia* quæ

primis tantum præceptis est imbuta, potest, conabor ut—

Quum multum de *amicitiâ* scripsisset *Cicero*, librum illum suum *Pomponio Attico* inscripsit, amico sibi conjunctissimo; quumque de *Senectute* porro ipse copiosè differuisset, nullum alicubi operis istiusce idoneum magis invenire potuit patronum, quàm eundem *Titum Pomp. Atticum*, virum multâ canitie venerandum. Prudenter admodum patroni sui, cui, nuncupaverit conditionem, ad subjectæ materiæ qualitatem applicans, et adaptans: ita et *Ego* (si *magnis componere parva licebit*) vindicias studiorum, et literarum patrociniûm suscepturus, in improbos nebulones, atque ignavissimos horum temporum fucos, opportunè uti spero, et appositè coram vobis, adolescentibus virtuosis pariter ac studiosis, dicturus venio—

Uterius autem antequam *lingua* frænâ indulgeam, quaeso vos per eam quam hactenus invicem, ex literarum humaniorum cultu satam et propagatam conservavimus amicitiam, velitis, *auxilium*, (ut sic dicam) *edes* vacuas mihi aperire, & peregrinantem dicendarum rerum *veritatem* admittere—

Auscul'ta, *corona* discipulorum *brevissima* attentè, vitabo sermonem laciniosum, attende benevolè, promitto animum officiosum—

Favete

Favete igitur linguis, et permittite ut in hoc opere arduo, honestâque admiratione, tanquam *profanus* lumen adorem, onerariâque navi meâ, littora tantum prætervehar—

Atque utinam dum imparibus arduam hanc molem humeris impono, aut *Ciceronis* voce uti possim, aut alacritate *Demosthenis* excitari!

Cum tot tantisque difficultatibus, affecta atque afflicta, in vestram, *Auditoris*, fidem, veritatem, misericordiam *Veritas* confugerit, Te *Domine*, vosque qui in *concilio* adestis, orat atque obsecrat, ut multis injuriis jactatam, atque agitaram *equitatem*, in hoc tandem loco consistere et confirmari patiamini: id quò facilius facere possitis, dabo operam ut à *principio*, rem ipsam quemadmodum gesta, et contracta sit, cognoscatis—

Hercules olim adversus *Hydram* *Lernæam*, et *Cancrum* congressurus, coactus est, *alienam* opem implorare, qui *ipso* solet opitulari cæteris. Ego *unus* cum tot monstris dimicans, iisque subinde novis exorientibus, quid faciam si manum mihi adjutricem non porrigatis? si sub *Ajaceo* vestri patrocinii clypeo non—

Peto ut *quantum* nobis deest *eloquentie* (deest autem plurimum) *tantum* ab *humanitate* vestra ac *benevolentia* accedat; ne si secus fiat, non unius *viri*, sed *ip-
sius*

suus sapientiæ laudibus intercessisse videamur.

Oro, rogo, ut eâ quâ cœpistis benevolentiam, et attentæ auscultationis aurâ, dictionem hanc ad præstitutum terminum prosequi haud dedignemini—

—*Solamen habebo*

Mortis, ab Æmonio quod sim jugulatus
Achille.

—Qua de re cùm breviter dicturi sumus peto, ut quod est amoris, ac benevolentiae, *benignè*, quodque studii ac diligentiae, *attentè* audiat—

Quam *hec* minimè levis sit controversia facile intelligetis—

—*Nec enim levia aut ludicra petuntur*
Premia, sed Turni de vita et sanguine certant. Æneid. 12.

—Suppeditabit (uti spero) candor vester, et attentio, ut gratâ antevertam celeritate (quæ delassatos facile occupat) ex prolixitate nauseam—

—Hæc quàm sint in *me* exigua agnosco, nec de *me* quisquam tam abjectè quàm *ipse* sentio—

—Magna profectò *res*, et ad discendum utilis, et ad recolendum necessaria, *quam* etiam atque etiam exemplorum molibus illustrare, atque inculcare studdebimus—

—Ut ad consensum *sui* quos suadere non potuerit, impellat, *cujus* quot penè verba tot sententiæ sunt, quot sensus tot
victoriae

victoriæ — *Vinc. Livinens. de Tertull.*

— *Simonides* in ardua illa quæstione *Hieronis*, deliberandi causâ, unum sibi diem postulavit, postridiè verò biduum petiit, et deinceps dierum numerum duplicavit. Haud aliter *ego* in hac nodosa difficilique admodum controversia — aliquot *dies* ad cogitandum postulare, quia quanto diutius consydero, tanto mihi res videtur obscurior —

— Cùm causa sit multiplex, et non paucis difficultatibus obvoluta — imò undique sit præjudicium, undique præcipitium —

— Quanquam & de *hac* re perinde ac de aliis, tanta est controversia, ut *herologia* sexcenta faciliùs in concordiam redegeris, quam *tres* aut quatuor philosophorum super *his* rebus dissonas opiniones — jam verò *quis* recenseat quæ à singulis perhibentur de *naturâ*, de principiis, de *Deo* —

— Nam à veteribus philosophis hæc quæstio olim decocta, *his* temporibus recruduit —

Illud modò, antequam ulteriùs provehar, à vobis summoperè contendo, ut quando omne mihi perfugium in *vestra* bonitate, et clementiâ situm est, tenuitatem meam vestro favore ac silentio sublevetis, quò mea oratio his veluti *secundis* subjecta *ventis*, quem sibi proposuit, portum faciliùs consequatur.

Ut pronis auribus, benevolisque animis vocem *oratoris*, de eximio sæculi hujus ornamento differentis, excipiat—

Sed si jam vestra illa *favoris* aura, nostræ hujus *Vela* imbecillitatis impleverit, superabo scopulos omnes difficultatis tantæ, et ingressus in portum *veritatis* dictionis hujus coronidem conservabo—

Præbete quæso mihi *vestras* attentissimas *aures*, dum hæc à me proposita, tenuiter pertractata fuerint, & sub Ajacéo vestri patrocini *clypeo* nudam veritatem obumbrate—

Conciliandi Benevolentiam.

AD humanitatis vestræ *genua* proci-
dit *oratio* nostra, supplex animi *nun-*
cius, et delegatus; cui, ut benevolam præ-
beatis *aurem*, obnixè *desidero*; nullorum
enim uspiam lenitatis censurâ, vel ma-
gis *expeto*, vel magis *expecto*, quàm *ve-*
stram, (doctissimi *Auditores*) quibus, ne
Athenas quidem ipsas, credo fuisse, ma-
gis *Atticas*; Oro vos igitur, ut irradiet
mihi, vestræ *humanitatis*, (ceu cœlestis
cujusdam cynosuræ) jubar, *valens* ve-
stri *splendore*, me subtimidè, debili ut cur-

que conatu *dicentem*, mirificè reficiatis, si conatum quantulumcunq; meum probaveritis: quanquam cum *vos* in tantillas hasce *minutias* descendere non dispuduerit, optarem equidem ex intimis (quod aiunt) præcordiis, ut vestras aures *Ambrosiâ*, *Nectaris*ve succo sativas dimitterem—dum *vos* modò propitios habeam, quorum imprimis vereor, et revereor iudicium—

Sed cur *ego* vos (mitissima *ingenia*) adeò operosâ *precarer* *procarer*ve prece, quorum *vultus*, placidique *moris*, faciunt, ut mihi de *vobis* dudum pollicear futurum, ut sub *Achillæâ* vestri patrocinii panopliâ, omnes maledicarum linguarum *latratus* facillimè retundam—

Hac *ego* de re dum dixero, dum immensum hunc *Oceanum* tranavero, *vos* quæso (*Auditores*) vestra ut faveat consuetæ *affabilitas*; indulgeâtq; placidè balbutienti nostræ oratiunculæ; ut in quam *me* spem, *vultus* vestri oculorûmque benignis indiciis crexistis, eam *attentione* quóque vestrâ confirmatam dignemini, vestrosque animos *verbis* meis velut catenis quibusdam alligate—

Cujus quantumvis *Oratio* nullis verborum *Stellis* ornata, nullis phrasium *syderibus* illuminata, nullis elegantiarum *luminibus* distincta, eloquentiâ *ninere*, compositione *fluere*, ornatu *splendere*

spendere non potest ; *vobis* tamen quæ-
lo placeat , purissimum hujusce *veritatis*
merum , ceu divinum aliquem *suc-*
cum imbibere , ut plenis illius *ampboris*
satiati , *ansam* mihi præbeatis triumphan-
di serio —

Magnaque det nobis tantus *solatia* victor.

Atque utinam ea *mibi* *felix* fortuna
contigisset , ut dum *auri* laudes prosequor
oratione , *aureâ* quadam apud vos elo-
quentiâ , *aureo* verborum flumine ac sen-
tentiarum , inundare possem ! sed quo-
niam in hac infantiâ nostra , et eloquen-
tie tyrocinio , facilius optare quidvis li-
cet , quàm assequi —

Exanguem hanc nostram *declamatiun-*
culam , benignis intueri oculis vos ob-
testor , et si quid duriusculum *auribus*
tam teretibus videatur , candidè dignemi-
ni interpretari ; ut sic (cùm *vos* habueri-
mus *Mæcenates* et *Patronos* , qui tanquam
Dii Tutelares , ab inveterato *tenebrionum*
livore , nostram qualemcunque vindicetis
conatum) ad *veritatis Pharon* aut *Cyno-*
suram , clavum futuræ orationis dirigen-
tes , *mare* isthoc , tam inquietum , *felici-*
ter trajiciamus —

In quem *ego* dum efferor *Neptunum* ,
(veritate *duce* , vestrâque patientiâ *comi-*
te ,) rogo suppliciter , vestræ nobis ut afflet
attentionis *gratia* , nostrisq; benignè
aspiret *liniens* benevolentia ; ut si obvias
quas in *rupes* navicula mea , minis se-

cundis *Euris* impulsa, illiserit; æquanimi-
tatis *vestræ* remigio, et *Cynosurâ*, nau-
fragii periculo integra emergat.

*A personâ Adversariorum, eos
in contemptum & odium
trahendo.*

*Inter has plu-
rima ad con-
futandi for-
mulas referri
possunt, &
contra.*

* *Honestâ
semper publi-
co gaudent,
scelera secre-
ta sunt. Mi-
nut. Fel.*

EXploferunt jampridem *seniores* et
seniores Philosophorum, *paradoxilo-*
quum illum *Anaxagoram*, qui *nivem* esse
nigram, et *solem* candentem dixerit *lami-*
nam: Sed en etiam jam *virum*, qui

Candida de nigris, & de candentibus atra,
asserere non vereitur! qui *adversus solem*
(quod aiunt) *loquitur*, et *insana* *stribili-*
gine, et *suâ* (quâ tantum pollet) *sarta-*
gine loquendi, *aures vestras* captivas
ambit demulcendo, * *abducere*: *cujus*
oratio (ut *audivistis*) *calamistris meretri-*
ciis inulta, *unguentis* *fluentibus* *delibu-*
ta, *pigmentis* *rhetoricis* *effœminata*, non
incorrupto sanguine, sed *ascititio colore*;
non *naturali succo*, sed *accersito succo*,
fallaciter *enitescit*; sed *hedera ista*, quum
in *orationis suæ vestibulo* et *fronte*, *sus-*
pensam *habet*, *vinum* *intus* *haud vendibile*
indicat—

Pronum *te* audio ad *maledicta*—cre-
do id eâ causâ factum, quia bene loqui
non

non didiceris : sed quid tecum agam argumentis, cum ex primis *philosophiæ* apicibus, liceat mihi omnem illam struem verborum tuorum demoliri—

Dextera nec tua te Graiûm fortissime
Creteu

Eripuit Turno : nec Dii texere cupentum
Anea veniente, sui : dedit obvia ferro
Pectora, nec misero clipei mora profuit
Te quoq;— *Æn. 12. (arcei :*

—à quo protrahitur rursus in scenam
hoc drama—

Inauditarum, nescio quot, vocum collusionione olens, ut *seruus* ille Plautinus ait, *allium, hircum, haran, suem, canem, caprum commissum* : ut quemadmodum odor qui ex *Averno* efflabatur, supervolantes aves necare solitus dicitur ; ita illud *pus*, illa *sanies*, illud *virus*, optima quæque *auditorum* ingenia exanimet.

Sciunt foetores suos *nulli* ferè citò esse placituros, si *nudi* et simplices exhalentur, atque idcirco eos eloquii velut quoddam *aromate* aspergunt—

—Quibus à *Pacuvio* et *Ennio* demortua accersebantur *verba*, saltitabant periodi, macro, jejuna, ac famelica *oratio*, succo omni, nervis destituta omnibus, et copiam, punctulis quibusdam, et *allusiunculis*, aut membris *interim* præcis, et interrogatiunculis abrupta, *nauseam*, fastidiumque *sui* pariebat. Histriones scenicos dixisses, aut ad instar *Telephi* Euripidei

non *mendicos* modò, sed et *clandos*, qui chorago intus rem gerente, *spectatoris* cum tibicine oblectarent, et dum maximo conatu aliquando exilire conarentur, cum majorem *spectatorum* voluptate quam applausu caderent, non irent. *Heins.*

— Accedebas blanda *Siren* quæ dicendi meretriciâ suavitare quadam, ac lepore, homines propemodum in *pecudes* converteret—

O *Xerxes*, meo quidem judicio barbarorum ignavissime ! non exercitum ducebas, sed armentum; neque *Dux* eras, sed bubulcus—quum turmis singulis *lorarios* dedisse dicaris, qui à tergo cassantes ferirent, flagritque ad *virtutem* impellerent—

T. Livius bovem locutum fuisse inter *prodigia* non semel posuit, hoc verò tempore homines ita quotidie loquuntur—

—Sed obstruam *his* ora (si hanc mihi indulgeatis veniam *Auditores*) fimo, et oleo—

Fortissimi profectò *Ajaces*, magnanimi *Hercules*, feroces profectò Gigantes, qui *cælum* oppugnare malint, quàm *veritatem* agnoscere ; linguâ tenui docti, *holosericâ* spectabiles præfatiunculâ, cincinnis oratoris compti; qui si à *rastris* ad *rostra* (cùm *malis* Diis) transcenderint, *vacuum*, plus nimio, *verticem*, inter astra illicò condiderint, *non obstante*—

Quæ omnia magis esse *verisimilia*, quàm

quàm vera (ut *Cacilius* apud *Mixt. Fe. licem*) facile perspexeritis, cum adversarius, ut fatiscenti suæ paradoxicæ ferat suppetias, hæc commentus fuerit—

Qui præstigiis suis oratoriis ex *Arabia* foelici, per *Arabiam desertam*, in *Arabiam petream*, suos seducunt auditores; qui labra sua *anoris* nectare circumlinentes, os utcunque *rosam*, mens tamen ipsa *spinam* olet. —nè forsan ridearis cum rhetore illo, quem *Philostatus* scripsit, cum dixisset *ω Ζεῦ* ! in terram coniecisse vultum, eum addidisset *ω Γῆ* ! oculos in cælum sustulisse—

Ut de illo haud immeritò, quod *Hevælitus* aiebat, dici potest; *asinn n, sira menta malle quàm aurum*, et depexum mendici pallium, quàm pannum elegantiorum, stolam regiam—

Sed ego magnificas istas *Antagonistæ* jactationes, nihil esse aliud puto, quam *larvan*, quâ *pueritia* causæ suæ ulcera tegeret; quâ vos ludos faceret, et tantum præstigiis *effascinaret*; cujus vestigia *gressisque singulos* si oculatiùs paulò inspexeritis, sinuosas fraudes, et *anfractus leporum* procul omni dubio deprehendetis; cujus à *tergo*, vestigiis etrumnum lubet inhærere, tantisper dum superbientis animi *cristam* deposuerit—

—Faciunt et *vespæ* favos, & *simie* imitantur homines—

Nullus adversariorum cætus tam effrons prodit, qui *veritatis*, non magnificè circumrotet vexillum.

—Quis enim feret tam graphicas et discinctas *ineptias*, de?—quis portentiloquia ista—

—Nusquam *scriptum aut fictum aut pictum in pariete*, ut ille ait, idem ergo fecit, quod *cum multa jura confundit eorum*.

—Quid si, tanquam *Argivum* clypeum abtulerat, glorietur insolens? *Terga da o? & Turnum fugientem* hæc terra videbit? Usque adeone mori miserum est? *ut Turnus olim* Ænead. 12. Sic et ego—

—Ut non extricandis pæne se induunt Labyrinthis, qui hanc controversiam palmarem, tantis suadere clamoribus etiamnum satagunt—

—Ista crudiora *Errantis* philosophi effata, ita affabrè condierunt quidam recentiores—quibus me, quoad potero, vasculè opponens—

—Nec genium habentes nec ingenium, quorum verissima dogmata, scilicet, si ponderentur, varissima esse, singula apparebunt.

At tu in *sicco* es, et *aqua* tibi heret, quâ me (ne ipse in parum *sicco* essem) conatus es funditus obruere, confluge quâdam lymphaticorum argumentorum.

Effeminatum istud, et gracile *dicendi* genus,

genus, (ubi nihil *virile*, nihil arduum et excelsum, nihil non fucatum, omnia *muliebria*, compta) utcumque *auditores*, nimis *delicatos* suavitare loquendi illiquefactos, titillare possit; cum tamen *nervis* et viribus destituatur, spero vos æquitatis, et æquanimittatis præmunitos *antidoto*, *Vlyssæum Moly* arripuisse, neque blandientes *Sireni Oratoris* incantationes accepisse; sed *veritatis* potius *concertum*, et *harmoniam* usque adeo expectasse, ut *quam* pius audieritis *absurda*, *sonet vitium*, *percussa*, discrepans *opinio*—

T. f.

Sed *hec* hominem à pudore non desertum, in ruborem dare possint: videntur enim plerisque *philosophis*, non tam mira quam absurda, et ab omni rerum veritate prorsus aliena—

In *me*, quidvis harum rerum conveniat, quæ in stultum vibrari solent, (*caudex*, *stipes*, *asinus*, *plumbeus*) in *illum* nihil potest: quippe *hec* omnia exuperat ejus impudentia. Sed detur mihi, (*Antagorista* mi) detur mihi (cum pace tuâ) puerulusper *ani*ni tui pultare *fores*, an ne adeo præfractarius videbere et *perfrictæ frontis*, ut *Adagiorum* hæc, mordicus tenevelis? an tu *Iove* et *Minerva* natus, plus omnibus *sapies*? an in Te uno omnes resederunt *Musæ*? Vin' teipsum quasi alterum *Apollinem* literatissimorum coronâ venditare? omnésve *Phile-*
C 5 *sophos*

sophos præ te insaniſſe? *lumina* ſcientiarum (te jam orto; quaſi novo ſydere in caudâ Caſſiopeiæ) deliquim patiputabimus? Sed periculofum eſt (*Auditores*) omninò periculofum eſt, *Apollinis* et Muſarum *vehiculum*, tot jam ſæculis ſapienter gubernatum, temerariis *Plætonis* hujus inceptis concedere, et demandare.

—Nam dum nubes et *ideas* philoſophatur, dum *pulicis* pedes metitur, dum *culicum* vocem miratur—

—Quorum *ego* copias, (ut *Ageſilaus* olim *barbarorum*) in bello captas, *capivos* veſtibus exuendos curabo, nudosque vobis, (ut ſuis *ille* militibus) intuendos exponam; ut ſic qui veſtiti, hoſtibus formidabiles erant, exuti tanquam pumilio-nes, ab omnibus derideantur.—

—Quos *aſinos* eſſe, ex auribus jamdudum deprendiſtis, et hodierno die demum cognoscitis—

—Si modò invenias tam obtuſum ingenium quod iſto grunntu tuo et verbis in *larâ* natis capiatur—

Expectabam ab illo ingenii tui arvo molles *violas*, et purpureum *Narciſſum*: ſed (ut video)

Carduus, & ſpizis ſurgit paliurus acutis.

—Involucra quædam videris compegiſſe, quæ *Oedipo* conjectore, et *natare* Delio

Delio (ut de scriptis *Heraclii* dicebat *Socrates*) indigeant, quibusq; *Gordii* nodus, *Labyrinthus Dædali*, *Sphynxis* ænigmata, numeri *Platonici*, *Lycophronis* tenebræ, et *Saliorum* versus suis Sacerdotibus (auctore *Fabio*) vix bene intellecti, comparari nequeant.

*Quò Deus & quò dura vocat fortuna
sequamur—*

Stat conferre manum *Æneæ*, stat quicquid acerbi est—Morte pati—hunc oro sine me furete ante furorem—Sic *Turinus* *Ænead.* 12. Quæcunque est fortuna, mea est—

Nulla me ad id causa impulisset alia, nisi ut ferocitatem istam tuam reprimerem, audaciam confringerem, et loquacitatem paucissimis interrogationibus irretitam, retardarem.

Affectatâ obscuritate, et permistis deditâ opera *gryphis*, et hiantem, et suspensum tenes lectorem, et crucem figis studiosis—

Hic enim (ut in argumento non dissimili *Octavius Cæcilio* apud *Minutium Felicem*) non disputantis auctoritas, sed disputationis ipsius veritas requiritur ; atq; etiam quò imperitior sermo, hoc illustrior ratio est, quoniam non fucatur, pompâ facundix, et gratiæ, sed ut est, recti regulâ sustinetur.

In

Plin. Nat.
Hist.

In publico hoc, et tam frequenti theatro, æquis præco Stentoriâ voce, abiger asperos hosce et austeros Xenocrates, qui *Gratiis nondum litârunt*; opusque habent ut illud Platonis *Δύετα τῶν ἰδεῶν*, subinde occinamus? Adsunt enim vereor, (imò jam video) *Tuberoes*, qui in *Ligariis* reprehendunt id ipsum, quod in *scipis* amplectuntur; et sibi quidem (tanquam *Mæcii*) condonant vitia, in aliis verò virtutes improbant, haustum lactis gallinacei promittentes, et *opium* prius miscent, quàm *apium* cognoverint—

Quis *mystra* à Musarum sacris, arcebit profanum hoc hominum *vu'gue*, juxta et arrogans, qui gloriolæ *aurâ* turgescens, in ipsâ *nive* videre sibi visi sunt *atramentum* (ut olim *Anaxagoras*:) qui *nondum in scirpo* quærit (uti *Chremes* ille *Terentianus*?) Homines *nequam*; terre filii qui novum instruunt *Gigantomachiam*, certantque jam iteratò *involtare Pelio Ossam*, *veritatem* quam intelligi nolunt, *insana suâ sribilagine* offuscantes: et *lævati*, diem gliris instar exosi, *noctem* et tædarum lucem, ut adulterini mercatorum panui, quàm omnia maluerunt. Res omnes adversarius obscuritate sua perplexas reddidit, ut vel Apolline lētore, vel Oepido interprete indigere videantur.—

Agamemnonem quidem præ se fert, cùm reapse sit vel ipso *Thersite* multò deformior:

mior : cujus tam edentulæ in nos calum-
niæ, circumlatrare possunt, non lædere
veritatem.

An verò (*iudices*) Vos soli ignoratis?
vos hospites in hac causa versamini? *ve-*
strene ita peregrinatur aures, in hoc
pervagato (*omnium* ferè) sermone, ut ne-
sciatis quas ille fallacias, *Vobis, nobis, ve-*
ritati ipsi, impositurus sit? Cogitate
quæso, quas ille araneorum *telas* contexuit,
ut simplicem *veritatem* obscuraret, cre-
dulofque *auditorum* animos illaquearet;
perinde ac si subtilissima sua vafritie,
opera *Myrmecidis* imitari statutum sit,
cujus *quadrigam* et *aurigam*, musca texit
alis; aut formicas *Callicratidis*, quarum
pedes et membra cominùs intuenti per-
videri non possent; aut *Apellis* tabulam,
quæ continebat lineas visum fugientes;
aut denique catenam *Vulcani*, quæ sub
intuentium oculorum *aciem* non cade-
bat. — Quod *Ovidianus* Ajax agimus
proh *Iupiter*, inquit, ante rates causam, et
mecum confertur *Vlysses*? *Metam.* 13. lib.

Cicer. pro
Milone.

Nam vos opinor *auditores*, alia in
sententia eritis, si mōdò (quod quā par-
est animi submissione peto) exigui tem-
poris attentionem *mihi* largiri, nec *anti-*
quitati tantum tribuere volueritis—

Eadem videtur *figura* omnibus, sed
quædam unicuique *lineamenta* deflexa:
hic et similes *universi* videmur, et inter
se *singuli* dissimiles invenimur: pariter

in sententiis et opinionibus quilibet suis——persuasit pessimam causam vir pessimus, orator optimus——

—Nam ut numerosas *Xerxis* copias, paucissimæ *Græcorum* turmæ pepulerunt olim : ita et pauculæ eruditorum centuriæ, infinitas *tuæ* sententiæ *myiades*, nullo negotio, et victoriâ expugnabunt incruenta.

—Qui quinquam *superiores* non sunt in hac causa, sunt tamen *priores*——

Qua in re, ita vestram illam humanitatem precor, *Benigniss. Audit.* ut si rationes omnes ejus longè aberrasse veritate ostendam, nequaquam *illi* credendum esse putetis; si verò opinionem vobis *meam* comprobâro, tantum *orationi* meæ, quantum ipsi *veritati* tribuatis——

Certum enim hoc mihi et deliberatum est, strenuum hunc *veritatis* adversarium vel stylo meo *vivum* confodere, vel non pati *mortui* reliquias, in *Honoris* æde componi, aut requiescere.

Variorum scriptorum abusus ingenius, hinc inde compilatas lacinias *oborto* (ut aiunt) *collo*, et averfis plerumque vestigis, in *tuam* traxisti sententiam——

—Nunc (né multis agam) si sapientis, veteris insolentiæ *cristas* retundite : secus non deerunt qui tanti fastus pertæsi, acutas *sibi* sagittas esse, suis vulneribus sanguinem sequi, se domi *urbanam* habere (ut vos machæram) doceant, res-

tenturq ;

tenturq; non esse defendendam *glandem* reperto jam *tritico*.

Quæ profectò quanquam omnem superare (ut revera superant) absurditatem videantur, tamen verò veriora esse—

—Quibus non saliva, non albumen *ovi* ullum, magis, aut jejunum, aut insulsum est—

Cavendum est, ne dulce *venenum*, sub his fucatæ eloquentiæ *foliis* delitescat; arrigite vos igitur (*Auditores*) mentesque *vestras* totas excutite, ut *sensus* vester omnis, suo *stipatus* satellitio, non hallucinetur. Patimini *me* igitur, patimini quæso, tantisper dum argumentorum meorum *summam* audieritis, non enim diffido, quin *expositâ re*, depositoque *præjudicio*, in meam ituri sitis sententiam—

—Itis non placet illud *Alexandri Magni* nolo *furari victoriâ*—arridet magis illud poëtæ—*virtus, an dolus* quis in *hoste* requirat? *Marte* an *Arte* nihil curant—

—Itaque faciunt quod *hi* solent qui *parvulis* austerâ quædam temperaturi pocula, prius ora *nelle* circumlinunt, ut incauta ætas cùm dulcedinem præfenserit, amaritudinem non reformidet—

Magna

Magna ferēs tacitas solatia mortis ad umbras,

A tanto cecidisse viro—

Mirum est hæc ipsa *subfellia*, hos parietes, *illum* talia dicentem, sine rubore potuisse ferre : mirum est (*Auditorēs*) mansuetudinem *vestram*, *illum* tam diu, tam patienter audiisse ; neque *explōsse* potius, tam importunum *nugivendulum* ; sed si eā *vos* estis, in fucatis audiendis fictisque *quisquiliis*, patientiā, quam non sperem ego in vobis æquanimitem ? *vestra* enim jam agitur res, *vos* estis soli, quos alma *veritas* habet, patroni : *vestrum* est (*Auditorēs*) *vestrum* est, oppugnatum tam divinæ *Deæ* delubrum, omnino præcavere ne sit expugnatum ; Vivat igitur *veritas* sub alis et umbrā vestri *favoris*, tanquam sub septemplici *Ajacis* clypeo. Quod si *vos, nos* deferatis, *perimus* ego et (quam propugno) *Veritas* : cuius in amplexibus *moriens* hæsurus sum ; quippe qui longè malim, in bonā causā (ut olim *Epaminondas*) *solus sapere, quam cum multis insanire*, neque possum non venerari *veritatem*, ubicunque terrarum eam videro, quanquam pannis obsitam, simplici *habitu*, et quasi derelictam—

Ego enim tanquam ex *chalybe* forem conflatus,

conflatus, ad *veritatis* (*veri* illius *magne-*
tis,) patrociniū, ita (allicior dicam an)
trahor, rapiorque, ut non possim *me*
continere, quo minùs in *te* involem,
(*Antagonista* mi,) qui *prestigiis* tuis *Ora-*
toris, fascinare *nos* conatus es; sed cave
tibi, nè *insanis* opinionis tuæ *fluctibus*, ve-
lut alter *Narcissus* submergare; fallit e-
nim *te* tuus iniquus *Genius*, si—

—Ut olim priùs ex urbe *Capitolium*
quàm à *Capitolii* tutelâ avulisses *Manium*
illum Rom. ita et *me* in hac causâ—

—Ut adversarii exercitus cataphractus,
velut alter *Horatius* unus sustineam, et
abscisso *ponte* progressum negem, regres-
sum cogam.

In hac *Spartâ* propugnanda, animus
arma sibi sumpsit *auro* splendidiora, ope-
rosa magis, quàm strenuus unquam in-
duit *Achilles*; stricto manus *ferro* tremit;
munitum *galeâ* caput; corpus totum
nunquam non *are* resplendet; tubarum
clangor implebit cœlum, *campos* *pavor*
ipso invadet, ingruentibus undique ar-
gumentorum nostrorum *copiis*: *me* equi-
dem in mille discerpi partes malim,
quàm animum in hac provinciâ remit-
tere—Quam ego cùm sit levicula et *Pale-*
strica adeò alacriter aggressus sum mu-
nire, ut si *fata* *volent*, optarem in *cymbâ*
potius duorum *scalmorum*, quàm in *Ar-*
gonautarum navi, jacturam facere—

Non minus est periculi *semper* tacere,
quàm

quàm nunquam periclitari viriculas suas in re tam honestâ, honorificâ, verâ, syncerâ, quis est qui triplici pectus ære non obvallaret? quis adeo pusillanimis, ut à tam insulsi hostis insultu, *vi & armis* nudam, inermemque *Veritatem* non eriperet? me saltem impulit tanquam pro *aris & focis*—

Fuisse olim, aiunt, atque etiamnum superesse vereor, qui ostentandi *ingenii* gratiâ musculum aliquoties facere videri volunt, in Elephantis molem exurgere. *Aristomachus Solensis*, sexaginta annos in *pulicem* saltibus, et *muscarum* naturâ indagandâ consumpsit; *Homerus* Batrachomyomachiam; *Maro* pulicem copiosè descripsit, multique se *vitium* ipsum, non *vitiosè* commendaturos autumant: unde è nostratibus *quidam* nunc luem Neopolitanam super ipsam *ὀψείαν*, nunc intrusorem *tyrannum*, plusquam Regem legitimum; hominemque *ære* alieno obstrictum, magis quàm *liberum*, & frangi, honore prosequutus est. Quinetiam *Isocrates* in laudem *Helene*, quàm tunc temporis *orbis* terrarum universus, pro ludibrio et opprobrio habuit, orationem composuit laudatoriam. Alius de ipso *Nihilo*, omnia *bona* dicere; Magnus ille *Heinsius* laudat pediculum ad conscriptos mendicorum *patres*. *Phavorinus* turpem *Tbersten*, et malignam febrem; *Policrates* tyrannum *Busridem*, *Lucianus* artem parasiticam,

Imò inventus
etiâ qui
Diabolum
ipsum publice
laudaret
Witebergæ:
fuit is Ioan-
nes Brunus
natione Ita-
lus. Voss.
instituit Ora-
tor pag. 331.

In Orat. pag.
250.
*Muscam &
parasiticam.*
Lucianus.

parasiticam, *Synefius* calvitiam : *Erasmus* stultitiam : *C Carneades* injustitiam pleno ore prædicavit. Romæ audiente censorio Catone, non minoribus viribus contra justitiam dicitur deseruisse, quàm pridie pro justitia dixerat. *Fab. lib. 12. ca. 11.* — ac alius laudationem mortis, Alcidas nempe eleates. Denique *Agrippa* in vanitatem scientiarum acutè investus est, ut suam ipsius inde prodat scientiam, ostentet eloquentiam, quam totus eâ de se miretur mundus—

Cum *Seneca* Cludii luserit *Στοδῆστων*, *Plutarchus* Grylli cum Ulyssæ dialogum, *Lucianus* et *Apuleius* asinum, & nescio quis *Grunaii* Corocottæ porcelli testamentum, cujus & divus meminit *Hieronymus*, *Homerus* *βαλεαρο-ωομαχίας*, *Maro* culicem et moretum—*Nucem* *Ovidius*.

*Provocandi. Vendicandi
adversarium.*

A Gédum *Thraso*, tuas jam experiamur viriculas, invictissime pugil—prodeas jam in solem et aciem; clanculariæ tuæ sugillationes, gloriations, umbræ tanquam & larvæ, territuræ sunt pueros—Quod olim *Turno* *Aneas*. *Æn.* 12. idem et ego tibi, si audis, si audeas—

Quæ

*Que nunc deinde mora est? aut quid jam
Turne retrahas?*

*Non cursu, sed certandum est cominus
armis;*

*Verte omnes, te, te, in facies, & contrabe
quicquid*

*Sive animis, sive arte vales, opta ardua
pennis*

*Astra sequi, clausumque cavā te conde-
re terra. ————— Idem nunc et
ego tibi—*

*—Nam licet arma feras & vulnera seve-
mineris,*

Non tamen efficies ut timeam mihi—

—si testiculi vena ulla paterni

*In te fortè manet, venias, spectemus a-
gendo.*

*—Quam Ego tuam sententiam ausim
non pernegare modò, verum etiam con-
trariam tibi meam hanc, exquisitis ratio-
nibus defendere.*

*—φωνὴ τὸ πρὸς ἐσσι, καὶ ἐστὶν ἄλλο, quod
Iacon ille de lusciniā deplumata.*

Opponendi.

Sed nolite cantare triumphum, priusquam
viceris: victorem à victo superari sepe vi-
demus—

Non

Non est tibi res cum larvis, & umbris,
senties qui vir siem—

*Ille tulit precium jam nunc certaminis
hujus,
Quod cum victus erit mecum certasse
feretur.*

—Velut *Bellona* quædam aut *Furia* in
me ruis insolentiis—

Formule Insinuandi.

Quod olim *Varius Geminus*, (re-
ferente *Seneca*) dixit apud *Cæsarem* ;
Cæsar, qui apud te audent dicere, magnitu-
dinem tuam ignorant; qui non audent, huma-
nitatem : idem mihi aures jam vestras
affaturo, dicendum venit, sperandum
restat. Cum enim benevolam adversa-
tio (ut vidi) meo, præbuissem aurem, quid
ni etiam et ego parem expectem, imò pro-
mittam mihi, à vobis benignitatem ?
Non enim *Cramben* bis costam, sed *am-
brosiam* quasi, et nectar eloquentiæ (*dapes*
reverâ *Salicæ*) vestris aurium stomachis
digerendum oppono. Ad pedes igitur
humanitatis vestræ, nostra nunc prona de-
volvitur oratio, submississimè vos, om-
nibus orans votis, intimis præcordiis ob-
testans,

testans, ut quem *adversario* meo præbuis-
tis vultura, eodem *mibi* etiam *affugatis*,
nostramque pariter, suspensâ paulisper
imbibatis aure orationem—

Alexandrum illum Macedonem, cum
nunciatum esset, *Darium* in prælium tri-
ginta militum adducere *Myriades*; respon-
disse ferunt, *Unum lanium multos ovium*
greges non metuere. Pari ego ratione; ut-
cunque *imbelles*, adversarius (nescio quot)
infarserit, *probatumculas*, ceu tot cer-
nas copias, ego (inquam) illud anile ag-
men facile diffilabo, et in *fugam* conver-
tam. Te itaque (adversarie mi) non ali-
am *auguror* reportaturum victoriam,
quàm olim *Antiochus*; *cujus milites* (ut
dixit *Hannibal*) *auro fulgebant satis*, ad
pompam, *armis ad pugnam nihil valebant*:
etsi enim *plumbeum* habeas *gladium* (la-
borantem scilicet causam) *eburneâ* ta-
men sic eum includis *vaginâ*, et confusâ
rationum farragine, languentem cona-
ris medicari, ut—

*Hoc caput, O cives, hæc belli summa re-
fandi.* *Æn. 12.*

Sed parce quæso paulisper in *me* plau-
dere, neque enim prius exultare *te* dig-
num est concinnitate orationis, quàm
utrinque plenius fuerit peroratum; maxi-
mè cum non *laude*, sed *veritate*, discepta-
tio nostra nitatur. *Min. Fel.*

Quod

Quod in *formis* hominum, idem in
rerum judicio, usu venire solet; *quasdam*
 à procul et oscitanter aspiciamus, nihil
 erit venustius, nam ipsam quoque *Hele-*
nam superare videantur, (*fuco* viz. oculis
 imponente;) sin propius et fixius con-
 templemur, jam quod paulò ante mirè
blandiebatur oculis, majorem in modum
displicere solet. *Ixion* putavit se *Innonem*
 fuisse amplexum, cum *nubem* illius loco
 comprehenderat. Sed *vos* (quâ polletis,
 acuminosâ prudentiâ) *dicenda calletis*,
Nôstis, res grandes geminâ suspendere lance,
Ancipitiis libræ, & rectum ubi inter curva
subit discernere.

Terf. Sat. 4.

Verborum oceanus, vix *gutta* rerum,
 in totam *adversarii* mei *inundenit* decla-
 mationem; cujus lenociniis aures utcu-
 que vestras titillavit; at animum (spero)
 non flexit *vestrum* : quo minus uti *illi*
 hactenus veniam dedistis, ita eandem
 porrò *mibi* indulgeatis; quanvis enim o-
 ratio *mea* non sit adeò *exasciata*, ut cum
toro et *cothurno* comparari possit ; debi-
 tamen (quâ potest) observantiâ, *vestre*
 attentionis, et patientiæ *aures* submis-
 se osculatur—

Tertullian.

Sepiam ferunt, (*marinumpiscem*) quum
 piscatorum retibus adeò implicatur, ut
 quò se expediret planè nesciverit; in-
 credibilem *atri* (quem habet) *sanguinis*
evomere vim, ut turbata aquâ, ruptâque
 sagena tutius effugiat : Pariter *adversarius*
 meus,

meus, quem in suis tendiculis male-fa-
nus *error* irretivit (aut *veritas* potius in-
tra septum compegit suum) quò securus
elabi possit, omnem adeò *obnubilavit* ve-
ritatis *faciem*, *larvatis* eloquentiæ suæ (si
quam habet) *peristromatibus*, & atro ar-
gumentorum suorum *crnore*, quem per
queam suam orationem effudit, ut

— *multam mouetur ab illa*
In specie, quâ prima fuit. —

Sed radicitus evellatur ex Musarum a-
gris, infœlix iste erroris filix, nebula
fallaciarum omnes, *meridiano* veritatis
sole dissipabo, variisque *authorum* (quas
intexuit et consarcinavit) *ego illum* exu-
am laciniiis —

Certissimum fœlicis ingenii indicium
in *Protagora* Abderita, agnovit *Demo-
critus*, quando pauperem valdè puerum,
quæstus gratiâ venditantem ligna, fas-
cem viderat eleganter componentem,
atque eundem postmodò fascem solu-
tum in minutula, in pristinum rursus
ordinem, et formam restituisse. O si
nunc & *mibi* —

— Coniungam nova veteribus, et rur-
sum vetera novis, quò sic vetustis darem
novitatem, novis auctoritatem, obso-
letis nitorem, obscuris lucem, fastiditis
gratiam, dubiisque, quoad fieri potuerit,
fidem.

*Iovis illius Cretensis simulachrum, auri-
bus destitutum fuisse narrant; dignum me-
hercule ludibrio, portentum est, surdo
fundere vota Deo. Vos autem (quos scio
auritissimos) obtestor, æquas præbere vo-
bis aures, in neutram quæ propendant
partem; & ut Plato olim Iudicem voluit
esse τὴν ὤτην διαλεξιμαίων, hoc idem
ego vos oro, per ingenitam vobis inge-
nuitatem, ut vestras pultari pariter & ob-
tundi aures, aliquantisper pateremini,
dum me æquè ac adversarium, dicentem
audiveritis, ne ut olim Medea eloqui
cogar,*

*Qui statuit aliquid parte inaudita
alterâ,
Æquum licet statuerit, laud æquus
fuit.—*

Senec. Med.

Rogatus aliquando *Tullius*, ille^o Ro-
mani sermonis princeps ac autor, *quam*
maximè *Demosthenis* orationem appro-
basset, *longissimam* dixisse dicitur. *Plu-*
tarch. in vit. *Cicer.* Aurum enim quis
recusat si multum, si ponderosum? —
Non *hoc* præfatus sum — quasi vestras
ego aures fatigare velim (*Laconicè* enim
omnia dicturus sum) sed ut —

Trita est materia, fateor, sed trita
materiae promitto orationem *Laconi-*
cam, ut per humanitatem vestram *Audi-*
tore *Optimi*, mihi sitis rogandi vehe-
menter,

menter, nè potiùs contemnatis illam, quia *trita* est, quàm attendatis hanc, quia *Laconica* est.

Cum nihil sit tam præclarè dictum, quin aliis quoque suis relictus sit dicendi locus, nec *Theophrastum* fuisse veritum tractare locos ab *Aristotele* tractatos: nec *Quintilianum* post *M. T. Ciceronem*, *Orationem* instituisse—quid ni &—

Sociates quocunque se converteret, hostem illi aliquem, invisa generi humano virtus, ac sapientia pepererat: foris *Hippiam* ac *Gorgiam*, *Prodicum* ac *Polum*, *Thrasymachum* ac *Protagoram* miserrima arrogantie mancipia, in theatro *Aristophanem*, domi *Xenippum* habebat suam—

—Præclarè olim *Artaxerxes* rex militi hostem convitiis proscindenti; non ut maledicere te alo, sed ut pugnes—

Id accidere pernorum est, auditorum facilitate, qui dum verborum lenocinio à rerum intentionibus avocantur, sine delectu assentiuntur dictis omnibus, nec à rectis falsa secernunt: nescientes inesse & incredibili verum, & verisimili mendacium. Min. Felix.

Plato de gladiatoribus sui temporis scriptum reliquit, peritissimos lanistas in ludo, ineptissimos esse milites in bello; quos tamen vulgus hominum, ut ipsum *Martem tunicâ tectum adamantinâ*, admirantur: nec est quod quis id miretur: quasi verò sit sperandum tam prosperè apud

apud *omnes* actum iri, ut optima placeant *omnibus*. Barbari spinosas *sophistarum* nugas suspiciunt, *Ciceronem* in dillegendendo, *pueruli* loco habent. Rex *Midas* fistulam *Pan̄is*, *Apollinis* citharā dulciorem prædicare; *Polyphemus* cum *ariete* libentius quàm cum *Ulyssē* verba facere. *Stolones* & *stipites* istos finite quæso *umbra* pro corpore, hordei *gramm*, præ *gemmis* expetere; nolite autem vos (quâ estis summâ *prudentiâ*) temerè conmittere, ut *picas* cum *Musis*, *araneam* cum *Minervâ*, *Marfiam* cum *Ebæto* conferatis—

Nam incautè *creduli* circumveniuntur ab *his* quos bonos putaverunt : mox errore confimili, jam suspectis *omnibus*, ut improbes metuant, etiam quos *optimos* sentire potuerunt. *Min. Fel. Uet.*

Alexander (ut aiunt) ille *magnus*, cùm in causis (præsertim *capitalibus*) cognoscendis *iudex* sederet, sinistrâ manu, aurem dextram occludebat; hoc gestu significans, se *alteram* quidem *aurem* præbere *actori*, *alteram* verò integram *asservare* *reo*, nec eò usque velle sententiam ferre (quâ necesse erat alterum eorum damnatum iri) dum suam singuli causam egissent. Spero igitur, & vos humanissimi *auditores*, *iudices* gravissimi, (quibus *Alexandrum* ipsum quantumvis *Magnum*, *majorem* haud unquam puto ostendisse in oratores æquitatem) *alteram* etiam *mibi aurem asservavero*.

Formula Moderandi.

Catonem illum *Vticensem*, cuidam, ab eo interroganti, *quemnam maximè amaret*, ferunt, respondisse, *Fratrem*, nec anquirenti porro quem *Fatrem* intelligeret, quicquam aliud respondisse, quàm *Fratrem, Fratrem*. In eundem modum, si quis *me* rogaret, quid imprimis putem esse defendendum; responderem, amicam *Veritatem*, solam *Veritatem*; cui *primas, secundas, & tertias* deferre non vereretur. *Me* enim hodiè, neutiquam vidissetis *judicantem*, nisi amor *veritatis* animum mihi ad dicendum *accendisset*; *alma* (inquam) *Veritas* quæ (ut ait *Hesiodus*)
 εἰς τὰ θεῶν ἐξέλαδ' αἰὲν ὑπερ' ὅσους ἄνθρωποι
Opiniones enim veræ, solem (instar *Aquilæ*) intueri possunt, cum *male causa* (quasi *nocturnæ*) lucem fugiant.

Amori igitur aut studio partium me non addicere, sed uni *veritati* litare, mecum habens constitutum; *ex una persona amici, induam Iudicis, & (testibus utrinque productis,)* *Vos* mihi in ferendâ sententiâ *assidebitis*, vestrumque mihi *astipulabimini suffragium*, dum utramque exactè perpenderimus opinionem—

Quod olim *Pallas* apud *Homerum* (cum propter abreptam *Chryseida* litigaret cum *Achille Agamemnon*)

Ἡλθὼν ἐγὼ πάντοτε τὸν ὑπὸ, αἶνε
 πίδνα Οὐρανόθεν—id ipsum Ego
 impræsentiarum, *veni* ego *vestram* pugna
sedaturus, si mihi morem geratis; et *ve-*
ritatem hujus argumenti, ceu formosam
Chryseida, aris his, ceu *Divo* suo sistam
 incolumem—

Mihi enim impræsentiarum ita infor-
 mandus est animus, ut *libram* æquissimi
judicis teneam, nec in alteram partem
 propensus incumbam : nè non tam ex
vestris disputationibus nata sententia,
 quam ex *meis* sensibus prolata videat-
 ur—

Vereor nè talem sitis habituri judi-
 cem, qualem olim habebant *coccyx* &
luscinia inter se, de canendi gloriâ decer-
 tantes, viz. *asinum* certaminis istiuscæ ar-
 bitrum—

Ecce vobis hic *cognatæque* acies—inse-
 nsisque *obvia* signis *Signa*, pares aquilas, &
pila minantia pilis. Quis furor ô *pueri*?
 quæ tanta licentia litis?— nec quem-
 quam jam ferre potest *Cæsarve* priorem,
Pompeiusve parem— *Lucan.*

—Ut autem mediani ingrediâr viam,
 & verè *Moderer* controversiam præsen-
 tem, observandum esse reor cautius, ut in
 hac difficultate—Dextrum *Scylla* latus,
 lævum irrequieta *Charybdis* Ocidet—

Non nostrum est inter vos tantas compo-
nerelites, neque *Palemonis*, (quas suscepi)
 peritè satis defungi possiam vicibus; sed

Æneid. 3.

cum lances Minervæ jam teneam, animus opto, ut Mutius Scaevola, (Romanae civitatis oraculum) hic adesset, ut mei mihi officii describat cancellos; ne Cambyſes aliquis redivivus, me excoriet iniquè judicantem. Cum autem contentio sit inter actionem, & contemplationem, utri palmaria (ut est in fabulis) daretur ex merito, ceu pulchriori; Vos (auditores) in utraq; optime versati, optimi eritis utriusque judices, vestro igitur vel ſer, vel cadat arbitrio—

*Inter utramque volat dubiis victoria
pendens.*

Isocratem à quodam interrogatum, an Magistratus defungi munus recusaret, respondisse ferunt, se hoc pacto complurimos, quos nunc habuit amicos amissurum, et in odium multorum necessario incursum; nam si (inquit) in tribunali collocatus, causas omnes pensiori (ut par est) examine ventilavero, (ut justissimè judicem;) hominum ego inimicitiam non declinabo; si contra, sententiam injustè pronunciero, certum est me deū ἐξόριον ūqua non effugiturum. Quas ego igitur in angustias, homo misellus, jam compingor, cui tam dura demandata est provincia? sed utcunque horum uterque mihi sit amicus, in utraq; tamen decernendâ opinione mihi erit liberum, (ut in corporibus animanti-

mantium quibus vescimur) relectis et re-
jectis, quæ sunt inutilia, salutaribus ad
cibum uti; itidem in opinionibus sermo-
nibusque *doctorum*, quibus animus nutri-
tur; proinde in præsentī controversiā *mel*
colligam, *venenam* relinquam, *rosas* de-
cerpens, *spinas* declinabo—

Qui intimas rerum naturas rimantur
Philosophi, *herbam* narrant *Heliotropium*,
quæ, quamcunque cæli plagam percurrat
Sol, eandem semper respicere solet, ut
cum *occidente* sole, *occidere* etiam illa vi-
deatur. *Solem istum*, esse cogitate, egre-
giam *hanc sententiam*, in *hoc* declamandi
orbe agitaram, atque huc illuc à *duobus*
adversariis, (quasi tot contrariis *Sphæra-*
tum motibus) circumrotatam & Ego (*He-*
liotropii more) *veritatis* solius *sequacissi-*
mus (à quâ ne *lucum* quidem, quod aiunt,
unquam, diffilire libenter velim.) in quâ-
cunque *opiniæ* movebitur *veritas*, ego in
illam propendebo. Itaque (quod olim
M. Tullius,) *Faveo Curioni, Cæsari honestissi-*
mè cupio, pro Pompeio emori possum, sed
tamen Republicâ nihil mihi charius est: ita
(inquam) et ego : *faveo tibi* (eruditissime
juvenis) quin et tibi benè volo (suavissi-
me commilito) sed tamen in gratiam *veri-*
tatis, omnia esse facienda judico; quam
divino quopiam *prosequio* afficiendam
censeo—

Malefanum *Paridis* (Priami Troja-
norum regis filii) judicium, satis inter

omnes, ubique *gentium* famigeratum est. Quem (cum orta esset contentio inter *tres Deas*, *Iunonem*, *Palladem*, & *Venerem*, cuiusnam, *aureum* illud *ponum*, quod *Eris*, (diva illa *litifica*) immiserat, ex merito daretur, ut *digniori* ; *Iunonis* potentia, et imperio ; *Palladis* sapientia, et consilio (quæ illi sponderant ; sprete neglectisque.) *Veneri*, *Veneri* (inquam) *lascivæ* voluptatum et *amoris* *patronæ*, aureum illud *ponum* detulisse ferunt. Non multum et *hic* absumilem dissensionem videtis, inter *duos* hosce *Antagonistas*, quorum uterque *veritatem* sibi vendicat, seu peculiarem. *Alter* autem eorum licet ampullosa (ut audivistis) orationis gyro, calamistrato rationis cincinnis, *nobis* videatur persuasisse, *victoriam* sibi merito deberi; in medio tamen (per me licet) ponatur *victoria*, tanquam nobilis illa *Atalanta*, aut *Hippodamia* quæ à *nobis* omnibus (seu tot generosissimis *prociis*) certatim expetatur,—

Nè pueri, nè tanta animis assuescite bella;
quare factiosè rem geritis ? quare in partes seceditis ? quare *veritatem* ipsam, quæ non nisi *una* esse, & simplex potest, pessimè divallum ac dilaceratum itis ? *Cygnus* Thebanum audite, hoc oraculum consulite—

—Utrinque consistere ferratæ acies, & rauco crepuerunt cornua cantu.

—Nec *Achillem* commendare potuit

Homer us,

Homerus, nisi *Hectorem* extolleret, néque *Æneam* Maro, nisi *Turnum* commendaret, et *Lucanus* quia *Cæsarem* depreffit plus *Pompeio*, si quid iudico, detraxit—

—Atque utinam profectò— ! nunc autem Bella geri placuit nullos habitura triumphos. *Discordia* enim litastis, quæ non componendam urget discordiam—

—Tu qui adversarii tui sententiam *elegantè* potius quàm *nervosè* exagitasti—ut masculè se vindicavit—*nunc nunc* Fluctuat ira intus : rumpuntur nescia vincta pectora : nunc totis in vulnera viribus itat. —quod olim *Pœta* de *Ænea* et *Turno* *Æn 12.* —Hujus me controversiæ diribitorem, ut liticulas hæc *Tenediâ* tanquam *bipenni* defalcarem. Quippe cùm me huc veritatis traherèt auctoritas, huc amici retraheret consuetudo, cùmq; inter utraque nutabundus et fluctuans, quid potius mihi eligendum foret non expendo—

—Te autem in hâc causâ qui se sperat superiorem—Quid si *idem* certet *Phœbum* superare canendo ?

Quis se mutuò infestè adeò petunt, & acriter adeò digladiantur, ut quæ in medio est *Minerva*, (quò, latere tectò abscedere illi liceat,) non abs re, *casside*, *elpro*, et *basili* à *Iove* patre, donata esse videatur.

Audivistis inter Antagonistas hosce acerrimum quidem, at verò tantum lin-

quale prælium, *veritale* certamen; qui tanquam pro *Argivâ* illâ decertâssent *Hele-ni*, suas utrinque *copias* conscripserunt, inque *aciem* disposuerunt, fulminibus argumentorum, ultrò citròque (centot ferrata essent tela) *institatis*.

Et jam *judicio* *stant-ve cadunt-re meo*. Ego autem omnimodè *imparatus*, quippe et *imperitus* sum, ortam dirimere controversiam. O si liceret meam, hanc tam difficilem *Sparta n*, *Aeo* alicui, aut *Minoi* delegare; nam utcumque ad hanc *liticulam*, inter illos componendam, in hæc *rostra* jam conscenderim, *lupum* tamen (ut est in proverbio) *auribus* tenere mihi videor, ne *judicium* in hæc re meum (quod sentio quàm sit *exiguum*, quàm prorsus *nullum*) *præjudicium* à nonnullis habeatur: quorum ego censuram, cum mihi in primis sit votis, ut evitem; vos (quæso) *vestram* astipulemini opem, *vestram* mutuate operam, et in utrâque lancis parte, utramque seorsim ponite opinionem, ego *simbellam* tenens, *statëram* elevabo, et (quod de *Institiâ* fingitur) *oculos* inimici *præjudicii*, veritatis *vanitatem* involvam, ut neutrius videar affectâsse partes—

—quàm ego jam velim, ut olim in
causâ

Turni ac *Aeneæ*—

Iupiter ipse *diuus* *equato* *examine* *lances*
sustinet, & *fræa* *imponit* *diversa* *ducrum*,

Quæ

Quem damnet labor—&c. Vid. *Aeneid.*
12. non longè à fine—

—*Eruditis* hoc iudicium deferimus,
quos tam multa nobis constat scire, quā
nos ignorare semper profiteremur—*Heins.*
Aristarch.

—*vastis nunc viribus effert Ora Dares—*
Quale sopor sessis in gramine, quale per e-
stum
Dulcis aquae saliente suum restinguere rivo,
Tale tuum carmen nobis divinae Poëta.

Ut qui *rectam* viam nescit, ubi ut sit, in
plures *una* diffunditur, hæret anxius, nec
singulas audet eligere, nec universas pro-
bare: sic cui non est *veri* stabile iudici-
um, prout infida *suspicio* spargitur, ita e-
jus dubia opinio dissipatur. *Min. Fel.*

—Hisce autem inflammatis partium
studiis *sequestum* si quis se candidè inter-
ponat, impetus fit indequæque in *eum*
tanquam in communem hostem *utrique*
& publicum—

—Fors & *virtus* miscentur in unum—
En 12.

Leviculas hæc (quæ intercesserunt)
velitationes ut componerem—*Ex 80*
enim non est ut spero, *ὁ περὶ τοῦ*—quam-
vis

—it toto turbida celo—

Tempestas telorum, ac ferreus ingruit im-
ber
ut Poëta *Æn.* 12.

—Ego his succedo *τενέδω* quod
aiunt *αὐτιζέω*, cuius autoritate ho-
dierna dirimenda est disceptatiuncula—
Proximus *huius*, longo sed proximus in-
tervallo, *Insequitur Salus*— *Æn.* 5.

Fortuna'e puer tu nunc eris alter ab illo.

Doleo ego meum, tam durum hodie-
ni diei factum, quod *judicis*, inter anta-
gonistas (quos modò audiyistis) sim ob-
iturus vices: accersendus potius esset *Rha-*
damanthus ab *Inferis*, qui veritatem possit
tam *involutam* expiscari, autoritate suâ
omnem hanc litem dirimere, iracundô-
que eorum, et *effrenatos* motus sedatos
dare: quandoquidem verò, *vobis* est com-
placitum, hanc *mibi* designare *Spartam*;
eam ego pro virili meâ ornare studebo,
& quoad potero inter utramque opinio-
nem *pendulus*; contestatam hanc, inter
illos litem, (neutri etiamnum adjudica-
tam) accuratè examinabo: quæ cuique
placuerit *opinio*, hanc (per *me* licet) am-
plectatur, suôque (in hac re) fruatur quis-
que: *judicio*, quanquam omnino nollem
ut *Vos*, pro *auris aenea*, pro *tritico paleis*
aut *stipulas*, (ut olim *Glaucus* apud Ho-
meum)

merum) admittatis—

Ut examine scrupuloso veram sententiam, non eloquentiæ *tumore*, sed rerum ipsarum soliditate libremus—

—*Nec enim levia aut ludicra petuntur
Præmia, sed Turni de vitâ & sanguine
certant. Æn. 12.*

Nos proinde solliciti, quòd utrinque in hoc negotio differatur, & cum ex alterâ parte plerumque obscura sit *veritas*, ex alterâ lateat mira *subtilitas*, (quæ nonnunquam ubertate dicendi, *fidem* confectæ probationis imitetur) diligenter quantum potest, singula ponderemus; ut *agutias* quidem laudare, ea verò quæ *recta* sunt, eligere, probare, et suscipere possimus. *Min. Fel. Oct.*

Ti emistoclem ferunt, (cùm duo ex amicis suis, ad *illum* suam detulissent *litern* determinandam, ut similitate depositâ in pristinam redirent gratiam) illam *tan* *ingrata* n provinciam abnuisse, hac reddita facti ratione: *quoniam* (inquit) *ex* *duobus* jam amicis, *alterum* statim *facturus* *sum* *inimicum*. Eâdem uti possem et ego apologiâ; Sed quid tum postea: respiciamne ergo, hujus esse litris diuitor? nequaquam certè, *Omnes* potius *amittendi* *sunt* *amici*, *una* *ut* *veritas* *qu* *im* *amittatur*. Illo igitur *Aristotelis* umbone me protegam, ἀποὶν οὐτεν φίλων, ὅσων δεσπ

μᾶν πρὸ ἀλήθειαν. Quod etiam Phosphorus ille Philosophorum in simili argumento, εἶλετο ὁ Πλάτων, εἶλετο Σοκράτης, ἀλλὰ εἰπάτω ἡ ἀλήθεια; idem et ego, *Amicus tu* cujus concinnam satis orationem accepimus, *tuque* cujus mellem planè, imbibimus *Suade* succum; at enim vincit utrumque *veritas*, intemperata *veritas*, cui jam ego his in *avis* litatum venio—

Minerva, è celsis *Olympi* descendens cacuminibus, inter dilectos *Dolii* filios (cum *Ithacensibus* belligerantes) accitram statim pugnam sedatura, venit *dyadicatrix*: quorum causâ dissidiorum explicatâ, anxii aliquandiu *estuabat* cogitationibus, quomodo se gereret intam difficili negotio, eos proinde (dium multumque omnibus animo agitat) tandem hunc in modum affata est: *Divisa capita, intricata utrumq; sit, inter vos dissensio*; Ego tamen in neutrius propendens partes, *equâ Iustitiæ trutinâ, rem utramq; collibrabo*. Simillimè horum ego altercationis, *Antagonistarum*, arbiter qui sum; *in diversum, quasi duplici scindor in lamo*, quam ingressus viam, utriusque desiderio satisficiam; et *clamosum* diuinam inter eos *lūgiam*. Stat mihi animus *nudam* inspicere rei naturam, *veritatem* ejus recti iudicii *ἀνατομῆα*, medullitus *exossare*, ut ultierum demum rixarum *procella* consilescat. Missum igitur faciatis (*quæso*) quicquid est.

est in hoc genere *aculeatum*; ponite similitudines, nec *(ad) eos* vos præbete *fratres*, ut intestino uterque pereatis bello, nulla hic adeſto *Eris*, quæ vel minimam *aurei mali* immittat bracteolam, unde nova inter vos (quorum *sub me, jam iudice, lis est*) recrudeſcat contentio.

Fulminat Æneas armis, *summasque minatur*
Dejecturum arces Italûm, excidioque daturum,
lâmq; faces ad tecta volant — *Æn. 12.*

— *Lenia salix quantum pallenti cedit olivæ,*
Puriceis humilis quantum salicunca roſetis,
Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.

Formule tûm adhibendæ, quûm Moderator ab unâ in aliam opinionem transîturus est, Collocationem facîurus utriusque inter se.

SED quod *Lorbanus Cæsar*, dictorii loco habuisse dicitur, *Audi altera n partem*; id ego jam vobis, nôſtis enim veterem legem *Atticam*, *ὁποῖος ἀπὸ τοῦ ἀποδίδου*; audivistis hætenus quid dici posset

posset de—jam autem *firmiora* longè comperietis *argumenta*, quæ—quis justius induit arma, scire nefas, magno se iudice quisque tuetur.

Victrix causa deis placuit, sed *vicla* Catoni. *Lucan. lib. 1.*

—Sed his omiſſis, quid *altera* sententia doceat perpendamus—

At verò, ut *silicūm*, et *chalybis* collisione inter se, ignis elicitur; ita ex harum inter se rerum *collatione* exilient magis *veritatis* scintillæ, quæ *lucem* intellectui, *calorem* voluntati, affectibusque *ardorem* subaccendant—

Quod igitur *Cicero* pro *Murænâ*, contra *Catonem* verba faciens, *At enim* (inquit) *te* ad accusandum *Res-publi- ca* adduxit, *credo* equidem, *Cato*, *te isto animo* atque eâ *opinionē* venisse, sed *tu* imprudentiâ *laberis*: Sic ego tibi, *te* enim credo *veritatis* amore, *istam* quidem tuam provinciam suscepisse, sed falleris, neque enim—

—Sed cūm mearum jam sit partium, utramque partem attingere, et ut ille *ἐπιμαρτυρεῖν*, opus est ut—

Verūm enim verò si hâc solum viâ insisterem, aliâque *insalutam* præterirem, viderer sanè *injusto* illi, non dissimilis *Iuliano*, qui de agro controverso, inter *Spartanos* et *Argivos* iudex, de amicorum solummodo jure disputavit, *justa* autem aliorum *argumenta*, illius aures non incurvârunt,

incurvârunt, ac proinde amicis suis assignavit agros, aliis et si *debitissimos*; cui-
belcerem autem *ego* intemperatam adeo violare *justitiam*: nos igitur (*auditores*) non *imminuimus*—

Et ita fortassis cum *oratore* hoc nostro, sensistis hætenus; quod si oculos *vestros* in aliam paulisper lancis partem con-
jeceritis, certo scio, comperituros *vos*, argu-
menta *numero* plura, *pondere* graviora; non enim hîc videbitis—non hîc com-
periētis—non, sed—sed—prima homi-
nis facies, & pulchro pectore virgo—
postremò est immani corpore pistrinx.
Aneid. 3.

Quod si *acutiori* mentis oculo, (omni-
remoto peristromate) *rem* ipsam propius
intueri velitis, aliter forsan sentietis,
nam—Nec *numero inferior*, *pugnae* nec *hono-*
rerecedet Alter—ut ille apud Poëtam.
Aneid. 12.

Vestras huc usque exercuistis aures, in
alterâ diutaxat *ventilandâ* opinione; æ-
quâmq; hætenus videtis *simbella* statê-
ram, *illam* verisimili fultam ratione;
mansuetis quæso ut, quæ sequutura est,
hauriatis auribus, orationem—

Quod *primâ* quantunivis *fronte* verissi-
mum videtur; *alteram* tamen si *intus*, &
incute, discutiatis opinionem, longè ve-
riorem comperiētis—

Sed *alteram* jam audite *partem*, nam
(ut in causis forensibus, quæ coram ju-
dice

dice sistuntur) *Actor* videtur *superior*, dum *pro se* loquatur *Rex*; sic vos forsan *Opponenti*, jam adhuc suffragamini, ceterum non dubito quin aliter omnino sentietis, simulac à *meliori genio*, suggestam audieritis opinionem—

Sed satis jam diu, idque cum summo vestro (ut vereor) aurium fastidio, *hec saxum volumus*; aliam jam *delibemus* paucis opinionem; in quam, etsi *verbi innotuit* novissimus orator, ardenti tamen solidæ *confutationis fulmine*, adhuc non *concussit*, imò vix dum tetigit.

Tam tenui tamen pendet filo hujus veritatis statéra, & tam perplexè subinde loquuntur *veteres*, ut *Eridis* potius pomum, quàm *pacis* olivam, videantur posteris eandem litem moventibus, reliquisse—

Formula Proponendi.

A *Plutarcho* scriptum accepimus, *fratrum* *moniti* congruere quod *Namini*, quicquid præstantiores creduntur, quò materiâ pauciore, precii amplius amplectuntur; sic—

—Sed quoniam non perinde multis notum est quo genere—quòve—oriunda fiet, id jam *Musis* bene juvantibus, exponere

exponere conabor—

—Agédum nunc rem omnem sigillatim aperiamus—

Docebo autem non *crocodolit* aut *serp*u-
lis ceratinis, aut aliis id genus *dialekti-*
corum argutius, sed pingui (quod aiunt
Minerva) rem digito propemodum osten-
dam—

Pictorum imitabor híc artificium, qui
cúm in exigua *tabellâ*, ingens hominum
congeries exprimenda est, nonnullorum
modò summa *capita* ostendere, totum
verò *corpus* abscondere solent: ita ipse
queque non singula quæ poterant repe-
ri *movebo*, non quæ inculcari *urgeo*,
paucissima, ut gratiam vestram repor-
tem, *selegam*; copiosissima, ut reprehen-
sionem declinem, *neglegam*—

—In tantâ autem difficultatum sylvâ
exdua, utcunque operosum sit semitam
invenire; id agam tamen ut multa paucis
contraham, & succum exprimam—In
istâ igitur controversiâ statuminandâ.

—In quo jam—explicando, desudat
mea ex hoc loco qualiscunque industria—

—Quæ jam *mibi*, seorsum singula
punctius restant prosequenda.

In *cujus* quidem controversiæ medul-
lam ut penetremus, eamq; ad vivum us-
que referemus—

Latum verò campum & quem metuo
intrare, sed decurram brevi—

—At ne altiùs in profundum solvam,
quàm

quàm meæ tutum scaphæ videbitur, cum
res adhuc controversis jactetur, & adhuc
sub *judice* lis est—

—Unde controversia tota reducitur ad
hos cancellos, utrum—

—Nostrum erit nunc igitur oratio-
nis pensum (vestrâ bonâ cum veniâ *Au-*
ditores) punctissima quæq; sic deliberare,
& pro meo modulo contellerare, ut sub
uno quasi constet intuitu, quid—

—Effigiem enim ipsam figuramq; to-
tius corporis uno quasi penecillo ductam
atq; expressam, *vobis* propono—

—Et hoc hujus controversiæ maxi-
mum est momentum—

Verba videtis quo spectant, & ipsa se
primâ fronte produnt, esse sc.—

Quâ de re si paulò magis exactè cog-
noscere velitis, sic habete—

Quo in subjecto, propono *vobis* ex-
ponoque hæc tria—

—Atq; *hoc* totius præsentis causæ ca-
put est—In *hoc* enim cardine res tota
vertitur—iis enim coloribus rem istam
exprimam, quibus nec *Apelles* suum Alex-
andrum, *Zeuxis* pueri uvas, atq; Helenæ
ex versu Homérico simulachrum pressi-
us effinxit—Id si cui fortè nimis phi-
losophicè dictum videtur, agè, pingui-
ore (quod aiunt) *Minervâ* planius faci-
am—

Sed tamen quoniam hic est *campus* no-
ster, in quo statuimus hoc tempore de-
currere;

contere; & materia quam in hoc confes-
su vestro tractare decrevimus: non alie-
num à proposito nostro visum est—

—Mea sic est oratio, & sic in animum
induco meum, & tota *hoc* evincit orati-
onis series.

Aggrediar tamen jam ipsum *erroris*
fontem & pravitatis, unde *omnis* caligo
ista manavit, & aliis eruere, & aperire
manifestius.

—Ut autem quod res est dicam, quod-
que mihi plenè persuasum est—

*Formula Transeundi ad Proposi-
tionem, seu Narrationem, quæ sit
exponendo statum questionis, vel
sensum Thesauri.*

Cujus ego mentem sententiæ, ut ple-
niùs vobis planiusque patefaciam—

At verò sicut nubibus semel dissipatis,
& apertis *adum* fenestris fugantur tene-
bræ; faxim pariter & ego, ut intronisso
dilucide expositionis *Sole*, claris efful-
geat *veritatis* radius, sensumque hujus
sententiæ, non solum *oculis* intueri, sed
manibus etiam contrèctare videamini—

—Ac si contractius *rem* totam sic pro-
pulsasti.

Cujus *Venustissimam* sententiæ faciem
(omni

(omni detractâ *larvâ*) ego in hujusmodi expositionis *speculo intuemdam* vobis, & *osculandam*, exhibeo—

Ut igitur planius dicam quod sentit *orator*, & propositi *shematis* veritatem aperiam; longiori orationis *telâ*, uberioris; *interpretationis* filo, in hunc sensum *explari potest*—

Quæ verba si ad *vivum* discutiamus, in hunc ferè sensum sonare videntur, & ad nullum præterea, alium, collimare *scopum*, quàm—

Cujus tamen egregii proverbii *sphæra* in hoc *axe* & *cardine* circumrotatur—

Elegantissimi cuius *Adagii* sentus, hic est (ut opinor) genuinus :—

—Ac sicut jubar *solis*, clariorem perficit diem, & totam nubium dispergit obscuritatem, Sic &—

De *quibus*, nobis in limine, brevibus est dispiciendum.

Ad hanc *ego* quæstionem, toties & *voce*, & *scriptis* ab omnibus vexatam, ut respondeam quemadmodum oportet, utriusque prius institutum—erit expendendum—ut intelligatur quomodo tam *his* quàm *illi*—intelligant—

—Ut videatis quantum *nostri* interest penitus hujus abyssi vada percontare—nè abjectius quàm par est de hac re quippiam statuamus—

—Quod ut enucleatius fiat, observandum est in limine—

—Unde

—Uade ad hoc tandem quasi *acus* foramen, tenuissimi hujus (ut videtur) dissidii *filum* redigitur—

Summatim ut dicam—

Hoc ut succinctius fiat, & præsentī instituto accommodatius—

Cui si velamen detrahatur, in conspectu erit radiantissima istiusce rei veritas—

Quod perinde est, ac si dixisset—

Sed operæ precium est, ut *id* ipsum etiam atq; etiam distinctius, & expressius enucleemus—

—Quod cuivis homini prudenti, mediocriter, & intelligenti, primo oculi intuitu, satis apparet—

Quo sermone, quid significatum habeamus, non inutile est disquisitū—

Et ne futuræ nostræ orationis *narem*, inter erroris *scopulos* fluctuantem, sine *claro*, sine *anchorā*, sine *pyxide*, certōve *scopo* relinqueremus; *questionis hujus sensum*, & *statum*, hunc esse cognoscetis, quod scilicet:—

At enim ut dissoluta *paleā*, purissimum *granum*, scoriāque flammis absumptā *obryzum* licet videre splendidissimum, aliis *oratore* verbis, hoc ipsum nobis innuentem cogitemus—

Verumtamen ut hujus *aureæ* sententiæ, intimiora *penetralia* ab alto pandam, apertioris paraphrasis *clavi* referando, scire vos velim—

Sed

Sed ut disperfis *nubibus* in serenâ nocte, clariùs nunciant *stellæ*; pariter & hujus *subobscuræ* sententiæ *veritas*, *nubecula*, paraphrasi breviusculâ, *dissipatis*—sciatis igitur—

Atque ut *sacros* hos Apollinis *fontes*, jucundiâs degustemus; ut has Minervæ *pyræides* recludamus, sciendum est—

Verùm cum non soli *cortici* nobis sit immorandum, agitè *intiniorem* porrò hujus sententiæ *sensum* attendentes, operæ—pretium erit nec injucundum quidem, *nucleum* intus latentem eruere; perinde igitur sonat ac si diceretur—

Cujus tam tetri *viti* turpitudinem, ut penitiùs paulò inspiciatis, *Desidiæque* non tantum *vestigia*, sed & ipsa *Cubilia* conspicuè intueamini, adeste quæso huc paulisper, & quod *ego* digito monstravero, in id *vos* mentis aciem intudatis.

Araspices fuisse quosdam aiunt, qui ir victimarum *exta* accuratè inquirerent, partes maximâ cum curâ singulas intuerentur, ut ex diligenti singularum contemplatione res futuras prædicarent à veteribus accepimus: Horum *vos* more ac ritu, fibras & *exta* horum verborum—

—Quod ut plenius intelligatur, res ab *ovo* (quod aiunt) aliùs est repetendâ, & sinceræ *veritatis* scintillulæ è cineribus sunt eruendæ—

—Discrimen

—Discrimen facile apparebit inter *frumentum* & *glandes*, inter *tritium* & *paleas*, *Græciam* & *Barbariam*, *Athenienses* & *Getas*—

Quod, *amoris sifariis*, sic se nobis intue-
ndum præbet, & tanquam *Colossea sta-
tua*, in mente sese insinuat *oculos*—

Nec quid in hâc sententiâ, duriusculè
sonet video, cum in *trivis* jactetur *com-
pitibus*—

In cujus rei *intestina*, paulò penitiùs si
scrutabimur, intimiores ejus *eliciemus
medullas*, ut citra omnem controversiam
dilucescat, nullum unquam—

Sed ut uno, quasi, intuitu *veram* istius
rei *imaginem* videatis graphicè *delineatam*,
ad hunc, cogitate, sensum, *Poëtam* no-
strum attendisse; *neminem vis*—

Cujus, si accuratam *ἀνατυξάν* facia-
mus, & veluti *ενοσσην*, *τετραχλιολομένην*,
& *nuda* illius nobis patefiet *veritas*, ut qui
vel *lippientibus* inspexerit *oculis*, acclama-
bit *magnum esse*—

Quam si ego *Prologis* coloribus po-
tuissèm *delineare*, ut quasi *stellis* variegata
refulgescat, tali, se *vobis* inspicendam
daret, *habitu*—

Quæ quidem verba (quantum ego
Nanus & *homuncio* conjectando asse-
quor,) in hunc Vos hortantur modum,
ut—

Cujus tunc egregiæ sententiæ, ut è
fundo veritatem *expiscarer*, genuinum
hunc

hunc ejusdem sensum, sine ullo verborum anfractu, *vobis* propino ruminandum—

Néve *istius*, tam præclaræ *sententiæ*, ignorata *veritas*, altiùs vestris quorundam infideat animis; *arrigite aures vestras*, & *altâ*, quæ dixerò, *mente* reponite; *Vos* enim jam (ecce) rapio, ubi non *seclusa* aliqua tenetur *aqua*, sed unde *flumen* controversiæ universum suboritur—

Clariorem vultis ut accendam *facem*? sic igitur accipitote, *oratore* nostrum *sensissè*, & si in *vivis* jam esset, *disturum* esse—

Sed quorsum tot *verbis* opus est? in his præsertim quæ breviori *orationis* gyro, satis supérque complectendo sumus: in *hoc* enim *cardine*, controversia hæc, tota *circumvolvitur*, nempe;—

Quæ, nè cuiquam dura, aut religiosis *auribus* absona videantur; hujusmodi breviter illustrare *scholio* non gravabor, & ampliori *orationis* apparatu adornare—

Quod quidem si *rectâ* mentis *acie*, & acutis *judicii* oculis rimari velimus, hanc nobis insinuaret veritatem—

Quasi in aliis dixissem verbis—

Cujus *sententiæ* *veritas*, ut *discussâ* *acbulâ*, clucescat magis—

Quod luculentum dictum, quid sibi velit, paucis delibantes; *penitissimos* ejus sensus eruamus, & hunc *Democriti* *pate-*

um (in cuius fundo latebat olim *demersa* *veritas*) exantlemus—

—Quò itaq; citiùs & satiùs *intricatum* hujus sententiæ *sensum enodemus*, ut *ip-sis lippis & torporibus*, omniumque undi-que *infantissimo* innoteſcat, cognoscen-dum est—

Quò, quispiam ad *litteras* natus, affectus & formatus, respiciens, crebris *hoc* usur-pabit sermonibus—

Sed nè diutiùs *vitreum* (quod aiunt) *vas lambere* videamur, *pultem* tandem, *atingamus*; ut sic fractâ testâ, *Unionem* reperiamus, ruptâq; *nuce*, latentem intus *nucleum* excorticemus—

Quod nihil est aliud (ut mihi quidem videre videor,) quam si dixisset, *nullum non lapidem movendam esse*, *nullam non ope-ram navandam*, ut—

Formula transeundi ad Divisi-
onem, *vel* (si *maior*) *Par-*
titionem.

ATque cùm in *amplum* dicendi *cam-pum*, mea jam *ingrediatur* oratio, ne vel nimis *angusto* decurrat *alveo*, vel ita *redundet*, ut extra *ripas* disfluat, his ego *objectis aggeribus*, cum coarctabo, primò—secundò—tertiò—

Intelligere vos spero Auditores, quæ sit futuræ disputationis *summa* : nunc singula meæ *distributionis membra*, & quid quantùmq; in quoque comprehensum sit perpendamus ; ita facilis & dilucida futura est tota hæc, *excellens* illa quidem, sed tamen *ardua*, & perobscura tractatio. Primum igitur—

—Eam ego quæstionem nequa memoriæ vestræ, nequa meæ confusio fiat, sic potè quasi *quinque* in propagines diducam volo—

In explicatione igitur quæstionis, primò *rem* ipsam definiam, deinde *partes* constituam, postremò *quid* inter—& reliquos—interfit ostendam—de quibus sigillatim *ego*, ac ordine dicam—

—Hoc facilioris explicationis gratiâ, in *tria* hæc capita distribuo, ut primum eorum *orationem* exponam, secundo, *naturam*, tertio, *usum*—

Sed unum hunc *alveum* in plures *canaliculos* diffundamus, & universum insequutur sermonis *flumen*, in *tres* (si placet) *partes* dispertiamus, hæc enim ratione, instituti argumenta tandem faciliùs pertexemus, nec *nostra*, tanquam in *mille Meandros* deferetur oratio—

Sed varii, ex hæc *scaturigine*, oriuntur *rivuli*, quos in hos distinctos *alveos* coarctabo, primò, secundo, tertio—

Tripartita igitur erit totius rei distributio, ut sic protensum *orationis* meæ *filum*,

lum, tanquam ad *Mercurialem statuum* dirigens, longius quàm debeam, non probabitur.—

Cæterùm nè oblitus *brevitatis*, nostra longius *digrediatur* oratio, ab hoc veluti communi *centro*, omnes *lineæ*, in futuro meæ *declamationis circulo* deducuntur:—

Quæ de hâc re involutiùs proponi solent mihi revocanda videntur ad hæc duo capita—primò—secundò, tanquam *Mercuriales statuas*—

Et ne extra omnes, nostra *oratio*, cancellos limitésq; excurrat, ad *huc* quasi centrum mathematicum, omnes diametros reducam, extra cujus *circumferentiam*, ne *latum* (quod aiunt) *unguem* expatiabor—

Sed *viculum* unum, aut alterum, de tanto *Occano* deducam, reliquos *sicco* (quod aiunt) *preteriens pede*; quos omninò omnes *infantiam* meam exprimendo non esse, ingenuè fateor:—

Sed nè in immensum *pelagus*, verborumque *fluxum* immergam calamus, hosce *tres* speciatim persequemur, ex hâc *festurigine* oriundos *viculos*.—

Quæ quemadmodum qui longum iter susceperunt, *ducem* viæ sibi eligunt, nè temere aberrant—ita & nos pariter—

Transseundi ad Confirmationem.

I. Confirmandi, in genere.

Quæ nè forsan veri-similia magis, quam vera videantur, cogitate—

Meam ego assertionem *Achilles* argumentorum *robore*, rationum gravissimarum *pondere*, fundamentorum *evidentiâ*, exemplorum *magnificentia*, demonstrabo, pariter & confirmabo—

—Verùm, ne ex *meo*, quæ dixi, *cerebro* fingere omnia videar, si plures *rationes* earumque momenta firmissima desideratis, ipsa *philosophorum* quasi oracula, vobis producam—

Quæ, nè perfunctoriè forsan prælocutum & *humano* potius effudisse impetu, quam hoc ipsum ingenti molimine iteratæ insinuationis inculcat—

Quod nè *commentum* vobis, aut fabulosum videatur *figmentum*.

Quod quomodo sit astruendum adversus tergiversantes cujuscunque *sectæ*, velites, aut *trianos*, superest ut contractiùs in sequentibus explicem.—

Quod clausis vel in totum *Homericiis* oculis, liquebit facile si—*Tertull. Pall. cap. 2.*

Quod

Quod adversus tot *opponentium* impetus operosius erit adstruendum—

—Efficiam idcirco ut arbitror, ne videatur usq; adeo *veri* dissimile, quin ipso die, sole ipso clariùs eluceat—

—Quæ quò magis in *thematè* nostro latent, eò diligentius, ut boni *venatores* solent, per vestigia, sensum latentem persequemur—

—Ista autem ut clariùs in se elucescant, & firmius muniantur adversus reclamantium insultus, observandum est—

—Ad quam ego statuminandam sententiam aggressurus modò rationes—

—Et sanè spero facturum me vobis manifestum, nostra omnia non modò niti rationum firmissimarum auctoritate, quod sufficit ad *victoriam*; sed & philosophorum & poëtarum, addo etiam ipsorum alias adversariorum testimonio comprobari, quod insigne est, & magnificum ad *triumphum*—

Pessim hoc loco evagari latius, & id quod dixi, tum *repetitis* è veteri memoria, tum *vivis* ac spirantibus exemplis confirmare—

O mihi quis jam se *campus* orationis expandet! retinete dicentem, *temporis*, methèdique repagulis; abripiet enim, & torrente *me* suo, *Eruditio* suas in utilitates effundet—

Rationes jam afferimus, per *quas* nobis nostram sententiam confirmemus, è quibus

bus *hæc* prima est.

—Precium (sicut mihi persuadeo) alijus moræ erit, ventilare—

Confirmandi,

2. In Specie, & primò per Causam.

NAm—Quid enim—Quid etenim aliud—Quippe—nimirum—

Quod præter omnem dubitationem ita est *verum*, ut *verius* nil esse potest; si-ve enim perpendamus—sive exanimemus—sive observemus—meritissime præferamus—

Quam ut *Achilleis* reverà argumentis, & inconfutabili *obsequium* ratione, cogitate quæso :—

Et primò, à *causâ*, hujus rei *veritas* confirmatur : *quid enim non designat, quid non perpetrat avaritia?*—

Causam me vultis, ut indigitarem? occurrunt plurimæ, perpendite apud *vos*, perpendite quæso—num

Vultisne *causam*? En *vobis* manifestâ—

—*Fert animus*, causas *tantarum* expromere rerum

Immensumq; aperire opus—Lucan.

—Quod

—Quod in *causâ* thematis nostri manifestum esse, quis tam nullo præditus est sensu, qui non fateatur? —

—Oraculum autem verius, nec *ille*, nec *Apollo* Delphicus pronunciavit unquam: nam cum aspera, & amœnarius sit *virtutis* semita—

—Hoc autem ut fiat dilucidius, omnes ratiunculas nostras huc succenturiare, longa esset injuria, longæ Ambages; ac proinde, ceu canis de *Nilo*, unam aliamque palma rem in transcurso, *vobis* prælibabo—

—Nam ut hujus sententiæ rationem, æque ac originem, à primis *nature* accessam faciens.

Quam luculentam *sententiam*; *nervos* æque ac *cutim*, *toros* ac *sanguinem* habere comperietis, si—

Atqui, si cui videar *hec* audaciùs quàm verius dicere, agedum paulisper ipsas intimius *rerum* rationes inspicia nus, quò palam fiat—

Quod ut argumentis evincam necessariis verum esse, sciatis velim—luce clariùs aperta causa est, cur interdum—

Ratio in promptu est.

Et ut affatim *rationum*, in unum quasi *circulum* colligam.—

Causas vultis? ecce has—1. quia—2.

—Vita fabula, tragedia; cujus *Dens* est choragus, *argumentum* luctus, ac calamitas; *histriones* miseri mortales; *chorus*

fæmine & vini; *apparatus* aurum & argentum; *vestes* variæ & magnis precis conductæ, aliena omnia ac mutua, sæpe autem subito reddenda—*theatrum* est hic orbis, in quo homines, *natura* collocavit—*Heins.*

—Quâ ratione adductus.

—Ab hoc enim malo est quicquid usquam est mali—

—Mihi enim pro concessio est confessioque ab omnibus—

—Quod primùm *rationum* autoritate, deinde quotidianis docebimus *exemplis*—

Non aliam ob causam, *alladem* sinxerunt *armatam* antiquissimi illi *poete*, quem ut significarent, in *regibus*, bellicam virtutem cum *sapientia* conjunctam esse oportere.

Videmus enim velut *Apelleis* lineis *græcè* depictam, hujusce rei veritatē: cui enim vel *tonso*, vel *lippo*, non fat innotescit?—

Quam nos sententiam ut *nerosius* paulo confirmemus—

Rationem petitis? en vobis—

Rationem hujus si quis *indagaverit*, hanc non esse infimam agnoscet.

Neque hoc ego quenquam *mirari* velim, cum:—

Nec immerito, nam *adulatores dum laudant, ledunt*.—

Sed si hæc *pensulatiis* paulò ruminetis—

Qui

Qui enim otio torpuerint, vitam ducunt
plane in gloria n.—

Nonne quotidiana docet experientia?
His, quæ obiter prælibatis, huic veris-
simæ sententiæ, arcem obsecpire non erit
difficile, si bene perpendamus.

His aliis possem, & plures subnectere
causas

Sed jumenta vocant, & Sol inclinatur: eun-
dum est—

Longa esset injuria, si omnes rationes
perstringerem, longæ nimis essent arba-
ges, hoc ergo tempore, solummodò, sum-
ma sequar sagittia rerum—

—Et causam istius rei quis ignorat?

—Rectè proinde illi, imò rectissime
proculdubio faciunt, qui—

Quod egregiè prolaturum dicitur, ut pro-
batum vobis reddam.—

Cujus rei causam nè quis forsan igno-
rare possit—

Quod dictum, nè videatur tractum ex
vulgi opinionibus, considerate.

—Et hoc tam apertè constare efficie-
mus illicò, ut eum talpi, & liberide ex-
ciorem esse oporteat, qui illud non vide-
rit, nam—

Quod nè qui vestrum esse videatur mi-
rum, perpendite rationes paucis—

Quum ego verissimam esse sexcentis
facile evincam rationibus —

Quod

Quod quò faciliùs *argumentis* perspicere possitis; rem ipsam *vobis* dum exponam, quæso diligenter attendite—

Et quis in clarissimâ *luce* cæcutire videtur ad morem *Tiresiæ* nocturnè, qui talem dari in regno *literario* jucunditatem, pleno non admittat ostio; cùm—

—Quod affirmatum si *cuiquam* ex circulo vestro, *Auditores*, non absumile videatur, vel *Agyrtarum* gerris, vel *theatri* nugis, mecum *is* rationis sequatur radium—

Illud igitur imprimis certissimum esse sciatis, nihil *hominem* à belluâ, evidentiùs distinguere, ipsâ *eruditione*, eloquentiâ, *sermone*, quibus *homo* se maximè *hominem* esse ostendit.

—Sed ut *Achilleis* hoc evincam *rationibus*; operæ-pretium nunc erit, causas primò ponderare—

Et hanc ego *rationem* hodierno die statui *vobis* repræsentare, ut ab hac, velut è *face*, lucem *veritatis* accipiat—

2do. Per Contrarium.

Dispiciamus verò, si placet, aliquantisper, *otiose* vitæ turpitudinem; intueamur, si vultis, naevos, maculas, inercis ignavæque *pueritiæ*, ut tanquam *Aethiopes* faciant

faciant nostrates *Europæos*, candidiores apparere—

E Regione verò——ex opposito autem qui—At ex diametro—è contra verè—

Qui autem *otio* torpuerint——Sed ut contraria juxta se posita magis elucescant, conferamus paulisper—Nonne enim—

Contemplemini verò contrarium *vite* institutum, & *quid aliud quàm* inopiam videbitis; *quàm dedecus* inuenietis? Secus longè contingit—Sed audite paucula, qui reminde—At verò *fugantia secum* *frontibus adversis, paulum componere*—

—vice versâ——

3^{tio}. Per Similitudinem.

Sicut enim. Nam veluti: Quemadmodum enim: Non secus ac—

—Ut enim nec sine oculo *Domini* equum, nec sine vestigio *Domini* agrum dixit pinguescere *Thales* Milesius—sic

Quam ego *veritatem* ut meridiano *juvari* prælucere faciam, cogitate—

Et sicut stultus sit necesse est, qui *hyemem* accusat, quia horrida sit aquilonibus, & ob aëris intemperiem frugibus creandis, prorsus inutilis, dum non reputat *æstatis*, quæ præcellit, hoc esse officium,

cium, *hyemem* uti partis, & esse otiosam : ita iniquus est qui *senium* se attigisse queritur, quia ultimus is sit *Comediae* actus : tum enim è *theatro* hilarem te propripas oportet—

4to. Per Exemplum.

Tuos, mi *Cicero*, appello *manes*, tuosque *reslor* consopitos *cincres*; revivificas (*questo*) & quod dudum *exemplo* praestiteris tuo, impresenti *tum* rursus comprobato, annon tu—

Quaero abs te *Hercules*, quibus *tu* tandem *gradibus* ascendisti in *caelum*? quo *tu* (*quælo*) modo, tam *nobilis*, tam *celebris* factus es, tam *honoratus*? profectò licet ipse jam *sepultus* jaceas, *tuum* tamen nos canorè satis alloquitur *exemplum*, te per *labores* tuos (verè *Herculeos*) evasisse *inclytum*—

Sed *quid moror istis*? quid *dictis* opus est, cum *facta* loquuntur? respicite enim *Heraculum*—

—Sed quo *te*, *Theophraste*, prætermittimus *piculo*?—qui *cùm*

—Quod ita esse, luce clariùs *exempla* demonstrant. Quis enim unquam—

—Neg; hoc sanè novum, liquidem mos iste—

Exemplis talibus plena sunt omnia.

Vultis

Vultis itaque, ut è *mortuis* resurgat *Aristippus*? Vultis, ut illum *Nestorem*? Vultis, ut *Ulysses* in scenam inducam? en, *vos* adest coram, *quem* queritis—

Exempli enim gratiâ, qui memorem *Curios*, *Fabricios*, *Cincinnatos*, *Volatinos*, *Ciprones*, *Catones*, & sexcentos alios? qui omnes in hanc nostram opinionem, *pedibus* (ut ita dicam) *ivère* suis—

En *vos* (si placet) *multas* doctorum legiones ad suppetias nostras, qui ad hujus sententiæ mentionem (tantum *miles* ad *auxilium*) nobis gregatim occurrunt *praesidiarii*: Ellum melioris literaturæ *antesignanum*, *Plutarchum*! qui—

Hujus *testes*, sunt *parietes* isti, intra quos, nonnullos *ipsi* vidimus, qui primo congressu videbantur *aliqui*, non ita multo post, sese prodiderunt, quàm essent *nulli*; & *vosmet ipsi*, istis quidem oculis, *sepius* non potuistis non observare.

Vos parietes obiector, & *subsellia* implore, adeste *vos Cicones*, *vos Aquiles*, *vos Leones*, & hodierni temporis *ingratos* hominum mores redarguite.

Hem *Parce* quæ *nulæ* parcitis! *vos Ulysses*, *Ajacem*, *Hectorem* prostravistis humi—tu quoque *Aiole*—*Occidis*, *Argivæ* quem non potuere *phalanges*, *Sternere*, nec *Priami* regnorû *exisor Achilles*. *Æn. 12.*

At si primorû replicaveris *annales*—

Vidimus *multos*, honore conspicuos, *cellarum* dignitatum infecisse fastigiis,
Tyrio

Tyrio murice nitidissimos, qui ad utrumq;
Phœbum, & *polum* utrumque, *suum* ex-
 tenderunt imperium; quorum amplissi-
 mæ *opes* abiērunt; transierunt & ipsi *opum*
 tantarum *Domini*. Sed in hoc *Musarum*
Parnasso, circumvecto *ætalis* vestra *gno-*
mone, cū horologii *umbra*, aut *mortis*,
 aut senectutis *punctum*, attigisse videbi-
 tur, tum confertissimos, uberrimæ studi-
 orū vestrorū *messis*, manipulos *demetere*—

Quis vellicato *Cicerone* suis auribus
 non timeat? quem notato *Virgilio*, ca-
 lumnia *metus* non terreat?

Ego sanè cū ad *Præteritorum* tempo-
 rum recordationē, animum exiit, & ve-
 teris ævi spatia, *cogitatione* decurro, &c.

Litararum procuracionem, *Reges* ipsos
 sēpenumerò suscepisse, & *patrum* memo-
 riā accepimus, & *nostrā*, ipsi vidimus—

Plautum enim hīc solū evoco, & *pre-*
pono (nec *impono*, quia ex animo ita sen-
 tio) omnibus qui in *Latia*, aut *Græciā*
 imbuerunt chartaceū hoc & quor—*Lips.*

Atque hunc quidem ipsum *Platonem*
 quo piaculo omitto? cuius magnitudine
 animus assurgit, & commemoratione so-
 la, quasi ad divinitatis occursum com-
 movetur: erant tum *Athene* Atticæ,
Palladium terrarum, templum eruditio-
 nis ac delubrum, totiusq; sapientiæ em-
 porium commune—

Omnes *paupertatem* timent, *Socrates*
 contempsit: omnes *mortem* horrent, ille
 verò

verò etiam optavit: quippe cùm jam manu poculum teneret, neq; amplius quàm haustu unico à morte abesset, nondum desit joculari—*Phædo* noster inquit salvi sumus, jam de gallo cogitandum est. Hoc a *Melito* beneficium *Socratis* accepit, hanc felicitatem *Anyto* debebat—.

—Cujus autem animus non pascitur, & quasi saginatur, qui *Camillos*, *Fabios*, *Fabricios*, *Nasicas*, *Scipiones*, *Curios*, & id genus alii, non tam *hominum*, quàm *virtutis* legit nomina?

Exhaustire coner *oceanum*, si exemplo- rum quæram in *antiquitate* finem, & hæc *nostra* quoq; *tempora*, materiam suppeditant *orationi*, si vel *aulas* Principum, vel rerum publicarum *curias*, dictionis perlustrare cursu vellem.

Ubi tu *pietissime* *Æneâ*? *Eloquētissime* *Cicero*? *Tulle* ditissime? ubi *Cæsar*? ubi *Alexander* terrarum *Dominus*? occubuit *Crassius*, expiravit *Cræsus*, abiêre *Catonæ*, duo *fulmina belli* *Scipiadæ* occidêre; duæq; civilis belli *Erianiæ*; *Pompeius* gener, & *Cæsar* *socer*; nec tibi pepercit doctissime *Virgili*—

Ingeniorum *ille* scientiarumque fons *Homerus*, & humanæ terminus admirati- onis, quem *antiquitas* veneranda, ore pa- tulo *vomentem* ita repræsentavit, ut de- fluentes ab ejus ore liquores, ac flores, in amphoris & canistris colligerent *philo- sophi*, jurisconsulti, *oratores*, astrologi, *po- etæ*, medici, *pictores*—

Sed

Sed quid ego in re non dubiâ, *exempli* utar non necessariis ?

Quod si *hodierna*, adeoq; præsentia, vestigio magis *sapient* palato, ecce intra istos *parietes*, omnium longè illustrissimos—

—Quod si illam *Martis* urbem, bellicæ furoris sedem, & quæ semper arma vel inferret sua, vel timeret aliena, publico *librerum* armario catere non posse, *principes* terrarum judicârunt,—tum

—Ubi verò, tu, *Marce Cato*, gravitas, severitas, ac rigor ? ubi pondus *stoicum*, ac supercilium immobile atq; invictum ? ubi ingens illa anima quam *libertati* victimam servabas ? tum latebat—

—*Socratem* qui non suam *Erymanthium* aut aprum ut *Pœticus* nutagor, aut leonem *Nemeum*, sed immanes animorum feras, *iram* ac vindictæ *lubidinem* quotidie vincebat. Qui immotus animo, atq; inconcussus, *cœli* corruentis impetum sustinuisset, & labente hoc mundo, uno *conscientiæ* suffultus tibiçine, securus sui; similis cum universo cecidisset.—Quem verò timuisset, qui nec mortem poterat timere, quam qui *spem* mori potest, *vinci* nondum potest.

Sed quid ego *opem* antiquorum *subsidiariam* peterem, cum indices *nobis*, ante *oculos* obversentur, (imò vix uno abhinc tri-duo)—qui—

Ponite quæso ante *oculos*, universos istius sæculi *proceres*, Philosophos, qui

omnes

omnes (nisi *fama* de illis injuriosius decernat) *omnes* inquam—

—Vidit *ea* dies *Auditores*, duas ac viginti, moles dicā nescio an naves.—*Heins.*

—Nam *Achilli* quem ut accuratam belli normam victor, orbis *Macedo* colebat, *cytharam* quā belli tædia dispungeret in manum, poetarum princeps dedit— nullum tibi condimentum præter sudorem & sanguinem habebat.

—Ille filii obitum deplorat, iste sed cum lachrymis molestè optat : *hæc* domi est *Medea*, non ad *horam* ut in scena, sed ad *vitam* comes—

—Ut fileam *Ulyssis* errores & innumeracapis discrimina, quibus se objecit antequam—

Cogitate feriè, *beatos* illos *antiquorum* mnes hunc vobis, *Cretâ* notant s. ad *Heliconæ* callem; quorum, licet *cinsies* ad tempus jaceant in *sepulchro* *dormientes*; at sanè in studiis apud *nos* suis, *vivunt* adhuc, semperq; *victuri* sunt *superstites*.—

Nam ut totum *antiquitatis* iter omitamus, & ad illas *temporum* tempestates veniamus, in quibus *nostrates* ipsi, (ut alios complures taceam) se ad—

Et quoniam sub *vexillo* *veritatis*, contra secus cogitantes, *digladiandum* est; multas *armatorum* catervas (velut in *Equum Trojanum*) congregavi, qui (adversariis surrepto *Palladio*) victorium facilem pollicentur. *Eccum* vobis in primâ acie *Ciceronem*, qui—

—Multum

—Multum ab *eorum* consuetudine alienus, qui immensis *potularum* certaminibus, & quasi bello, nihil præter vinum pro salute *patriæ* effundunt—

Tiberios, *Caligulas*, *Nerones*, & portentosa cætera, ut transeam—& ejusdem speluncæ non nominanda monstra—

—Obruit *eos*, ex hac parte *oratorum* veneranda phalanx, sed & *philosophorum* non contemnendus exercitus—

Consultissimi *historiarum* viri, & magnus ille temporum heluo *Baronius*—

—Quâ ratione adducti, præci *læres* in disciplinam doctorum hominum *filios* suos studiosè traxerunt: *Alexandrum* magnum docuit *Aristoteles*, *Timotheum* Cononis optimi imperatoris filium; *Iso-crates*, *Epaminōdam* *Lysis* *Pythagoreus*—

Quippiamne verò tale olim factitatum legitur? etiam, quid ni? inspiciatur enim *Xenophontis* liber de—legatur *Iso-crates* de—

Quid? repetamne *Catilinæ* parricidium? perstringam *Clodii* libidinem? *Gracchorum* molitionem? tempus non sufficeret, si *Neronem*, si *Heliogabalum*, (monstra narro, non homines) in theatrum inducerem; quorum *ingluviem*, *vultum*, *crapulam*, si recensere velim, dies me deficeret, præsertim cùm noctis potius hoc opus fuerit quam diei.—

Sed ne ego supposititias venundari viderer merces, en pagillam ex toto anti-quitatis

quintatis *fascie*; ecce vobis *præsegmen*, ut quid sit *doctorum* in hac re iudicium *prælibetis*, neq; enim aliud fecit *Alex. Magnus*: cum—

Tum tum *nobis* hîc occurrunt *beroes* illi literari, magni studiorum *Atlantes*—

Sed quò me jam *fessum* rapitis *Philosophi*? quid tu *Philosophorum Phospore*, magne *Aristoteles*, mihi in aurem dicis? quid est, ô *Cleanthes*, quod tu mihi sic urges cubitum? Ego te novi, omnes hi te perbellè noverunt, per *nocturnis* vigilias, viaticum ad *diurnas* Musas comparâsse—

Propono & propino vobis, pientissimi *illius Aînex* exemplum, qui—

Quibus autem *donis* cumulati, quibus exculti *artibus*; fastigiata *eloquentiæ* arcem, conscendêrunt *veteres* illi oratores? an utique credimus *eorum nascentium* labris, infedisse flexanimam *Suadam*? cuius quasi *Gratiis* afflati, evaderent aliquando in *Deos mortales*, suo qui arbitrio *animorum habenas* moderentur? minimè verò, sed per *studia*, per *labores*, per *vigilias* inclaruerunt: Vos igitur fatigare juvet, *Scyllas*, *Charybdes*, & reliqua monstra *aquarum*, & si quid in *orbe* sit arduum, hoc molimini: exhaustum enim *sudorem*, ingens à tergo comitatur gloria—*Farnab. Ind. Rhet.*

Hîc verò *campus* feracissimum & lætissimas *segetes* ostendit *Historia*; in quibus omninò omnibus *demetendis*, si desudem,

dem, *tempus* antè me deficeret, quàm extremos *sulcos* attigero; *exemplorum* igitur *multitudine* *superfudendum* arbitror, utrumq; tantum, aut alterum *manipulum* (quasi de mercibus *segmen* præcidaneum) colligemus—

Proponite *vobis* (*Juvenes Philomusi*) *heroica* illa antiquorum *exempla*, *semideos* illos imitamini antistites, qui—

Obruor, en obruor ego jam *exemplis*, quocunq; *oculos*, quocunq; *animum* appulero meum, video multifariam *exemplorum* supellectilem, & (veluti *muscas*) undiq; profilientes *Milites*, *volones*, ad hanc *propugnandam* sententiam *advolare*—

—Neque de *Plutarcho* quicquam adhuc dixi, qui compendium scientiæ, prudentiæ thesaurus, mare antiquitatum, utriusque gentis divinus quidam promicondus est.

Quid dicam de *te* doctissime *Plato*?

—Hic forsan efflagitet aliquis ut ea quæ verbis adserta sunt, aliquibus jam demonstrantur *exemplis*—

Quapropter *reges* maximi, singulari benevolentia *poetas* semper sunt complexi; nam *Hiero* Simonidem, *Cato* Ennium, *Cæsar* Augustus Virgilium, Varium, & *Q. Horatium* Flaccum, in summo habuisse pretio dicitur.

—Et omnia sunt passim, non parùm multa *exempla*, ex sacris quoque literis eruta—

—Laboravit

—Laboravit his malis *Alexander* magnus, *M. Antonius*, & plures alii quos numerare labor est : Sed & *Ennius* poeta, qui ob *vinolentiam* articuli morbo consumptus est—*Martialis* item potationibus indulgit—Haud absimile quiddam de *Geta* imperatore refertur, qui opponi sibi in mensa jubebat, dapes per *alphabetum*, viz. *anatem*, anserem, *aprium*—aliquando *pavonem*, perdicem, *pullum*, porcellum, *piscem*, pernam—&c.

—Inter quos ut interim *Diogenes*, *Xenocrates*, *Catones*, *Cassios*, ac *Brutos* sileam, *Chiron* ille cum immortalē esse liceret, ultro *mortem* præoptavit—

Nam ut ab *Heroicis* usque temporibus, *annalium* memoriā animo *repleamus*, nullam ullibi inveniēmus gentem, quam—

Annon *equitatis* studium exilium *Aristidis*? studium *sapientie*, venenum *Socrati*? integritas & patrie salus *Demostheni* perniciem accersivit?—

Sed nec *diffundam* me multis, nec in *patentissimos* historiārum campos expatiabor; *unum* solummodò, aut alterum *vobis* porrigam, ex copiosiori vindemiā *racemum*, quem vestro ut allubeat *palato*, valdè cupio—

Atque hic dum *intueor*, quot occurrunt *dicendi*, & quā *paucis* sit *dicendum*, non adeò me agitat quid dicam, quā *quid* præmittam; per omnes *historicos* *volitate*,

litate, invisite *Academias*, quid aliud quaeso, quam—

Quid vobis memorem *Sardanapalum* luxu perditum? *Heliogabalum* crapulâ interemptum (*monstra* dicant an *homines*?) qui *suam* non modò *vitam*, quinimò totas insuper *respublicas* dissolutis suis *moribus* pessumdaederint?

Tam celebris olim Trojanæ urbis ruderà quaeso & cineres refodite, & inspicite paulisper mecum, & invenietis *morum suorum corruptionem*, & non *murorum* diruptionem, causam illius extitisse excidii, quod non obscure innuit *Poëta* quum cecinerit,

Invadunt urbem somno, vinoq; sepultam.

Per Testimonium.

ATque nè hæc à *me* in rationis, ac *veritatis* luce, ita disputari putetis, ut à *me* tantum accipiant *authoritatem*, credite *Auditores*, non hanc à *me* mihi mentem esse, sensit hoc *Tullius*, cum *Tullio Cornificius*, cum utroq; *Quintilianus*—

Rectè quidem poëta—

—Optumè orator—præclare inquit comicus—

Res minimè *dubia* est, & disputatione non eget; extant omnes *domestici*, plurimi *exteri*; testes extant sanctissimæ *leges*, & veterum

veterum *patrum* decreta minimè *obscura*, aut dubia; sit sacro-sancta illorum apud vos *authoritas*—

—Nam ut in *te'o* aliquo, aut gladio multum interest à quâ *manu* veniat; sic in *sententiâ*, ut penetret, valdè facit robustæ alicujus, & receptæ *authoritatis* pondus—

Et ne nimis *steriles* in tantâ *fecunditate* & *flumine* *differendi* videamur, agè *fontibus* apertis, *rivulos* nostros, aliis aliquantisper *fluere* jam permittemus, *consultis* Antiquorum *oraculis*, ex quorum *Tripode*, nostra sat abundè confirmatur opinio; horum tu *Plato*, paucis te volo—

Quod si adhuc penitiùs velimus introspicere, aut apertè, aut ex consequenti, veneranda omnis ferè antiquitatis canicies pro *nobis* consistit—

—Succedunt minoris ordinis succenturiati milites, similia suffragia perhibentes—

Neq; vos *invito* solum ad *olera* hæc & *legumina*, aliæque id genus, *crassioris* *succi* *alimenta*, meæ *inventionis* arte, *sata*, *cocta*, *apparata*; sed exquisitissimam *mensam*, epulas *Oratorum*, *ambrosiam* *Philosophorum*, *nectar* *Poëtarum*, omniæque *mellitissima* *oribus*, *auribus*, *animis* que placeant *fercula*—

Sed si mea vos non moveat oratio, moveat saltem *antiquorum* *Philosophorum*, moveat *oratorum*, non enim *pluvias* (ut

aiunt) *aguas* colligo, sed è *vivo gurgite* *salientes* propino; legite *Demosthenem*, evolvite *Isocratem*, percurrite *Platonem*, &c.

—Consulite s'ultis *Tacitum*, qui civilis atque militaris rei autor maximus, sententiis rebusq; densus, verbis strictus ac compressus, totus denique *ignis*—*Heins. orat.*—Qui in animis *principum* atq; in pectoribus vixisse, & eorum cogitationes perlustrasse videatur, ita docet, ita eruit ac detegit, ita ob oculos ponit *Tacitus* omnia.—Res cum verbis, verba certant cum sententiis.—nunquam turgescit, sed assurgit.

Adeſdum tu *M. Tulli*, *adeſdum* (inquam) & dicas aperte—

Ex tripode penitissimæ *sapientie* est illud *Senecæ*, qui *Socrateo* melle depluit totus—

Idem etiam quod *ego* in hac re, *sapientie humane oraculum*, *Aristoteles* ipse dixit; affirmans :—

—*Xenophontis* dictionem *Gratie* formasse iis manibus videntur, quibus ut *Poete* volunt, *Veneri* ministrant.

Herodotum, cujus omni nectare, omni *Iadice* arundinis humore, ac succo, suavior est dictio—

—*Demosthenem*—qui tonabat in *Philippum*, totoq; eloquentiæ impetu, totâ illâ gravitate ac scientiarum densitate fulminabat ac ruebat, cælum denique ac terram, *Athenienſis Jupiter*, *Demosthenes* miscebat.

—*Quem*

—Quem numerosa comitatur familia, quorum testimonia non capit hujus nostri thematis angustia—Quos omnes si non verè, saltem ferè nostras *hic* partes agere dicatis—

—Sed *poëtico* utamur contra hunc *poëtarum* testimonio, ut suo ipsius mucrone pertinax confodiatur—Vide quam aperto Marte adversus *te* prælientur *Poëte*—

Nec est quod vereamini, *nec* me habere *cause* testem, *δυσλειτουργ*, habeo enim, & in promptu habeo, nec illum *proletarium* quempiam, *ἰμὴ σὺ σέλλῃ* oratorem gregariumve *militem*, sed politioris literaturæ *vexilliferum*, magnū illum, doctumque *Scaligerum*, qui in honoratissimo *doctorum* choro, *nemini* secundus *assidebit*—

Oraculum consulite, quod non furibunda *Delphis* Pythia, non *Dodonæus* *Jupiter*, aut *Ammon*; non *Ismenus* *Apollo*, aut *Clarius*, non *v. cani* *aruspices*, aut de circo *astrologi*—sed—

Quis tibi *Plato* pulcherrimam *hanc* cogitationem immisit, quā sublimè animus tuus *ascendit*, cū hanc palmarum sententiam protulisti? tetigisti *rem*, non *acu* (quod dici solet) sed *acie* mentis, & *acumine*.

Agedum quicumque *dubitas*, & nostri sermonis audaciam *miraris*, perlustia *Graeciae* lumina, doctrinae *numina*, *Platonem*, &c. percuire *Romani* nominis æternitatem, & in hac immortalitatis *gloriâ* sublimes,

sublimes, Cicronem, *Cæsarem*, *Senecam*, aliósq; infinitos intuere.

—*Nature* quidam quasi *genius* & idea rationis *Aristoteles*—cujus *ille* unicus sacerdos ac consultus fuit—

—Qui diversitate rerum, *solus* humanam ætatem occupare potest : ordine verò ac tradendi ratione, *omnium* conatum excessit. *Heins.*

Nam ut in principio *Ethicorum* vir divinus, imò numen quoddam, & vis quædam major *sapientiæ*, notavit *Aristoteles*—
—in *quo* quot propè verba, tot arcana, *doctor* publicus humani generis, ac summæ sapientiæ *adiutus*, oracula effundit—

—Totius antiquitatis *fastos* ad subsidium nostrum proferemus—complures enim horum—Magnus ille doctor—*Aristot. sc.* Rex Philosophorum—

Abyssi eruditionis veteris *Hesychius*—

—Cui etiam opinioni calculum apponit suum—

Quæ omnia intento quasi digito hanc quam ego, monstrant jam *vobis* veritatē—

—Attipulatur & vulgò jactatum preverbiunt.—

—En germanum *Philosophum* ! en vocem *auræam*, Attico madentem succo !—

Sed quid ego arguenter ? quid plura *disputo* ? te testem *obtestor* (mellissime *Cicero*,) ad te enim (tanquam ad *sacram* aliquam *anchoram*) jam confugio ; ut tu (velut *alter Achilles*) nostrâ *propugnes* oppugnatam

pugnatam provinciam, quid ? annon tu—

Hoc ipsissimum. in ore sæpius habuisse fertur *Augustus Cæsar*, ipsum aud te—ô egregiam & verè regiam tanti Imperatoris sententiam ! optimè dixisti vñ optime !

Quòd, si telas oratorum retexere libuisset, sexcenta licèret ejusmodi proferre, pleni enim sunt libri, plenæ historiæ; sed nec opus est, ut vagetur oratio, cum domi habet unde luxuriet :—

Quod idem confirmat *Euripideum*, aureis sane insculpendum characteribus—

Sed priusquam istis valedicam, salutandus est *Plato*, compellendus etiam paucis est *Isocrates*; qui velut *Sol* & *Luna* inter alios emicuere, plenisque buccis & buccinis, huic nostræ astipulantur opinioni.

M. illum *Tullium* Romanæ fontem eloquentiæ ac regem, patrem quoque patriæ fuisse dictum aliquando legistis—Hinc orationem vividam, sublinem, masculam, nervosam : hinc colorem, succum & figuras, ducite, ac haurite—

Sic *Plato*, sic *Aristoteles*, sic *Zeno*—

Ab his mihi non dissentire videtur *Homerus*, qui—

Agèdum *Plato*, Eugè *Aristoteles*—

Arbitros arcesso, omnium scientiarum callentissimos ; & oracula vos audire cogitate, cum universum antiquitatis concentum audieritis, qui omnes in hæc verba sublimia, acuta; mellis, lepôris, pipera-
teq; (ut Sido. Apollonius ait) facundie
plena

plena, (in quibus ferventis fulmen ingenii) eruperunt—Eruditorum ille maximus, I. Scaliger—qui promulgidè hæc nos allicit ad daphnem oratorum cœnam—

Occanus testium *immensus*, in apertum nostræ declamationis *campum* *injundat*, in quo mea jam *navans* oratio, *portum* & exitum haud inveniet—

Platonem ipsum audite—quem equidem cum lego, cœlesti quodam numine ac oraculo instinctum atque impulsum, (qui *rapi* potius in altum quàm *assurgere* videtur) ita tangor, rapior, accendor, ut oblitus ipse *mei* sequar, & quod ipse fieri à Bacchi sacerdotibus cum à Deo impelluntur, in *lone* suo ait, *mel* ex aqua videar haurire— *Heins.*

In cujus scriptis omnibus ac singulis propemodum orationis partibus, præter libertatem, ac prodigiosam quandam copiam, vim ac sublimitatem in dicendo, tot *ur. amitates*, tot lepôres, tot festivitates passim, ac *Græcie* occurrunt, ut cum *Græci*, tribus non plures esse sinxerint, *nulle* in singulis *illius* sermonibus notare *mibi* videar. *Heins.*

—In *illius* autem lectione, tanquam in beatissimis, inusitata quadam voluptate *ebrii*, ac quibusdam quasi immortalium *Deorum* condimentis delibuti versantur—Quæ enim ille sensuum oblectamenta, quas illecebras omisit? quos non laqueos, ac elegantiarum retia *lectoribus* objecit?

—Aristophane

—Aristophane autore summo, & quē tot tantisq; laudibus vetustas extulit, qui omnes *Athenarum* veneres, festivitates ac *gratias* propē exhaustisse creditur —

—Atq; id quidem ex verbis Terentiani *Chereę*, videre est, qui —

De his autem testis abundē magnus est *Aristoteles*, qui —

Sed *Medicorum* placita consulat velim, qui verbis nostris fidē prębere detrectat.

—Sed pręstiterit fortassis in re tantā, Musas ex *Helicone* accersere, quas poëtę sapius ob meras nugas advocare solent : Adeste igitur paulisper *Jovis* filię, dum ostendo —

Quæro abs te moderatissime *Cato*, à te doctissime *Plutarche*; quid vobis de hęc re videatur? profectò si *vestram* æquitatem, atq; prudentiam rectē cognoverim, —

O divinam *Platenis* sententiam, ipsiq; *ANTO* magis auream !

Antiquorum suffragia desideratis ? en igitur vobis tenuem *manipulum*, quasi è spicilegio quodam feliciori, ex *Historicorum*, et *Philosophorum* latifundiis ; omnes enim *opinionis* nostrę *antesignanos* in hęc *arenā* succenturiandos, operępretium non esse existimo : neminem igitur volo quin te unum (*Virgili*) qui tuum *ultroneus* appones *calculum*, & si hęc ad *mares* tuos pervenerint uspiam, dic quæso quid in hęc re senseris, num —

Prodeunt hęc multi insignes *Philosophi*,

quorum gregem in *scenam* cogere, quid esset aliud, quam *inanes tragœdias* excitare? ruminare illud *Aristotelicum*—

Neque est, quod Oratorum *fores* hâc pulsemus *domesticatim*; occurrit en nobis obviam Cicero—

Surgat igitur aliquis ex universo Philosophorû *cœnobio*, qui vobis de inexputabili *doctrinæ* utilitate *concionetur*, quis; mentes vestrâs necesse reâ suâ *Suade* suavitatē, *inebriare* possit: revivificas tu *Theophraste*, eloquere, ut hi te capiant; quid ais? dicas *bonâ fide*, num tu per *diurnos* labores, *et æternas* lucubrationes, ad tantum tam *superbe* doctrinæ *fastigium* non emerferis?

—Præsentissimum hoc tempore eruditionis nomen, in quo virtus et natura vel cōgessit quicquid potest, vel exhaustit.

—Non tam hominem profectò quàm cœlestem aliquem *virtutis* genium audire videor, qui—

—Uberrimè huc confluunt—

Testor *Galenum*, eruditionis latifundium, oceanum disciplinarum, omnium ingenuarum artium commune quasi receptaculum—

—Quid est *homo*? somnium umbræ respondebit *Pinxlarus*. Quid est *homo*? simulachrum quoddam dicet *Sophodes*. Quid est *homo*? ipsa calamitas, dicet *Herodotus*. Quid est *homo*? occasio miseriarum, dicet *Philemon*. Quid est *homo*?
folium

folium caducum dicet *Homerus*. Quid est
homo, imbecillitatis exemplum, temporis
 spoliū, lusus fortunæ, mutationis ima-
 go, invidiæ & calamitatis trutina, præter
 illa nihil aliud nisi pituitæ aliquantulum
 et bilis, dicet et jam olim dixit *Aristote-
 les*. Hoc sive animal sive monstrum po-
 tius, cujus totus orbis ambitionem non
 capit, fletu spectatorem salutat, neque
oratione primas agit partes, sed lachrymis
 — *Heins. orat. 22.*

— Tanto antiquitatis flumine quis
 sanus contrà velit natâre? cū receptum
 sit inter *veteres* (ut scistis modò) —

Mavultis sacra? cō sequer —

Praxis veterum contrà venit —

— Ut verum appareat *Salustianum* illud

— *Concordia parvæ res crescunt, discor-
 dia maximæ dilabuntur* —

Sileo hic — Sileo etiam — Vel ut *Ari-
 stophanicis illis* describam verbis —

Ceterū, ne ex tantâ segete nulla
 omninò, aut *infecunda* saltem, messis t-
 ar; *spicas* aliquot gravi'as, *fructusque* c-
 lectos colligam; quid enim aliud, quàm
 quod ego jam *dico dictūrum* remini *Ari-
 stophanem*, si inter *viros* jam superfluet? —

Myiades hic occurrunt, *veteranorum*, è
Mulartinis castris, qui *agmina* nostris sua
 juncti i sunt; parū etenim in legendis
veteribus profecit ille, qui hoc non novit
 apud eos tristissimum; eodum tu *Socrates*,
 dic quæso ingenuè —

Quos omnes si non verè, saltem ferè, nostras hic partes agere dicas—

Sed ut *fluentia* veterum, in unum quasi *vinculum* contraham, en vobis *Aristop' a-*
nam; sin mavultis *Senecam*, illum etiam ad hanc *Spartam* propugnandam *evocabo*, si liceat *illi*, bonà cum vestrà *venia*, libere loqui.

Nec de paucorum solummodò *racemis vindemiam* facio; imò *Senatus antiquorum* universus, huic sententiæ *suffragatur*; audite *tu aem* Philosophorum omnium, quorum *Echo* nil magis ingemina, quam—

Nostras hic partes vindicat *Plato*, strenuè etiam et *animosè*, universa pro nobis *mililat antiquitas*, quid tu *Socrates*? annon tu hoc te staberis mecum *ô Demosthenes*? novi te velle—

Sed *Socratem* audite (*rei condiscipuli*)
 • hūc vos verbis compellantem: *Macti*
 • *estote virtute, adolescentuli, pergite & ob-*
 • *nixè contendite in addiscendis literis: Quid*
 • *animi vobis esse dicam, quòd usque adeò*
 • *segni eslis, in Heliconæ versis consciendo*
 • *iter? num etiam metuitis? num pericula*
 • *extimiscitis? profectò cum ratione insani-*
 • *tis, si leviculas istas remoris in iocum*
 • *laudabil. cursus vobis objici patiimini—*

Huc respexisse videtur *Horatius*, Musarum ille *amanensis*, cùm in hæc prouperit verba—

Sed quâ de re *auctoritatis* *chiliadas* hic *artexerem*?

attexerem ? cùm mille vix sufficient anni,
ad illos commemorandos, qui in hac re
dextram porrigunt, opemque nobis polli-
centur suam.—

Si Cicero ille eloquentiæ parens (quem
ut rhetorum Deum admiratur posteritas)
in hoc vos alloqueretur cœth, annon ip-
sius dictis obsequeremini ? nunc igitur
illum hoc vos alloquentem modo audia-
tus placidè.—

Sed antiquitatis panopliâ, authoritatis
clypeo armati sumus, contra impetuo-
sum stolidum insultum.—

Patres, et proceres in Philosophiâ ibi n
consultum, ex eorum cœlo, stellas deduxi
opinionis suæ, (non magico tamen mur-
mure:) ex eorum fontibus, ad hortulum
hunc meum irrigandum, annès derivavi;
qui omnes, plèna suffragiorum, et consen-
sus flumine, expansisq; carbassis in nostram
hanc deferuntur sententiam.—

Verùm et Tullius, qui in arce eloquen-
tiæ Roxane fluit, rex Oratorum, et lin-
guæ Latine illustrator.—

Cur igitur non utar Enniani verbis ?—

Quòd si norientium verba, altius so-
lent insilire auribus; altis insideant
mentium radicibus infixæ, matrem illius
oracula, quem si in vestris hisce fulmina-
tem, dominantem, imperantem videritis,
neq; quiddam putaretis donatum animâ—

—Eandem ob causam Plato, apud vos
omnes, (quasi pater apud leueros) in hac
mibi

mihî videtur verba prorumpere : 20 Desi-
 25 nite tandem, ô Iuvenes, desinite quæso, bo-
 25 nas horas male collocare; ac potius univer-
 20 sum artium liberalium oceanum uno hau-
 20 stu absorbete sacri librorum beluones; Quæ
 si ille usita â vocis, virtusque acerbitate
 fulminasset, credo sanè, vel lupos, vel ti-
 gres leniturum, saxa ipsa et rupes permo-
 urum—

Horatius delictum illud Mæcenatis, et
 Romanæ fidei lyre, qui inter lyricos
 sublimi vertice cætes, sydera summa ferit—

Quæ sententia, numinis iudicio proba-
 ta fuisse, priscis sæculis creditur—

Vultis testimonia? en vobis Apollinis
 ipsius oraculum? qui—

Te M. Tull. (eloquentium prudentissimum,
 prudentium eloquentissimum) testor, obte-
 stor testem; eloquere quæso, audacter di-
 cito, maxime, ut ego dicam pro te?

Sed Philosophorum fores ostiâtim pul-
 temus; ac quid in hac re antiquitas sen-
 sit indagemus; ex quorum uberibus, dul-
 cissimum veritatis huiusce nectar exuga-
 tis—

Au'te Menandrum, cuius aurum hoc
 est, de cruditione, encomium—

Sed ab hoc rivo, vos ad ipsam scaturigi-
 nem jam ablêgo, fontes tantum digito ac-
 monstrans ubi pleniores Poëtarum, et O-
 ratiorum huius capiatis—

Sed quoniam ego gazophylacium tale
 aperire, tot gemmas ostentare, ip-
 sosmet

cosmet denuò potius adite *Philosophie* loculos, *dicite* illas *Poëtarum arculas* excutite, et vos (præeunte *toto Camœnarum Charitumque choro,*) vestris subsequimini suffragiis.

Quorum uterq; est (quod de *Dionysio Longino* dixit *Eunapius*) *βίβλος δὴ καὶ τῶν ποιητῶν* — Quos *statores* *literarum* merito appelles, fugientes enim *clade* acceptâ, atq; oppressas fortiter stiterunt —

Formula Obijciendi.

Sed quod *sietum* non continet *Scyllas*? quis *Ulysses* non vidit *Sirenes*? quæ regio non parit *Centauros*? quenam adeo clara est *veritas*, ut suos non habeat *adversarios*? neque enim hîc defunt *Curiones & Aculeones*, qui in *ipsâ nive*, *atramentum* vident; et nobis orationis *flumen* intercidentes obganniunt —

Atq; hæc hujus *nostræ* sententiæ fundamenta sunt; reliquum hujus *disputatio- nis*, in nonnullis *adverse* sententiæ argumentis diluendis, consumetur: ea sunt *duorum* generum —

Sed latet hîc *anguis in herba*, qui similis non solû suis nos terrere, sed *venenato* insuper *aculeo* pun gere cupiens, tali objecti-
onis *cuspide*, nostram in *calce*, *eratio-*
on. m

nem, vulnerare aggreditur—— At in-
quies :——

Pers Sat. 1.

Non desunt tamen hic, qui bellum in-
dicunt nobis *internecium*, inflatâ obfre-
pantes tubâ, quorum bellici clangores,
resonant jam in aëribus; qui nostrâ hanc
veritatem, suis *arietibus*, hunc in modum
quaterere conantur; licet nequeant *quassare*
funditus; in quibus, si *testiculi vena ulla*
paterni, descendat, ut in hâc arenâ, pro
hâc *Helenâ* (quâ potiri tantoperè cupi-
unt) *digladiemur*, me equidem in mille
potius *discerpi* partes pariar, quàm——

Sed aurem mihi vellit *Genius meus*; et
obstreperas ait esse quorundâm voces,
qui *solem meridie splendere* vel negant, vel
non vident; et ab *inferis Cerberum* extra-
hant, qui *trifauci gutture* a versus tam
cœlestem *veritatem* allaturaret: utcunque
virulento *halitu* necare nequeat——

Sed dicat aliquis——*Miretur patet aliquis*——

Quanquam verum esse etiam illud,
quod *Fabius* monet, non disiteor:——

In secretas *vestras* uniuscujusq; aures
adversarium audio *insusurrantem*, quod——

—— Miramur hinc, et Homeri verbo,
ἐκ πηγάς mihi amur, quos am esse *functos*,
quibus *frons* tam infundita, *mens* tam ob-
tusa, ut an *eruditio* omne ferat punctum,
et *alium* mereatur *calculum* ambigunt.
Occidunt enim *meros scholasticos esse me-
res asinos*——eruditos esse——

—— Quibus

—Quibus succenturiati accedunt—et
quæ obsecris mullitat in angulis *nebulonum*
colluvies—

—Profiliunt *hic* quasi ex insidiis alii,
qui—obnixius convellunt sententiam
nostram—ut ab acumine captent plau-
sum, & ex *mustaceo* aureolam—

Obstrepan, obganniant, oblatrent
primipili inter—quibus frons de rebus
hæc in causa, penitus perisse iures—

Neque adeò clam me est, futuros
complures, qui ex *his* quædam *curiosius* à
me disputata occinent—præfactius ur-
gentes—

Subjiciamus autem *hic* (si placet) ob-
jectiones adversariorum, ut tarquam *Æ-*
thiopes jubeant nostrates *Europæos* appa-
rere candidiores—

Occlamant *hic* petulci—qui *nigra in*
candida vertunt—Juven.Sat.3.—Et cæ-
teri ex recentiore colluvie—

Sed antequam à *mari* hoc, in *arenam*
diu optatam *profilio*; audire mihi videor,
tacitos *multorum* susurros, qui mullitant,
me novas *spargere voces*, novas Philoso-
phiæ *merces mundinari*; quorum ego labiis,
si paucula mihi permittatis *possidum dabo*,
atq; ora *obturabo* illicò—

—qui (ut *Africa*) gestiant semper ali-
quid opportæ novi, cum *his*, in partes
abièrè—

—Recoquunt *hic* cramben suam puti-
dam adversæ opituenis proxinetæ—

—Compositi

—Compositi videbantur *fluctus*, sed ecce adversarius, velut alter *Aeolus* ventos rursus immittit, ut fundamento ipso convulso, nihil integrum in hac re maneat—

Suboriuntur autem hîc novi scrupuli—
Hæc—adversus nostram sententiam—
—rabidi canes latrant—

—At hîc rursus obgannunt mihi *ἐν τῷ τοῖς βίβλους*, nihil *inquunt* miserius quàm—

—Hosce scopulos prætervecti, in alium contentionis labyrinthū dilabimur—
—tot verborum involucris, ceu viarum anfractibus, & sinuosis Mæandris undique implicitam—

Obstrepant hîc *nobis Momorum* greges, & *batastrorum*, nugarum architecti, *profligati* scilicet *nebulones*, qui sententiæ huius *claritatem*, cum non possint *offuscare*, rursus demùm & scommate solent excipere—

Susurravit mihi nuper in *auribus* Genus meus, mihi in hâc re ogganire *gancones* (nescio quot) & *terre filios*, qui suam in nos eructantes virulentiam, aunt—

Euborizant hic nobis, vociferantur; imò verò grunniunt *Epicuri* de grege porci, qui viam ad *Heliconam* tanquam talebre-
sam *vellicant*, adeoque magnam *vertiginem* in Athenarum *capite* cingere student, ut impetum *retundant* studiorum vestrorum, tam laudabilem.

Coaxant (ranuncularum instar) rancidi
nebulones

nebulones, ex tenebricolis ignorantie suae cavernis—

—Ita disponenda igitur est hodiè nostra velificatio, ut non priùs de *Insulis* fortunatis, quàm de *Scylla* aut *Charybdi* cogitemus—

—Multi sunt *Auditores*, multi sunt huius furfuris, (nec enim *farinae* dicere possum) homines passim, qui—

Sic autem contra nos insurgunt *adversarii*, nostrae assertioni contradicentes; nosque è vestigio *Horatii* auctoritate, tanquam *clavi* aliquà *Herculeâ*, conantur *profervere*—

Subodoror hîc, quid objecturi sunt *adversarii*, perfrictæ frontis homunciones, quibus *sanguinis in facie non haeret gutta*—

Sed tacitos audio, nescios quos, susurros, & *secretam gannit in aurem* cohors adversa, qui *armis & parvis, arte & Marte* nos adoriuntur, quaque tot crudeles *Harpyiae*, cruentatis unguibus, in istius (quam ego jam propugno) *veritatis faciem* confertim *involant*.

Quod si quis fortassè *Philosophaster* obijciat.—

Sed *ulcus* video, quod latet aliùs, in imis quorundam *præcordiis*,—quod *acutæ* confutationis *acu*, cùm facile pupugerim—

Aliquem autem audio refragantem *Criticum*, qui (ceu *malus aliquis Genius*, à dorso nobis & quasi humeris inhærens) umbris

umbris nos suis sub torvo aspectu exhibitis, exanimare cupit—

At non desunt, qui ipsam hanc tam manifestam veritatem allatrare non verecundantur; & non modò ultra modum, sed ultra modestiam, ad rationem usque contra-declamant (exclamant potius,) pauca igitur sunt dicenda, ad horum pertinaciam retundendam, qui alicui nobis forsitan insultarent intemperatius.

Fateor equidem, hic mihi bæcere aquam: de hac enim re, contestata inter multos lis est, sed nulli etiamnum adjudicata; quantum autem ingenii mei decempedâ attingere possum, existimo—

Sed en araneas, quæ ex suavissimis floribus, exiguæ vinctam, quæ telam & filum subtilioris objectionis texunt, ut simplicem veritatem tendiculis suis implicatam reddant & perplexam.

Sed Decemianos hic, in nostram hanc cymbam, (priusquam portum appulerit) ciet fluctus, meæq; opinionis veritati, præsentem intentat mortem, furibundus ad-verse partis Æolus—

Scio equidem incudem Minervæ, subtilium objectionum malleolis, multum hic contundi; nec enim desunt, qui non modio solum, sed trimodio, imò ipso horreo, (quod horreo dicere) maximas hac in re, nobis admetiuntur nugas—

Insurgit hic animosè, cataphrasis ad-verse partis cohors, & nudam hanc veritatem,

tem, evaginato *objectionis* adoritur gladio; eamq; expansis *signis* in *aciem* lacessit.

Nec *temperat* se hic, à nobis, multorum *intemperies*; quorum *veculus* jam audio; *morunculus* præsento; sed *novus* ego, si horum *mores* morositatem, tametsi *austevitate* penè *Stoicâ*, desicere opinioni nostræ *frontem* conentur—

Atqui hic in *Labyrintum*, nescio quem inducor, quo ut me *honestius* expediam—

—Hæc si vera sint, ac pietatis plena, quid est quod obrudant onagri—

—Utcunq; autem intumescunt adversariorum *vires*, pungas tamen *illos* (ut oportet) & sentias citò flaccescere.

Sed tamen inveniuntur aliqui, tantâ inveteratæ frontis duritiâ, tantâ impudentiæ iacude, tam adamantinæ pertinaciæ, qui tantis eloquiorum cœlestium molibus non succumbant, tantis ponderibus non fatiscant, tantis malleis non conquassentur, tantis postremo *sulminibus* non conterantur—

At quorsum hæc, *inquit aliquis*, audite quò rem deducamus—

—Sed mihi videor audire reclamantes philosophos—alium, ac fortasse validum magis arietem intorquent alii—

Atqui necdum res est *expedita*; nam *Hydræ* veluti *Lerneæ* resumunt capita, & novo *objectionis* aculeo, nos conantur vulnerare.

Sed priusquam ad *Insulas* epilogi *fortunat*

natas deferor; en *Scylla* & *Charibdis* præternaviganda est—

Sed hîc (*foribus* quasi *ruptis*) furentius in *campum* profiliunt *Antagonistæ*, & quasi *fulminis* ictu, nos è vestigio *pestundare* fatagunt—

Sed hîc *cicuta venefica* extirpanda venit, & *Hydia* dubiorum *multiceps*, enecanda—

Sed ut *rosa* non nascitur sine *spinis*, ut *scoria* cum *auro*, *palca* cum *grano* succrestit; ita et *hec veritas* suam habet *spinam*, *scoriam*, *palcam*, quæ *exui*, *exuri*, *excui*, vel ipso adversario strenuè renitente, debet.

Sed (en!) *accinctus* undiq; *antagonista*, pharetram *telis* refertissimam, in hanc *arenam* portans, procedit, ut—

Cùmque ego inopinus, inciderim tandem, in istas *Syrtes*, ubi natant *Piræ*, qui sub *ementito* veritatis *vexillo*, causam nostram ad scopulos allisam cupiunt: ego unum in illos bombardicorum *classicum globulorum*, displosurus sum, ut—

Formule Confutandi.

Quorum ego insaniam non sum necius quàm facile, quàm nullo negotio liceret mihi compescere, cùm *Synodo* Philosophorum, dudum *convicti* fuerint.

O *mysteria*! ô *oracula*! defunt latera quibus exclamem; an potius, O *paleæ*! O *stipulae*

Stipule ! stipule, quæ primum non ferunt ignem *examinis*, paleæ quæ volant instar pulveris—

O genus hominum insulsum ! quibus *helleborum* porrigendum, ut purgato cerebro delirare desinant—

*Sauio*rem precor adversario animum, nè *valetudine* abutatur in scribendis ægris operibus—& hujusmodi opinionum monstris parturiendis—

O insulli *nebulo*nes, ubi *frons* vestra ? ubi *rationis* usus ? vos omnes exilio pullos, miseros simul vectores, ad Anticyram ablegandos curabimus, ut hausto *verro*, mente ipsi redeatis meliores—

Nodum hunc paulò nimis *intricatum* quidem, non tamen *Gordium* illum existimo, ut opus sit vel *Oepido*, qui dissolvat, vel *Alexandro*, qui discindat; cogitate enim—

Sed *cui non dictus* *Hylas* ? quis hanc non novit tritissimam *cavillam*, & *litem*, quæ omnia ferè fatigavit *tribunalia* ? clarior tamen nobis effulget *Phæbus*, quàm ut *nebula* istæ *veritatem* nobis obfuscare possint.

Sed ut adversus *Solis* radios *glacies*, in tumultuante *Borea* crassius vapor, præmeridiana luce nocturnus horror, nequit consistere—ita—

—Stultissima sunt *hec*, & ad quæ ridenda non unus sufficiat *Democritus*—

—Non autem præterit te quam frigida hæc veterum sint exempla, et quam minime

minimè multos inflamment——

Quis enim ita perversi genii, qui mecum ultro neus non fateatur, Philosophorum principia, ut *homini*, multa falsa et erronea : ut *Ethnico* et pagano, multa impia et profana ; ut primo *inflauratori*, multa manca et imperfecta excidisse ?

—Sed bullæ sunt istæ, tenuissimorum flatuum, quas *pueri* facilè dissipent—nec titivilitii æstimandæ——

Non obstat tamen *hec* tragula quam injiciunt nostro progressui quidam, pugnacis ingenii pruritu laborantes, qui in his temporum ulceribus——

—Verissimum enim est (quocunq; adversarius meus oblatret modo)——

—Portentosa planè dogmata !

—Sed ut nervi *invidiæ*, ac poplites, tanquam gladio quodam, et acutissimo mucrone, succidantur ; ut *calumniæ* jugulus petatur, quæ ut bellua immanis ac cruenta, adhuc cineres, *extincti* et ossa invadit——

—Sed vetus est hæc *asinorum* coccyismus, qui suo cerebello de *hujus* partu ambitiosè gratulantur——

—Sanè vindice cuneo, nodus dignissimus !

At quàm frivolum *hoc* sit argumentum quis non intelligit ? nisi qui intelligit nihil, cum eodem argumento mihi liceat uti in *vinum*——Ecquid habent quod apponant amplius ?

—Neque

—Neq; est cur me patiar in hâc causâ
Aristotelis tui autoritate urgeri; quem—

Sed *prudētius*, non tam placent *phal-*
rata, quàm *fortia*; in hâc igitur nè vos
hareatis *hæresi*, cogitare placeat :—

Contra quem, impetuosum adversarii
mei insultum, en ego oppono hoc Aja-
ceum veræ defensionis clypeum.—

Dicite enim *nobis*, quicumque estis, et
ubicunq; estis, emunctioris *nostris* censo-
res, unde fit quod—

—Quanquam quid horum probatione
opus est? quandoquidem nemo ferè est,
tam muccolis naribus (modò non sensus
suos prorsus obstruat) cui non suboleat,
imò qui non eas legendo planè odore-
tur, et persentiscat has fabulas à malè fe-
riatis hominibus audaciter esse confectas—

—Hos autem, rixandi cacoëthes ita
transversos abripuit, ut—Exclamet *Ma-*
licerta perisse Frontem de rebus—Nec
est adeò opus insanas has opiniones ma-
gnâ probationum mole confundere—

Pudeat igitur tandem istos *asinos* ru-
dere inter *homines* rationis cōpotes—
Quid si etiam *illis* largiremur quod pe-
tunt, quo tandem jure, obsecro, compro-
babunt—

—Ea ut igitur *Antagonistæ* nostri, &
cum de *antiquitate* agitur, nos (ut solent)
Novatores appellitent—quin ipsi interim
veteratores habeantur—

—Telæ sunt *istæ* arenarum, ad ca-
piendas

piendas muscas, quas volatilia robustiora facile perrumpant ac dissipent—

—At tales ferè flaccescunt priusquam pungas *utres*, et in ipso aspectu extinguuntur, ut *meteo*—

—Facillimè everrenda sunt à nobis istarum arenearum stamina—

—Neque operæ futurum est pretium *huic* spectro verè *stramineo*, larvam detrahere—

—A nobis verò apagè malevolentiam, et veros istos canes, qui cùm loqui possunt, allatrare omnes malunt.

—Hæc verò tam effroni ore sic effutire vertiginosi est cerebelli, ad Anticyras potius relegandi—

—Er sapientiam quam capere non possunt carpere delistant—aut ut *illa* olim apud poëtam, quæ *Periphereos moritura manus discindit amictus*, Et nodum informis *letbi* trabe nectit ab altâ ;

—Utrum hæc Achillæa sit ratio, nec ne, deinceps apparebit—At si cedere velimus, (quod sub iudice jam est)—quid tum—

Vide quas in *angustias* te conjiciam, si neges, tibi pudorem injiciet reluctans *conscientia* : si neges, tua *vox* quâ nectis tergiversationem hærebit—

—Anguis sis quantumvis lubricus, non tamen effugies—

Longè idcirco de viciniâ *veritatis* errant, proculdubio, illi qui—

Equidem

Graphica cavillatio! cur non vociferantur etiam—

Iterum *aranearum* flamma, vel tenuis-
simus quidem fœne rationis *balitus* dif-
flabit *facile*; & meridiano *sole* micantio-
rem agnoscent, hunc *veritatem*, vel *lente*
(quod aunt) *Saturniæ*—

Sed quorsum ego *hec* recito ? *quorsum* ?
ut scilicet clariùs *effulgeat* divinæ hujus
veritatis *Phæbus*, & stultitia *adversariorum*
innotescat magis, qui *vixis* inanibus in-
tumescunt ; lateribus *Milonis*, clamo-
re *Stentoris*, *æncâ fronte*, voce ferreâ,
plumbeâ *mente*, ligneis *argumentis*, con-
trariam sententiam non verentur astru-
ere : —————

Sed hæc adeò sunt *infirma*, ut etiam non admoto *ariete*, per se *collabi necessum* fuerit.

Video jam, ex parvulo ovo *Crocodylum* nasciturum; ex minimâ oblatâ *ansa*, adversæ opinionis *patronos*, in nudam *veritatis* faciem, velle ferociùs *involare*, quorum animis altiùs defixi *furiores*, cùm *deserbuerint*, non vereor, quin—

Qui de literis & Mulis ipsis, perinde
G
judicant,

judicant, ac *cuculi* de musicâ *Philomele*—

Sed ut *verecundam* veritatis faciem, à *cerussatâ* meretriciæ fraudis fronte, distinguatis; sciendum est:—

In quos *Aristophanis* illud, retorquere hîc possum, cum ex merâ pervicaciâ huic refiagentur veritati, aientes *ῥυὰς & μίσος, ἔδὲ ἀν' ἑαυτοῦ, ὡς τὰντα ὡς δὲ ταῦτα*—

Adeone vero ? omnem, omnino *exuerunt* mortales *frontem* ? *buccine* rerum *venimus*, ut ubicunque omnes in hac mundi *canitie*, in hoc *literarum meridie*, adeo *caecutirent* perversè ? *scuticis* mehercule digni sunt, qui *inventis* frugibus, *glandes* arrodere malunt, & in teterremo errore contabescere, quàm—

Quum ego tuam facillimè defabricabo fabricam—

Hellebori vix *jugere* sanabilem opinarer *illum*, qui talia nobis defenderet *sericè*—

Adnitendum mihi hîc esse video, ut conviciorum amarissimam *labem*, verborum veracium *flumine* diluerem—

Quos nunc non *refello*, & adhæxissè olim *me scio* paulò juveniliùs, donec repressit & revocavit *maturois* iudicii fraxnum. *Lips.*—

—Nemo puto diffitebitur qui mentem in fronte non habuerit—

Cæterum isthæc tuæ *Sibylle folia*, uno rationis *flatu* dissipabo ; num expectas dum

dum te *stimulis* fodiam? nostra te, si quam sensus habeas scintillulam, laecrabit & cruentabit oratio; pudet me sanè malitiæ tuæ: sed inscitæ miseret magis; hoc unum à te scire pervelim, num? perfrica *frontem*, & aude negare—

Obruit eos ex hâc parte Philosophorum veneranda phalanx, sed et poëtarum non continendus exercitus—

Sed ut ex hoc *Labyrintho* nos extricemus, *Ariadneo* hîc non opus est *filo*, istorum enim *importunitati* satisfactum iri purabo, si—

Qui quamvis tot talésque teterrimi erroris angues, & venenosos ex nigro malitiæ gutture, evomunt aspides; illas tamen ego (ut *infans* olim in cunis *Hercules*) uno, solidæ responsionis, arctiori compressu, protinus suffocatam dabo—

Sed nos ex horum visco, & muscoso dicendi genere facile emergemus; ipsosq; propriis constrictos laqueis dabimus; ut liquido constet, fastidiosa & proterva nimis eorum *insultatio*— — Suo se hîc constringit laqueo adversarius meus, qui—

Potest-ne ipsa (vel effrons) *impudentia*, ita omnem exuere *frontem*?

Quorum ego tam insolentem petulantiam, paucis retundens, facium ut (*limacis* instar) cornua intus retrahant, et quem apertè ostentant, sibi sponte ipsi sibi evellant aculeum—cæteros ejusdem decuræ pugiles—

Istos autem ego Scarabeorum *fucos*, dispellam facile, *plumbei* adversariorum *tele*, hastasque *juncas*, intactus excipiam.

Sed *has* ego objectionum *fibras*, ne usquam *repullulent*, *radicitus* extirpabo, faces *extinguam*, ne reviviscant; nam *turpe existimo* (ut olim *Phaëton*) in *veritatem*, hæc & dici potuisse, & non potuisse *refelli*: dic igitur, (*mi Antagonista*) dic inquam, quæ *Tissipone*, quibus *exagitare* colatus, ut—

Cramben hanc, non *vis* modò, sed *milies* recoctam, ne *Polyplemi* quidem *stomachus* ferendo erit: proinde nolim ego, *vestrarum aurium* reverentiam, *hisce crepundiis* incestare; quæ *Philosophorum* concilium ne per *sonitum* unquam novit, — *faceflant* igitur —

—Cum tamen hic nodus uno hoc distinctionis quasi cuneo facile discindatur, — nam disconvenit ordine toto —

—Prætextus ergo hosce, quos sibi tanquam larvas induxerunt, illis detraximus, ut vultus eorum deformes horridique appareant —

Sed *latent* adversarii, *fremant* otiosi, *rideant* malevoli; at *vincet* tamen *veritas*; Veritas ut *palma*, quod magis *deprimatur*, eò magis *renititur*; eò *crescit* uberior, quanto *premitur* insolentius; obscurant sæpè *solem* caligines, sed dissipantur; franguntur *rami auri* Proserpinæ, sed renascuntur; *veritas premi potest*, *oprimi non potest* —

Sed

Sed ne *solis* quidem *lumen*, cæco jucundum est; saluberima *pharmaca*, ab impetitis conculcantur; præciosissimæ *gemme*, ab *Æsopieis gallis* negliguntur: quod si *vos rectâ judicii statera*, & non inanum opinionum *trutinâ*, rem *perderitis*, nihil esse cui *erudito* meritisimè non præferatur, et clarè videbitis, et agnoscetis *candide*.

Submittas itaque *arma*, et *insignia* ista tua, jactabundè agitata et *explicata*; cur ego te perid perculsum, jacentemque repetam? *ibi enim ingratus*, palmam obinebit *doctrina*, *rumpatur ut ilia Codro*, triumphabit *veritas*.

Hæc qui rectè *perpenderit*, *cæcus* sit, si non videat; *ferreus* si non assentiat; si non permoveatur et mollescat, *saxum* eum esse, et omnem omnino humanitatem *exuisse* judico: malevolos igitur et pertinaces homunculos, qui veritatem non agnoscunt, quorum palato, *leæ* putidissimi erroris *sapiunt*, ego ut ingenuè fateor (quod *Alyatten* illum, facere jubebat olim *Bias*) *cepas* quoque *edere jubeo*.

Nemo igitur sit, in quo vel minima est *sane mentis* micæ, qui explodenda hæc *sanaticorum summa*, et deliramenta non contemnat; *negasistas* non *fastidiat*; quas inter sua *potula*, effrontes *nebulones* temulento animo *exhalant*, et oratorum spatia tam foetidis argumentorum offulis solent convomere.

Qualia credibile est videri rursus tri-
fanci

Cerberon, & Stygii *monstra tremenda*
lacus.

Formula Concludendi.

Quamobrem nè—Hæc ita cum se
habeant

Verbum sat—Quæ cum ita sint—

Quocirca nè longus sum—Sed ma-
num de tabulâ—satis jamdiu tædii de-
vorâstis scio in—

Ideirco ut *uno* omnia comprehendam
manipulo, dico cum Poëta. —

Et jam *onus* hoc, humeris quamquam
imparibus *impositum*, ad metam *detuli*,
ubi tanquam preciosam gemmarum *ci-*
stam, vestris ego, coram animi oculis, cu-
stodiendam depono diligenter—

—Horuncè verò hominum pertinac-
iæ satisfacere quis potest, quibus neque
Suadama ipsis aliud persuasuram putem—

Verbo absolvam quod superest—

Quis jam nisi *cerebrum* habeat in *cal-*
caneis, hinc non judicare potest? —

Non est mihi in præsentia decretum,
compilare scripna *Toctarum*, nec ea per-
sequi,

sequi, quæ à doctissimis hominibus dici solent, ad reprimendam furialem vim *iracundiæ*: nam nec modum haberet oratio, nec—

—Sed nunc ut extrema cum primis contexam—

Quod cum ita *perspicuum est*, *neceſſe* omnino fuerit, ut qui neget, sanæ vix *enim* mentis existimetis.

Sed enim quis harum rerum varietatem fando percenseat? quotus enim quisq; homo est adeò—qui—Et ut uno verbo dicam.

Quis adeò in spissis cespitavit tenebris, ut non fateatur—

Appellat (*Auditores*,) jam tandem *appellat portum fessa mea carina*, quæ gratulatur vobis plurimum, *serenam* (quem sentit) vestri *factoris Zephyrum*; laxandi jam *rudentes*, complicanda *carbasa*; & cum *sepulchris infortunii* prætervectus sim; videamq; jam *altas in litore turres*, & domorum è longinquo *fastigia*; tam *secundo* patientissimæ attentionis vestræ, *Neptuno*; hoc in *litore*, his in *cris litandum* esse, cum *Gratiis*, puto, cum tandem, *optati mea cymba potitur arenâ*—

Sed ut omnia hæc in *unum* jam connectam, & constringam *faciculum*—

Sed quid ego, post tot, tantorumq; virorum *æſem* hæc spicilegia?

Cujus sententiæ veritas cum ita manifesta appareat, ut *Solis radio* scripta videatur,

videatur, non est cur——

—Sed non est huius *ingenii* mei, non est *virium* harum infimissimarum, tantum *Solum* laudibus prædicare, *adorare* possum, exornare non possum—

Cuius rei *veritas*, penè totius mundi iudicio, ac *testimonio* comprobata, longiorem orationem non desiderat.

Quæ cum ita sint, estne aliquis vel tantæ *audacie*, qui præter id quod apud——vel tantæ *levitatis*, qui——

—Clamet, & repetendo clamet, & omnibus, & semper & ubiq; *Aristoteles* ille——& contra reclamant ranae quædam & cyniphes, & muscæ morituræ——quales sunt——Ego tamen quâ cœpit *nostra*, oratio, vestras obtundens aures palinodiam, strenuè occino——

Siquidem satis superque à nobis jam declaratum est——

Quando igitur omnem felicitatem vestram in rebus præsentibus constituitis, & futuræ beatitudinis nullus vos tangit ardor, neque pedibus solum, sed toto etiam pectore in *Sardanapali* sententiam itis, qui——

—Igitur ut summam omnia complectar——

—Sed *Desinet ante dies, & in alto Phæbus* anhelos *Aquore tinget equos, quim consequar omnia dictis*——

—Quandoquidem igitur——ut rei evidentia non tam *docet*, quàm *clamat*, ec-

cur dubitaret aliquis vestrum, aut hæsitaret jam, nostræ opinioni suffragari.

Præquam verò perorare mihi liceat, vos orandi estis (*virī ornatissimi*) ut de—
deq; meo erga vos studio, ac benevolentia non nihil attexam—

—Ex his quæ diximus luculentissimè, ipsòque sole clarius apparet—Multa ad hæc suppetunt, ni festinet oratio—

Sed soli, neq; indice, neq; alieno lumine opus est, ut conspiciatur: sic item & his haud opus est nostro stridentī, rancōque præconio, suā se tubā, ac luce quotidie prædunt—

Quas Ego *Virtutes* ita admiror, & colo, ut eas omni prædicatione superiores agnoscam, idēq; de iis scire melius putem, quāni pauca dicere; quemadmodum *Salustius* in *Carthagini* mentionem incidens alicubi loquitur—

—Quapropter hæc cū ita sint omnia, uti revera sunt, *sicant* nunc sycophantarum convicia, *abeant* hinc procul obtrectatorum *scornmata*, facessant longissimè oblatratorum *futilitates* frivola; hoc enim si ineptire est, malo ego cum doctis illis viris desipere, quā cum his seriò sapere.—

—Et ut uno omnia percurrā spiritu—
A *spoliis* omnium, adversi exercitus *imicorum*, onustus jam tandem rediens ad *Pacis* & *Triumphī* castra devenio, cū sperem me hoc pacto cum omnibus ad—

versariis, firmas pepegisse *inducias*.

Quocirca, ut paulò magis *incitatis* passibus, nostra ad *metam* festinet oratio—
si—si—si—

Quæ omnia, si quis *mente* non *lavâ* perpendat; necesse habet *fueri*—

Desino jam tandem, ulteriorem *vobis* molestiam creare, & tam patientissimis *animis* eiere *nausiam*.

Sed *annus*, imò *saeculum* mihi foret cōcedendum, si omnium undequaque, erogare suffragia : sed *canendum* receptui, (*Deo termino* jam reclamante) ut quem *vos loquentem*, fastidiosus (ut vereor) auribus sustinueritis diù; *ta. entem*, majori cum delectatione videatis.

Cùm itaque extra omnem *controverse* *aleam*, ponatur hujus sententiæ *veritas*; nè *solem*, sereno in *cælo* splendentem, digito videar demonstrare, *unicum* tantum superaddam *verbulum*, *valet*, *jurons*—

Sed in quod immensum mare jam descendendo ? in *quam* demens efferor *Charybdim* ? O *navis* refer te in *portum*, nimium diu in hoc *fæto* ducti vivimus, plus nimio, in hæc *scinm* *hæsinu*—

Possit hic (*Auditores*) triumphare *oratio* mea, nisi temporis angustias subverrer, & *vestra* aurium *satietas* mihi esset fugienda; possit (*inquam*) tripudiare *veritas* hæc divina, præunte universo *Philosophorum* & *Poëtarum* choro : vos itaque
vel

vel tacitis *susurris*, vel apertis *suspiriis* subsequimini, acclamantes.

Quocirca ne *vestras* aures, longâ nimis *ambage morarer*, vel nauseante prolixitate *incestarem*, cum abundè sat vidistis comprobatum, quod—concludo.

—Cætera mitto, & facem *soli* accendere superfedec—

—Oratio nostra non deficit, sed expirat—

Sed quid ego *imbrem* in *oceanum* spugnerem, *lucernam* in *sole* accenderem, aut *Cælo stellas* incastum adderem? Res ipsa loquitur, quod—

—Quâ autem *ratione*, quâve potius *oratione*, de illis differendum est sigillatim, cum mihi facilis liceat *Ageum mare* *hibernicâ scaphulâ* trajicere; quam omnes explicare modos, omnes indicare rationes, quibus olim magni Philosophi inclaruerunt? *Manum igitur de tabulâ*;

Restat unicum, quod super adjiciam verbum: *Dixi*.

Concludendi per Recapitulationem.

V Idetis jam (*auditores*) quàm sanctissimè de *parentibus* senserit *antiquitas*, quàm charum fuerit *parentis* nomen,

men, quantis parasangis *circumforancos* omnes & *Plagosos Orbilios* exuperent; audivistis quid *ego* de *parentibus* meis senserim, quid protulerim, accepistis; apud *vos* quid taciti cogitetis, nescio; quam *ego* hætenus opinionem *asservi*, ad *extremos* usque defendam *spiritus*, me scilicet.—

Quapropter, si quæ hætenus dixi, vera sunt & firma, si—si—si—quid nunc impedit quo minus *cana* *receptui*, & *eodem*, quo orsa est *oratio*, claudatur termino—

Perpendite igitur mecum, (*humanissimi auditores*) perpendite quæso, quales, quantæque utilitates, quam locupletissima emolumenta, *vobis* propediem obventura sunt, si *eodem*, quo dudum cepistis, pergatis *pede*—

Sed quid addam *plura*? quando si *omnia* quæ possim, addidero, nunquam *orationem* meam ipsi *rei*, dignitate adequabunt, proinde certum est, nil aliud quam attonitum admirari—

Cum igitur sic se res habeat, cum—cum: veniant finē, tam *divinæ sententiæ* arrisores, veniant (inquam) & dicant, si *per frontem* liceat—

Variis hæc, & ferè ad *fastidium* usque, (si rei tam utilis *fastidium* generari posset) occurrunt testimonia; sed *farragine* illa tam *multifaria* supersedebamus; & *Aetnæia collem* (ut est in proverbio) deducemus—

Quare

Quare prodite *tenebriones* literarii, è gurgustijs vestris, ubi trecenta *foliorum* jugera, uno die, sedentes, percurritis; prodite (*inquam*) &—

Quæ omnia, cùm ita sint; quis *recum* non exclamet, *O excellentiam d'etrine admirabilem! dignitatem literarum inexplicabilem!*

Et quid præterea loquar de *Socrate?* de *Xenophonte?* de *Aristotele?* & *Solone?* deficeret enim *tempus*, deficeret *me dies*, deficeret potius *patientia vestra*, meaque ipsius vox, quàm ullum dicendi argumentum, si de *Cesare*, de *Pompeio*, reliquisque *heroibus*, fultius narrarem; qui omnes *plenis velis*, expansisque *carbassis*, in nostram hanc sententiam *deserviuntur*.

Sed *multa* paucis; verbum *sapientis*; terrarum *orbem* intuemur in *tabulâ*: satis est hæc paucula delibâsse; Vos ipsum adite *oceanum*, & illinc plura abundantius *exaurite*.

Sed mitto illius *avaritiam*, mitto *frandem*, mitto *vastitatem*, mitto etiam—

Ego jam *volis* prægustavi paucula, quod si vosmetipsi in hoc placidissimum *pelagus* immerseitis, gustabitis *Nectare* dulciora—

Sed hæc omnia *secò* (quod aiunt) *pede* præteribo; nihil dicam de—nihil de—
n *guy*. Quippe si in singulis istis *orationis* meæ *situm* protraherem, nè *millesimam* quidem, *re*, puto eorum *partem* allequaturum esse. Sed

Sed hæc, ut *ἡ ἀρετὴ τοῦ καλοῦ* & *texti fimbrias* accipite, non opus est enim majorem hic *attexere* congerim; nam cum *virtus per se satis sit amabilis*, ex se *potius, quàm alienis suffragiis amari eam optamus*—

Quæ si persequerer minutatim, singula; *dies* potius integer mihi deposcendus esset; quis enim potest *omnia*, in tantillo spatio perstringere, cum *atomos* in sole numero exuperent?

—Unde, satis abundè claruit—

Sed jam ea quæ supra de memoratis breviter dicta sunt, renovandæ causâ memoriæ brevius, strictiusque repetamus, quò scilicet & intelligantur iterata plenius, & firmitus inculcata teneantur—

Per Affectuum concitationem.

Exclam. Interrogat. &c.

Nihil vos *artium* optimarum studia? nihil vos eminentium *scriptorum* præcepta? nihil exempla illustrium *hæroum*? nihil splendor *prætorum*? nihil denique *parentum* vos movebit expectatio? ô *exuite* tandem, exuite (quæso) pravam istam de *literis*, de *musarum* sacris & *affectis* opinionem; et magnorum *principum*,

cupum, regiam servitutem nolite ambire ; ex quorum, vel tantillâ iracundæ frontis, nubeculâ, tanta subinde oriatur tempestas, ut vite simul et fortunarum omnium faciatis naufragium—

O si qua *Pitho*, si qua *Suada*, si quis *flexanimus* Mercurii *Genius*, labiis jam infunderet meis, quo agitante *incalescatis* ! ubi jam sunt illi, qui *su'gurare*, qui *tonare*, qui hominum *mentes* dicendo *obruere* atque *invertere* consueverunt ? ubi est ille *ferreorum laterum* Demosthenes ? ut—

Vos estis, quos adhortor, *etate* vix dum putri, in *artibus* studiosi; macti igitur citore in studiis, ut tandem aliquando numine propitio, in *artibus* *magistri* feliciter audiat: hætenus enim satis diu, (heu) nimium diu, inertem *contulistis* otio; jam igitur, imò jam *properandum* est; nam quæ non *proseminantur*, dum *Ver ætatis* viget, sine dubio non *mententur*, cum *Autumnus* advenerit: *qualem facitis sementem juvenes, talem expectate messem senes*: Adeone verò ? expectatis vos latam *honoris* messem, & detractatis *sementem* facere *laborum*, atque curam impendere ?

Ecquid enim obsecro est à quo solo *natura* confirmationem, à quo solo *ars* expectat abolutionem ? *Imitatio* est. Ecquid est quod ingenium si *languidum* est excitat; si *promptum* acuit; quod *judicium* limat,

limat, memoriam stabilit ? Imitatio est.

Quod *saxum* mecum non *ploret*, qui *parietes* non *singultiant*, cum adolescentulos, optimo ingenio præditos, summâ *spe* fultos, turpissimæ sese *Vacuae* *prostituisse* videant ? Quid tu cogitas *O Sol*, qui cuncta intueris, & *lustras*; cui nulla unquam ab ortu *mundi* contigit quies ? Quid tu, *O Luna*, quæ *menstruas* tuas ipsa *peragras* vicissitudines, & tamen *hominem* tam *formolentos*, tam *foecordes* non irata despicias ? tam *ignavæ* *pecudes* ? cur quæso non perdis *segnem* hanc, *istarum colluvierum*, *fuges* tantum *nata* *consumere* ? Date veniam (*auditores*) date (inquam) veniam, si in *sucos* & *ignavum* hoc *pecus* vehementius *intorem*, quibus in vivis, *verendum* est, ne *Schola* ubique omnes, *canitiem* *musarum* videant, sui que *luminis* velut *eclipsin* patiantur—

Dianæ faciem è marmore sculptam, in *Chio* positam, commemorat *Plinius*, cuius *vultum* *intrantes* *tristem*, *exeuntes* *hilarem* esse *judicabant*, istam *Dianam doctrinam* esse putate, quæ sub-difficilis etli sit, & vos (quasi objecto *Medusæ* capite) primo in limine *terrore* videatur, animos tamen *supra-humanos* assumite, & opposito *vicissim* *heroicæ* *tolerantiæ* *clypeo*, *difficultatis* *omnis* *impetum*, *invicto* tandem *animo* sustinebitis—

Vos (*O suavissimi commilitones*) quàm *foelices* estis ! *O si vestram* *videre* *velitis* *foelicitatem* !

felicitatem! nacti enim estis *adolescē-
tiam* florentissimam, *Vir* ætatis illibatum,
molles jam vobis sunt *articuli*, rubicun-
dæ *genæ*, flos *juventutis*, spes *annorum* lon-
gæ, *spiritus* integri, *mens* vegeta, *corpus*
solidum, & *succi plenum*, cur igitur ani-
mos vestros, velut mare concitatum, in
undis decumanis, fluctuatim *æstare* &
allurgere non video, *velisq̃* omnibus
effectuum expansis intumescere (quasi
ætro quodam *divino* percitos) ut ad
summum tandem *Heliconis* fastigium
perveniatis?

Bene apud se actum *mercator* putat, si
post *decennem* navigationem, post *mille*
vitæ *discrimina*, rem sibi comparaverit
paulò *uberiorem*; & nos (pavidi animan-
tes!) primo impetu, spem *omnem* abjicie-
mus? *Alexander* generosi spiritus prin-
ceps, *plures* indoluit non esse *mundos*;
metuens non *labores*, non *prælia*, non
torvam *mortis* faciem: sed nè *heroica* sua
fortitudo, sibi sine adversario marcesce-
ret. Pudeat vos igitur, qui stipendia sub
Minervâ facere videmini, quòd ab *itinere*
ad *Parnasum*, difficiles *pauculæ* vos re-
tardarent *spine*; aut præruptus *Heliconis*
ascensus, daret præcipites, quin potiùs
immem pectore *robur* alioque; & *obvias*
quascunq; *difficultates*, indomito *devora-
te* animo, & devincite.

Quid de re amabò, difficultate studio-
rum (quasi objecto *Medusæ* capite) deter-
remini?

remini ? apagè cum *testudineo* illo, cum *formicino* gradu ; somni *Epimenidei* vernerus excutitur ; ignis vitæ augetur ventilatione, desidia corrumpitur : plus olei cum *Demostene*, quàm vini infundite, magnâque fortitudine omnes difficultates absorbete—

Vobis verò (nobilissimi & summæ spei auditores) nullum mare est trajiciendum, nulli sumptus faciendi sunt. Patet vobis (ecce) hic locus, hæ columnæ, hi parietes *Athenæ* vobis dabunt. In scena autem *Roscium* habebitis—

—Ista vos incitarent (*candidasi juvenes*) ad artes quibus adhuc litatis, alacrius imbibendas, ut—

Quamobrem, ut videmus herbam *athemidem*, quò magis *deprimitur*, eò latius *diffundi* ; ut accepimus arborem *palmam*, quò gravius oneratur, eò fortius *recuti* ; ut *ager Narniensis* (authore M. Tullio) *siccitate fit humidior* ; ut ignis in *Nymphæo*, (ut tradit *Plinius*) imbibus fit ardentior ; ut *leo* si vulncretur, instat ferocius ; *Antæus* postquam dejicitur, pugnat violentius ; *unguentum* cum agitur, olet fragrantius ; *aromata* cum attreruntur, spirant odoratiùs ; ita *nobis* (adolescens charissimi) faciendum est ; ut in virtutis cursu, quò magis *retardamur*, eò magis *incitemur*, si fractus illabatur orbis, impavidos feriant ruinae—Reynold. orat.

O si Pericles hic adesset, qui *fulgurare, tonare, miscere* Græciam dictus est !
 O si flexanima *Pisistrati* Suada *meis* paupers infideret *labris* ; ut quasi *fluminibus* ejus, nostra jam concitata raperetur *oratio* !

O cœlum ! cur illas flammæ tuas non emittebas, ut hæc impia capita cœlesti igne conflagrarent ? cur non in vindictam fulgura, tonitruique descendebant ? cur non dehiscebas ô terra, ac illam immanem audaciam *inferorum* lacunis coercebas ?

Quid ? *surdissæ & obsevatæ auribus* hæc inculco ? *Cyclopes, an homines, an studiosos* affari videor ? annon perpenditis, quàm speciosa, quàm *cœlestis*, quàm *divina* quædam res sit, *viens* variis ornata *disciplinis* ? an putatis omnigenam *literarum* cognitionem, *vobis* olcitantibus, in *ora* cœlitus delapsuram ? adventuram, in *sinum* dormientibus ?

Quippe sicut *ventus*, si in aëre aperto eiret, libertate illâ perit ac diffunditur, sin in *terre* penetralibus cohibeatur, ipsam movet, ac cum *vi* evadit : ita quibus generosus *ille* sanguis in præcordiis concaluit, *perrumpere* ad æternitatem ipsâ *invidia* spectante quàm *ne* malunt, neque melius *heroes* quàm per nebulonum humeros in cœlum assurgere videntur.

Heins.

—Quo mihi factò tam excelsò ipsam
Fortunam

Fortunam pugno percussisse videtur, & levissimam illam metetriculam quæ tam malè de *majoribus* ejus merita esset, domo & foribus suis exegisse, ac ut res suas sibi haberet iussisse — *id.*

— Oppugnari vult *virgēs*, vult premi, vult in acie ac ferro, vult cum hostibus versari, inter arma crescit, *sanguine* non *lacte* educatur —

Agite, & si *vinī* estis, mellē hinc fecundam reportate.

Ah! vitanda est improba *Siren* desidia, procul absint mollia, facilia, blanda; *dura* petamus, *difficilia* suspiciamus, per *saxa*, per *rupes*, per *ignes*, *divinas* *æufas* insequamur, ad quas nemo nisi qui caudex inflexilis, nisi qui lapis insensibilis, *Deda-*
leis non anhelet remigiis, *pegæo* velocior, & *equis* remisque volet accipere pernicior.

Velit aliquis è vobis *triumphum*? vincendum est: gessit *coronam* gestare? certandum est: næ *præclarus* ille certatur, qui *sine sudore* cupit *coronari*! delicatissimi *adolescensuli*, qui *aurum* sitimus, nec tamen effodere; qui portum exoptamus, nec tamen volumus *enatare*; si enim *labo-*
rum aculeis, tanquam *Hydra* *stabilis* frangamur animo, næ nos inertes! non milites, sed *fugitivi*! non *Hercules*, sed *Thraiones*, ex Apollinis *castris* exaucto-
randi!

Agite verò, *nobilior* *propago* *juventutis*, quos

quos dulces *Musa* numine *afflunt* suo ;
 quibus corpus omne ardore *tremat* ; qui-
 bus *ignea* vis in pectore *exarsit* ; quibus
flamma in præcordiis *micat* ; *agite* in-
 quam cum bono Deo, usquequò, *verè* ig-
 navi, in pulvere *desidebitis* ? *Excute*
vosmet penitus, & ad heroicam hanc &
 generosam *dicendi*, vel potius oratorie
fulminandi, *allurgite* facultatem.

Demosthenis olim, in *incunabilis* & *fa-*
scis *vagiebat* eloquentia ; quæ in eam
 postea *excrevit* magnitudinem, ut *tota*
 eum *admiretur posteritas* : cur ni igitur &
vos *excutiatis ignaviam* ? hoc enim de
vobis certò *scio*, *præsagio*, *affirmo*, cò *vos do-*
ctrine (si vultis) *pervenire posse*, ut *vos*,
 non *homines*, sed *divos*, terra olim *videa-*
tur peperisse —

Interim calamitates undique invadant,
 dolor ac fortuna vires jungant pariter,
 ac animum oppugnent, terra cælo mis-
 ceatur, cælum siti, aut in caput Sapien-
 tis cadat, ille —

Sequimur laudabilem *Gymnosophista-*
rum consuetudinem, apud quos impransi
 abibant, qui nullum *diurnæ* operæ fru-
 ctum afferebant. *Ægyptiæ* adhæreamus
 juventuti, cui *lege* fuit cautum, ne *cibo* pri-
 us vesceretur, quàm centum & octogin-
 ta stadia percurrisset —

Πολυδρῶναι τι illud quis nescit, *Quod*
arduum est pulbrum est, ut *Solon*: quod
difficile est, bonum est, ut dixit *Pittacus*. Sit
 difficilis ;

difficilis; at quid *ἀκροῖς* sine pulvere, & *ἀνδραῖς* sine labore, qui ad *virtutis* arcem excubat, homini contingit? sit *difficilis*; *impossibilis* tamen non est. *Enitere* ergo: opus est quotidiano conatu.

—Memineris obsecro, *urticas*, si attingantur leviter, *urere*, si fortiter *hebescere*; sic studia omnia apparere gravia si *molliter*, factu autem proclivia si suscipiantur *alacriter*.

Immarcescibilem *fama* coronam merebimini, in omnium sæculorum sempiternitates *capiti* vestro imponendam—

Ludemus igitur *nos*, & quasi in *rostris* & *violis* sedebimus, omnino *negabimur* otiosi? sic *fructum* nullum, *gloriam* nullam, nullum *honorem* consequemur: *Margaritas* eruunt, ex imo fundo *navis*, *aurum* è terræ visceribus fodiendum est; *errat* enim, longè *errat*, quisquis *honorem* in putidis *otii* pureis latere pulat; ditioris *vene* est defæcatum hoc *obryzum*; ab altiore fonte pura hæc *dimanat* aqua—

O si *lex* illa *Lacedæmoniorum* revivisceret denuò, quæ sancitum est otiosos semper fore inhonoratos, quæ omnino cautum est, ne quis *otio* deditus ad honoreis gradum conscenderet. Sed eò jam (*ebon*) prolapsi sumus *dementiæ*, ut licet *ramos*, atque *fructus* arborum, (*honores* sc. *Reipub.*) magnifaciant omnes; *radices* tamen & *stirpes*, (quæ sunt *labores*, & *vigiliæ*) diligant paucissimi—

Utinam

Utinam jam *Auditores*, utinam hâc in re aliquantisper mihi suppeteret *Platonis* copia, acumen *Hyperidis*, *Varronis* doctrina, *Hortensii* suavitas, memoria *Simonidis*, actio *Roscii*, & si quid uspiam in *Helicone* sit eloquentiæ; ut in hanc *vos* sententiam, vi *Demosthenis* efficaciter impellerem, cincinnis *Isocratis* eleganter allicerem, lacertis *Ciceronis* violenter protraherem? —

*Formula generales, & primò
Transcendi.*

Sed fatis multa de duobus *Academicorum* generibus, de eorum etiam institutis nimis fortasse multa; venio ad genus *Orationis* quo in suis disputationibus usi sunt — *Ciccr.*

Cessio jam de *istis*, ut qui sciam *me* ex ipsâ veritate demonstraturum quid *non* sint, quum ostendero quid *sint* — *Tertul. Apologet.*

— Neque enim singulis immorari libet, *pro re, pauca loquar* —

— Sint hæc breviter summariimque dicta, nam *singula* persequi prolixum fuerit —

— Sed

—Sed in *his* nimis sumus, & quod meridianâ forsan luce magis clarescit, id accensâ face, haud ulterius quærimus. *Selden*—

—Angusto sermone res latissimas, non ut volumus aperire potuimus : sed scientiæ vestræ, intellectui vestro *lata* sunt, quæ in sermone nostro videntur angusta. *Chr, solog. Serm. 5.*

Ac ne multis immorer.—

—Atqui cum *orator* ea quæ & numero, & magnitudine eloquentiam excedunt, facundissimè commendet, si *confessione* candidâ onuttat, quia quæ cum curâ, & appositè tacentur, magna pars eorum sunt quæ optimè dicuntur, quædam tamen, quod ab iis fieri solet qui *orbem* in tabellâ pingunt, non ut aquent, sed ut repræsentent, obiter enumeranda potius, quàm recensenda reor.—*Heins. orat.*

—Quæ nos obiter, ut ante dixi, non commemoramus sed subducimus ; ne quis singula, quæ iusti molem operis requirunt ; in transcurso, & sic obiter miretur dici.

—Nunc ad mores *viri*, & vivendi rationem veniamus, ut pro *rei* dignitate, nostra quoque se attollat oratio—

—Hora mihi deficeret recensendis omnibus ; parcatis igitur properanti, si ex hac parte sim parcior, nisi cum ipsa cogat necessitas—

—Sed

—Sed plurima sunt transilienda, nec pauciora contrahenda, nè nauseam patriat prolixitas—

Superest itaque jam juxta præscriptos *m'i* cancellos ut—aggrèdiar—

—Aliam fecit litem quam hujus non est instituti nunc mei discutere—

—Indicabo tantum in transitu, quia sentio *horum* fugere, & quam plurima superesse—

—Percurro *hec* summam tantum, *dies* enim *me* deficeret, si singula perquerer minutatim—

—Supervacuum hic esset mihi, vel *Midas* iterare, vel guttulas *Orcano* inspergere—

—Quorum *nomina* tantum recensere, esset potius *annales* contexere, quam intra præscriptas compendii angustias, *me* continere—

—Mihi satis erit *hæc tria* carptim tantum, & saltuatim in transactu delibasse, & præsentis instituti acconmodasse—

—Sed ut minutiis hujusmodi non inhæreamus, *horum ista*, tendunt omnia *auditores*, ut—

Sufficiat in paucissimis gustum tantum præbere—Nec libet in rebus seriis pueriliter argutari—

—Unum restat, quod propemodum mihi effluerat—

—Notissima sunt *hec*, & attigisse sufficit.

H

—Cum

—Cùm cō tandem deventum sit—

—Quod quanti fuerit sudoris & infirmiti penè moliminis, opportunum jam videtur ut *tertiò* inquiramus—

—Satis jamdudum tædii devorastis scio—

—Primum jam stadium decurri—unde videtis mitiùs aliquanto, & remissiùs agendum, cum—Nec verò secundò, minùs est illud salubre, quàm celebre consilium—

—En vobis *Auditores*, de acervo manipulum!—de *messe* primitias—gustum ex ampliori dolio—

—Decusâ jam *thesi*, demitto *me* ad *hypothesin*—

Quid moror in *parvis*? animus majoribus instat—Inde petantur plura, nam prolixus *hic* mihi labor nimis, per singula discurrendi—paucula delibavi—

Sed ne longum fiat, *unum* aliquod—

—Sed quamnam *illa* tandem? horreo dicere; sunt enim tam superba, ut mihi non modò affirmari, sed ne *refelli* quidem sine aliquo piaculo posse videantur—

Longum est univèrta ipsius opera commemorare, quibus profectò —

Atque ut *veteres* præteream, vosmet ipsi vidistis non ita audu—

Quis enim hæc audiens me non rideat, quòd in re perspicuâ videor verba profundere—

Alteram partem aggredior, quâ doceam—
Pauciora

Pauciora jam attigimus ex multis quæ anxium in diversa pertrahunt animum, quibus adjiciendum puto—

—Et hæc quidem *paucissima* sunt ex multis, quæ illustres scriptores, monumentis literarum mandarunt *Exempla*, haud dubiè plura non attingentes.

Taceo *Oratores* illos, taceo *Philosophos*, Poëtas, *Studiosos* demùm omnes qui magnâ & *olei* & somni jacturâ, elucubratis operibus inclaruerunt—

Sed jam tempus est ut, ad Homericum exemplar, relictis *caelitibus*, vicissim in *terram* demigremus—

—Quid moror *exemplis* quorum me turba frangat?

—Est mei potius instituti disquirere—

Continuandi.

Quæ sequuntur autem, quibus verbis *Auditores*, exprimam aut commode describam? nam et *vox*, & sermo, & *oratio*, dicenti penè elabitur ac fugit—

Ja n hæc scio videri *vobis* maxima, sed audietis *majora*—

Nullos *Scipiones*, *Fabios*, *Æmilios*, nullos audietis jam *Flaminius*; aures alias

adferre, alias adferre mentes : ad *monstra* devenimus. *Tiberii, Claudii, Neronis* in scenam producendi sunt—

In latulimos scientiarum gurgites, & eruditionis vastæ quendam quali Oceanum præcipitare, se nostra cœpit, ac diffundere *oratio*—

—Quæ sigillatim omnia, superest jam ut spinosiori orationis texturâ, pergam demonstrare—

—Atque ut in transcurso tantum indigitem—

—Et quid adhuc dicam ? deficeret me tempus enarrantem, de—de—de—

—Restat tamen unus, nec dignus vindice nodus—

Quid porro reliquum est nisi ut rudera adeamus, ac fragmenta *veterum*, philosophorum manes excitemus, ac sciscitemur ab illis—ut liqueat causam *Antagoniste* mei modis omnibus jacere miserè—

Sed ut planiora fiant quæ dicimus, *exemplis* singulatim illustranda sunt, & paulò uberius exaggeranda, nè immolice brevitatis studio rerum pondera orationis celeritate rapiantur.

Redeo ad vos tandem (*dignissimi viri*) quorum intimos ego—

3. Abrumpendi.

Sed quid ago? *Epistolam* institueram scribere, & cresci (ecce) in volumen —

Sed modus esto *his* argumentis, quando satis superque aperuimus quanta sit *Poëtica* sublimitas — cetera te coramquod utinàm fiat brevi —

Sed quò transversos nos egit, *Era'me*, dulcissima *tui* recordatio? —

— Sed satius est in *his Harpocratis* meminisse, nequis fortè *nos* quoque coryceus Deus auscultet ea narrantem quæ ne *Momus* quidem impunè prolocutus est — pauca tibi è multis — *Æneid.* 3.

Nè tamen oblitis ad metam tendere longè Expatiamur equis —

— Nisi nimio *vos* radio afficerem, infinita senè è *Philosophis*, *Historicis*, &c. possem adducere, quæ — sed nè altiùs in profundum solvam quàm tutum videbitur scaphæ meæ —

— Non est quod infinitus *sem* in istiusce rei discutiendâ veritate —

Sed quò m. indignitas exemplorum? quò scelerum recordatio? quò indignationis æstus rapit? præstat *silentio* prætereire, quàm cum *Suspiriis*, & gemitibus commemorare —

Atque hæc de —cujus conspectum dare, quàm universam cõvasire supellectilem,

magis curæ pretium duxi—

Rapuit *auditores* & abduxit orationis
cursum, secundis quasi ventis, tam præ-
stantissimæ rei *dignitas*, sublimitas.

Sed abripuit me *Auditores* (fatendum
est enim) illi ætas—vix impetum reprimō,
vix me sustineo—

—Præscripti mihi cancelli non pati-
untur in *istâ* uberius explicem—

Sed *hiscæ* non ulterius est immoran-
dum, exhausta est *clepsýdra*, nec licet a-
uri patientiâ vestrâ—

Sed ego peccavi in *tempus*, si ulterius
infecter hanc *mutuam*, meras ineptias,
quas quisvis cum volet obterere, poterit
argumentis, ita sponte *suâ* distillant—

—Ceteroquin si nuda *ipsorum* nomi-
na referre, aut opera recensere, vel pro
dignitate commendare velim, nec mihi
dies, nedum ut hanc *clepsýdra* sufficeret—

Innumera sunt talia quæ brevitatis
studio prætermittimus—quibus tamen
cunctis satis evidenter perspicuèq; mon-
stratur—

—Sed *hec* abundè superque—

—Ego paucis sic teneo—

Sed eorum varia *monstra*, non est quòd
hic accenseamus—sat erit quorundam
duntaxat—

—Nunc ut eò revertamur unde defle-
xit oratio—sed de Carthagine silere
melius puto, quàm pauca dicere—*Salust.*
in *Jugurth.*

—Ad

—Ad rem igitur ipsam ut redeamus—

—Frena *his* ingenii si ulterius laxare vellem, in immensum verborum *pelagus* proveheter : ut enim *pueri* qui ad aquis ludunt, dum lapillos in stagnum jecerint, magis magisque orbes majores faciunt : ita & mihi quò plures afferro, eò plura ad efferendum se offerunt.

Sed indigitare satis erit, quod amplificare nimium foret.

Sed desino : aut potius hanc *telan*, in medio adhuc opere abrumpo : longè plura dicturus, nisi *tempus* sese mihi, præter votum meum & opinionem subduxisset. — si primâ repetens ab origine pergami, Ante diem clauso componet vesp. olympo—

*Exemplum Orationis, quâ gratias
agimus veniam ludendi impe-
trantibus.*

Honorande Mæcenæ,

ZENO Criticus, cum *Apollinis* oraculum consulisset, ut sciret quo pacto optime vitam traducere posset, hanc fertur responſionem accepisse : *felicissime illum, & omnium optime victurum, * ei τῆς νέκρως συγγενίζοιτο.* Innuens bonarum *literarum* studia, (quibus *im-*

*Si concolor inortuis fiet. *Laert.*

*lesunt studiosi) sola posse hominem vere
 beatum, & facilem reddere. Nullos ita-
 que labores, nullis vigiliis recusaverunt
 antiquiores Philosophiae Antistites, ut
 multifaria rerum cognitione possint ex-
 cellere; Cleantes aquam in tenebris sa-
 piens nocte haurit, ut interdum studiis in-
 cumbat suis. Aristoteles insomnes agit
 noctes, ut ita evadat Philosophorum prin-
 ceps. Sed cum mentis intentioni, corporis
 vires ancillari soleant, necesse est, ut ip-
 sis corporis, aliquam pariter incamus cu-
 ram, vires nostras (ut solent Agricole do-
 mos & casuras cascas) quâ possumus arte
 suffulcire. Utinam essent nobis, ô utinam
 essent Herculeae vires, adamantina corpo-
 ra, ut nulla nos retardaret lassitudo!
 Utinam nulla esset in nobis debilitas, ut
 rectâ ad Musarum aedes properemus, si-
 ne illiusmodi ludorum, & recreationum
 diverticulis! Quid igitur faciendum est
 nobis studiosis? num semper studendum?
 nemo potest; ludendum semper? ne-
 mo debet: cum autem lusus sit animi
 defessi relevamen, & velut pabulum quo-
 dam studiorum, ille etiam subinde juveni-
 tu concedendus est, & feriis nostris stu-
 diis immiscendus, ni omnem e caelo so-
 lem, e corpore animam tollere videamur.
 Lusus est velut corpus, Doctrina anima,
 tolle animam, & corpus est cadaver; tolle
 corpus, & ubi subsistet anima? Sicut igitur
 Castor & Pollux, si seorsim apparent, navis
 infortunium,*

infortunium, & naufragium minantur; si
 conjunctim, boni omnis, & secretatis præ
 bent indicium: Pari item ratione, si lu
 sus refectionem, à studiis nostris profligemus,
 naufragium faciemus valetudinis;
 eam si adhibeamus, in profundissimum
 studiorum & literarum Oceanum tuti pro
 vehemur. Gratiis itaque millecuplis te
 impertinuis (*dignissime domine*) qui utilia
 nostra studia, dulci recreationis lusuūq;
 Nectare, tam benevolè dignaris aspergere.
 Nosti tu quod studere sit nobis uile futu
 rum; nosti etiam, quòd ludere jucundum
 fuerit & dulce; prudentiam igitur lauda
 mus, miramur, ad cœlos efferimus tuam,
 qui cœnis hæc duo, & conjungis in nobis,
 ac proinde unanimi consensu tibi cum
 Poeta omnes acclamamus:

*Omne tulit punctum, qui miscuit utile
 dulci.*

Dixi.

Alia oratio Salutatoria.

Dignissime Domine.

Multis te salvere jubet Genius hujus
 loci, (sacerrimi Musarum sacelli)
 mentis Heliconii, Dryades; fontis Pierii,
 Naiades; Diindigetes, choras iste inte
 ger Apollineus, (magnum Jovis incremen
 tum.)

Virg. Ec-
log. 3.

Ovid. Met.
lib. 4.

tum,) qui *tuum* huc omnes congratulamur adventum. Sedemus hic *nos* (ut vides,) & libentissimè sedemus, in hoc *Palladis* delubro, in hoc *Musarum Parnasso*, ubi nihil sonat non literarium. In hoc *cessite*, noster *Apollo*, hujusce *chori precentor*, *Præceptor* sedet; *Lyre* suæ dulcisonæ *melodiâ* nos incantans; in *istiusce ripe* crepidine, *Minerva*, & juxta *illam*, *novena* reliquarum *turba Sororum*—*quarum stupefactæ carmine Lynces*; quarum plus-quàm *Sireniæ canu*, nos (circumfusa *corona*) conglomeramur undique, *auribus animisq; capti*.

Narcissum canit *Poëta*, (visâ in *lympidissimo fonte* imagine suâ) sumum ad eò deperisse umbram, ut *non illum Cereris*, *non illum cura quietis*, inde potuerit abstrahere. Et hic etiam vides *studiosos adolescentulos*, *veram* virtutis *faciem*, in *salienti ludi* hujus literarii *rivo* intuentes, in *flammâ* honestæ eruditionis abire *totos*, ut *non illos Cereris*, *non illos cura quietis* abstrahere hinc poterit; ad eò non solum *immorari* singulos, sed hisce etiam studiis *immorari* juvat! Quis enim *nostrum*, est tam abjectus animo, tam amixus terræ, tam prorsus nihil cogitans, de *sapientiæ* dignitate, quamvis *primoribus tantum labris*, tam sacros *literarum* pitissavit *latices*, qui *illud* in optimâ causâ non usurpârit, quod *Virgiliana Dido* in pessimâ,

—*Sic, sic, juvat ire sub umbras?*

—*Luscinis tantam esse, aiunt, canendi voluptatem, ut in ipsâ contentione, vitam finiant aliquando suam, spiritu quàm cantu prius deficiente. Quid igitur & nos, quibus*

*Ex meliore luto finxit præcordia Titan, harum si non superemus, emulemur saltem diligentiam? Hinc multa de Aristotelis, Cleantibus, & Plauti memorantur industriâ: Varronem autem ferunt, tam multa legisse, ut aliquid ab eò scriptum esse, mirantur aliqui: tam multa scripsisse, quàm vix cuiquam facile, in universâ vita vel legere quidem videatur. Hos herois, dum nos quamvis (ut Ascanius patrem) non passivus æquis insequamur, macies in genis, hebetudo in ingeniis, debilitas in nervis, lippitudo in oculis, absumptio spirituum, membrorum lassitudo in nos grallatur. Irrepensabili igitur & non solvendo ære, tibi (vir ornatissime) æternum obstringimur, qui nobis hæc otia factum venisti. Segnescit enim arcus quum nimis intenditur, hebescit gladius qui semper distringitur. Remissio igitur & intermissio studiorum, utilis est nobis, & necessaria, * sic enim quod libenter facimus, diu etiam faciamus: Tibi igitur ex gratiarum hortis, ecce ferunt puri calathis præconia plenis; nec manipulum gratiarum,*

* — U. sic omnibus una quies operum, labor omnibus unus — *Georg. lib. 4.*

tiarum, quin confertos *fascēs*, nec *guttulas* aliquas in *sextario*, verum integrum *cadum*, illibatum *dolium*, *oceanum* gratiarum. Adeste igitur quotquot hic estis *Nerides*, et vestram *gratiarum* urnam, in *aures* hujus *incoliti Domini* sigillatim infundite; Ego mox dux prævius, sum incepturus, vos *me* sequimini, *lecto* *complexes* *murmur* *e caelum*, et *clasicum* simul *ebonte* vestrum, accinentes, *Gratias*,

Dixi.

Exemplum trium } *Defendentis.*
Declamationum } *Opponentis.*
 } *Moderantis.*

Praestat Minervā in Scholis, quā
Dianam in sylvis, comitari.

Auditores verè aurei, & auriti:

Defend.

G*Raci veteres* *Educati* magni-facientes, solebant priusquam opus aliquod aggressi essent, *Opportunitati* semper litare; ego quoque licet omnium in hoc toto *Apollinea* *choro* indignissimus, cum in hoc *foecerrimum* *Musarum* *facellum*, nuper *admissus* fuerim, æquum putavi, *his in aris*, hoc in *suggesto*, *primitiarum* mearum *spem*, vestris *aureibus* litare, & vicibus meis hodiernis, in hoc *declamanda*

mandi munere defungi; *Vestrum* idcirco favorem, & æquanimittatem, in orationis jam institutæ vestibulo, velut *Mercurium communem* humillimè imploro. Vos itaque animis adeste, qui adestis corporibus; atque ceu tot *Dii Nati*, pinguem meam Minervam jam parturientem adjuvate. *Questio*, quam cepi discutiendam, *vestram* meretur attentionem: quippe de laude *literarum*, & studiorum, apud vos *litteratos adolescentulos* dicturus sum; et irrefragabilibus *argumentis* hoc esse verum demonstraturus; longè *præstare Minervam in scholis*, quàm *Dianam in sylvis comitari*. Cujus sententiæ *genuinus* hic est, (ni fallor) *sensus*; longè *vix*, condubilius esse, ab ineunte ævo, umis *literarum* fluvio, omni conatu deditum esse, omnibûsque aliis spretis voluptatibus, immenso labore, diûque noctûque, cum *dispectu* et *dispendio* bonæ valetudinis, eruditam eruere *sermonis* artem, Romanæ pariter a quæ *Atticæ* linguæ *succo & sanguine* refertum esse: deniq; in *Musarum officinâ*, eandem *incutem*, uno opere, diem noctemque, assiduam *tundere*; quàm evanidis *liquefieri* voluptatibus: quàm *venationi*, & canibus venaticis indulgere; quàm securum, otiosamq; in utramq; *urem* dormire; quàm pernoctare in alea, dies integros *computare*, et lascivire; ut deniq; ipsam *Dianam in sylvis comitari*. Rationem hujus, si quis indagaverit,

Exposit.

Confirm. à
Causa.

rit, multiplicem inveniet, quarum hanc non esse infirmam judicabit, quod humaniorum *literarum*, quamvis *radicem* esse amaram, omnes heu! nimium experimur; at dulcissimos inde postmodò *fructus* degustamus. Quid enim non utile, quid non jucundum est, in *literarum* studiis, in *scholis* hinc *Palladiis*? ex hisce *viris* emergunt *literati*, qui in fastigatissimos *Reip.* honores evchuntur; ex his procedunt *magnates*, qui terrarum orbem suà premunt ditione: ex his oriuntur viri egregii, qui suo labore & studio divitias sibi accumulârunt, quæ *Pelopis* talenta, *Crassi* pecuniam, *Cræsi* thesauros multis parafangis superârunt: facile est tantam *literarum* utilitatē, necessitatem tantam perspicere; ut absq; *illis*, homines in belluū, in truncos, in lapides dicamus (cum *Ovidio*) transformari. Sunt nobis ingenia, ad studendum à Deo concessa, est ætas ad ferendos labores commoda; datur opportuna satis nunc occasio; dantur parentes, qui nos huc misêrunt; conceduntur ab *illis* sumptus necessarij; Nobis nihil deest præter nos ipsos, & nos (proh dolor!) nos inquam, nobis studiosi defumus. Utinam non cœcutirent nobis oculi, ut videamus; utinam non surdescerent nobis aures, ut audiamus, totam universæ *nature* fabricam, nos ad labores excitantem! Ipsum cælum suspicite, sunt omnia plena laborum; Sol quotidie celer-

celerrimo motu *circumgyratur*; *Luna* suas *menstruas* peragit, *peragratque* vicissitudines; In *terris* videmus parvulam illam *formicam*, magnos quotidie labores subeuntem; si præstaret *ludere* aut *otiar*, quam (quæso) ob causam, *illa* tam graviter laboraret in congerendis *frumenti* granis, nisi quod inde levamen sperat habituram *hyemalis* esuriei? ut et *nos* pariter ex *literarum* studio *eruditionem*, *honores* et *divitias*, et sempiternam denique, *jucundæ voluptatis* messem decerpaturi sumus. *Minervam* igitur in *scholis* *comitari* præstat. E regione verò, quid quæso ex *otio*, ex *venationibus*, ex *lusiis* acquiritur? nihil nisi *dedecus*, *infamia*, *pudor* et *paupertas*, *ignavo* et *otioso* comes est viro. Dignum *cum* *sibilis*, dignum *remur suppletionibus*, qui *compressis* in *messe manibus*, *otiosus* sedet, aut *inutilibus* sese *implicat* negotiis. Quem quæso reportavit *honor*, *Sardanapalus* ex *luxu*, ex *lusu*, ex *venationibus*, ex *turpissimis* (quas insectabatur) *voluptatibus*? planè nullam: adeò qui *gloriam* expectat, aut *honor*em expetit, *Minervam* in *scholis* *comitari* debet.

Contrar.

Quemadmodum enim longè est præstantius, illud sequi *vite* institutum, quod post *acerbum ingressum*, fructus præbet quàm *calassimos*; ut præstat *agrum* colere, quamvis *difficilis* *seviens* *hæmus*, vernusque *Jupiter* *morosus* extiterit: et *mercaturam*, quantumvis horridè *inrepuerit* *adversus*

Simil.

Exempl.

Testi

adversus Boreas : ut nemo *mel*, tamenli
ab aculeatis *apibus* colligitur ; aut *vesas*
averfatur, quamvis è *spinis* subnascuntur,
eò quòd suaviffimum fpirant odorem, et
fublequens lætitia, præteriti laboris a-
fperitatem lentorem reddit : Non diffi-
militer profectò, *quis nifi mentis inops*,
Minervam in *feholis* relinquat, quamvis
primâ fronte minus venufta videatur, *Di-*
anam fequiturus, quæ utcunq; tempor-
neâ, *nos* perfundere videatur voluptate,
at noftras denuò, *mentes* delorifatis ex-
agitabit aculeis ? Proponite votis (*Ju-*
venes Philomusi) heroica illa antiquo-
rum *exempla*, *Semideos* illos imitami-
Antiftites, qui *Minervam* in ftudiis et la-
boribus, quàm *Dianam* in voluptatibus,
maluerunt fequi. Quæro abs te *Hercules*,
quibus *tu* tandem gradibus, ascenderis
in *coelum* ? quomodo (quæfo) *tu* tam no-
bilis, tam celebris, factus fis ? profectò
licèt *ipfe* jaceas jam feputus, *tuum* tamen
nos fat canorè alloquitur hodiè *exem-*
plum, te (fcilicet,) per tuos labores vere
Herculeos evafiffe inclytum. Poffim te
Aristoteles, te O Plato, te Socrates, te
Cleantes, quos nequeo, ut velim, oftia-
tim falutare. Te *teftem* appello, mi Dio-
genes, tuòsq; *teftem* conlopitos cineres,
qui dixiffe diceris, te *malle Salem Athe-*
nis lingere, cum Minervâ, et graviffimis
literarum ftudiis, in *dolo* tuo fatigari,
quàm *folium* Alexandri, aut Crateri
voluptates

voluptates possidere.

Sed quisnam ille est, quem audio, *furris*? quis est? (aliquempiam enim mihi, audire videor) qui jurejurando asserit jucundissimum esse *odoram canum* *vin*, toto insectari die; *cervos* in retia cogere *lepor*es venari, et voluptates, quas præbet *Diana*, degustare. Quid audio? *pecudis*-ne vocem an *hominis*? *sylva* ad *pecudes*, et *feras* potius, quam ad *homines* delectandos destinatur; Nos decet *libros*, et *litteras*, non *lupos*, aut *lepor*es venari. Adeone verò, in ipsas temporum *fases*, et *senectutem* vitiorum incidimus, ut *Bacchus Apollini*, *Venus Palladi*; *Vacuna Calliope*, et *Diana Minervæ* præferatur? quis *hec* antea, fando audivit? quis audiendo non incandescat? quisve vivendo, ignem et flammæ non concipiat? Sed *vos* (*nobilior propago*, *igniculi heroici*) cogitate quæso, quòd *honor*, quòd *dignitas*, quòd *eruditio*, et quòd *sapientia*, laboribus comparantur, quòd *venationes* et *lusus*, animos vestros effœminat facciunt; quòd in *feras*, et *efferos lupos*, transformant. Macti igitur estote (*eruditi condiscipuli*) et studi *Oceano*, *validis incumbite remis*; ad *Cleantis lucernam* evigilate; *vita brevis, ars longa*: Sinite *Æsopi gallos*, unicum *hordei granum*, supra omnes *gemmas* expetere; *noces* et *nugas*, *sylvas* et *feras*, *venationes* et *canes*, fatuis illis relinquire, qui malint *unicam*.

Object.

Confut.

Conclus.

Recapit.

Pathop.

unica ludendi dieculam, quàm universam doctrinam. Rodant cuncti isti sua ossa; habeant a se suis paleas; at mihi & vobis, unus dies, una hora, in Musarum studiis transacta; omni, lusu, & venationum aeternitati præferenda est. Ex voluptate enim ignorantia, dedecus, & transitoria deliciarum titillatio tantum acquiritur; ex his verò studiis, longè uberrima gloria segetem percipietis, nullâ verborum, nullâ temporis falce demetendam.

Dixi.

Dianam in sylvis, quàm Minervam in scholis comitari præstat.

Opponens.

Exord.

Commilitones suavissimi,
Alexandrum illum Macedonem, ercis terrarum Monarcham, cum nunciatum esset Darium, contra ipsum, triginta militum adducere Myriades; respondisse ferunt, unum lanium multos ovium greges non veluisse. Pari item ratione ego, utcumque adversarius meus, certinas suas copias, numerosas rationes, prolixam orationem, in aciem disposuit, fuitiles tamen ejus probatiunculas, uno veritatis ense, velut gladio Delphico, disseccabo. Quis enim, quis (inquam) habuerit versipelli

Expos.

pellihuc *Crocodylo* fidem, qui quamvis
lufum saltumque, sylvas & lepores in de-
 licis habeat, *vois* tamen persuasum iri
 velit, *se* adeò esse *literarum studiosum*,
 adeò inhaerere chartis, noctesq; insonnes
 agere, quò *Minervam in scholis comitetur*;
 quàm *venari, aucupari, damas insectari*,
 voluptatibus indulgere, & deniq; quàm
Dianam in sylvam comitari?

Sed ea est *hominum* natura, ut non ad
 labores solùm, cum *bobus, vel asinis*, perfe-
 rendos, facta sit : sed ut *mellem* volup-
 tatis degustare possit *dulcedinem*. Potes
tu studere (*mi studiosissime Antagonista?*)
 potes *tu* inhaerere totus libro? potes *tu*
 obnixè labores pati? potest hoc & *bos*,
 potest & *asinus* (imò labores longè ma-
 jores quàm *tu*) sufferre. Sed cedo *michi* vi-
 rum qui uti didicit *voluptatibus*, qui no-
 vit genio indulgere, & vitæ tempus à
 Deo præstitutum, lætus & hularis tran-
 sfigere, qui potest in succrescente ætatis
 suæ *vere* luxuriare; & vires à naturâ da-
 tas fortiter exerere. *Anaxagoram* ferunt,
 è vivis modò excessivum, omnes omnino
 honorarios ritus recusasse, quibus *sui*,
 illum, *cives*, amici decorare statuisent,
 unicum hoc in votis habens; *ut quo die*
mortem esset obiturus, omnes pueri qui arti-
bus mechanicis; omnes scholastici, qui libe-
ralibus scientiis, operam navassent suam (ab
omni labore feriati) diem illum festum
quotannis agerent. Egregium profectò
 factum,

Confirm. à
 causa.

Non ideo
 vivimus ut
 studeamus,
 sed ideo stu-
 demus ut
 suaviter vi-
 vamus. *Eras.*

Contrar.

Simil.

factum, & postulatam Philosopho quàm dignissimum ! A quibus enim, *juvenes*, in ipsâ studiorum *incude* positi, potius expectarent *vigiliarum* suarum *intermissionem*, quàm ab illis, qui *sub eâdem* olim *ferulâ* meruissent ; qui cum dispendio bonæ valetudinis eandem lucubratorum fuliginem combibissent ? Novimus illi, quàm præruptus sit *Parnassi* montis ascensus ; quàm salebrosa si *via*, ad *Heliconâ* ducens. Idcirco ut *diœtæ*, & hospitii loca necessaria sunt, *iter* longiusculum *suscepturo* ; ita respirandi potestas nobis est danda, ut ad *lusus* et *jocos*, ad *sylvas*, ad *venationes* divertamus. Quotus enim quisque reperitur è *vobis*, qui non malit *feriari*, quàm se laboribus *macerare* ? qui *dies festos*, magno cum desiderio non expectat ? qui *ferias indictas*, arrectis auribus non hauriat ? Rursus, quanto cum dolore, redit *agricolis* labor *actus in orbem* ? quanto cum cruciatus, *pueri*, in pulcrum literarum detruduntur ? quantis cum *lachrymis*, *verbis*, et *verberibus* adacti ? Nec immerito : nonne enim est ille stultus miles, qui se in *prælium* tradere velit, et *gladiis hostium* strictis objicere, cum liceret *in pace vivere*, otio frui, et voluptatibus ? pari ratione ego, *illum* non stultum, sed *insanum* judico, qui exoptat *Minervam* potius in *scholis*, quàm *Dienam* in *sylvis* comitari. Quemadmodum enim vita illarum *bestiarum*,

bestiarum, aviumque longè est jucundior, quæ suâ in saltu et in nemoribus, fruntur libertate, pastumque et potum habent, hinc illinc conquistum, quàm circum, quæ in *crate* aut *aviario* asservantur: simili sanè modo non potest non *miserrima* eorum esse vitæ *conditio*, qui in parietibus angustis, in *scholis*, in *musæis* suis includuntur, nulla potiti refectione, præ *illorum* feliciori vitæ ratione, qui in sylvis vagantur, qui voluptatibus præfuntur, qui *lucos* *indagine* *cingunt*, et *timidos* *cogunt* in *retia* *cervos*; adeò *Dianam* in *sylvis* *comitari* *juvat*. Quid tu (sapientissime *Philosophorum*) tu (inquam) O *Socrates*? annon tu pueriliter sæpè cum filiolo *Iulisti* tuo, equitasti in *arundine* *longâ*, saltationes non solùm probasti, verùm etiam *senex* didicisti? O si tu *Hippolyte* jam inter vivos esses, persuasum habeo, te meam velle tuo patrocinio opinionem, ab impetuoso, et petulanti *adversarii* mei insultu vindicare—

Tu enim solebas *canibus* delectari, tu mandare sociis tuis *umbrosas* *sylvas* *cingere*, et *scandere* *colles* *semper* *canos*, *nive* *Ripheâ*. Tu *canibus* *tacitis* *habenâs* *laxari* *velis*, tu *acres* *Molossos* & *pugnaces* *Crestas*, *trito* *vinculis* *collo* *nolles* *coercere*, quò minus in *feras* *obvias*, rapidissimo cursu deferantur. *Teum* etiam sentit, et in *tuam* conjurat opinionem *Xenophon*, qui magnis encomiis *artem* *venaticam* extulit, et

sophistas

Exempl.

Sence. Hip.
act. I.

Test.

Objecta.

Confut.

Conclus

Per Recap.

sophistas reprehendit, qui in pulvere scholastico, saluberrimum isthoc exercitium fastidientes, de rebus inanibus cōtenderunt: Hinc *Plato* venatorem, equis et *canibus*, et corporis viribus destitui omninò prohibet. Imò quid aliud ferè *Magnates*, quàm venantur? *Nobile* quidem exercitium, est venatio; *studius* autem *impallescere*, neminem nisi strigosos, irbelles, *exanguis* vidimus; proinde *Dianam* in *sylois*, *comitari* præstat. Sed *tacitos* hîc subaudite videor, aliquorum *susurros*, qui ogganniunt *nobis*, venationem, et *voluptatem*, maximam esse generosæ juventutis perniciem, et pretiosas suas *horas*, floridiorem ætatem, (velut immensâ quâdam voragine) absorbere: hinc adeò esse ut *nobiles*, omni vitiorum genere sæpius inquinentur, et in ipsâ *scelerum* sentinâ, et voraginosâ vitiorum *Charybdi*, turpissimè et *belluinè* volutent. Sed ista sunt *cæcorum* de *coloribus* iudicia: *miseri* illi *homunciones*, ignorant quantum honoris, quantum fortitudinis, quantum temperantiæ sit inter *viros generosissimos*, qui totos aliquando jejulant dies, et vitam vivunt *Dius* persimilem. — Sed ad *portum*, jam tandem fessâ nostra festinat carina; Cùm itaq; varias præbet *Diana* voluptates, cùm *Pan*, *Fauni*, Satyri, *Dryades*, *Sylvani*, *Nemidei*, illi sint comites, quorum *omnes*, sano fruuntur corpore, integrâque præditi valetudine, habent membra

membra succi et sanguinis plena; cùm ad labores, ad *militiam* aptiores evadant, qui venationibus indulgent, et feras *odorâ canum* vi insectantur; cùm autem qui recreationes has fugiunt, molestiis se plurimis *exercent*, laboribus *macerant*, curis cōficiant, *morbos* varios, imò *mortē* sibi præproperam plerùmque accerfant, et rariùs in *annosam* provehantur *senectutem*: nemo autem ullum unquam à *lusu* et otiiis, à *feriis* et jocis, à venationibus et voluptatibus detrimentum acceperit, nullus unquam nos *catarrhus*, nulla *febris*, lippitudines nullæ, nos infestârint: Prodeas ut tandem aliquando (*Antagonista mi*) faciem ut inspiciamus tuam, responde mihi quare sunt adeò *pallide* tibi et *exangues* genæ? quid est quod *egrotas* toties? quid toties *doleas* capite? *labores* stomacho? cur *pallor in ore sedet*, *macies in corpore toto*? Annon hæc à studiis, à scholis multum venerandæ tibi *Minervæ*? credo equidem, nec vana fides. — Vales itaque *Tu* cum studiis tuis, vade cum *libris*, depereas *Tu Musas*, comitare *Tu Minervam* tuam, et cæteram *muliebrem turbam*; ego interim, et omnes mei commilitones, *Heroïnam* nostram *Diana* n, in sylvis sequemur; sequemur *canes* venaticos, amabimus aucupia, *leporēs* et *lepidas* alias voluptates disfluviabimur. Claudam omnia cum Virgiliano illo Corydone,

Pachop.

Eclog. 2.

—*Habitârunt Dii quoque sylvas,
Dardaniûsq; Paris, Pallas quas condidit
arces
Ipsa colat, nobis placeant ante omnia sitae.*

Dixi.

*Ambigitur, utrûm præstet, Mi-
nervam in Scholis, quàm Dia-
nam in sylvis comitari.*

Moderator.

*Heliconia juvenus }
Minerva filioli }*

Exord.

SImillima mihi videtur hæc, quam au-
distis, *logomachia*, celebratæ illi *Aja-
cis* et *Ulyssis*, apud *Græcos*, pro *Achillis*
armis contentioni; vos autem, qui cir-
cuncirca *confluxistis*, coronam illam pro-
cerum, et militum illos undique consti-
pantium, repræsentatis; utrumque vidi-
stis *ducem*, in hâc arenâ, fortissimè de-
sudantem; utrinq; sonoros *bombardarum*
boatus audivistis, et utriusque *exercitus*
arma crepitantia. Exuendæ jam *loricæ*,
complicanda *vexilla*, et utrique *aciei*, ca-
nendum receptui. Sed cum *dubio Marte*,
utrinq; pugnatum est, *dubius* etiam ego
animi sum, utri jam *palma* sit deferenda:
Tu enim *Minervæ* partes asseruisti stre-
nuè; & tu *Dianæ* vindicâsti viriliter.

Quid

Quid jam faciam ego, qui ad hæc lites dirimendas, huc conscenderim; vereor nè *Paridis* à me, fiat iudicium; Venerem *Palladi*, Venerem *Iunoni*, *Dianam Minervæ*, indigniorem digniori præponendo. Verum enim verò quod de *Iustitiâ* fingunt Poëtae, cecameam esse: ego itidem omnis præiudicii, vel regam, vel effodiam mihi oculos, æ quâ trutinans lance utramque opinionem.

Magna proculdubio sunt emolumenta, quæ *juventuti*, tenerisque puerorum corporibus, ex sylvis, ex venationibus, ex *lufibus*, obtingunt: hinc *acies* mentis acutior efficitur, & ad altiorem cogitationem elevatur; hinc amissæ, fractæ, & exhaustæ virorum vires recolliguntur; hinc paratiores efficitur ad malitiam, & ad omnia ferè laborum genera, quæ *delcatula* illa corpora, sub tecto quotidie defidentia, quæ tenera *Mercurialium* virprû cutis & caro, nullo sustinuerint modo. Hinc optimi *legislatores*, curam habuerunt recreationum, & exercitiorum, quibus juvenum vires exerantur. Annon ob hanc solummodò causam, *Ludi Olympici*, *Pythique* instituebantur olim ab *Apolline*, *Hercule*, alii sive viris sapientibus? Quis unquam rex, qui joculari bellum prius in *feras*, (ceu tot hostes) exercere non solet, quàm *hostes* reverà *feros* aggressus sit? Quid memorem magnum illum *Aeneam*, filium ejus *Ascanium*,

i. Opponentis orationis eventularum auditatem.

nium, ceterosque nobiles Trojanos, qui apros, damas, & fulvos in montibus leones insectabantur? Te etiam, castissimæ Hippolyte, te delectavisti cævenandi studio, & castam tuam Dianam, in montium jugis comita di: Tu solebas indagine lucos cingere, & in sylvis per mille rubeta leones, & pardas agitare feras — Hoc idem est istud, quod te (nobilissimæ Cythereæ) delectavit plurimum, Tibique, invidiosissime Alexander, ad orbem universum debellandum immensos addidit animos. Quin et totantæ profectò voluptates sunt in sylvis, tam varix in venatu delectationes ut nemini mirum videri debeat, si malet sub love frigido venator, tenera comygis immemor, seu visa est canibus cerva fidelibus, ceu rupit teretes Marsus aper plagas. Miram enim haurit oblectationem, cum

— pavidos formidine cervos

Terret, & est illi praeda benigna lepus.

Quid igitur plures pariat voluptates, quàm in via sylvarum lustra, canibus venaticis penetrare, & Dianam, nemorum custodem, in feris indagandis comitari?

Quin & magnum sanè potioris, vitæ, instituti, hoc venationis studium promittere, & præbere videtur similitudinem. Quippe primâ quasi fronte tam probabilem rationis, & veritatis speciem habet hæc vivendi, & venandi ratio, ut Argiæ tenos oculos (quos olim Mercurius) fallere posse videatur. Atqui larvam detrahite:

Hor. Od. 1.

Comparatio
utriusque.

detrahit, & pulchri *Narcissi* loco, turpem
Theridem invenietis; *oculatus* igitur
 baculum indagate & *ligacis* *narcis* odo-
 rantes, *competicis* *venationis* exerciti-
 um, ad corporis tantummodò robur con-
 firmandum valere; cum mens inter à
 languida, ignara, & vel in ipso *grobantia*
 antro, tumultuata jaceat. Quid, quando
 ludicris hi ce exercitiis, *robore* corpore-
 um adauxerimus. quid quæto *magnum*,
 quid *utile* nobismet ipsis acquisimus?
 Si gloriatur de *robore*, ipsi *leone* nos
 longè superant; si de *velocitate*, *cervi* &
damae; si de *laborum*, *frigoris*, & *caloris*
patientia, *asin*, *boves*, & *equi*, multis nos
 parafangis præierint. Mentis idcirò
 cura suscipienda est indies *stræ animæ*
indoles, & *ingenium*, omni studio acuen-
 dum, & incitandum est. Relinquit igitur
 corporis curam, *sylvas*, *feras*, & *ve-*
nationes deserite; *libros* expetite, *ani-*
mæque tandem *vestra* suscipite curam.
 Nam ut *extremæ* est *dementia*, *plumbeum*
gladium, in *aureâ* *vaginâ* recondere, sic
 itidem *plumbeam*, & *ferream* *animam*,
 omnis *eruditionis* expertem, in *corpore*
 forti & *venusto*.

Sed *hic*, multos à *Musarum* castris lon-
 gè detrahet, quod *nullas* putant inibi vo-
 lebrates, *nullas* *delicias*, sed *austeritatem*
 in fronte penè *Stoicam*; cum *hilarem in-*
tus mentem *lætum* cor non videant: lu-
 dicant enim de *literarum* *studiis* homines

Remotio
 obliiend.

moderni, ut olim de *Socrate* Physiognomus; quem quoniam videbar, *taciturnum*, subtristem, & (*facie tenuis*) ingenio minus defæcatus; bardum illum esse & fungum judicavit, nulloque humanioris literaturæ conditum sale; simili planè modo nani, & homunciones isti, quoniam in *Minervæ*, & *Musarum* facie, risum & jocos, in literarum studijs, luxum & lascivum, epulas, & crapulas non conspiciunt; *Apollinem* de austeritate criminantur, *Musas* severas, & *Melancholicas* exclamant; cum nulla ullibi sit, tam sincera voluptas, tam immixtum gaudium, quàm inter studiosos, in profectu literarum. Hæc autem hominum monstra, qui literarum studia, hisce onerant mendacijs, vellicant convicijs, à bobus nihil differunt, nisi quod non mugiant; facies eorum stupida est, aspectus hebes, quorum ego vos, non omnino velim, armenta sequi; utcunque enim aureos voluptatum montes pollicentur, fumos tamen solummodò vendunt venenata pocula, melle oblinunt, & *Sireni* cantus prætextu, submergunt plurimos. Cedat itaque *Diana* *Minervæ*, *sylvæ* scholis, & orationis lepore lepores. Vos juvenes, acriter studete, insomnes noctes traducite, ut mentem potius ornatam virtute, quam corpus viribus robustum habeatis, Sinite, (neque æmulamini) *Coridonem*, & *Pana*, qui ruri habitant, totum diem consummere

Conclus.

mere in voluptatibus; siquidem ex venationibus, *efferos ferarum mores* ediscetis facile; sed *studijs literarum* immortalis vestri nominis memoriam posteritati relinquetis. Si igitur *me*, hâc in causâ *iudicem* constitueritis, optimè *meum* actû putabo, si *mihi* liceat, *salem* cum Minervâ, *Athenis* lingere, in *Diogenis* dolio securè studere, ego præ unâ aut alterâ, tam *sacræ* cognitionis portiunculâ, luxum *Sardinia* palii, divitias *Mide*, *Alexandri* solium, & (ut verbo dicam) *phaeratas omnes* voluptatum *illicebas* vitiosâ nuce non divenderem. Non possum ergo quin *dicam*, & *pronunciem* quid sentio, & *tecum* (erudite condiscipule) qui tuam primò suaviter ostendisti *Suadam*, tecum (inquam), in *tuam* ire totus sententiam, affirmaturus, *Longè esse optabilius*, longè *præstantius*, Minervam in *scholis*, quam *Dianam* in *sylvis* comitari.

Dixi.

Orationes, & Declama-
tiones ; habitæ in Scholâ
Lincolniensi, coram Reue-
rendissimis Ecclesiæ Cathe-
dralis Dignitatibus :

Nec non, coram venerabili
Civitatis Prætorē, & *Senatu*,
benignissimis *Scholæ* illius, compa-
tronis, *visitatoribus*, in Scholæ
missione *Nata'ium*.
Anni 1624.

Oratio Salutatoria.

Millies salвете Veneranda (quot
quot esis, in hoc celebri conventu) ca-
pita, omnes. *gillatim*, singuli con-
iunctim salвете *Millies*.

N occursum vobis venio
istarum Ego *Apollinis* a-
dium, *admissionalis*, ut
vestrum huc auspiciatissi-
mum adventum, verbis
gratularer *saluatoriis*. *Intus*, hîc, qua-
sumus

sumus turba, mirandam illam dignationem, vestros omnium servulos quàm humillimos invisendi, animo perquàm gratissimo, supplices agnoscimus. Causam verò cur vestram tam ambiciosâ invitatione, exposcimus præsentiam, jam paucis accipitote.

Minerva affinis quædam, & pedissequa, quæ has incolit ædes, cui nomen, diuina *Scholæ*, *Prisciano Apollinis* signifero jam diu maritata, cùm ex eo etiam prægnaret, sensitque se confestim puerperio decubituram, Mater, vas suas omnes ex *Helicone* accessit, novæ *Musas*, tres *Gratias*, almamq; denuò præsentia vestra *Latinum*; quam ut matrem adjutricem apponat, & propitiam agnoscit obstetricem, humillimis quibus pot. fl. obtestatu precibus. Metuit enim mea jam uterum gestans *Domina*. (quod puer, ere solent alia;) suarum in partu defectum virium; & extrinsecus accessuram sætui injuriam: Vos autem probè defungemini obstetricis officio, si ipsi jam parturienti animos feceritis; & teneram hanc, quæ enixura est ex *cerebello* prolem, (*Avicellæ* in re haud ità multùm dissimilis sue, quam cerebro *Iovis* natam comminiscuntur) in vestrae tutelæ gremium susceptam, à tetrico maledicorum vituperorum visu eripueritis, qui *Dominae* hujus partum *literarium* incesto ore laniaturi sunt, non secus ac *Satyrus*, ille vetustissimus

simus helluo, qui suos ipsius *filio*, devorâsse dicitur. Atq; hæc *una* (si placet) & *unica* ratio, nos impulit, ut *geminatis* votis, frequentiam *hodie* vestram, jam diu à *vobis* optaremus solliciti, & jam nunc *voti* compotes, congratulemur. Quod reliquum est, *patent* hæc fores semper *vobis*, idque meritissimè quippe sine vestrà omnium indulgentiâ, ne nobis quidem *paterent* hodiè, aut unquam antehac patuissent. *Servulus* vester, optimè se functum legatione suâ existimabit, si dignitati vestræ placuerit, interiora *Domine* suæ penetralia aliquantisper, lustrare, illustrare; in *quibus* speramus futurum, ut aliquod vobis (presertim *propitiis*) & oculis & *auribus* dignum exhibeatur.

Dixi.

Erística.

Veneranda corona,

Hodiernus, tam honorandæ frequentiæ, in ædes hæc *Minervales*, conventus, non absimilis *mibi* videtur celeberrimo illi, *populorum* undecunque, & *magnatum*, ad ludos *Pythios*, & *Olympicos*, confluxui, quibus *comitiis*, fama est, interfuisse, multifarios omnium generum concertatores, *Musicos*, Lanistas, *Paestritas*, & quæ præterea, cunque excogitar

tari possent *γυμνάσματα*, in quibus vel
 robur corporis, vel animi vires, quisque
 suas experiretur: Pariter & *hic* (ut sta-
 tim videbitis) *Ajacem & Ulyssē*, pro *A-*
chillis panopliā; *Aeschinē* & *Demo-*
sthenē pro *Suadā* suā, *Hippomanē* &
Atalantā pro *pomis* aureis, in arenā
hāc literariā (ut olim *pulvere Troico ni-*
grum Merionem), pro virili suā *luctantes*
 videbiti. Et nē forsan requirantur *hic*
 (qui apud illos) *Reges, optimates, Duces,*
Satrapæ, istorum certaminum *inspecto-*
res; ecce *vos* (utramque illam impletu-
 ri paginam) *Heroes* adestis *literarii*; pu-
 erilis hujus *pancratii* *spectatores*. *Ani-*
mis itaque adeste, & *favete linguis*, dum
 prodierint *isti* (quos narro) *Antagonistæ*.
Βραχέϊον pro quo contendunt, aureum
pomum quod inter illos mittitur; est au-
 reum illud *Alexandri*, de præceptore suo
elogium, se (nimirum) plus multò, *A-*
ristoteli præceptori, quàm Philippo patri
debuisse. Ingreditor itaque theatrum
prior tu orator futurus, ascende *rostra*,
specimen ede tuæ (si quam habes) *suadæ*,
nos interim suspensas spondemus aures,
& adium (penè dixerim *Pythagoricum*)
silentium pollicemur. —

Dixi.

Defend.

*Alexander plus debet Aristoteli
praeceptori, quàm Philippo patri.*

Ornatissimi Domini }
Auritissimi auditores }

Exerd.

*Idcirco qui-
dam ait in
Demosthe-
nis ipsius nunc
orationibus
magnam De-
mosthenis
abesse partem,
scilicet ada-
monem pro-
nuntiantis.*

Memo-iae proditum est, Demosthe-
nem (omni in Graecorum disertis-
simum) interrogatum quod esset necesse
ria ad orationem habendam, respondisse
tria, primum actionem, secundam actionem,
tertium actionem; Quibus verbis ni-
hil aliud voluit innere, quàm Actionis
in oratoriâ facultate dignitatem: Sic ex-
citatissimus quidam belli dux, respon-
dit magno cuidam Principi, ad bellum fœ-
liciter gerendum tria requiri, primò pe-
cuniam, secundò pecuniam, tertio itidem
pecuniam. Me si quis interroget, quot sint
columnae status ecclesiastici & politici, re-
spondebo tres, primò scholam, secundò
scholam, tertio scholam. Tanta enim est
scholarum necessitas, utilitas tanta, ut abs-
que illis si sit pueritia nostra, necesse est
in belluas in immansuetos, inhumanos
prorsus mores, in monstra deniq; imma-
nia degeneret. Natura quippe, absq; dis-
ciplina, cæca est, & velut ingens ille Po-
lyphemus sine oculo, navis sine naclero,
corpus sine animâ. Solùm telluris bonum,
cultura cessante, sterile scit, quantoque
melius fuit naturâ, tantò evadit neglectu
deterius.

deterius. *Neglectis urenda filix innascitur agris*, inquit *Horatius* mihi in deliciis. *Parentes* quidem dant nobis ut simus homines, at *præceptores* efficiunt ut simus boni, eruditi beati, & consummati; adeo ut non immerito dixisse videtur *Alexander*, se plus *Aristoteli* præceptori, quam *Philippo* patri debuisse. Hæc ego de re, dum dixerò, dum in mensum hunc tranavero oceanum, vos, quæso *auditores* attendite, & adeste animis, qui corporibus adessetis, & quantum præceptoribus debeatis vestris, agnoscitote. — Quid enim sunt præceptores, ac doctores *juventutis*? num (ut contemptim ubique nunc audiunt) *triobolares asini*, *plegosi Orbilii*, civitatum vestrarum *mediastini*, mancipia? (Hoc enim eos *Hipponacteo* præconio, *terrefili*, hodierni *Ganeæ* insigniunt) nequaquam certe. Quin ut *Quintilianus* ait, alteri *parentes*, imò illis præstantiores. A parentibus quæ accepimus bona, citò amittuntur. *Opes* quas relinquunt nobis, novercantis fortunæ procellis subito difflantur: corpus quod ab illis traducitur, si sit robustum, Senectute enervatur; si sanum, morbis emasculatur; si pulchrum, febri unâ aut alterâ, devenustatur: sola autem *Animi* bona, qualia sunt *disciplina*, eruditio, *sapientia*, &c. quæ à præceptoribus haurimus, permanebunt, nec morbis deflorescunt, nec senectute læduntur, nec Fortune imperio subiciuntur. De nobilitate

Propositio.

Confirmatio

admisit
vile

tate si quis intumescat, de *Patritio* sanguine si quis ampullescat, dicā *eum* (si non amiserit *institutionem*, dicam inquam) *eum*, phaleratū *asinum*. Nobilitatem (hereditate quasi paternā) *Athenis* consecuti sunt *Paralus* & *Xantippus*; verū quia præceptorem non admiserunt, familiam exornare suam, ut maculæ, ac verrucæ faciem decorare consueverunt. Divites *Metelli* fuerunt *Romæ*, at quid illis profuerunt opes, qui stulti adeo erant, & stupidi, ut *Scipio* *Æmilianus*, de matre corū, quasi *vates* prædixerit, *asinos eam parituram*, si plures adhuc pepererit filios. *Iunium Syllanum* bene nummatum, sed indoctum; *auream pecudem* appellavit *Cæsar*: Atque hinc adeo est quod *Aristippus* dixerit, *melius longè mendicum fieri, quàm ineruditum*: ille enim solis pecuniis, hic autem ipsissimā caret humanitate. Sine educatione mali pueri, peiores fiunt adolescentes, viri verò longè deterri-
mi; ut rectè omninò *Plato* dixisse videatur, *hominem*, si rectam nactus sit disciplinam, *animā ium omnium optimum*, ac divinissimum; sin contra, aut non omninò, aut non bene institutus fuerit, omnium *possimum* evasurum.

Quamobrem, si verno anni tempore magnam ejuſq; patris familias videmus sollicitudinem, ne lactescentes & molles germinum oculi, aut stillicidiis preman-
tur, aut lædantur carbunculis; si adeo

anxii sint agricola, ne uredine arbores, si-
deratione plantæ, pruinis segetes infe-
stentur: Quid ni eandem in curam pa-
rentes incumberent, ut quos dono Dei
singulari concessos *liberos* habeant, peri-
tis tradant *paedagogis* instituendos: M. T.
Cicero, vir prudentissimus, si filium habe-
at *Marcum*, displicet, *domi* illum apud se
detinere (ut indulgentissimi horum tem-
porum *patres*, stolidæque, vel potius in-
sanæ *matres*) sed *Athenas* ablegabit pue-
rum, ad *Cratippum*, ut præceptis, *institu-*
tisq; Philosophiæ imbuatur. Quin & Cy-
rus sibi accerset *Xenophontem*, Pericles
Anaxagoram, Timotheus *Isocratem*, quan-
quam amplissimis opibus, honoribus &
imperiiis potentissimi. Hinc *Aretia* A-
ristippum, *Zenobia* filios, *Cornelia* Grac-
chos instituebat: Atque hinc aded *Phi-*
lippus ille *Macedo* (de quo jam loquimur)
nato filio suo *Alexandro*, non tam gaude-
bat, quod *natus* esset sibi *fius*, quam
quod tempore *Aristotelis* natus esset, cui
traditur erudiendus—

— Et premitur ratione animus, vinciq;
laborat, *Artificemque suo ducit sub pollice*
vultum. Atque hinc esse autumo, quod
præceptores dicuntur *informare* pueros,
ac si ipsius *formæ* initium oportet puerum
soli *Præceptor*i acceptum ferre. Inde eti-
am dicuntur *Erudire*; quoniam ut *sta-*
tuarinus, è *rudioribus* lapidibus, & lignis
*impolit*is, superflua tollendo, dolandoque
sic

Perf. Sat. 5.

sic effinget, ut prima ligni, vel lapidis natura, vix deprehendi queat: sic literarius quisque *Polydectus*, ex stupidis *stipitibus*, & *Bœoticis* puerorum ingenis, viros effingat elimétque, ad stuporem usque egregios. *Paracelsum* ferunt, crebrò prædicâre, si quis committeretur ei, eb incubabilis educandus, (qualem ipse ostaret) se effectuum *pharmacis*, ut nunquam moreretur. Quatum hæc in re præstiterit unquam *Paracelsus*, planè nescio, hoc tamen certo certius est, *paedagogos* literarum & *scientiæ* beatis & *benedictis* (qui vocant) medicamentis effecturos ut vitam vivamus *immortalem*. Nam si vita (quam vivunt homines) sine literis mors est, (quod affirmat *Seneca*;) *literatus* necesse est, solos vivere, solos immortales esse fateamur. Quocirca *præceptores* parentum loco*, vel etiam superiori (si possit) collocemus; unicè illos amemus; & in mentem revocemus quòd *A. b. niensis* olim, non sine causâ simulachrum *Amoris* juxta *Minervæ* statuum collocârunt, nimirum ut *intimam* quam *præceptoribus* debemus, *observantiam* indigitarent. Testantur *historiæ*, illos semper secundâ *beati* fortunâ, qui hunc *præceptoribus* amorem exhibuere; infelices autem, & *inglorios* vixisse, qui illos neglexerint, aut odio habuerint.

* Dñ. maiorum umbris tenuem & sine pondere terram, Spiritantesq; cœcos, & inurna perpetuum ver, Qui præceptorem sancti valueret parentis, Esse loco. — *Iu. c. nal. Satyr. 7.*

Exempl.

Neronem cogitate, qui *Senecam* vilipendens, cum tandem interemit, & deinde

inde in alia protapius execranda cetera, Agrippinæ matri suæ, *Octavia* conjugii, *Antonie* amicæ, sibi que ipsi (horrendum dictum) manus tandem iniecit violentas. Vice versâ *Neræus*, qui *Plutarchum* unicè coluit præceptorem, ejus præceptis, veluti quâdam cynosurâ, vitæ suæ clavum dirigens, non solum beatus in vitâ exitit, sed & mortuus, post se, hoc elogium reliquit, ut principibus aliter postea non acclamaretur, quam, nè sint feliciores *Augusto*, meliores *Trajano*.

Testaris tu hoc, *Piissime* *Marcæ Antonine* *Pie*, qui Magistrorum tuorum imagines aureas servasti in larario, quorum sepulchra floribus coronasti, & ad nominis illorum, tanquam numinis mentionem, factam, incurvastis genua. Quid igitur nos an non horum vestigia insequentibus, præceptoribus debitos tribuamus honores? an non illos parentibus habeamus chariores, qui ipsorum corporum quadantenus, animorum autem refingen-

Testim.
Peroratio.

Liberos suos, præses reges, præceptorum ferulis ac flagris, perinde ac infirma sortis aut conditionis peregrina puerulos submitti voluerunt; ipsosque institutores

amplissimis plerumque muneribus cumulaverunt. Sic *Marcus Antonius Imperator* *Frontoni philosopho* quem docendi præceptorem habuerat, statuam erexit: Sic *Scipio Africanus* *Ennii* statuam sepulchro suo imponi: sic *Archelaus*, sibi *Euripidem* contrivam adesse: sic *Trajanus* *Romam* ingreditens *Trojanum Prusum* curru suo donatum honorari: Sic *Ptolemaeus Philopater*, templum *Homeri* dedicari, voluerunt: Sic denique (ut à peregrinâ ad domesticam traſcamus historiam) *Clotha* *S. dragonum ludimagistrum*, quod *Dagoberiti* sui padagogus esset, Ducatu *Aquitanico* donavit. — *Textor. Epist. 39.*

derum

Satyr. 5.

dorum omnino sunt *parentes* ; nec ut *essemus* tantum, præstant, sed *bene* ut *sumus* efficiunt ? Iam quantum *animus* sit *corpore* excellentior, tantum *pater* præceptore *inferior* : Homo enim verè est *animus* (non *massa* illa *carnea*, & *figura* quæ *oculis* cerni, aut *digito* monstrari potest) qui *corpore*, *instrumenti* vice usus est, ad diversa munia peragenda. Ego igitur in unum, quasi manipulum, omnia contrahens, dum vixero, *amorem* quem meo debeo præceptori agnoscam maximum ; & claudam *orationem* meam *aurisq;* vestras, illâ *Perſi* ad *Cornutum* Pædagogum suum, officii attestazione, quâ tuas (*mi observande*) saluto *aurēs*, & ex *intimis* contestor, voceoque *pectoribus* ; quod ego hic — *centenas* ausim deprecere *voces*, *Ut quantum* mihi te, *sinuoso* in *pectore* fixi, *Voce* traham purâ, totumque hoc verba resignent. Quod latet *arcana* non enarrabile *fibrâ*.

Dixi.

Opponens.

Plus debet Alexander Philippo patri, quàm Aristoteli præceptori.

Viri verè Apollinares,
& vos undique circumfusa *corona*.

Pompeius, cum *Marcellinum* quendam ad fastigatissimos in *Republicâ* evexisset honores, & is ad *Cæsaris* postmodò *deficiens*

deficiens partes, liberiori (quàm par esset) linguâ, *Pompeium* in ipso *Senatu* esset infectatus, *Pompeius* graviter indignatus hominis ingratitude, qui hoc ipso, quod habebat, dignitatis, & eloquentiæ, in eum cui acceptum ferendum esset, abutebatur; hunc cum in
 “modum compescuit: *Non te pudet,*
 “*Marcelline, ei maledicere, cuius bene-*
 “*ficio ex muto factus es facundus, ex*
 “*famelico eò productus, ut vomitum non*
 “*teneas?*

Isidem ego te, Antagonista mi (nam mutato nomine, de te, fabula narratur) isidem (inquam) verbis, procacem nimis linguæ inminuam tuæ petulantiam: *Non te pudet de patre tuo maledicere, cuius beneficio ex nihilo factus es, ut esses, ex aliquo demùm, ut esses hoc quod jam es? —*

— *Meritisne hac gratia tantis, Redditur? hanc vitam donatam dote rependis?* Non est istud cum ciconiis ἀντιπαλαγεῖν, quæ genericum senectam fovent, vitam tuentur. Dispudeat te tandem, adeò magnifacere *Pædagogum*, ut præ illo sordeant parentes; meliores te docet mores *Menander*.

Δίgas παρὸν ὅτι οἷς γυνῆς μαιν
 παλιν —

Complurimi verò, nunc dierum, omnem adeò exuêrunt frontem, ut quam habeant, eloquentiâ & naturæ donis
 in

ΤΑΛΑΝ

in vituperium eorum qui sibi se dederint, abutantur. Non dissimiles hæc in re, *μη'ο*, qui lacte materno impletus, calcibus petit lactantem. Degeneres enim isti liberi, in illo ingratae linguae eruant improperium, à quibus ad nauseam usque latiantur beneficiis. *Νοι* in Asiae senex, verissimè de hodiernis moribus vaticinatus est: —

Τετρα γηρα κούρας ἀπυρίστοι τέκνας
Μέμψονται δ' ἐξ τοῦ χαλεποῦ βί-
ζοντες ἔπαισι

Σχέτλοι· ὃ δὲ θεῶν ὅτιν ἐσότες, ὁδὲ
μὲν εἶνε

Ἰνέει τετατοκαῶσιν ἄπο-δυστήνεια-δίδιν
ἡδονήσιν

Confirm, a
causa.

Multa sunt (*Auditores*) multa sunt beneficiis, quæ à parentibus accepimus: tanto eorum ære nos omnes obstringimur, ut nullis omninò modis solvendo simus. Quid enim? an non prius nos esse fecerunt, aliterunt, sustentaverunt? Cui enim quæso, mortalium, suavi simam huius lucis usuram accepti in terre, aut possumus, aut debemus, præterquam parentibus? Cætera animalia ab ipso statim partu sibi met ipsis sufficiunt, ad vitam sustentandam, & propriam sanctam injuriam; ab homine nihil nisi erius, qui dum oritur, moritur, nisi parentum cura præpediret; qui amplexu cingunt, oscula figunt, fasciis involvunt, cunis reficiunt. Neque hunc amorem experimur infan-

tali solùm, sed & crescentibus nobis, parentum cura concrescit, conduplicantur labores. Quinam cedere sunt qui de *victis* nobis parando sunt solliciti, æqui sunt præter parentes? qui se durissimis frangunt laboribus, macerant vigiliis, suum defraudant *Genium*, unciatim comedunt, bibunt guttatim, ut mediocres nobis reponant facultates, *Αὐτὸν γὰρ δούλους ἐὼς ἐνὶ πύλαις πενήτας* — ut Poëa —

O inestimabilem parentum amorem! O irrepensabilem beneficentiae cumulum! O inexhaustum immensæ bonitatis Oceanum! — Quid lingua, illorum perscringere curas, ferrea vel poterit vox? Non ego (attentissimæ aures) de paucorum racemis vindemiam facio. sed *Senatus antiquorum universus*, huic sententiæ suffragatur. Tuos (Me *Cicero*) appello nanes, tuosque testor consopitos cineres, revivifcas (quæso) & quod dudum dixeris, impresentiarum rursus astrue.

“ Quod charissimos nos habere debemus
 “ parentes, quoniam dant nobis vitam,
 “ largiuntur patrimonium, concedunt libertatem, tradunt civitatem. Stipulatur huic, ille apud Euripidem, *σέπτε τὴν φύσιντα τῶν πάντων βέλτερον μάλα*.

Omibus profectò sæculis doctissimi, quique ac prudentissimi, honorem parentibus eundem cum Diis, putarunt esse referendum. Propono, & propino

vobis

Testim.

Exempl.

vobis pientissimi illius *Aeneae* exemplum, qui è *mediis* incensae *Trojae* *ru-*
deribus, patrem humeris exportavit se-
 nem. Num reminisci illum putasse, cui-
 piam se mortaliū, plus quā patri *Anchise* debuisse? Quis filiam il-
 lam satis mirari potest, quae patrem
 suum custodire traditum, veluti *infan-*
tem uberibus lactare suis, non erubuit?
 Quis *Amphinomam* & *Anapium* dig-
 nē laudaverit, qui parentes, humeris su-
 per-impositos, per medios *Aetnae* ignes,
 cum summo suae vitae discrimine, sub-
 duxerunt?

Epilog.

Videtis jam, *Auditores*, quā san-
 ctissimē de parentibus senserit antiqui-
 tas; quā charum fuerit parentis no-
 men, quot quantisque parasangis, *cir-*
cumforaneos istos adversarii mei *Pa-*
dsogos anteverterint; Audivistis quid
 ego de parentibus senserim, apud vos
 quid taciti cogitetis nescio, me quod
 attinet, quā hactenus opinionem as-
 serui, dum *spiritus* hos regit artus, pro
 meā virili propugnabo, *Me* longē plus
 patri, quā praeceptori semper debitum.

Dixi.

Quæsitum

Quæsitum est : *minus-ne debuit*
Alexander Philippo patri, quàm
Aristoteli præceptori.

Moderator.

Benignissimi animi,
 Patientissimæ aures,

Minerva, è celsis Olympi descendens
 cacuminibus, inter dilectos Dolii
 filios cum *Ithacensibus* belligerantes, a-
 cerrimam statim pugnam sedatura, venit
dijudicatrix. Quorum causâ dissidiorum
 explicatâ, anxius aliquandiu æstuabat co-
 gitationibus, quid in re diceret tam per-
 arduâ: tandem autem (maturâ prius in-
 itâ deliberatione) illos hunc in modum
 affata est. ("Divisa capita) intricata ut-
 "eunque sit inter vos dissensio, ego tamen
 "in neutrius propendens partem, equâ
 "Justitiæ trutinâ, rem utramque colli-
 "brabo.

Simillimè, horum ego altercationis an-
 tagonistarum *Arbiter* qui sum, in *diver-*
sum quasi, *duplici* scindor in hamo: quam
 ingressus viam, *utriusque* desiderio satis-
 faciam, & acerrimum dirimam inter *hos*
 litigium: stat mihi animus, nudam inspi-
 cere rei naturam, veritatem ejus recti ju-
 dicii *avaritia* medullitus exossare, ut
 ulteriorum demùm rixarum procella
 consilescat. Sedulâ quâ possum indu-
 striâ retexens, apprimorum beneficio-
 rum catalogum, quæ à parentibus, velut
 ab

ab irriguis alicujus fontis scatebris, in
filios exuberant: omnibus officii, obse-
 quii & observantiae vinculis, *liberos* pa-
 rentibus strictos esse publica ius, quippe
 qui in ipsius cunabulis a se nati, tunc
 istorum *alvus* alimonia (velut *agnus*
 materno lacte) exortantur; maximo
 committitur *autu* impendio, ad *viriles* por-
 ro proventus *annos* huculo, aut dote
 aliqua, quae parentes multo studio illis
 nuper acquisierant, liberi fruantur.

Quid autem, *contra*, prodest dimen-
 tum? quid corpus robustum? quid la-
 fima praedia? ni per *dagum* insuper pa-
 rent manuorum, patris ope conqui-
 situm habeant qui succum illis disciplinae
 propinet nectareum? Vel quid his divi-
 tia, aureos insuper non possidentes *Pal-*
ladis thesauros? ad quos perfruendos,
aureisodina, instructis libore, patefacta
 est. Iure igitur *Epictetus* doctiores, quam
ditiores, filios voluit esse relinquendos.
 Quid filii sine *eruditione*? crassi hercle &
 stupidissimi; quâ si voluerint semetipsos
 esse insignitos, doctum aliquem ad eunto
Aristotelem, omnia expertum corrigere
 vitia, paratumque. Quid *equus* habenâ
 non domitus? ferox & irmanis; & quid
adolefcentuli primo aetatis flore matu-
 rescentes, castigantis eudimenti freno
 non mansu facti? *Nerones* prorsus &
Caecilii, foetidis vitiorum lacunis volu-
 tantes. At vero *lympha* illa dulcissima
 quae

quæ ex *Pieris* f. holis hauritur, istas
an. morum maculas, (quasi *lustralis* quæ-
dam aqua) eluens expurgabit. *Schole*
enim sole sunt quæ *Cytorum* compes-
cunt inhumanitatem. vitas corrigunt &
picuream, & *Giganteam* naturæ diffin-
gunt audaciam. Quænam obies? o est
causa, quod tot *bardos*, & fungos vides
in *republica*? quod tot *Danas* & *Vantas*
in civitate? quoniam scilicet suum non
habuerunt *Ar. Stolonem*.

Iuven. tuus n. t. r. *laxis* in lapicidinis
est simulina. nulli inservitura usui nisi
artifex prius a *ornu* destra accesserit.
Proinde si vos (*Auditores* quorum aures
mordaci lotæ sunt *aceto*) multiaria quæ
tum à *parentibus*, tum ab *institutoribus*
accepimus beneficia, *vestris* simul pensi-
culetis animis, profectò mea fert opinio,
vos in hanc omninò sententiam pedibus
ituros, *Magnum* illum *Alexandrum* haud
minimè de causâ dixisse, se *multipliciori*
officio *Aristoteli* præceptori, quàm *Philippo*
patri *ascribendum* fuisse: si enim horum
alteruter *præminentie* velit collationem
instituere, idem (inquit *Seneca*) cum
rosâ anemonam, cum *Pegaso* testudi-
nem, conferre videatur.

Philippus pater, vite fuit largitor, &
sustentator, & nè solummodo viveret, *A-*
pollineis illum *castris* expertum fecit mi-
litem *Aristoteles*. Quemadmodum vide-
mus ad fructus copiosos uberèsq; profe-
rendos,

Simil.

rendos, soli bonitatem non sufficere, nisi periti insuper cultoris opera foeliciter accedat: simili ratione juvenum ingenia non vi *naturæ*, ad rerum præstantiam, doctrinamque perfectam comparandam idonea sunt, nisi *pedagogus* aliquis incitet instructione, & genuina disciplinæ imbuat tincturâ; *Plantam* quamprimum humo infigitur, huc illucque facile defleſimus grandescentem verò nullâ vi eradicamus; eodem pariter modo *pueri*, ex *Ephebis* excedentes *cerei* sunt, in quemlibet *Vitæ* cursum inclinandi; *senescentes* autem isto pergunt quo cœperunt pede, neque ab *incepto* dimoventur vitæ instituto —

— O millicies igitur beatas *Reſpublicas* in quibus literarum aperta sunt *Emporia* ex quibus evadunt *Vlyſſes*, solertes ad bellum suscipiendum! eruditi *Iustiniani* ac pulchrè docti, salvam custodire *civitatem*! quorum ope impietas funditus abſcindetur, justitia autem propagabitur. Majorum igitur *politici*, scribunt (& non immeritò) è *scholis* (tanquam fontibus) foelicitatem *publicam*, & *privatam* non secus ac ab *Apollinis* capillis distillare. Proh *Indpiter*! quot *Codros*, *Codròq;* pauperiores, *Ipsæ* tantum non *Cæsares* fecerunt? Quot plumbea *puerorum* ingenia, ad optimum quodq; munus ob-eundum idonea. Vti igitur frustra sparguntur *semina*, ni ager fuerit exaratus, ita frustra

frustra juvenes procreantur & aluntur, ni
a præceptore aliquo informantur: cujus
virtus & eruditio, & sq; labore & diligen-
tiâ in animorum sulcis non coalescunt.
Quapropter *Achilles* omnium ille *Gre-
corum* fortissimus, *Phœnicem* ita deamavit
præceptorem ut regni sui dimidium ei im-
pertiret, & iisdem secum honoribus frui
“voluerit; etsi, inquit, multa mihi à patre
“dona contigerunt, à te tamen tum longè
“majora, tum jucundiora. Nonne usum
cernimus informes in partu catulos, post-
modum lambendo formâre? Ita qualem,
ô qualem gignit pater filium, diuturnâ
cujusdam *Socratis* curâ ni fiat sapiens,
prudentiâque expoliatur! —

Hâc attamen si viâ solum insisterem,
aliâq; præterirem, viderer sanè in justo
illi non dissimilis *Juliano*, qui de agro
controverso inter *Spartanos* & *Argivos*
judex, de amicorum solum jure disputa-
vit, & cum justa aliorum argumenta aures
ejus non incurvarent, amicis dedit agros,
a iis tamen debitissimos. Itemeratam
autem ego erubescerem sic violare *Iusti-
tiam*: nos igitur (*Auditorcs*) non im-
nuimus parentum reverentiam, quam
sanctam, sartam, inviolatam cupimus;
non depeculamur rependendum illis
amoris & officii nostri vestigal (imò in
pepetuum humanâ exulet societate, qui
debitam illis negaverit observantiam,
in imas *Baratbri* detrudatur cavernas;

Collatio u-
triusq; opi-
nionis in-
ter se.

& furis ibi exagitetur, qui omni illos officio, amere, *prosequio* non affecerit:) *hoc tantum volumus & hoc contendimus*, ut effœtas *naturæ* vires, elumbem ejus agnoscatis sterilitatem, quæ nihil potest perfectum attingere, sine obstetricante *institutionis* operâ.

Magna sanè sunt (quis negat?) *genitorum* munera, propter quos *nascimur*, & suavissimam hanc *lucem* nobis contigit aspicere, nec minora quidem *illorum* beneficia, qui mentes nostras quodammodo *formant*, generant, æstimando, ipse judico. Quod idem, confirmat illud *Enripideum* τὸ θρέψαι καὶ διδάσκειν ἐν ἐποταίσι, πολλάκις, πλείω πορίζῃ φίλτρα τῆ φύσι τέχνη. Quis ergo vestrum (*Auditores*) quis est, qui semetipsum tam arctâ *præceptorum* suo benevolentia non cogitabit esse devinctum, quàm *parentibus*, qui ad *vitam* conservandam omnia dederunt nece *laria*? *vos* enim ipsi, nisi *præceptoribus* septennales fuissetis *tyrones*, cum hominibus qui *gloriæ* decorantur ornamentis, nullum haberetis contubernium. *Vos* igitur ahenæ esse *scholæ* munitio, & *Olympiferi* Atlantes, *humera* illas *vestræ* suffulcite.

Persarum olim, & posterruma *Romanorum* Respublica, legibus sanxerunt, ut *patres* liberos suos *ri*aderent erudiendos, nec admitterent *indoctos* ad detrimentum *Reipublicæ*: Sic lex *Falcidia*,

quâ cautum erat, ut ob primum delictum
 admoneretur puer; ob secundum *vapulet*,
 ob tertium *suspendatur*; & pater ipse,
 tanquam reus facti, perpetuo exalaret,
 ob neglectam *filii* institutionem. Sed
 eò jam (*eben!*) prolapsi sumus dementiæ,
 ut licet *ramos* atque fructus *arborum*,
 (honores scilicet *Reipublicæ*) magnifici-
 ant omnes; *radices* tamen & stirpes,
 (quæ sunt *scholæ*,) curant paucissimi.
 Multi sunt inter nos, heu nimium multi!
Cyclopes, *Centauri* & *Thersitæ*, tristia quæ-
 dam, & *maligna* ingenia, quorum iniquis-
 simis *iudiciis*, sarcasmiss, *asininis* clamori-
 bus, *scholæ* ipsæ jamdiu vapulant; qui
 omne *oleum* se perdere putant quod im-
 pendunt *scholis*; Dicam ego de *his*, & au-
 dacter dicam, eos intestinos esse *reipub-*
licæ *literariæ* *Catilinas*, cum radiantia
scholastici *solis* *jubaria* (quæ totam *R. m-*
publ. cam *coluistrant*) offuscare cupiant.
 Nesciunt illi, ignari nesciant, *elogium*
illud Gallorum de *scholâ illâ Parisiensi*,
 quam vocant *primogenitam regis filiam*.
 Verbum sat—Num igitur *sol'em* merito
 non veneramus, sine quo *dies* non esset?
 non *animam*, sine quâ corpus conta-
 besceret? non *præceptores* veneramus,
 sine quibus ipsum prorsus *humanitatem*
 exueremus? Dicam igitur & vos mecum
 dicturos, Puto rectè dixisse *Alexandrum*
 se plus *Aristotelis præceptoris*, quàm *Philis-*
po patri debuisse. Dixi.

Laurifer.

Dignissimi Domini,

Perverpa illa mulier Domina Schola (de quâ primò audivistis) cùm per *obstetricantem* vestræ patientiæ *opem*; fœtum sat numerosum, decem gemellos, fratres, uno hoc partu enixa est, (omnes ut sperat vitâ præditos, quippe singuli vagitu *voce* ediderunt, quam dicunt esse vitæ indicium.) Illa (inquam) Domina Schola, (quæ *salutes* vobis, suas mille, & millies commendatis cupit, *musis* & *gratiis* mutuo amplexu conjunctis) misit me ad vos veredarium, ut ulterioris aliquid vobis negotii exsinuet. Nempe cum ipsa adhuc infirma *jaceat*, & languida; ut eos (quos jam peperit) *nutrix* aliqua foveat, educetque filiolos. *Nutrix* quædam est, aliquibus fortasse vestrûm, de facie nota; saltem apud singulos, ejus *sama* jam diu percrebuit, quæ nomine audit Alma *Academia*; vestrum hâc in re *consilium*, vestram hâc implorat *conservam*; quod si alumnos *istos* *Academiâ* illâ dignos putetis, *Illâ*que idoneam remini fore hisce *puerulis* *alumnâ*; voluit (vestrâ cum veniâ) ut hæc sua *insignia*, *Laurica*, *clavis*, & *Grammatica*, ad eam cum filiolis deferantur suis.

Adeſdm itaque tu S. V. qui es *maximus* natu fratrum, capias *maternam* bene-

benedictionem; En tibi *Lauream*, honorariam *primogenitura* tuæ prærogativam. *Submitte caput*, *Indue*: capiat *sinistra* tua hanc *Grammaticam*; *dextrâ* tuâ hanc teneto *clavem*, quâcum pande tibi *Apollinis* adyta; & *Alfarum* penetralia, novem, tuis fratribus referato; atque in gremium *nutricis* (quæ futura est) vestræ (*Almæ* scilicet *Academiæ*,) deolviminor. Illa, *scholæ*, matris vestræ gratiâ, benignè vos tractabit, & nutricio omnium *Artium Liberalium* nectare fovebit; usquè dum ad *æxpluè*, vestram perveniatis, & ad plenam in literis maturitatem adolescatis. Facite ut *Scholæ* hujus (*genetricis* vestræ) dolores, quos in pariendis vobis sustinuit, grato semper agnoscaris animo. *Ite*, valete, *coelestes* vos sequuntor *benedictiones*, quas impetrabunt vobis, non intermissæ matris vestræ, preces. — Valete — Valete.

Valedictoria.

*Honorandi Mæcenates, & vos
cetera circumfusa turba.*

HVmillimam *proni* petimus *lassæ* vestræ iamdudum, vereor, *patientie* veniam: puerilem quæsumus indulgentis

tis hanc nobis linguacitatem. Singulos sanè *nosivum* hæc statim invasit ambitio, quamprimùm vos huc invitandos audivimus, nè quispiam è nobis, vos dimittat insalutatos. Ecce igitur, quanto, quanto aures vestræ *nausearunt* tædio! Lautiorum ferculorum loco, en coctam vobis & recoctam *cramben*! Sed vos (quâ estis humanitate) istud nobis facilè ignoscetis, si ex ineffabili observantiæ nostræ, erga vos, affectu, evenisse cogitare dignemini; quos ut nunquam *dignè* sat, & honorarè: sic nunquam *omnino* sat, alloqui, nos posse existimamus. — More Phœnissæ illius *anastæ*, suum deperantis *Æneam*, (à cujus colloquio vix unquam divelli potuit) cui so. or. —

Aenead. 4.

Indulge hospitio, causasque innecte morandi.

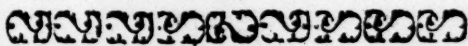
Curavimus itaque ut vos, in hoc theatro *scholastico*, velut in cæto Phœbus, vel Carthagine *Æneas* quâ potuimus arte (quantâ audistis ambage) detineamini; & cum ulteriorem non possumus, non audemus, innectere moram, Persarum more, occiduum radiatæ vestræ influentiæ, & aspectus so. em, non nisi ex imo haustis pectore suspiriis *valere* jubemus. Veremur enim, nec immerito veremur, opacis vituperorum, & nebulonum *nebulas*, & plusquam *Cymmerias* maledicorum *tenebras*, hemispherium hoc literarium offuscaturas. Sed *redivivos*, sed rever

suros

furos speramus, quos jam dimittimus
occiduos soles, & ut *anniversarium* huc
faciatis *commeatum* obnixè petimus, ut
hanc videatis (famulam vestram) Scho-
lam, novo *quotannis* factu sobolescentem;
quo pacto hæc fortassis, (quam *bodiè* pri-
mum audivistis) blaterans *infantia*, discet
denuò, tam dignissimos *Dominos*, ac cu-
latius salutare: *Valete* interim honora-
tissimi *Mæcenates*, valete ceteri candi-
dissimi *Auditores*, universa simul *panegy-*
ris valeto, *quorum* jam discedentium,
aures, & *labia*, mea valedicens *osculatur*
oratio.

fæliciter valete—

Dixi.

Orationes, Declamationesque
habite, Anno 1625 coram
iisdem Auditoribus, ad anniverſa-
riam illam, intermiſionem.

Salutatoria.

Salvete Rmi *Ecclesiarchæ* Scholæ hujus
dignissimi *Patroni*; Salveto & Tu
vigilantissime *Prætor*, gravissimi *Senato-*
res, vosque *Mæcenates* nostri, honorandi
Domini, *auditores* quotquot adestis, *sal-*
vete singuli.—

Infuetum, *præsentia* tam *verenda* quam *reuerenda* jubar, tenellæ huic *infantia* nostræ, oculos, radis adeo offuscat suis, ut tanquam *noctua* ad *solem*, nostra jam omnium ingenii caliget acies.

Jovem non sustinuit unicum *Ovidiana* *Semele*, nos autem multò minus tot illustrissimos hujus cæli *politici* Ioves, tot *Reipub. literariae* Phœbos, orationis angustia ex ipere possumus. Quod si igitur *vobis*, apparatus hic *noster*, minus lautus, (*cum paterâ guttus, Campana suppellex*, ut inquit *Horatius*) minus ardeat, à *vestrâ* dignitate veniam impetabit *nobis*, infueta vestra insignis *humanitas*. Nam in hoc *hodierno* conspectu vestro, & *anniversario* (quem indulgetis) huc *confluxu* perquam gratissimo, jure nobis foret optandum, quod ille olim optâsse dicitur, ut *Deus fenestram aliquam in pectoribus nostris aperiret*, ut hæc quæ concepimus gaudia, non per angustas sensuum, orisve nostri rimas, quasi guttatim distillarent, sed patentibus pectorum portis prorumperent. Et vos ipsi gestientem *sociarum* meorum *letitiam*, non ex hilarum eorum, & ex porrectâ fronte conjiceretis; sed in intimo amoris, & suæ eiga vos observantiæ fonte spectaretis. Nec enim nobis solum præbuitis *novum* singulari letitiæ argumentum, verùm etiam anti-

qui

qui beneficii memoriam renovâstis, ut
vestram postremi anni *benignitatem*, gra-
 ti agnoscamus. *Hic* enim est *dies* qui
 nostræ scholæ omnium in toto anni cur-
 su illuxit ornatissimus; non *Solis* radiis,
 sed *roseis* vestris præsentia *splendoribus*
 illustramus; quibus complacitum est, bal-
 butientem nostræ *Minervæ* infantiam,
 horam unam aut alteram, *ferre* liben-
 tissimè, *audire* patienter. O si eandem
 hodiè *nobis* indulgeatis veniam! O si
 eâdem *nos* dignemini benevolentia, ut
 vestris auspiciis *Scyllas*, *Syrtesque* om-
 nes prætervecti; *foelicissimum* studio-
 rum nostrorum portum, adspirante
carbassis nostris, *vestri* favoris *Favonio*,
 appelleremus! Sin conatus *nostri* vo-
 bis displiceant, in tam placato *Nep-
 tuno* enatandi dabitur facultas nau-
 fragis —

— *ex vestris, humilis
 advolvitur aris!*

Dixi.

Eristica.

COMVENISTIS huc (*Auditores*, patres,
patroni) ut *ductum* palastricum vi-
 deatis arbitri, inter *germanos* fratres,
 quod *acerbissimum* futurum suspicor, licet
incruentum. Nam quod *Ajax* *Vlyssi*, ceu
 K 5 pusil-

pusillanimi ducis objicit indicium, nos,
qui diversa à *Marte* amplexamur castra,
seriò defendimus, quòd

— *Tutiùs est multò fictis contendere
verbis, Quàm pugnare manu* —

Facessat hinc missile *Bellona* ferrum,
exulent gladii, vulnera, & cicatrices; à no-
bis; qui cernimus tantummodò pugnantes,
facturi solùm linguale prælum.

Helenam illam, pro quâ certatur, ego
cursim vobis disfluaviandam exhibiturus
venio; at verò *durum* (meherculè) figetis
osculum; nam ut olim *Apollo* (*Daphne*
in lignum conversâ) oscula dat ligno —

Sic & vos qui *heroinam* hanc visuri ve-
nistis, truncum solummodò osculabimini.
Lignea est etenim nostra *Helena*, & Ro-
mano prodit cortice amicta, *E quovis
Ligno non fit Mercurius*. Lignea igitur
oratio, Lignea argumenta, & Ligneam hi
statuam, pro *amasiâ* capientes, Ligneam
victoriam reportabunt.

Ascendite igitur Ligneum vestrum
suggestum, ascendite (inquam) & vestrum
ex illo ligno *Mercurium* affabrè effictum,
& pictum videamus. *Mercurius* erat olim
Eloquentiæ Deus; quem, nè cui vestrum
sit mirum, si ex quavis ligno, cujuscumque
horum, lingue & ingenii do'abrâ effor-
mari accuratè, non videatis; quando-
quidem, ut mox audietis, *E quovis ligno
non fit Mercurius*. —

Dixi.

E

Ovid. Me-
tam. lib. 1.

*E quovis ligno non fit
Mercurius.*

Auditores Sel. Clissimi,

ARtium, & Scientiarum semina quædam & principia, animæ humanæ jam nascendæ, ingenta affirmat Plato, ideòque Socrates obstetrici seipsum assimilavit, his verbis, *in crudiendâ juventute, se nullam scientiam illis infundere, sed potius intus existentem educere.* Nam ut plantarum semina, Sol & Cœli calore suo, & influxu, germinare faciunt, & fertiliscere, non autem efficere possunt, ut fructus à suâ naturâ alienos producant, (*carduus enim non dabit uvas, Nec dabit incultus spicae fersa rubus*) sed tantum latentem naturæ vim eliciant: similiter, teneræ pueritiæ instructores, summâ (quâ pollent) arte, omni (quâ possunt) industriâ, non possunt ex quovis puero, eruditum discipulum, ex quolibet humani generis germine, literatum virum efficere. Proinde *ex quovis ligno non fit Mercurius.* Elegantissimi cujus adagii sensus, hic maximè, ut opinor, est genuinus, quod *ex tortuoso* quolibet nodosoq; ligno, peritissimus omnium artifex, non ipse Dædalus, aut Polydectus, Mercurii statuam exculpere potest, aut exarare; nec multum abludit quod *ingeniorum*

Exord.

geniorum etiam fabri, artium liberalium
praeceptores, ex quovis *futili fungo*, & *stupidio stipite*, politionis literarum & *salem*,
& *solē* emicando effulgere, incassum
expectant.

Confirm. a
causa,

Quam multos
fultos atque
beberes ha-
buisse putas
scholam So-
cratis ac Pla-
tonis, in qui-
bus multos
atque pra-
eceptore nullo,
per se ipsos in
alium evolā-
se, ut praec-
tores fierent

Nam ut in omni *Artis* opere, sub-
iectum requiritur idoneum, & materia
artificij capax; ita in naturā ingenio-
rum, anima informationis capax, etiam
vel *Cratippo* aut *Aristoteli*, est suppo-
nenda; adeo ut sit plusquam *Alchymis-
ta*, qui potest ex *plumbeis*, *ferreis*, *saxe-
is* ingeniis, *aureis* eruditionis bracteol-
as extrahere. *Marcus Tullius Cicero*, om-
nium (quos unquam vidit *Sol*) eloquen-
tium prudentissimus, prudentium eloquen-
tissimus (quem ut oratorum *Deum*, nos
qui sequimur, admiramur posteritas) fi-
lium habuit *Marcum*, *Athenis* educa-
tum, in ipso *Musarum* *Helicone*, ubi *Ro-
mana*, atque *Atticae* linguae, succum, &
sanguinem potuisset imbibere, ubi pra-
eceptorem habuit *Cratippum*, virum ede-
cunatę integritatis, (qui eloquentiæ *mus-*

aliorum qui praceptoribus caruissent: nullum *Virgilio* praeceptorem
legimus. *Horatius Flaccus* de suo nihil nisi quod *Plautus* dixit,
verberum puerili numered, meminirat *Cicero* autem suum laudibus
amplissimis celebrare non uir, nec ualuit. Contra huius filius, quantis
praceptoribus, patre scilicet & *Cratippo*, illius atatis philosopho-
rum principe, si quid ipsi credimus *Ciceroni* quantus nebulo, quamq;
famula ebrietas evaserit, notum est, qui solo patris vel tacenti-
sp. Etu doctus ac sobrius evasisse debuit. *Plato* ipse est sociati-
magister: io gloriatur, maior tamen est gloria *Socratem* excessisse,
quam sub *Socrate* didicisse. *Franc. Petrarca*—

culos,

culos, quodam styli *fu'mine* grandius in-
tonando, exprimere solet) qui hanc incu-
dem, diem noctemq; sollicitè tunde-
bat ut *Marcum* suum discipulum, eruditio-
rem in *Græci*, peritiorem in *Latinis*, ho-
nestiorem in *moribus*, ad Ciceronem
patrem dimitteret: veruntatem nec *Cra-*
tippus, magnus ille literarum *Atlas*, peri-
tissimus præceptor, nec *Athene* litera-
rum *emporium*, Musarum *domicilium*, nec
doctorum *exempla* qui ab omni fæce ter-
renâ, igne quodam divino excocti, vitam
degerunt omni argento, omni nive can-
didior, nihil horum omnium, vel *bi-*
lum quidem profuerunt,

— *Sed lœva in parte mamille*

Nil salit Arcadico juveni—

Medusæis enim vitiorum prodigiis in-
quinatus, bipedum nequissimus, scelerum
vexillifer, ipsâ nequitia nequior, ipsâ
barbarie barbarior, personatus literator
(qui nē per transennam litteras inspex-
erat) domum regreditur. Ab *asino* igitur
quærent *lanam*, undas ex pumice,
qui è quolibet *puero* literatum virum, ex
quovis *ligno* Mercurium, se putant effec-
turos. Non potest agricola omnem a-
grum fertilem efficere, ut omnem pariat
frumenti speciem.— Namq; *hic segetes*
veniunt, illic felicius uva nascuntur.—
Neque enim omnis fert omnia tellus. Ai-
bor silvestris, etiamsi in oprimo plante-
tur horto, summâque arte excolatur, nun-
quam

Juven. Sat. 7

quam dabit *mutia* poma. *Bos* quamvis peritum habeat domitorem, ad *cursum*, aut bellum non valebit. Quis unquam venator, tigres, lupos, leones, cicuravit, aut ferinam naturam fecit exuere? Nam ut in *trivijs* jactatur comitalibus, — *vitia naturalia non pelluntur arte*; nec aliquid agit ultra vires. In eodem prato, *bos* herbam quærit, *Canis* leporem, *conia* lacertos. *Nature sequitur semina quodque sue*. In eodem cœlo *Iupiter* ad occasum, *Venus* ad ortum, *Sol* Boream, *Luna* austrum versus, circumrotatur, *natura'em* sibi perficientes *motum*. Librorum vestrorum *ingenia*, urnis figulinis simillima sunt, quarum multas, in ipsum etiamsi *oceanum* simul injeceritis, *alie* tamen *alijs* citius erunt implere, avidiusque circumfusam aquam imbibent: Si *lagenam*, latum habentem orificium, *ampullam* autem cum angustâ, quam vocant, *lurâ*, nectareo uvarum succo, implere velitis, *lagena cyathatim* absorbet infusum liquorem; *ampulla* autem vix *guttatim* admittens, dulcissimum illud nectar, humi disperdit. *Ephorus* & *Theopompus*, eundem habuerunt *Isocratem*, præceptorem peritissimum, easdem certissimas *artis* regulas, at *Aethiops* citius dealbaretur lavando, quam velut *bis* fræno, vel *ile* culcari non indigeret. *Simia* (ut aiunt) erit *Simia* tametsi *arcea* gesserit insignia; Luceat splendidissimus *Phœbus*

Cicer. ad
Attic.
Quintilian.
lib. 10. cap. 1

Phœbus in sterquilinum, nil nisi graveo-
lens *fœore* elicitur : irriget *Iupiter* sale-
brofas rupes, non tamen herbescent ;
nec *sole*, nec *cœlo*, lapidosa terra, areno-
sa gleba ferulifcet. Quocirca, ut paulò
magis incitatis passibus, nostra ad mæ-
tam festinet oratio, si *noctuas* *Athenas*,
si *asinos* ad lyram mittatis, noctuas &
asinos rursum recipite ; si anser inter
clor strepat, non est penes artem *pada-*
gogicam, ad *Cygnæam* cantationem revo-
care. *Bæotica* illa *ingenia* (ut distorta
ligna) non faciunt *Mercurium*. Verun-
tamen si votis esset agendum, O quàm
vellent omnes *pædagogi* ! O quàm ve-
lit præceptor noster, ut omnes nostrum
evadamus in *viros* impensè *doctos* ! Imò,
si *labores* immensi, *Herculei*, aliquid hac
in re potuissent, ipsam *vitam*, se non de-
negaturum suis existimo.

Vestra est, *Auditores*, vestra est hæc
schola, vestri sunt *liberi*, vestra sunt *stipen-*
dia ; O utinam in *vestrâ* esset potesta-
te, indolem puerorum multorum (qui
Colossææ humeris *Cratippi* nostri, sunt
onera) sic mutare, ut virilem *togam* mox
sumpturi, vel *morum* probitate, vel *scien-*
tiæ nobilitate inlurescant. Sed cum *vo-*
ta nullum habeant hîc locum, cogitate
quæso apud *vos*, quàm miserrimam tra-
ducunt vitam *Ludorum magistri*, qui præ-
ter *labores* suos frustra susceptos, de *bai-*
dis & *saxeis* ingeniis instituendis, incur-
runt

Theodorns
dicere sole-
bat, Prota-
goram præ-
ceptorem om-
nium fidiissi-
mum, dextrâ
manu porri-
gere audito-
ribus suis sci-
entiam, illos
verò sinistrâ
capere. — Bru-
son. l. 6. c. 1.

runt in odium parentum : Hinc *caperata*
 frons, *dimissum* supercilium, *muta* lin-
 gua : Quid dixi? *mutam* linguam? imò
multiloquam, ne dicam *stultiloquam*; quæ
 aculeatis verbis, virulentis convitiis illos
 insequitur; ut necessum sit, aut *præceptor-*
em parum esse idoneum, uti clamant, &
 peritum; aut pares in liberis eorum cru-
 diendis labores non impendere. Hei
 mihi! nunc dierum illa *Leonide* que-
 “ la meritò est revocanda; *Docendi pro-*
 “ *vinciam obscuram, ingratam, ignobilem,*
 “ *& contemptam* esse: ut antiquum illud
 invaleat etiam apud Nos proverbium,
 “ *Iovem ipsum, homines quos odio prosc-*
 “ *quitur, efficeret Pædagogos,* & in hoc
 sordidum & illiberale docendi *pistrinum*
 intrudere. Atque hinc esse autumo,
 quod apud Lucianum *Menippus* analpha-
 betariorum doctrinam, & institutionem,
Polycrati apud *inferos* pro pœnâ, quâ
 vitæ culpam expiet, affingat — Sed
 inquam (demens!) efferor *Charybdim*?
O *navis* refer te in portum, nimum diu in
 hâc *sentinâ* hæsimus. Vos (auditores)
 æquiores este studiorum nostrorum *æsti-*
matores, nostrum suscipite *patrocinium*,
 asserite labores nostros, à *colubris* hisce
 moribus; & verissimum hoc putate
 proverbium, quod *E quovis ligno non sit*
Mercurius,

Dixi.

E quovis ligno fit Mercurius.

Opponens.

Exord.

PHyfi gnomum quendam, nomine *Zopyrum*, qui se profitebatur ex habitu corporis, & oris *lneamentis*, posse hominis ingenium certò deprehendere, in pectore *Socrate* excellentissimo omnium Philosopho (quem *Apollo* ut sapientissimum, suo celebravit *Oraculo*) pronuntiasse ferunt, *illum esse hominem bardum, ac stupidum, lascivum, vinolentum, & intemperantem*. Unde cum astantes ejus amici, vehementer indignati, minarentur homini, *Socrates* illos cohibuit, asserens *hominem* nihil esse mentitum, cum *on. vino talis* (inquit) *futurus essem, nisi Philosophie studium, me emendasset*. Quo responso nobis innuere velit pessimas *naturas*, iratas, morosas, bardas, insulas, posse eluere hasce *vitiorum* faeces, naturæque pravitatem, ut ex lascivo castus, ex temulento sobrius, ex iracundo mansuetus aliquando emergat; adeò ut institutionis ope, educationis curâ, qui natura est malus, cultura sit bonus, qui à *Musarum* choro alienus, qui à boni, virtutisque tramite disjunctus, in optimum virum sepius evadat.— In quem ego dum efferor *Neptunum*, veritate duce, vestràque patientiâ comite, mei diano jubare clariùs faxim elucescat, *ex quovis ligno fieri posse Mercurium*— Cujus genuinus

Expos.

nuinus sententiæ sensus nihil aliud intimare videtur, quam ut ex durissimo ligno, scrupulosis nodis undique referto, perfecta tandem animalis creaturæ fiat *Idea*: Sicut idem ex ignavissimo puero, & stupidissimo, qui cuiquam è plebe videatur omnis ingenii vacuus, *peritus* demum & *paratus*, præter omnium expectationem evadit discipulus.

Confirm. à
causa, &c.

Nec cuique mirum videatur, vel primo aspectu improbabile, quid enim non vincet invincibilis labor? Tanta enim ejus potentia, efficacia tanta, quod turrisferas civitates, adamantinis muris, & januis undique circumseptas solo adæquaverit, prædura *marmoris* saxa perruperit; quidni etiam obsecro ex otioso nebulone, virum doctrinâ efficiat consummatum? Licet enim puer qui primam ætatis partem soporiferâ transegit desidiosa, *Musarum* castra postmodum, & literariæ militiæ limites ingressus, molestus *doctori* videatur, *sibi*que etiam *ipsi* injucundus, quia ob priorem ignaviam, grave laboris onus haud facillè potest sustinere: tandem tamen somnifero excusso otii torpore, novenam *Pieridum* turbam alacris amplectitur. *Cleanthem* ferunt ingenio fuisse adeò hebetem, ut nemo *illum* in disciplinam suam recipere velit, quo *natura* vitio, pulefactus adolescens, labores suscepit plus quam *Hercules*, posteaque non infimi subsellii evasit Philosophus,

Certe Abderitis nihil stupidius, unde Martialis lib. 10. epigram. 25. Abderitanæ pectora plebi habes—
& Tatianus

plus: *Demosthenes*, curâ & institutione, emendavit balbutientis linguæ titubantiam, & literam *Rho*, quam prius non potuit, articulatè propuntiare assuevit. Quis nescit *Hesiodum*, pastorem in *Aſcreis* vallibus, è *bubulco* sordidissimo, in poetam peritissimum evaſſe? *Nicander* *Colephorius*, homo rerum rusticarum ignatus, & insolens, agri colendi rationem argutissimè explicasse dicitur; *Aratus* in *Astronomiâ* per mediocriter versatus, stellarum cursus, cœlorum motus, non secus perstrinxit, ac si in ipsius *Saturni* sinu fuisset educatus. Quot etiam sunt in agris, & oppidis, inter *Pana*, & *Sylvanos*, inter *Vulcanum*, & *Cycloas*, præclara ingenia, quæ præceptorum optimorum penuriâ, malignâ rei domesticæ angustia (ceu agri pingues, & inculti) sylvescunt, degeneres? Fertur in historiâ, quod si *viperæ* inter balsamum, & suavissima aromata enutriantur, veneni expertes, medicorum usui apprimè inserviunt: quantò magis homines bene à pueritia educati, optimi fiant literarum, & virtutum antesignani; sin autem sub mali præceptoris, & negligentis mereantur ferulâ, in ejicuri de grege porcos, in lupos, tigres, asinos, convertuntur. *Cercus* in vitium flexus, puer est, *cercus* etiam in virtutem, in quam velis formam, mutandus: unde etymologiæ dici volunt puerum, quasi purum; ut enim in abrasâ tabulâ,

aut

ἀὐτὸς ἡρόδοτος
 γοῦν ὡς
 hominem nu-
 gas tantum
 blaterantem:
 & tamen De-
 mocritus phy-
 sicus acutis-
 simus Abde-
 rira fuit,
 recte inter al-
 ios Pomponio
 Mela: Quare
 de eo recte Ju-
 venalis, lib.
 4 Satyr. 1.
 cuius prudentia
 monstrat,
 Summos posse
 viros, & mag-
 na exempla
 daturus Ver-
 vècum in pa-
 tria, crassoq;
 sub ære na-
 ti
 Illustris quoq;
 hac de re lo-
 cus apud A-
 pulcium in a-
 polgia, ubi
 inter alia in-
 quir apud lo-
 cordissimos
 Scythas A-
 na harsis sa-
 piens natus
 est, apud A-
 thenienses ca-
 ros M. letides
 factus.

~~Aut purâ chartâ virgineâ cujushibet for-~~
~~mae literas inscribere licet pari modo, &~~
~~puvili indoles, omnis scientiæ capax~~
 est: quod si peritus magister, salubria im-
 preslerit præcepta, si peritè & methodi-
 eum erudièrit, omni doctrinæ genere in-
 structissimus audiet.

In primis igitur parentum votis, in pri-
 mis hoc esset parentum studiis, ut quàm
 literatissimos, quàm prudentissimos,
 quàm peritissimos, conquirent filis suis,
 pedagogos: Alioquin idem omnino illis
 obventurum est, quod Philippo Macedoni,
 cujus equisones, cùm naturam Bucephali
 sui excellentem, minùs perspectam habe-
 rent, verberare & stimulis coercere conati,
 equum nobilissimum perdidissent, nisi
 ipsemet Alexander adhuc parvulus, eo-
 rum imperitiæ occurrisset, fustèque om-
 ni, & calcaribus abjectis, equum ex animi
 sui sententiâ, ad cursum velocissimè in-
 citâisset, nutûque suo flectendum cu-
 râisset. Annon obsecro sæpe videmus, ex
 curvissimo virgulto rectissimam arborem,
 ex rudi lapide elegantissimam statuam,
 ex acerbissimâ malo sylvestri, mitia po-
 ma, insitione solâ provenisse? ut arti ni-
 hil sit impossibile, nihil impervium. Bel-
 lux ipsæ quanquam immani feritate hor-
 ribiles, ingenii humani peritiâ domantur,
 & mansuescunt. Plus enim arte quàm
 Marte, mente quàm manu effici posse
 competum est. Quemadmodum enim
 in

Nemo adeò
 ferus est, ut
 non mitescere
 possit.
 Si modò cul-
 tura patien-
 s-m commo-
 det aurem.
 Hor. Epist. 1.
 lib. 1.

in omnibus præterea artibus acuminosa requiritur *artificis* peritia : ita in hac *artium* arte, sagacissima doctorum industria desideratur, quâ latentes, puerilis *ætas*, divinos *igniculos* exuscitent, ne messis, in *culmo*, fructus in *florē* destruat ; & summæ indolis adolescentuli solâ *præceptorum* imperitiâ distorqueantur. Si enim prudenti quadam *obstetrice*, nobis dum nascimur, opus est ; quanto magis prudentissimo præceptore, cujus *unius* operâ, animus in *artium* cognitione solet renasci. Quocirca (ne vestras aures, longâ nimis morarer ambage, aut prolixitate incestarem) cum abundè vidistis comprobatum, *Artem* a'iquoties posse *naturæ* defectus redintegrare, è feroci mansuetum reddere, è curvo rectum, ex amaro dulcem, & è duro marmore politam imaginem ; cur non etiam *arte* & peritiâ *præceptoris*, ex hebetissimo ingenio, evadat tandem vir, egregiè doctus ; multijugâ literarum cognitione præcellens ; cum videamus *Cleanthem*, gnari doctoris ope, *naturæ* malitiam superâsse ; *Demosthenem* balbutientiam suam dedidicisse ; & *Socratem* solâ *Philosophiâ* magistrâ, nequissimos illos, quos habuit ingenitos suæ *naturæ* mores, exuisse. Proinde quid est quod ego dubitem, idque non majori *audaciâ* quàm *veritate*, in ipsâ jam calce orationis, affirmare ?

E quovis ligno fieri posse *Mercurium*.

Dixi.

Quæsi-

Quæsitum est; *An ex quovis
ligno sit Mercurius.*

Viri verè Apollinares,

Moderator.

Perf.

A Vdidiſtis *Antagoniſtas* hoſce, bellâ-
que *inter geminos, pluſquam civilia*
fratres, qui tanquam pro *Argivâ* illâ de-
certâſſent *Heleas*, ſuas utrinque copias
conſcripſerunt, inque aciem diſpoſue-
runt, jam autem *judiciâ ſtânt ve cadûm ve*
mco. *Imparatus* autem, & omnimodè
imperitus. *ego*, ortam dirimere contro-
verſiam, cùm plene niſciam, rem ad eò
intricatam *geminâ ſuſpendere lince*, *An-*
cipituſ libra. Vos igitur *veſtram* mutuam
operam, *ego* ſimbellam elavabo, vos in
quâ placuerit lanceis parte, *veſtrum* im-
mittite calculum, & utri liberit deferatis
lauream. — *Junior* ut audidiſtis, tantam de-
monſtraſcit ineſſe *puerorum* indoli inepti-
tudinem, *Plumbeam* ſtupiditatem, *aſini-*
nam hebetudinem, quòd pluſquam *Her-*
culei laboris ſit, ex *illis* ſubtiliſſimos
Phiſoſophos, flexanimos oratores, inge-
nioſos *poetas*, edolare; non ſecus ac ex
nodoso & diſtorto ligno venuſtam *Mer-*
curii ſtatuam aſſabrè exſculpere: *Senior*
contrâ, ampulſoſo *Orationis* gyro, cala-
miſtrato *ratiſis* cincinnis, nobis perſua-
ſille videtur, *neminem* eſſe tam *Bæotico*
ingenio, tam fungum, *Antrozium* aſinû,
acuminis

acuminis planè pistillo obtusioris, quin in virum literis perpolitissimum evadat, qui *Demostheam* in eloquentiâ, *Homerum* in poësi, *Orpheum* ceu *Apollinem* potius ipsum, in re *musicâ*, in certamen ausit provocare. Et proculdubio, omni ferè *fide* majus esset, miranda *industrie* & *laboris* effecta revolvere, stupenda ingenio-
 forum virorum *inventa*, suscepta, & gesta recentere. Quid enim aliud est quod poëte fabulantur, *Orpheum* sylvas, saxa, feras, & montes, d. *Alcisonâ* suæ *lyra* modulatione incantatos, post se traxisse; quàm homines *agrestes*, effrænis moribus, efferoque ingenio imbutos, ad meliorem *vite* rationem literarum studio rediisse? *Atomos* vicemus ex rudibus, & scabulis lapidibus, elegantissima ædificia extruere, immitis *leones*, feros *Vrsos*, hominum peritiâ iuavi. Hodernus hæc *Phæbi* oculus multas innotuit terræ partes infrugiferas; quæ mirâ fecunditate fruticescerent, si peritiâ cuiusquam *agricolæ* manu subigerentur. Quidannon *Vrsi* informes à parto catulos, lambendo efformant? Quid autem si puer hebes sit, & ignavus, at certè si præceptor omnem quam potest, adhibeat industriam, quid obstat quo minùs illum sic instituat, ut evadat *Antistes* musarum, & literarum *delitium*? Quidni id obveniat ingeniis, quod *Milonis* olim lateribus, qui vitulum subinde tollendo, bovem aliqu n-

Egregium
 naulerum
 adversa tem-
 pestas arguit.
 insignis sculp-
 torque durio-
 rem, ac minus
 obsequentem
 nactus est ma-
 teriam. hac
 maius suæ ar-
 tis miracu-
 lum præbet—

do tandem portare afflievit. *Adamas* unâ tantummodò re mollescit, adictus *ferri* durissimos, semper indomitus. *Lutum* igne obdurefcit *cera* autem liquefcit *Puerorum* ingenium, aliud *mansuete* tractatum, evadit optimum; aliud plus *verberibus* efficiet. Adeò ut *praeceptorum* aut incuriâ, aut imperitiâ, videtur contingere, si *E quovis ligno non fit Mercurius.*

Comparatio
utriusque.

Quòd si tamen acutiori *mentis* oculo, omni remoto peristromate, *rem* ipsam penitiùs paulò intueri vultis, aliter fortasse sentietis: Quis enim *mortuum* adeò potens est, ut valeat è *sub cælo* prorsus *inhabili*, stupendum aliquod *artis* suæ specimen exhibere? Non potest *aurifex*, ex *stanno* aut *ferro*, tam venustum poculum effingere: Neq; ipse *Dædalus* si jam esset redivivus, è gibboso quovis stipite, statuan erigere. *Natura* nonnullis negavit *ingenium*, aliis quibus blandior indulget, facultatem dedit ut omnibus omnium *literarum* numeris sint absoluti. Quis jam *naturæ* cursum immutabit? cùm *non eadem tribuunt cælestes dona* quibusvis: Seu *formam*, sive *ingenium* *virèsque loquendi*? *Lingua* *Ciceroni* faver magis, mens *Senecæ* ditior, & *Catoni*. *Demosthenes*, *orationis* quasi fulmine, & *flumine*, huc illuc *animos* auditorum facillimè rapit; *Aristoteles* in occultis *naturæ* subtilitatibus exercetur. Adeò ut
cùm

cùm ad res tam diversas, à natura dispo-
nimur, impossibile est, ut *omnis* ad *omnia*
sit idoneus, aut qui indocilem habeat ani-
mum, *vir* fiat egregiè doctus; quantum-
vis ipsum *Apollinem* magistrum nactus
fuerit. At verò longè facilius est, è quo-
vis ligno *Mercurium*, quàm è quovis puero
discipulum facere eruditum. *Ligna* enim
non possunt à *malleo*, *serrâ*, aut *dolabrâ*
se subtrahere; *pueri* autem sapissimè
otiantur, & delitescunt. Præterea cùm
eruditionis omne genus, aut *oculis*, aut
auribus imbibatur, difficillimum est pue-
rorum *auribus* sic imperare, ut auscul-
tare velint, adeò ut *artium* præcepta
illis tradita diffuant, non secus ac *aqua*
in pertusum *Danaïdum* dolium infusa,
aut *imber* in rupes cadens, quæ subin-
de repercutitur. Inter omnes *Romano-
rum Imperatores* quis meliorem sortitus
fuit præceptorem, quàm *Nero*? quem tu
Seneca institutis imbuisti tuis, idque
summo tuo & indefesso studio, labore,
noctèsque dièsque *unicum* anxie curâs-
se visus es, ut *pupillum* tuum scientiâ,
& *artibus*, vitâ, & moribus, r. g. à stoltâ,
folio *imperatorio* dignissimum formares.
Sed *arene* tua *semina* mandâsti, operam-
que omnem & *oleum* perdidisti. *Nero* e-
nim etiamnum *Nero* persistit, quæ nige-
nis vitiorum fordibus, voraginosâ scele-
rum *Lernâ* immersus, *Cimmeriis* igno-
rantia tenebris occæcatus, adeò ut

Philosophum ne pictum quidem, quod aiunt, unquam viderit, & (ut verbo dicam) ipso factus est *scelere sceleratione*. Nemo sanus (ut opinor) culpam in *praeceptorem* conferet, tanquam parum idoneum, ad *regiam* indolem instituendam; Sed in nequissimum potius, & distortum planè, ipsius *Neronis* ingenium. Nam *lancca* non fit ex *thymbrâ*; aliud *noctua*, aliud *cornix*, aliud *psittacus*, aliud *coturnix* sonat, ut citius quilibet, faciliusque poterit *Heracito* risum, aut *Democrito* excitare fletum, quàm aliquorum, *tardidiscientiam* (ut *Gellii* verbo utar) sic promovere, ut vel *parentum*, vel suorum *praeceptorum*, suisve demum *ipsorum*, spei, laboribus, votis, respondeant.

Cæterum ea sanè nunc dierum deploranda est *scholarum*, & *praeceptorum* conditio, *miseria vel hosti miseranda*, quod cum *plumbeum* quodlibet, aut *Beoticum* ingenium, expectatum in studiis profectum non assequitur; vesana intemperies *parentum*, statim acuitur in ipsum *praeceptorem*, * in quem ceu *Tisiphone* ipsa, cæteraque *furie* involant, *famam* ejus, virulentis opprobriis, falsissimis mendaciis *convellunt*, dilaniant. Quid? num putant *homuli* isti, penes esse *praeceptorem*, ut ex *asino* faceret *equum*, ex stupido acuminosum, ni fortè cum tanquam alterum *Deucalionem*, & *Pyrham*, haberi velint, qui (ut est in fabulis)

* Culpa docentis, scilicet arguitur quod lava in parte mamilla.

Nil salit *Arcaedico* juvenis *Juven. Sat. 7.*

bulis) durissima saxa, in vivos homines transmutabant.

O *Pedagogi* omnium quos terra nutrit, *hominum*, infœlicissimi! quis vestros unquam labores fando percenteat? Quis *angores animi* verbis exprimat? *suspiriis*, aut singultibus adæquet? *Ipsi* hercle *scholæ* (dicam an *pistrini*? nam *σχολή* proculdubio *Ironice* dicitur, ^a utpote *ἀσχολος*, nisi à *χολή* deducere malle-
mus) *ipsius*, inquam *scholæ* vestræ parietes, (qui vestros vident labores, ^b audiunt querelas, testes sunt votorum) *vestrâ* sapius de causâ condolentes, in *lachrymas* se solvunt, nec non ipsi labides in *fectus* prorumpunt amarilimos. Debetis enim aliquorum *stultitiam* perpeti, dum sapientiores fiant; *arrogantiam* perferre, dum evadant modestiores; *difficultatem* exorbere omnem, dum rudiores penitus excolantur; *commisos* in itinere existimare, *vobis* tanquam duci, ignaros viæ, agique *fidem*, & existimationem vestram, nisi *salvos*, & incolumes ad finem perduxeritis; *vestra* planè

^a Aristophanes à cura qua se cogitabundi illic & anxij perpetuo mace- rant *ἑρποντισίη* & appellavit —

^b Genus hominum perfectio quo nihil calamitosius, nihil afflictius, nihil aequè Diis invisum — neq; enim *πένε* καὶ *ἔρως* tantum, sunt obnoxij (quæ admodum indicat Epi-

gramma Græcum) verum sexcentis, ut qui semper sordidi in ludis illis *ἑρποντισίη* (in ludis dicitur) imò ostentis potius, ac carnificinis, inter puerorum greges consenscant, laboribus, absurdesunt clamoribus, satore, pederéque contabescant. — *Eralm Moriz* — *Pedagogus*, (tanquam alter *Prometheus* ad *Caucasum* à *Iove* damnatus, *vultures* perpetuo intentos *laniatura* (cons) varijs *vultuorum dolorum* curatuque *stimuli* excusis est. — Ego nē *Ulysses* quidem labores curā nostrā confrendos esse censuerim. *Eralmus*.

Conclus.

non laudatur *opera*, nisi existat *opus*: non est satis *docere* juvenem, nisi appareat *doctus*. Sed quâ de causâ, morosi illi *parentes* exigunt à *vobis*, ut filii sui quamvis ingenio non omnino quidem *bardi*, tardi tamen, fiant doctissimi, cum ipsi ab agris suis non expectant *triticum*, ubi *hordeum* seminârant; nec *rosas* ubi *carduos* conseverant; nec *annulum*, aut *armillam auream*, ab artifice, cui *ferrum*, vel *plumbum* fabricandum dederant. Quamobrem, ut uno omnia comprehendam manipulo, cum *poeta* statuere visum est, *Vir sapiens nunquam direxit Brachia contra Torrentem*—

Invitâ *Minervâ*, non est quod proce-
mur obstetricantem *artis & laboris* ope-
ram; velut enim, *Non dukem è quovis*,
apis ingeniosa liquoram, *Flore*, sed è lecto
germine mella legit: Pari ratione Tu
(noster Solertissime *Cratippe*) non potes
è quolibet *Marco*, è quolibet *Nerone*, ex
quovis ingenio nisi *apto, docili*, & capaci,
virum efficere literatum, *E quovis enim*
ligno non fit Mercurius.

Dixi.

Leuciferi

Lauriferi Oratio.

Dignissimi Domini,

Post occisum Pythonem, *Pythios* instituisse ludos *Apollo* dicitur, In quibus qui se strenuè gessisset—*Esuleæ* capiebat frondis honorem.—Vos jam Agonistas viciistis vario Marte, variâ arte decertantes; alios in *Oratoriâ*, alios in *poeticâ*, in *musicâ* alios, in quibus victor, quisque suum expectat præmium. Si *vestram* placeat nobis indulgere veniam, *Apollo* noster velit, ut, *sive arboris* honore singulifruantur, *laureâ*que, *victoriæ insignia* reportent. Tu itaque N. N. qui divinâ tuâ *musâ* nobis stupefactos fecisti animos, *Apollinis* tui *poëta laureus*, aureus esto. Ades dum, indue, discede, sequimini hunc, vos speratissimi pueri, *Mæti* este in studiis, *musas* diligite, ut non in *Helicone* tantum celebres, sed in omni *terrarum* orbe, *vestra laus* *sydereos* surgat ad usque polos.—

Dixi.

Valedictoria.

Morem fuisse apud *Persas* (aiunt) *ut orientem solem*, gessienti *lætitia*, summi æque *adoratione* excipere soliti essent:

essent: *occidentem*, magno ejulatu, luctu-
que, quasi nunquam postea oriturum.
Vos estis (honorandi *Domini*) *vos* estis
ille *Sol*, ille *Soles*, *nos* autem, ut *Perse*,
Vester in has ædes *ingressus*, ceu ortus
Solaris emicuit, & hunc læti accepimus;
abscessus hinc, velut *occasus* quidam vide-
tur, quem *planctu*, lachrimis, suspiriis,
mæsti prosequimur. Adeo ut quod S.P.
Q. R. Augusti *Cæsaris* obitum lugens,
optasse fertur, *Cæsarem* aut non fuisse na-
tum, aut natum non fuisse moriturum; in
nobis merito invaleat *votum*, vos in
hasce nostræ *Minervæ* ædes, vel prorsus
non introisse, vel jam ingressos mansisse
diutius.

Sed nec *vota* valent, properat deciduus
presentiæ vestræ *habitus*, anhelos equos
in suæ *Telæ*, os stabulare gremio; & *ob-*
tusas lassatæ patientiæ aures, dulciori a-
libi recreare *harmonia*. Hinc *Chorus* om-
nis, noster scholasticus, — *Solvit se in*
luctum, & *lachrymas* magnaue suspiria.
Nec immerito, non enim aliud possumus
expectare, nil aliud *sperare*, quam
ut *Cimmeriis* obtrectatorem *tenebris* in-
volvamur.

Inviti (fatemur) *vobis* valedicimus, ha-
betis *ἐπὶ τῶνδε λυπηρότατον*. Hoc unum
valedicturi enixè petimus, ut quanquam
aureus vestræ presentiæ radius, *nobis*
amplius impræsentiarum non affulserit,
detur tamen de futuro, ut *influxus*, ut
fulgor

fulgor favoris & patrocinii vestri, in *Musis* nostras, ceu ætherei solis in lunam reflexus, resplendeat. Hæc siquidem ratione, *vestræ* hujus *scholæ* alumni, leti indies cantabimus. —

— Sol occubuit, *nox* nulla sequuta est.

Dixi.

Alteræ Valedictoriæ.

Post longam, & periculosa[m] navigationem, O quàm gratus est opportunus portus! quàm expectatus! Vos *Auditores*, in hanc *Scholam*, hoc *Palladis* delubrum, ceu *naviculam* quandam conscendistis; quæ *aures* vestras, orationum nostrarum *fuminibus*, abreptas secum trahens, tanquam in *altum*, in immensum *verborum* pelagus, longius æquo deduxit, ubi (tanquam in *iracundo* quodam *Adria*) flantibus, & reslantibus ventis, cum vario aliquandiu *Neptuno* luctati, verbosæ *nostræ* petulantix, velut impetuosus *Æoli* afflatus, *vestram*, quam primitus experti sumus in consensu huc *vestro*, concussit ferè, quassavit saltem vereor, *æquanimitatem*, & in neuscantis *tadiis* scopulos multoties illisit; adeò ut *nausfragium* sæpiusculè, *attentionis* *vestræ* proculdubio fecerimus. *Palinurus* autem noster,

qui in puppi sedet nauclerus : me tanquam
Mesonautam, in celsissimo *Carthefio* specu-
 latore posuit. Ego veruntamen ha-
 stenus nihil longè latèque conspicit
 præter *cælum undique*, & *undique pon-*
tum; nunc demùm ex summâ mali, *an-*
tennâ, in quâ jam diu speculabundus ste-
 terim, tandem aliquando *ripam* video,
 altissima *domorum* è longinquo fastigia;
 quod si serenus *vestri* favoris *Zephyrus*,
 Nostra aliquantisper *carb.* sa diutius im-
 plevit, ad *Caput Bonæ Spei* appelle-
 mus illic.

Nolite quæso (*patientissime* auris *Do-*
mini) Nolite quæso, jam comittere, ut
 præ *prioris* tam diutinæ *navigationis* fa-
 stidio; *navis* nostra jam ferè in *portu*,
 naufragium patiatur. *Vnum* est & *unicum*,
 quod *Præceptor* noster rogatum vos ve-
 lit, ut *veniam pro laude*, hisce *pupillis* suis,
 ex immentâ *vestrâ* (quâ polletis) hu-
 manitate, indulgeatis. Valdè enim me-
 tuit, nè prolixitas hæc *Scholasticarum*
quæquiliarum, *pueriliûmque crepundio-*
rum tinnitus, vobis fuerit offendiculo; ut
 talem vos ideò nobis remetiâmini grati-
 am, qualem olim *Augustus Cæsar* argu-
 tar, non sine *sale* mordacem, reprehen-
 sionem, *privato* cuidam generoso *Ro-*
mano, qui illum ad pertenuem cœnam in-
 vitaverat, longè longèque infra tantæ
majestatis excellentiam, “ *nesciebam me*
 “ *tibi fuisse tam familiarem* . Ignoscatis
 igitur

igitur (supplicissimè petimus) tam insolentissimæ nostrorum audaciæ, quæ vos hac invitaverit : Ignoscatis balbutienti huic pueritiæ quæ nihil expectatione vestra dignum præstiterit ; Ignoscatis demum loquaci nostræ prolixitati, quæ tam diu vos detinuerit ; & pergite (summississimè precor) pergite quæso, nos, teneros Musærum alumnos, blandissimis indulgentiæ vestre ulnis amplecti ; atque Minervam nostram, in frigescenti, imò malignanti horum temporum sydere, propioradiorum vestrorum influxu foverè, nè denuò sobolescens abortiat Schola ; & nos agnosceamus vestras Reverentias studiorum nostrorum solos patronos, aut Deos quosdam potius Tutelares, tantique beneficii memoriam, perquam gratissimo æternum animo recolimus.

Dixi.

Quæstiones aliquot declamatoriæ.

A Ratoris rostrum quam Oratoris rostrum expetibilius sit?
Ajaci potius quam *Vlyssi*, *Achillis* arma deferri debeant?

Præstet esse *Achilles*, invidiæ obnoxius, quam *Thersites* ab illa immunis?

Rectius fecit *Crates*, qui aurum in mare projecit, quam *Midas*, qui adeo magnificavit?

Diogenis dolium, an *Alexandri* solium expetibilius sit?

An *Lucetia* bene fecit, quando seipsam interfecit?

Præstet inopem esse, quam impium?
 Malus sit, qui sibi soli est bonus?

— Peragat tranquilla potestas,
 Quod violenta nequit —

Minimum libere deceat, cui multum licet?

Honesta mors, turpi vitæ sit anteferranda?

Qui ducit uxorem libertati valedicit?
 Præstat virum pecuniâ, quam pecuniam viro indigentem respicere?

¶ Educatio publica privatæ præfe-
renda sit?

Aurea *libertas* auro *pretiosior* omni?
Melior sit consultata *tarditas*, quàm
temeraria *celeritas*?

Fortes creantur fortibus, & boni
bonis?

An? Minus est servasse reperiunt, quàm
quæsisse decus?

Cuius homini contingat adire
Corinthum?

Liceat *fœminis* imperare?

Magistratus *juvenis* sit cômittendus?

— Omnia grandior ætas Quæ
fugiamus habet?

¶ Nulla ferunt anni venientes com-
moda secum?

Magnates sint magnetes?

— Melius nil calibe vitâ?

Nihil scire sit vita jucundissima?

Ex quovis ligno sit Mercurius?

Præstet *jejunare* cum Musis, quàm
prandere cum Sardanapalo?

Regnorum eversio fiat, non *mure-*
rum sed morum casu?

Seniores annis, sint saniores ani-
mis?

Martis castra, quàm Mercurii co-
mitari præstet?

Præstat *nequaquam*, quàm *nequam*
esse?

Actum est de *homine*, quum actum
est de *nomine*?

Præstat

- Præstat aquam, an vinum bibere?
 Plus *oneris* quàm *honoris* in Magi-
 statu?
 Verna, quàm hyberna melior anni
 sit tempestas?
 Regi an *legi* deferendum sit iudici-
 um, *imperium*?
 Poëtæ nascantur, non fiant?
 Bona corporis sint animi mala?
 Secundæ res *foelicem*, magnum ve-
 rò faciant *adversæ*?
 Vincere cor proprium minus est,
 quàm vincere mundum?
 Plus debuit *Alexander Aristoteli*
 præceptor, quàm *Philippo* patri.
 Vnum in bellis *Ajacem*, quàm de-
 cem *Ulysses* habere præstat?
 Tantum *sumus*, quantum *scimus*?
 Utilius sit Socratem de *moribus*,
 quàm Hippocratem de *humori-*
bus disputantem audire?
 Sitis voluptatis parit febrem in-
 genii?
 Magnum fit *ei* damnum, cui mala
 fama lucrum?
 Χρειστος ἐφ' ἡμᾶς ἢ ἀμᾶς ἴσθι.
 Sæpius ad laudem atque virtutem,
natura sine doctrinâ, vel sine na-
 turâ *doctrina* valeat.
 Dominetur rêgibus aurum.
 Deteriores simus omnes licentia.

Viginti duæ *questiones*
tristicho comprehensæ, *quæ*
omnia *Logitorum* argumentorum
capita eliciunt: & puerilem
Inventionem in Excogitandis
rebus valdè possunt adjuvare,
ex *Willisi* *Mnemonicæ* hac
adscriptæ.

AN? quis? quid? cuius? sui? quo? quibus
auxiliis? cur?

Quomodo? circa quid? qualis? quantum?
ex, in & à quo?

Quamdiu? ubi? quando? quoties? quomodo?
duplex? quot & unde?

Is An sit? Hæc *questio* ad argumentum
indefinitum referenda est.

2. Quis author	{ <i>Motus?</i> <i>Operis?</i> <i>Facti?</i> <i>dicti?</i> <i>Scripti?</i> <i>Consilii?</i>	{ Hæc nimirum <i>questiones</i> <i>causam</i> <i>efficientem</i> respiciunt.

3. Quid

[Est Definitio.

Cōtinetur?	{	Ad.	{	Locatum.
Inhæret?		jun.		Inhærens.
Adhæret?		etū		Adhærens.

3. Quid < Mor etur?

Fit?	{	effecta.
Dictum est?		
Scriptum est?		
Deliberatum est?		

4. Cujus existit? Subjectum recipiens ad se.

5. Cui compa- ratur.	{	Quanti- tate	{	Argu- men- tum.	{	Par. Majus. Minus. Simile. Dissimile.
		Quali- tate				

6. Quò { Tendit? Locus ad quem.
 { Spectat hæc sententia? Testatur

[Solus? Causa solitaria.

7. Qui- bus au- xiliis? < quàm fecerit. ne	{	Cum a-	{	Principalis?	{	Effici- entes secundi modi.
		liis tan-		Acqualis?		
		quàm		Inferior?		
		Cum instrumentis? causa instrumen- talis.				

8. Cur? causa finalis.

9. Quo-

9. Quo-
modo
factum?
utrum

<p>Procreando? Conservando? Abolendo? Labefaciendo?</p>	<p>} Efficientes primi modi.</p>
---	--------------------------------------

<p>Naturâ? Consilio? Necessitate? Fortunâ?</p>	<p>} Efficientes tertijs modi.</p>
--	--

(per Imprudentiam.)

10. Circa quid? Subjectum *circa* quid,
vel objectum.

<p>11. Qualis existit?</p>	<p>} Forma. Conjugatum. Descriptio.</p>
----------------------------	---

12. Quantum? adjunctum quantitatis.

13. Ex quo fit? materia.

<p>14. In quo?</p>	<p>(Inhaeret? Subjectum adjun- ctorum inhaerentium.</p>
--------------------	---

<p>15. A quo distingui- tur? viz. tanquam</p>	<p>(Exercetur? Adjunctum oc- cupatum. Diversum? Disparatum? Relatum? Adversum? Contradicens? Privans?</p>	<p>} Argumenta Dillicentanea.</p>
---	---	---------------------------------------

16. Quamdiu? Adjunctum temporis
mensurati.

17. Vbi? Locus, *sive* subjectum conti-
nens.

18. Quan-

18. Quando ? Adjunctum temporis designati.

19. Quoties ? Adjunctum temporis numerati.

20. Quotuplex ?
Distributio

Ex causis.

Integri in membra.

Ex effectis.

Generis in species.

Ex subjectis.

Ex adjunctis.

Causarum.

Membrorum.

Effectorum.

Specierum.

Subjectorum.

Adjunctorum.

21. Quot ? Inductio.

22. Vnde

Venit ? Locus ex quo.

Dicitur ? Notatio.

Probatur ? Testimonium.

Et hæc quæstiones non solum ad excogitandas novas, sed etiam ad res è memoriâ elapsas reducendas, valdè conducunt ; multa siquidem in re aliquâ fatagendâ latere nos possunt, quæ *cauta* tamen horum versiculorum repetitio, & prudens applicatio, menti suggerent.

Hæc Willisius.

Epistolo-

Epistolo-graphia.

Epistola est scriptum animi nuncium, ad absentes.

Apud varios, *varia* sortitur nomina; vocatur enim *litera*, & κατ' ἐξοχὴν *litera*, *tabula*, *tabella*, *codicilli*, *chartæ* *Epistolares*, & *charta*. Vbi 1. In *stylo* concipiat quædam quasi negligentia, præsertim in *Epistolâ familiari*, efficit enim ut plurimum *humilis*, & *Laconica*,^a non *Asiatica*.^b — Odiosa in *Epistolis* garrulitas.

2. Non adhibendæ sunt *periphrases*, nec res *tenuis* onerandæ *laciniâ* orationis.

3. Oratio sit *Etbica*, non *Parbetica*, candor animi, non vehementiores affectus exprimendi. ^c Nisi forsan in *Epistolis Asiaticis* ubi inventio est copiosior, & exornatio fusior, & periodi laxiores, quæ spernunt ligari præceptiuncularum compedibus.

4. Scribendum, per *litteras representatitas* nunc ad *Magrates*, nunc ad viros

^a Lipf. *Epist. infir.*

^b τὸ δὲ μέ-
σεθ:ς τω-
σαλθω τῆς
ἐπιστολῆς
ὡς περ καὶ ἡ
λέξις. αὖ
δὲ ἄστυμα-
χραὶ, &c.
vid. *Demetr.*
περὶ *ἑρμηνείας*

^b *Structu-
ram & peri-
odum longio-
rem omnium
fugas, mem-
bru utare, et
asynderis sa-
pe: lætior
omni phrasis
abdicetur, pu-
eris tamen
si luxuriens
orationis est*

dandum, uberratorem illam atas paulatim depascet. Lipf. *Epist.* pag. 17. ^c Scilicet ut vela, pro magnitudine navium: sic verba debent esse pro rerum. Lipf. *ibid.* ^d *Epistola* debet interdum *hallucinari*. Cicer. ad *Attic.* Ornamenta interdum habeat, ut nocinia nunquam — Quod *faminiæ* ornare dicitur, non ornari: hoc *Epistolam* — Lipf.

doctos,

—Nullam esse ex omnibus dierum generum partem has unâ, quæ vel latius pateat vel quæ tantundem habeat aut usus aut voluptatis—
Eratm. Guli.
Montjoie—

doctos, ut styli rationem diversam condiscamus.

Epistole considerare debemus cum affectiones, tum genera. Affectiones *Epistolæ* sunt tres; *Salutatio*, *Valedictio*, *Superscriptio*.

1 In *Salutatione* includimus *Precationem* & *Compellationem*. 1 *Precatio* in ipso *Epistolæ* limine, & vertice ponenda est; ut,

Salutem in Christo sempiternam.

2 *Compellatio* ponitur in semi-lineâ ad levam, hoc modo, *Amice per dilecte.*

2 *Valedictio* post absolutam *Epistolam*, per usitatissimum illud, *Vale.*

In margine autem sinistro, ponatur locus ubi, & tempus quando scribebas; ut,

*Data Eboraci, sexto Iduum
Septembris, anno Redemptionis
nostre, millesimo, sexcentesimo
vigesimo quarto.*

In margine autem dextro, restatio affectus tui officii, unâ cum nomine scribentis exprimi debet.

Tibi haud vulgariter obstrictus,
Radulphus Mercerus.

3 *Superscriptio* seu *inscriptio* in dorso clausæ jam *Epistolæ* signatur: ubi scribenda persona cui, & locus in quo habiter aut commoretur, hunc in modum:

*Amantissimo suo R. M. Londini, ad
insigne Canis Leporarii, in Cæ-
miterio Paulino, hæc—*

Sic fuerunt *affectiones*: sequuntur jam genera Epistolarum, & specialis earum tractatio, in triplici *causarum* genere; viz. *Demonstrativo*, *Deliberativo*, *Indiciali*, de quorum *formulis* videatur *Præcælus* — & *Alstedius* in *Oratoriâ*. — & *Vossius* in *Institut. orator*, qui copiosissimè de his & optimè —

I In *Demonstrativo*, sunt Epistolæ,

1. *Narratorie*, ubi rem aliquam suis *depingimus* coloribus, aut breviter totum negotium *narramus*, & amici vel iudicium, vel preces requirimus. Vide — *Præcælus* pag. 5. 14 19. 47. 57.

2. *Lamentatorie*, ubi dolor quemque *disertum efficit*. Cavendum hîc autem est, ne effœminatum animum ostendamus. *Præcælus* 42.

3. *Gratiarum actionis*, ubi beneficium acceptum laudabimus, quod *ultrò*, citrò, sine *merito*, non *expectanti*, collatum sit.

2. Promitemus nos gratiam relatu-
Præcælus pag. 14. & c. 21.

4. *Gratulatorie*, ubi nostrum gaudium exaggerabimus. 3. Bonum quod *aliquis* adeptus est, extollemus. 3. Benè *precabimur* ut sit *foelix* faustumque. Pag. c. 19. 21. 38. *ibid.*

5. *Officiose*, ubi amicis nil tale petentibus, *operam* nostram *ultrò* deferimus, rogantes, ut æqui bonisque consulant. *Præcælus* pag. 21.

6. *Disputatorie*, ubi ponenda, 1. *Occasio*. 2. *Quæstio*. 3. *Aliorum sententia*. 4. *Nostra sententia*. 5. *Rogandum iudicium*.

7. *Collaudatorie*, ubi cogitur illud *Euripidis*, *Λίαν αἰνεῖσθαι βᾶρος*. Laudabimus autem in genere, rectè factum, & in specie, tale factum, allatis circumstantiis & exemplis illustribus.

8. *Deprecatorie*, ubi culpam fatebimur, eamque extenuabimus ab *etate*, *imprudentiâ*, & *delicti* genere: Nostram *pœnitentiam* significabimus; *eius*, ad quem scribimus, *clementiam* laudabimus; *spem* *melioris vitæ* ostendemus:

2. In genere deliberativo sunt.

1. *Suasoria*, ubi rationes sumenda, ab *honesto*, *utili*, *necessario*, *jucundo*, *facili*, *possibili*. Quæ rationes amplificantur ab *Exemplo*, *majori*, *minori*, & *contrario*. In *Dissuasoriis*, argumenta ex contrariis locis ducenda sunt, ut à *Turpi*, *inutili*, &c.

— *Prat.* 31. 4.

2. *Hortatorie* fiunt à *laude*, *spe premiorum*, *metu incommodorum*, *odio*, *amor*, *miseratione*, *expectatione*, *exemplis*, *obsecratione*. Hi enim sunt quasi stimuli quidam, & incitamenta virtutum. *Prat.* 48.

Dehortatorie fiunt à *personis*, quibus infelicitè cessat, à *rei turpitudine*, à *probro*, *convicio*, *incommodo*, &c.

.. *Petitorie*

3. *Petitorie* ubi ejus, à quo petimus, *benevolentia* nobis concilianda est, à *personâ* ipsius & *materia*; deinde *narratio* petitionis subjienda. Tum dicendum, esse *empiam*, *justam*, *honestam*, nobis *necessariam*, *illî faciem* & *honorificam*. Ad *extremum* sequetur remunerationis *pollicitatio*. 47.

4. *Commendatitiae*, ubi ostendendum, esse *illum* nostrum *amicum*, quem commendamus. 2. Esse *commendatione* dignum. 3. *Eum* ad quem scribimus, fuisse aliis *benevolum*. 4. Rem de quâ scribimus, esse *equam* & *tacilem*. 5. Fere nos *beneficii* memores.

5. *Consolatorie* ubi dicamus, 1. *Prorsus non dolendum* esse, vel, 2. *Non adeò dolendum*, 3. *Malum* itaque extenuabitur, 4. *Exempla* illustria cordatorum virorum colligentur, 5. *Providentia* Dei afferenda, 6. *Nostra* & aliorum *opera* offerenda etc. *Vid. Mellific. orator. pag. 95. part. 42.*

6. *Responsorie* ad consolationem, continebunt *gratiarum* actionem, & *significationem* consolationis acceptæ: denique *argumenta* nova quibus nos *ippos* erigimus. 43

7. *Monitorie*, ubi ostendendum quid *fugiendum*, amico quid *faciendum*. hîc autem *authoritatem* induamus ab *etate*, quâ *illam* præcedimus, à *multarum rerum usu* & *doctrinâ*, quæ in eo
per

per aetatem, tanta est non possunt.

8. *Convitiatorie*, ubi *convitia* sunt sine *vitiis*; nam si alterius *vitam* & *vitia* velimus carpere, *nostra* vitia non debemus ostendere. Igitur exprimamus *dolorem* tum *nostrum*, tum *aliorum*, ex officio neglecto: reprehendamus *illum* variis argumentis, & meliorem ad *frugem* ut redeat, admoneamus.

9. *Reconciliatorie*, ubi *nostrum* vel *alterius* delictum fatebimur, *veniamq;* petemus, argumentis ductis à *natura* humanæ imbecillitate, & consimili *delicto*, in quod *ipse* possit etiam impingere.

10. *Conciliatorie*, ubi *primò*, causæ recensendæ, quæ *nos* ad ambiendam amicitiam permoverunt: *deinde* *nostrum* studium significandum.

In statu Iudiciali.

1. *Criminatorie*, quando *accusamus*: ubi ab initio oportet indicare & *nostrum* dolorem, & *rei* atrocitatem, cum admiratione, — &c. deinde ipsam *rem* demonstrabimus. *Prat. p. 41.*

2. *Defensorie*, ubi vel planè *negamus*, vel factum *aliter* demonstramus.

3. *Expostulatorie*, ubi 1. Querimonia *nostra* exprimenda. 2. Querimonia *mitiganda* est laude, joco, *dissimulatione*, &c. ne laedat amicitiam. 3. *Bene* interpretabimur. 4. Monebimus, ut cautè agat.

4. *Expro-*

4. *Exprobratorie*, ubi conscientiam, & nostram, & amici testabimur; ingratitudinem illius, & nostra merita exaggerabimus.

5. *Purgatorie*, & *Excusatorie*, ubi ostendemus, nos non inodò nihil offensos, sed etiam *delectatos* monitione.

2. Detestabimur *suspicionem* nobis obiectam. 3. Rationibus probabimus nostram innocentiam. *Hæc Alfred. Oratoria. Pag. 675.*

Salutandi, seu formulæ bene precandi.

Salutem cælitus. Ex a limo valere.

Salutem in Christo plurimam.

Salutem ab Authore omnis Salutis, Domino Iesu.

Salve plus millies.

Salutem à fonte salutis.

Salutem externam, internam, eternam.

Basilicam tibi valetudinem.

Salvebis.

Salvet opturimum.

Vale.

Salutem & immortalitatem.

Πανευδαιμονεύ.

Αταλαπτόως ἄγειν. ὑμᾶιν. ἐν περὶ ἡν.

Εν Κυρίῳ χαίρειν.

Ευδαιμονέστατα διάγειν. Σωτηρίας ἔσθ.
κατ' ὑπομνήλω.

Κατ' εὐχλῶ χαίρειν. Κατ' εὐχλῶ εὐ
 ἔχειν

Χαίρειν καὶ χαρῶν, ἐν Χριστῷ χαρὰ-χαρὶ
 τοῦ Θεοῦ. εὐδ' διαίρειν.

Παρθενώνας } ποιεῖν. περὶ τὴν εὐχλῶν.
 Παμπαναρτίως }

Εὐφραδίᾳ ἡγαρόδου.

Vitam & felicitatem.

Iudic. 6. 24. יהודה שלום

Ruth. 2. 4. יהוה עמכם

Ruth. 2. 4. וברכך יהוה

1 Sam. 25. 6. לחי ואתה שלום

2 Sam. 25. 6. וביחד שרום וכל

אשר יולך שלום

Psal. 128. 2. אשר וטוב לך

רב טרום לך

לך טרום וטרום

חיים וחמך Job. 10. 12.

Vitam & benignitatem.

Compellandi.

Amice per dilectio.

Amice medullitus per amande.

Mi { Chare } { Amantissime }
 { Suavis- } { Charissime } amice.
 { sime } { Dilectissime }

Mi per charissime } Dulce caput.

Suavissime comilito } Suave corculum.

— Mior anime meae pars.

Amico-

Amicorum optime, & optimorum amicissime.

Intime } animule.
Mellitissime }

Τεισφίλτατε φίλε. Φιλοφίλτατε Δωμᾶ.
Φίλη καὶ ἀλλή.

Perillustres & generosissimi adolescentuli, heruli, ac Domini mei gratiosissimi.

Admirandi.

O Utinam par ætas esset, sed sum infans; utinam hîc eloquentiæ torrens esset, sed deficerem; utinam omnium in ore meæ voces personarent, oratorum omnium in me spiritus respiraret eloquentiam! Sed languerem, hærerem, obmutescerem, quod quidem ipsum jam (ecce!) facio.

—Tum, quod omnem superat stuporem—

Quod in tantam me rapit admirationem, ut in hac re quid dicam nesciam, nisi Euripum tandem posito requiescere cursu, Mutatumq; unâ consistere Protea formâ. Text.

O dolor! quæ non vidi, quæ non passus sum indigna! & quæ cælo teste fiant, & quæ posterorum memoriæ relinquantur!—

—Cujus sanè rei dignitatem, nulla vis

ingenii ex merito describat. —

Etenim qui primo statim colloquio sic labefactâras, sic inflammâras animum meum, quid facturus eras si diutius ac propius fuisset congressus? Quod enim vel adamantinum pectus non flectat tam amabilis ista morum tuorum comitas, tam mellita facundia, tam exquisita doctrina, tam fida juxta & amica consilia? —

— Nam quod nectar, quæ ambrosia excogitari potest, quæ Socratica dissimulatione illa, & lepore sit jucundior? —

— Hic vix dici, *Auditores*, vix describi verbis potest, quæ ac quanta —

— Quod nè cogitando quidem quifquam nostrum hætenus accessit —

— Proximum miraculo est, quod —

— Verbis nullis dici, nulla exprimi oratione potest.

— Quæ vox, quæ eloquentia sufficiet, quæ lingua describendo huius sceleri par unquam fuit? —

Vid. *Exclamandi*.

Accusandi.

QUOD si tu hæc singula, tanquam pusilla contemnas, cogites velim minutas guttulas umbrem parere.

— Faci te publicum, & communem vulgi fabulam, adfuerunt enim receptæ fidei homines pleriq; qui —

— Taceo

—Taceo *adulteria*, furta, mendacia tua, nōsti quas turbas inter pocula tua, alterā fecisti nocte, homicidii illic perpetrare reum uno ferè ore omnes prædicant. Miror qua fronte tot probrosas de te contumelias perpeti possis. Bis ad subsellia judicum tractus, extremā stetit fortunā—

—Quæque in aliorum mores jam diu relalibro, in meam amentiam retorqueantur—

—Cujus tantum in comis artificium, æthiopico penè gyro cincinnos confundentis, an satam superbè dexteram subdita veste reagentis, audaciam satis mirari nequeo, cum omnes districtè interrogant—

Natus es è scopulis, nutritus lacte ferino,

Et dicam felices, pectus habere tuum.

—Qui maledictis non satius, processeris ad obrectationem, odium, rapinam, furta, fraudes, imposturam, & ad ipsam postremò cædem quoque.

—*Et tuæ sunt filicis circum præcordia vene,*

Et rigidum ferri semina, pectus habet

—Ea certè ipse stultissimus forem, planè dignus quem multis cachinnis rideat *Democritus*, si pergam—

Deum immortalem! cujusmodi portentosa gignit alitq; terra! usque adeò nihil pudere viros!—

—Præter effrontem improbitatem, & linguam effrenem, nihil habebat;

Asseverandi. Commendandi.

—Nec mea te monentis verba, pluriis quam eminulos lanarum floccos æstimaſt.—

—Multi forinsecus opulenti viſi ſunt, qui ære alieno obruuntur adeò, ut ipſam quoque debeant animam, adeò illis res anguſta domi eſt & curta ſuppellex.

—Non adeo vitis tuis offenderemur ſi pauca eſſent: tam multæ flagitiorum ſpecies vitam tuam contaminant, ut nullus relinqui poſſit veniæ locus.—

—Nam (ut audio) bonam iuventutis partem ſtolidè contrivitti, dilapidaviq; univerſum patrimonium in alea, fritillis, & ſphæriſterio.—

Asseverandi.

TEſtor te omnium cogitationum inſpectorem *Deum*; teſtor *Lucem* illam quam hodiè traho respirans, & quam mihi ſupremam eſſe deſiderares: teſtor etiam ſodales mei.

—Certo enim certius eſt—

Chriſtum mihi parum propitium habeam niſi.—

Commendandi.

Vir ſapientis adeò eloquentiæ, & eloquentis ſapientiæ æſtimo honorandus, ut ſama celebritate ſupra omniæ invidiam videatur conſpicuus.—

Syncerius ergo *mibi* tecum agendum
est—utque utinam par esset affectui ora-
tio, vel affectus causa—ut—

Homo verè ad humanitatem factus—
apertæ ingenuitatis — & incoctum gene-
roso pectus honeste—ut *Persius*.

—Vir par paucorum hominum—
Quem *lisata* diutius nobis servâssent in-
columnem, ausim vel *invidiâ* test, aut *Mo-*
no iudice contendere, ceteros *omnes*
nostræ tempestatis homines, multis fuisse
parafangis præcellurum, multisq; præ-
cursurum stadiis.

—Pueros bene ingeniatos, modestos,
tractabiles, & qui jam nunc plus quam
sua ætate sapiunt—

—Vir, fide syncerissimâ, moribus plus-
quam niveis, nihil magis aureum aut
gemmeum esse potest, totus ad amicitia-
m, & gratiam natus— Si nondum tibi
notu sit, fac ut hominem cures nôsse pro-
pius—

—Ad miraculum usq; latinè doctus,
nec inelegans—Is enim est (mihi crede)
unus omnium quos aspicit Sol, integer-
rimus vir, & candidissimus—iudicii so-
brii, moribus commodis, nihil habens ne-
que fuci, neq; supercilii, *Ithraonis* illius
dulcissimus—

—*Janus Doufa* id affecturus est, ut ubi-
cunq; locorum elict, non tam Bibliothe-
cam habuisse videretur, sed esse; nec le-
gisse multa, sed nihil ignorare—*Heins.*

orat. 29. Optimarum literarum ardentissimus confectator, mihi sic unice deditus ut Pyladen meum appellare jure possim—

—Inter bonos optimus & inter doctos doctissimus—

—Illum enim omnes nos, non solum propter pietatem, justitiam, clementiam, munificentiam, atque alios suavissimos mores veneramur & amamus; sed etiam propter incredibilem, cum in sacris, tum in humanis literis scientiam admiramur, suspicimus— Autoritate maximus, sed hoc tamen seipso major, quod ob singularem quandam modestiam solus ipse magnitudinem suam non agnoscat.

—Si pater esset non posset indulgentius, si frater non posset amantius—

—Dignissimus enim est quem unum, omnis mea celebret pagina.

—Moribus omnibus, fuci nesciis, nec alio revo deformatum nisi quod immodicè modestus est.

—Qui præter eruditionis & integritatis dotes, adeo festivus est, ut vel mortuum possit exhilarare—

—Sed sunt sua pectora lacte,

Et non caecatâ, candidiora, nive. Ovid.

Quis Cato vultu severior? quis Phocion oratione gravior? quis Numa in omni actione religiosior? Hujus enim in aspectu tanta dignitas inest, in sermone tanta majestas, in incessu atq; omni gestu, tanta

ta veneratio, ut ipsam quodammodo auctoritatem præ se ferre videatur.

Ut decuit docuit, nam re sua verba probavit, Ante annos, animûmque gerens, curâmq; virilem.

Perdoctus atq; industrius, qui felicissimum in studiis fecit progressum, quem ut amicum meum inter cæteros primum tibi commendo.—

Scio non temerè scriptum fuisse *Flacco*: *Quem cui commendes etiam atque etiam aspice, ne mox incutiant aliena tibi peccata pudorem.*—at in hoc ego nihil vereor—

Uusus est semper suavissimis moribus modestissimâ vitâ concinnus, & bonus omnibus, etiam adversariis, neirini molestus aut durus.—*Cyllarus* ac *Pegasus* præ illo limaces sunt—

Hominem quidem multiplicis doctrinæ & probatissimæ vitæ, latine intelligit, loquitur, scribit propriè, scienter & expedite, & omnia cum iudicio quali egomodo haud quempiam præterea aliquem novi—

—Is fuit *Cantabrigiæ* discipulus olim meus, & à parvulo inter parietes *Cubiculi* mei septem terè annos, literis Græcis, Latinisq; institutus.—

—Ego cum illo jucundissimè, conjunctissimèque vivo, magnâmq; cum ex ingenio ejus, singulariq; studio, tum ex virtute, & probitate voluptatem capio—

Vid. *Laudandi.*

Conciliandi.

Quod *ignotus* & minimè *nosci* dignus, te notione maximè dignum, tum propter laudabiles *corporis* qualitates, tum splendentes *animi* virtutes, meis *litteris*, inexpectantem interpellare aulus sim (*vir optime*) non tam debes *improbiter* accusare meam, quàm benevolentiam—

Miramur cùm *Magnes* chalybem ad se trahat quis autem tam ferreus est quem iste tot dotium in uno concentus, non ad amorem pelliciat,—nihil aliud spirat quàm incredibilem quandam benevolentiam—

—Si dignaberis illum numero clientulorum tuorum inscribere, dabo operam ut—

—Te nondum de facie, neq; de scripto cognovi, sed tamen amo pectus istud tuum *musis*, & *gratiis* omnibus consecratum, cuius imaginem mihi, quidam nec indocti, nec leves suo calamo delinearunt—

—Dolere, quod tam diu *illi* ignotus, aut tenuiter notus fuerim, quem ita sum semper de *ingenio*, & yirtute admiratus.

—Fuit certè olim hoc *mihi* persuasissimum; ut *tu*, si quis mortalium alius—

—Modestissimus senex, cuius cùm humanitatem libâssem, ingemui fortunam ejusmodi.

eiusmodi. Quò enim ego juvenem tam humanum, tam benignum, tam amabilem non sequar? Sequar (ita me Deus amet) vel ad inferos usq. —

—Cum hoc ego vel in extrema Scythia vivere non recusen —

—Si juvenem hunc dignabere propius cognoscere, & me & illum beaveris.

—Imò si licebit te interpellare, in tanto negotiorum agmine, quæ tibi (ut Horatianis dicam verbis) per caput & circumfaliunt latus —

Quite pro numine quodam terrestri colit —

Ego de tuo in me animo, ita sentio, ut si (quòd omen avertant superi) tua me fides tefellerit, ne ipsi quidem fidei fidem deinceps habiturus sum —

—ingenium, *litteras*, humanitatem, *virtutes* quas sum in te miratus, adduxisse me ad scribendum, quantumvis notus non sim; sed tu incredibili omnes humanitate complecteris, cupiditate beneficiendi: tum *literæ* tuæ, & prudentia effecerunt, ne tu cuiquam esse possis *ignotus*, aut quemquam putare debes *ignotum tibi*. —

Moderatissime vir, mundum ex *amicitiâ* constare, & sese mutuâ quâdam & *concordi* charitate complecti, prudenter meo quidem iudicio & *Poeta* bonus, & *Philosophus* gravis, *Empedocles* Agri-
gentinus iudicabat. Quam sententiam

divinitus ad nos delatam, & in nostras mentes infusam, vel rude illud & imperitum hominum vulgus, ipso rerum usu, & pertractatione tritum, multis retrò abhinc sæculis veram esse comperiebat. *Ascham. lib. 2.*

—Cujus unius judicio, quàm mille cæcerorum calculis approbari malle m—

Ego primus pulsavi amicitiarum fores, si aperueris, nos crebrò habebis hospites.

Consolandi.

Adversus { *mortem,*
infortunia.—

PER Deum, & salutem tuam rogo, ut animum attollas, contra fortune vehementem hunc ictum. Annon didicisti dudum fortune lubricitatem, vitrum, bullam, summum & si quid vanius, vanidius esse?—quin esto tu bono animo—

Spem ejus abjectam crexit; desiderium penè extinctum, rursus inflammavit; inflictas aliquando miseras, tanquam plagas quasdam sanavit.

—Quid Anaxagoras auditâ filii morte? Novi (inquit) me genuisse mortalem. Pericles duobus filiis intra quatrimum spoliatus, iisdem diebus vultu non magis moto, quàm si fuisset dura silex, aut Marpesia cautes: concionatus est.

—Sed bono sis animo—& quod olim

Sibylla

Sibylla Troi--id tibi dictum puta

—Tu ne cede malis, sed contra audentior
ito

Quam tua te fortuna sinet —

—Verum quum apud me sagaciùs paulò consideravi *stultum esse* (ex Senecæ dicto) *id timere*, quod vitari nequeat, lachrymis temperavi, quod ut facias monitum te velim. *Mors* enim (ut ait *Tragicus*) est omnibus *aqua*, non *superbificiis regum divitiis*, magis quàm lacero mendicorum panno flectitur: nec frequentius casus & tuguria, quàm turres & castra ingreditur, & expugnat; nec magis *Iro* quàm *Craſo*, *Curio* quàm *Augustis* se præstitit inimicam. Non *hanc* fucatis declamationibus *Oratores*, suavidicis carminibus *Poetae*, promiscuis pharmacis, aut unguentis *Medici* myropolæ, teretibus lanceis *Equites*, pennatis missilibus, strictisve mucronibus *Pedites*, gemmatis coronis *Imperatores*, non denique cuncti mortales rebus ullis *mortem* terrent aut effugiunt —

—Quin & *urbes* fortissimis munitas propugnaculis, *templa* variis extructa marmoribus, *aulas* Attalicis decoratas tapetibus, funditus demolitur, evertit, dissipat —

—Et pergas per Deum oro, si non quò cursum institueras, quò tempestas tamen agit transcensum: probos naucleros imitemur, & arte cum tempestate pugnemus;
&

& si eum portum quem maximè petimus contingere non licebit, certè in quodvis litus ejiciemur—*Erasm.*

O nimium cœlo & pelago confise sereno! *Virg. Æneid. 5 de Palinuro*—

—Passus idem est, *Tyris* qui quondam pulsus ab oris, *Cadmus* in Aoniâ constitit exul hume— Passus idem *Tydeus*, & idem *Pegasus* Iasor— Et quos præterea longa referre mora est— *Ovid. Fast. 1.*

In quovis rerum statu explicat sese genuina illa virtutis vis, nusquam tamen clarior quàm quoties noverca *Iuno*, *Herculem* suum omni genere malorum exercet. Magis illustrârunt *Ulysses* tot exhausti labores quàm feliciter excisa *Troja*:—

Omnes habent suos transitus pedis, hac parte vulnerabilis, ut *Achilles* *Homericus*— suum quondam habebant plausum—

Fœlicem *ibum* cense quod non repentino obitu decesserit, sed dilatâ æ expurgatâ longo examine *conscientiâ*: quanquam nihil (ut conjicio) severâ dignum scuticâ, brevibusque *Gyaris*, & umbrarum carcere dignum, perpetraverit—*vid. Text. Epist. 44*

—unumquemque, sua manent fata—

—*Quisq;* suos patimur manes—ut *Porta*.

Recordare *tuas* literas, quibus & magnum *animum* mihi semper ostendisti, & ad omnes *casus* ferendos perconstantem—

—Nôsti certius quàm ut moneri debes,

beas, *mortales* omnes, et si seriùs, moritaros, *Parcarum* ordo stat immobilis, *factum* ineluctabile, immutabilis *rerum* dispositio, surdas esse *Mortis* aures, *saxeum* *pectus*, inevitabile *telum* experimur singuli. *Nihil* est ergo quod te diutiùs animi excrucies, *nihil* quod vehementiùs indoleas, nihil quod amplius Deos & astra voces crudelia——*Textor.* Epist. 44. vid. *Cicer.* Ep. fam. lib. 4. Ep. 5. l. 5. Ep. 16.

——*Nec enim fortuna querenda*
Sola tua est, similes aliorum respice
casus,

Mitiùs ista feres, utinamque exempla
dolentem

Non mea te possent relevare, sed &
mea possunt.

—Non possum tibi quin condoleam—quis enim bonus aut sapiens, ulla aliena sibi credat mala?

——illius *Tænos* ingemuisse *leones*
Interitum, montesq; feros, sylvasq;—
Perfer & obdura, dolor hic tibi prode-
rit ol m,

Sapè tulit seffis succus amarus opem.

——*nunquam sincera bonorum*
Sors ulli concessa viro; quem vultus bo-
nestat,

Dedecorant mores, animus quem pul-
chrior ornat

Corpus destituit——

——In meliora versurus est Deus quæ
nigra sunt——

——Non

— Non jam de angustia pulmonis ac spirandi quereris difficultate: non uxorem jam cum morte colluctantem, inter meditationes tuas audis, non de liberorum patrimonio actuo, quod fortuna jam superstiti abstulerat, sollicitus ac mœstus sedes; non undantem sanguine Euphram—

— Sic tamen ut abiectâ spe, hoc meum solaretur, quod ad meas misérias nihil jam homines, nihil ipsi Dæmones possent addere ulterius —

Ille habet & filices, & durum in pectore ferrum,

Qui tenero lacrymas, lætus, in ore videt.

— neq. enim de tygride natus
Nec rigidos filices solidumve in pectore ferrum,

Aut adamantina gerit, nec lac bibit ille
leone —

Nec fera tempestas toto tamen errat in anno,

Et tibi, crede mihi, tempora veris erunt.

Invideant tibi, calumnientur præsentem, extinctus amaberis, idem, ut & alii heroes qui multo clarescunt a funere, felicius quam si vixissent maxime —

Respon-

Responsoria ad Consolationem.

Schedæ, quas abs te missas accepi, novâ quadam gaudiorum luce pectus meum serenârunt, ut ex omnibus curarum fluctibus, tuo *solius* consilio enataverim. *Tua* fuit epistola, quæ mirum in modum *me* delectavit, quæ semimortuum ferè suscitavit, quæ animum meum doloribus obseptum extemplò relaxavit.

Nunquam adducar ut credam *Hero* Leandri sui literas, aut majori voluptate aut pluribus osculis accepisse quàm *tuas* accepi——

Vix crediderim aut *Scipionem* eversâ Carthagine, aut *Paulum* *Æmilium* capto *Perseo*, magnificentiorem egisse triumphum, quàm *ego* simul ac suavissima tua scripta, *tuis* mihi Tabellarius reddidit.

Epistola humanitatis *tue* & siliquam omnem, & mel *Atticum*, & saccharum omne, nectar, ambrosiâmq; *Deorum* longè superavit.

—Qui acerbitalis *meæ* virus, utcunq; pestilens, inexhaustâ verborum magniloquentiâ repellebas: facundo tibicini per- similis, quem scitè, & modulatè adhibi- tum, *viperarum* moribus mederi, testis est *Theophrastus* ille Gellianus.

—Nimium est *illis* boni, quæis nihil est uspiam mali——

Consulendi.

Consulendi.

FAmæ nè sis adeo famelicus ut te tantis laboribus implices—

Ego autem viam *vobis* præmonstrabo, non anfractuosa[m] illem *nihimet* olim navigatam, sed quam nunc è portu cerno, brevior em — nec tu merfatum morsus horresce futuro, Fata viam invenient, aderitq; vocatus *Apollo*

—Istos homunculorum tumultus, magno animo despice, nixus cœlesti Christi præsidio.

Tu vir optime, nè macerate hujus sæculi tumultibus, siuere conscientia benefactorum tuorum—

Qui decoxerunt *re* quidem opitulari non possunt, attamen consilio juvant alios, nè profusiores sint quàm oportet, & qui diu cum tenaci morbo colluctati sunt, optimè commonstrant aliis, quomodo vel vitari malum vel sanari queat, & qui fregerunt navim solventibus ostendunt vitanda pericula : itidem ego non ignarus quàm—

—Præterea si qua est *Heleno* prudentia vari—Siqua fides, animum si *veris* implet *Apollo*.—Unum illud tibi chare puer, præq; omnibus unum, prædicam, & repetens iterumq; iterumq; monebo—

Vides ut tibi consulam ipse mihi parum consulens—

Lenta

Lenta remedia & segnes medicos non expetunt aut expectant tempora tua, citò mori quàm tardè convalescere debes —

—Cæterùm quòd *me* consulis an debeas aulicam sequi vitam, si *me* audis immorare solitæ tuæ professioni, nec induas tibi aureas illas & fucatas compedes; melior est enim libera paupertas, quàm vel opulentissima servitus, *ab aulâ* igitur ad caulam potius redi —

—Vis quid in ea re utile factu sentiam, tibi adaperiam? Socraticæ tibi patientiæ lorica assumis, frontem baccare cingas, inconculso vultu omnia perpetere, *patere & abstinere*, istiusque rabulæ impropria, non pluris quàm saturi ventris crepitus facias; elinguem *Seryphi* ranam te præstiteris—in puteo cum *cave*, nè pugnes—clamet, obstrepat, crepet, iacrepet, pertuleris omnia —

—A tetricis te voluptatum tricis liberato —

Conviciandi.

N que tamen te pudet (hominum turpissime) ea facere quæ —

—Quænam scelerum species reperiri queat, quâ te non inquinaveris? quis in rota *Galli* sicarius, quis ganeo, quis adulter, quis parricida, quis nepos, quis *aleo*, qui se tecum familiarissimè vixisse non fateatur?

Tandem

Tandem olfeci quis ille fuit qui—monachus est, niger est, nihil nisi venter est.

—Quæ tametsi *dicta* pudenda sunt, *scisse* tamen te non puduit.

—Effigie tenus hominem, spurcissimis autem moribus, porco similiorem, cui jucundius, sit in cœno & stercore volutari, quàm *aquâ* purissimâ dilui—

Os impudens non tibi sat est—

—Res non est exigui adeo momenti ut—

—Neque arbitror in tota *Arcadia* esse ullum *asinum* usque adeo *asinum*, quin *hic* dignior sit qui *fac* o pascatur quàm *ille*: prius invertis est *Apuleius*, ille sub *asina* specie, tegebat hominem; *hic* sub hominis specie, regit *asinum*.—*Erasm.*

—Inter *Arcadiæ* pecuaria & muscas interque graculos & olores, aliquid tibi fuisse commercii quod non juraret—

—Impostor, nugarum & fuci artifex, fumivendule, & omnibus demùm convitiis tantisper dilacerandus—

Vide mutuas Investivas Politiani lib. 12. epist. Her. Demosthenis & Aschinn, Hieronymi & Rufini. Cicer. & Salust. Pog. & Valle. Polit. & Scal. &c.

Respons. ad Convitationem.

Quid causæ est, quod novissimis tuis literis tantopere mihi succenseas?
in

in me tam graviter exclames? tam acriter inveharis? tam furiosè sævias? sumne incendiarius, pirata, sacrilegus, homicida?

—Mihi sanè nec ungues deerunt nec dentes, nec telumis.—

—Itane tu revixisti ut me contumeliosa epistola occideres? jam nunciatus eras lecto affixus esse.—

—Dentatâ chartâ es agitur.

—Audes tu tressis homuncio contumeliis laceffere virum.—

—Sis si ita lubet, scriptis meis *Aristarchus* non *Phalaris*.—

—Ex quo stylo stillare debebant nectares amicitie calices, ipse iras promit, & diras vomit in amicum.

—Tu unumquemque criminarius, allatras, mordes, vellicas, cum hodie te sceleratior vivit nemo. Consultius multo & prudentius agere, si tuam ipsius carperes vitam. Nam (ut in *Salutium* scribit *Cicero*) *carere debet omni vitio qui in alterum dicere est paratus*.—Fateor neminem esse mortalium qui omnibus horis sapiat.— *etc.*

—Et non facientis verba sunt, sed tumentis, ut *Chrysolog.*

—Stomachum mihi aliquantisper movit, ac bilem excitavit, multidica illa verborum tuorum licentia, quâ me ut merulentum, & vino marcentem, & (quod dicitur) ad ambas usque aures ingur-

ingurgitantem, severius incessivisti—

—Dum severè adeo, & *Stoico* velut supercilio vitam meam criminaris—re alienis erratis ingeris *Aristaribum*, & aliis bene vivendum intonas, quum tu tamen vivas turpissimè——subarroganter satis omnia—

—Ceu verò ad ferendum ocymum effes natus, & major quædam maledicendi libertas, tibi quàm cæteris mortalium sit concessa——

Quare sic fremis, sic gemis quasi in cineres patris tui aut matris imminxissem—

Nihil herclè (ut suspicor) peccavi, nihil commerui, nihil denique, tanto dignum convitio perpetravi—Text. ep. 48.

—Rabiosæ loquacitatis, & contagiosæ virulentæ, clamosus quispiam detractor, ac pestifer *Libtina*, *Satyrice* armatus *aculeis*, telaque *viperæ sanguine tincta gerens*, passim locorum *caninâ* utens facundiâ, hunc totum quotidie perlegere *Archilochum* jurares, genuino dente me mordicat, & indelebile stigma mihi inurit——

—Malignum quendam, ac rabiosæ loquacitatis *Zoylum*——

—Quasi matris cervicem rupissem, vel in patrios minxissem cineres——

—Nunquam eram crediturus tantum veneni esse in pectoribus humanis.—

Corrigendi.

Corrigendi. Epanorthoseis.

Sed me cupiditas tibi satisfaciendi & materia sequax ultra metas abripit—
Sed quid ego hæc autem nequicquam ingrata revolvō?—

Sed quorsum hæc ais, cur me in referiâ fabellis enecas? Fabulæ sunt fateor, & vana poetarum ludicra: At ridentem dicere verum, *Quid vetat?* ait *Flaccus*—

Sed condonemus & illud eo modo quo propositum est—in *fortune* arbitrio, viz. situm esse—

Sed ego jam plane τὸν ἀμυνὸν ἀναγρεῖν aggredior—

—Sed quorsum hæc tam putidatendunt? quorsum hæc tam stultè persequor, tam innumera ut nec *Chrysippi*, nec *Didymi* voluminibus omnia comprehendi possint— verum ineptè hæc te doceo *scus*, cum tibi Minerva sit domi—

Sed quid ego? hæc autem nequicquam ingrata revolvō.

Criminandi.

ET te non pudet immundum ex ore tuo sterquilinum, in *virum* talem tantumq; emovere?

O *virum nequitii* ipsâ, & scelere omni detestabiliorem? quanquam quid *virum* appello? O monstrum! O portentum!

tum! ita nullus *secleratio* extitit, aut
amehtior unquam. —

Quàm ferus, & verè sevensille fuit!
nulla etenim libido ab oculis, nullum
facinus à manibus, nullum deniq; flagi-
tium à toto suo corpore unquam abfuit.

—Cæterùm scis quid in aurem tibi nu-
per dixerim, laboras quodam *vicio* arca-
no, & paucis cognito, à quo nisi de-
suescas, tandem veniet in lucem. *Veritas*
enim filia est temporis—

*Te lapis, & montes, innataq; rupibus al-
tis Robora, te sæpe progenere fera—*

Tu bonam ætatis tuæ partem contri-
visti ludo, universum ferè patrimonium
latrunculis, & *aleæ* prodegisti, nihil emi-
nus tamen *alienis*, vel tantillis delictis,
illatras—

—Frendant isti *hic*, & frontem con-
trahant, qui sentiunt se esse læsos.—

Quo lixivio hanc labem elues? qui
reipubl. insidias, urbi incendium, amicis
cædem & interitum destinasti.

Fidem *mibi* nunquam facturus es, nè
juratus quidem—Agedum conjecturis
venemur quæ in ore passim *vulgi* incre-
buerunt—quemadmodum Dii poeta-
rum solent, *perennibus*, aliquâ meta-
morphôsi succurrere, itidem & *tan men-
daciis*—

*Mitius est lasso digitum supponere mento,
Mergere quamliquidvis ora natantis, aquil.*

Si quis est quibonestissimus, & aman-
tissimus

cissimus haberi & esse velit, is ego sum; & si quàm plurimos habes amicissimos, qui tux dignitati maximè faveant, ego in hac parte, *illorum* concedo nemini—

Et si magnam *mibi* putem fieri injuriam, quod tot *epistolis* provocatus, nihil respondeas, humanius tamen esse duxi, peccare officio, quàm silentio *retaliare* injuriam.

Mirari satis non possum, quid in causâ fuerit, quod—

Ego quidvis aliud prius suspicatus essem, quàm te ab officio descivisse, sed tu—nam quis, Peccandi finem posuit sibi, quando recepit, Ejectum semel attritâ de fronte ruborem. Quisnam hominum est quem tu contentum videris uno Flagitio?— *Juven. Sat. II.*

—Vid. Accusandi.

Culpandi. Reprehendendi.

CAllidi Debitoris est & inverecundi, sæpe pacta non solvere; & patientissimum creditorem longâ & artificii cavillatione protelare—*Chrysolog.*

—Aderit continuò vir validus & acer, cujus verba, *allium* & pulem redolent.

—Credibile non est tantis te negotiis districtum fuisse, ut toto hoc tempore, nullum omnino scribendi otium potueris tibi suffurari, aut ergo te *nostri* cepit oblivio,

oblivio, aut negligentiae culpâ non careres—jamq; dies alterq; dies processit ex quo ne lineam quidem—quod te sperabimus usque.

Cur ἡ δ' ἀλκιον δ' ὕμνα catenam istam epistolarem abiumpis? alternas calami vices à te reposes—

Quid tu igitur me Pyladen tuum? quid Thesea appellasti? quamquam invertere debueras, ac Orestem potius, ac Perithoum appellare.

Magni referret studiorum ut qui polioribus literis militant junctis umbonibus se condensarent, adversus Phalanges hostium—non autem inter se adeo inimicè digladiar:—

Defendendi.

Quod minaris mihi *Satyras* & mortem, ego has comminationes non facio—tuis quàm fulgur ex vitro. Si quid in me jam diu parturis, parias quae—

Nihil tibi nocui—non laesi—

Ais isthic multa de me renuntiare auditu neutrquam jucunda: ego verè—innocentiam praeferre possum, id quod facio, quid homines de me loquantur non possum—*Erasm.*

Sic sum, nec possum naturam omnino vincere.

Ut praestem Pyladem, qui se mihi praestet Orestem

Hoc non fit verbis Marce, ut ameris ama.

Sin autem *me* relaxandi animi, leviorisq; supercilii deponendi gratiâ voluptates istas securum causeris, nihil jam planè est quod reluctet —

Sed quæ *Pallas*, imò quæ *Erynnis*, istuc tibi misit in mentem, inquires? verbo tibi ut satisfaciam, scias quæ so *me* non sine gravi causâ —

— Noli nimiam *illis* in posterum adhibere fidem, aut saltem hoc mihi juris superasse concedas apud te, quod apud Macedonum regem *Philippum* licuit *reo*, videlicet ut à te dormitante, appellem ad te vigilantem — Homo es ipse, cui imponi potest. —

Dehortandi, & Dissuadendi.

SI tui infortunii fueris author, æquanimiter feras: æquum est enim ut *Faber* quas fecit compedes ipse gesserit — nōsti me sæpius hæc te monuisse — nōsti crebræ amicorum literas, te ab hisce ineptiis deterruisse. —

— Moris est *mibi* ubicunque locorum vixerim, liberrimè apud *omnes* agere — Te igitur ut à teterrimâ scelerum colluvie deterream — perpende quæso. —

{ Dehort. à vinolentiâ,
{ vide apud Textorem —
{ *Epist. 40.*

— Nec tu amplius cum tanto valetudinis

oblivio, aut negligentiae culpâ non careres—jamq; dies alterq; dies processit ex quo ne lineam quidem—quod te sperabimus usque.

Cur ἡράκλειον ἄμμα catenam istam epistolarem abiumpis? alternas calami vices à te reposce—

Quid tu igitur me Pyladen tuum? quid Theſea appellasti? quamquam invertere debueras, ac Orestem potius, ac Perithoum appellare.

Magni referret studiorum ut qui polioribus literis militant junctis umbonibus se condensarent, adversus Phalanges hostium—non autem inter se adeo inimicè digladiar:—

Defendendi.

Quod minaris mihi *Satyras* & mortem, ego has comminationes non facio: turis quàm fulgur ex vitro. Si quid in me jam diu parturis, parias quasc—

Nihil tibi nocui—non laſ:—

Aiſiſt hic multa de me renuciari auditu neptiquam jucundi: ego verè—innoctiam præſtare poſſum, id quod facio, quid homines de me loquantur non poſſum—*Eraſm.*

Sic ſum, nec poſſum natorum omnino vincere.

Ut præſtem Pyladem, qui ſe mihi præſtet Oreſtem

Hoc non fit verbis Marce, ut ameris ama.

Sin autem *me* relaxandi animi, leviorisq; supercilii deponendi gratiâ voluptates istas secutum causeris, nihil jam planè est quod reluctet —

Sed quæ *Pallas*, imò quæ *Erynnis*, istuc tibi misit in mentem, inquires & verbo tibi ut satisfaciam, scias quæso *me* non sine gravi causâ —

— Noli nimiam *illis* in posterum adhibere fidem, aut saltem hoc mihi juris superasse concedas apud te, quod apud Macedonum regem *Philippum* licuit *reo*, videlicet ut à te dormitante, appellem ad te vigilantem — Homo es ipse, cui imponi potest. —

Dehortandi, & Dissuadendi.

SI tui infortunii fueris author, æquanimiter feras : æquum est enim ut *Faber quas fecit compedes ipse gesset* — nōsti me sæpius hæc te monuisse — nōsti crebra amicorum literas, te ab hisce ineptiis deterruisse. —

— Moris est *mibi* ubicunque locorum vixerim, liberrimè apud *omnes* agere — Te igitur ut à reterrimâ scelerum colluvie deterream — perpende quæso —

Dehorr. à violentiâ,
 { vide apud Textorem —
Epist. 40.

— Nec tu amplius cum tanto valetudinis

dinis dispendio, assiduus & accubus char-
tis impallescas —

— *Desinas igitur aliquando tandem lude-
re, potare, oliari, &c.* — quid ? num *lupi-
num* arrodes ? cum cimicibus ac pedicu-
lis assiduè bellum geres ? certè si quo cœ-
pisti pergas pede, ad miseram tandem
paupertatis carnificinam devenies. —

— Desine tandem ad istum modum
publicam tranquillitatem inquietare. —

Deliberandi.

EGo enim *Deus bone* ! aurum, ut cu-
jusquam, aut honores avidè respi-
ciam. qui quocunque *me* convertam, ni-
hil præter *animorum* monumenta magnis
viris superesse, *corporis* notas nè extare
quidem, cæterorum autem vix memori-
am, aut nomen ad posteritatem pervenire
videam ?

— Laberes, studia, vigilias omnes, non
Feretrio, si diis placet, aut *Statori*, sed in
arce hæc *Apollinis* cum bono *Deo*, *Musis* &
Memoriæ sacrare statuo. —

— Fieri non potest quin hilaritate ma-
ximâ perfundar, quia tranquillitatem
meam, *regnis* aliorum, & potentiaæ op-
ponam.

— Quin ad *voti* mei portum, ac *colum-
bas* (ut *Geographi* loquuntur) *Herculus*,
pervenerim. —

Deprecandi.

Deprecandi.

TE igitur oro, & obtestor, *judez optime*, ut illas quæ mihi tantum hac in defensione supersunt, *lachrymas* attendas, oro inquam, ita in ferendâ sententiâ sentias, ut non acceptâ *morte* sævitiam, sed *vita* concessâ misericordiam possim experiri—non insultare jacenti.

Malebat mitis, precibus pietatis abundans,

Post acies odiis idem qui terminus armis. *Claudian. lib. 2. de Theodos.*

Tuum est si præter spem quid evenerit, mihi ignoscere; parum successit quod ago, at facio sedulo—quod *Davius Pamphilo, Terent. Andr. act. 4.*—quippe minuti.

Semper & infirmi est animi, exiguiq; voluptas *Ultio. — Juvenal. Sat. 13.*

Cætèrùm inter nos animorum consensus est, neque verò committamus ut tam veterem tamque synceram amicitiam, una nubecula dissidii videatur abolevisse.—

—*Proculô procul omnia nobis*

Talia dii pellant——

—Sanctè enim profiteor, me nihil sensit de te——nihil locutum malevole——Suscipias me igitur qua soles fronte——illiusmodi peccata, inconfutæ ætatis desilentem serio.—

Te moveant hæc ora fletu confusa; hi

dinis dispendio, assiduus & accubus chartis impallescas —

— Desinas igitur aliquando tandem ludere, potare, oriri, &c. — quid ? num lupinum ardoes ? cum cimicibus ac pediculis assiduè bellum geres ? certè si quo cœpisti pergas pede, ad miseram tandem paupertatis carnificinam devenies. —

— Desine tandem ad istum modum publicam tranquillitatem inquietare. —

Deliberandi.

EGo enim *Deus bone* ! aurum, ut cuiusquam, aut honores avidè respiciam, qui quocunque *me* convertam, nihil præter *animorum* monumenta magnis viris superesse, *corporis* notas nè extare quidem, cæterorum autem vix memoriam, aut nomen ad posteritatem pervenire videam ?

— Labores, studia, vigilias omnes, non *Feretro*, si diis placet, aut *Statori*, sed in arce hæc *Apollinis* cum bono *Deo*, *Musis* & *Memoriæ* sacrare statuo. —

— Fieri non potest quin hilaritate maximâ perfundar, quia tranquillitatem meam, *regnis* aliorum, & potentiaæ opponam.

— Quin ad *voti* mei portum, ac *columbas* (ut *Geographi* loquuntur) *Herculus*, pervenerim. —

Deprecandi.

Deprecandi.

TE igitur oro, & obtestor, *judex optime*, ut *illas* quæ mihi tantum hac in defensione supersunt, *lachrymas* attendas, oro inquam, ita in ferendâ sententiâ sentias, ut non acceptâ *morte* sævitiam, sed *vita* concessâ misericordiam possim experiri; — non insultare jacenti.

Malebat mitis, precibus pietatis abundans,

Post acies odiis idem qui terminus armis. *Claudian. lib. 2. de Theodos.*

Tuum est si præter spem quid evenerit, mihi ignoscere; parum successit quod ago, at facio sedulo — quod *Davius Pamphilo, Terent. Andr. act. 4.* — quippe minuti.

Semper & infirmi est animi, exiguiq; voluptas *Ultio. — Juvenal. Sat. 13.*

Ceterum inter nos animorum consensus est, neque verò committamus ut tam veterem tamque synceram amicitiam, una nubecula dissidii videatur abolevisse. —

— *Procul ô procul omnia nobis*

Talia dii pellant —

— Sanctè enim profiteor, me nihil sensitse de te — nihil locutum malevole — — Suscipias me igitur qua soles fronte — illiusmodi peccata, inconfutæ ætatis desilentem serio. —

Te moveant hæc ora fletu confusa; hi

oculi lachrymis demersi; hæc mæc languida, & abruptæ singultu voces.

—συγγνώμην sibi dari efflictim postulat τῶν σφαλμάτων, quæ ne quidem a centoculo Argo devitari facile potuisse, omnes deos summos, imos, medioximos obtestor. *Par. Moll. Attic.*

vid. *Excusandi.*

Disputandi.

HÆc ego obiter ad questionem, ad quam ita subito respondi, ut vix relegeri spacium concederetur—

—Sed litem hanc ad tribunal virorum doctiorum deferro.

Dubitandi.

Quibus autem verbis ambire sursum rem conabor? *Quæ prima exordia sumam?* quo affatu lenire studebo? *Aeneas ad Didon. Aeneid. 4.*

Vellem tamen sciscitari, utrum ne—

Scrupulus qui me mordicitus vulnerat nocturnum somnum mihi adimit, severam faciem mihi exasperat. —

Ut stat & incertus qua sit sibi nescit undum

Cum videt, ex omni parte viator, iter. Sic ego — — utque carina

Quam ventus, ventoque rapit contrarius ætus

*Vim geminam sentit paretque incerta
duobus Sic & ego—*

—Subheſto in hac re—

*Atque animum nunc huc celerem, nunc
dividit illuc,*

*In partesque rapit varias, perque omnia
verſat—*

*—Quo pede nunc utar? dubia eſt ſen-
tentia nobis*

*Nec quid agam invenio, nec quid noli-
ve velim-ve—*

*Dii boni quid (inquam) dicet? utri
noſtrum gravius exandaeſcet? utri idurius
convitium evomet? utrumq; ſanè (ut
opinor) pari cultro dignum putans, ſu-
rius devovebit.*

*Miſerum me quid agam? Hocceine eti-
am hominum perditiffime, feciſſe debu-
eras priuſquam—*

*—Quid eſt quod in erroris tui ſulci-
mentum adducas? Quod huic malo re-
medium invenies?*

Exclamandi. Querendi.

Quis vidit ver ſine violis, æſtatem
ſine granis, & calore, ſine pomis
autumnum, hyemem abſque nivibus &
pruinis? nonne ſuccedentes ſeriatim
menſes in ſuis manent officiis?

*Nec facile invenies, multis in millibus,
numm,*

Virumtem, precium, qui ſutes eſſe ſui.

— Multo jam pluris æstimantur (cur hoc relinquis inultum *Iupiter*?) lenones & parasiti, nebulones & asini—quam viri verè pii aut eruditi—

*Ipse decor recti, facti si præmia defint
Non movet, & gratis pœnitet esse probum.*

O tempora! ô mores! ut præ sacrâ auri fame, nihil uspiam sacrum est!—

Quis deinceps miretur fuisse olim qui philosophos se dicerent, qui asserebant *Nivem* sibi atram videri, cœlum consistere, & terram motione suâ, eaque perpetuâ rotari? —

— *Deum* immortalem! ut jam exultat probitas! ut pessum ière boni mores! mortuam *Murenam* flevit Hortensius orator, multos dies attratus; tu patris morientis non miserebere? O perditam ætatem! O mala tempora! quis hoc non excreetur?

*Turpe sequi casum & fortunæ accedere
amicum*

Et nisi sit sælix, esse negare suum.

— O rerum mira conversio! —

O sordidum genus, barbarumq; facinus! ô feriores homines, quàm humanam olim *Andros* feram invenit!

*Illud amicitiz sanctum & venerabile
nomen*

*Prostat, & in quæstu pro meretrice
sedet.*

Voces hominum, stentoreum quiddam passim reboantes, tanto horrore omnia
com.

compleant, ut *furias* omnes cum *Cerbero* emissas, ab inferis jures.

—Cæterum illud *O Dii* immortales eloquearne aut sileam? cur autem sileam? cum sit vero verius—

—His atque id genus bis mille nugis horum capita adeò distenta differtaque sunt, at arbitrer nec *Iovis* cerebrum æquè gravidum fuisse, cum ille *Palladem* parturiens, *Vulcani* securim imploreret—

Hæc par illud ubi est totidem virtutibus æquum

Et concors pietas nec dubitatus amor?
Unus erat Pylades, unus qui mallet
Orestes

Ipse mori, lis una fuit per secula mortis.

—Scripsi semel atque iterum—ad—sed, quod dolens refero—nihil impetravi—

Excusandi.

ET ad quid non importuna flagitatio, & opportuna occasio impellat etiam invitissimum?

Hoc commune malum est, semel insanivimus omnes.

—Tam id peccatum primum, magnum: magnum, at humanum tamen, fecere alii item boni—*Terent. Adelph.*—

Non est quod *Expectes eadem à summo*
minimoq; Poeta; ut *Venusinus* olim—*Vin*
adole-

adoleſcentulos rerum imperitos—perinde ac graviffimos *Catones*, frontis rugofæ viros, ſe gerere?—

—Sed non is vultus in illo, non ea nobilitas animo eſt, ea gratia formæ, ut timeam fraudem, meritique oblivia noſtri—*Met.* lib. 7. Fab. 1.

Omnes quibus res ſunt minus ſecundæ, magis ſunt, neſcio quomodo, ſuſpicioſi ad contumeliam omnia accipiunt magis, propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt negligi—*Terent.* *Adelph.*—

—Mibi, perperuis laboribus eneſto, verius quàm fatigato; non vacat torieſcribere, exiguiſve rebus adeſſe—

Epikolæ noſtræ brevitatem ſimul & ſufficitatem, excuſabunt occupationes—

—Et tamen pertinax meum incuſas ſilentium, mecuſque delitigas quaſi parum tui memorem—

—Ego ſanè inſicias neutiquam iëro me—cū non ignores neminem tantæ eſſe probitatis hominem (fuerit licet *Diis* iſtis proximus) cuius vita aliquantillis vitiorum tenebris non obnubiletur. *Aeneam* ſua commendat pietas, dedecorat proditio, *Alexandrum* bellica virtus extollit, deprimit ebrietas—

—Non eſtis ætatum adeò imprudentes, ut non cognoſcatis facile, cum *Marco Fabio*, ſuam eſſe ſtudiis infantiam: ſer-timur quiſque edidit aliquando vagitum, vultis exigere ab *adoleſcentulo*, quod parentem

parentem eloquentiæ *Ciceronem* deceat ?
vultis sarcinam dare infantulo cui *Demosthenes* succumbat ? —

--Scribit *Fabius* eos fractum iri potius quàm posse corrigi, qui in pejus obduruerant *Tortellius* tamen ille, ille (inquam) homicida *Tortellius*, in quo futuram probitatem desperabant omnes, ad bonam frugem se recepit, & vitam commutavit in melius —

—Incredibile videndi tui desiderium jampridem me tenuit, aded ut nulla non prætereat, quin imago tua, oculis meis obversetur & oberret; & si liceret citra ullum discrimen ad te commigrare, commigrarem protinus: viamque ipsam (quod aiant) raptim devorarem. — Sed multa sunt quæ ab hoc animi mei desiderio, me remorantur & avocant — Nam præterquam quod ægrè hodiè & difficulter —

—Sed qui, quàm potuit dat maxima, gratis abundè est —

—Nam (ut quod res est liberè fateamur) —

Vid. Purgandi, Defendendi.

Excusandi longitudinem, & prolixitatem.

Vereor (mi amice) nè prolixo meo sermone molestus sim tibi. sed quia nihil magis cupio, quàm longissimas litteras

teras tuas, longè & ipse scribo, scripturus etiam longius, si otium mihi suppeditaret.

—Expèctes denuò non epistolam modò sed ingentem literarum sarcinam quæ vel Ægyptium, & *ἄχρὸς ὅγε* degravet.

Purgabis me A. B. quod tam incompositè scripserim—

Sed nē epistolæ modum excedam, quæ non deber sinistram manum legentis implere, in alium diem hanc litteram cum Dilecticis differam—*Senec. epist. 45.*

Iam satis invalidos calamo lassavimus artus,

Et manus officium longius ægra negat.

—Sed hæc satis multa, vel plura potius quàm necesse fuit, facit autem, non loquacitas mea, sed *benevolentia*, longiores epistolas.—

Scribere plura libet, sed vox mihi fessa loquendo,

Distandi vires, hæcæque lingua negat—

—Vehementi desiderio, primam quam libet occasionem, amplexurum me vides, & *Nuncium* tuum avidissimis ulnis excipientem—

Dilatus ac procrastinatus tabellarii quodidie iturientis discessus, effecit ut & meas literas, & aliorum, serius multo quàm aut ego volebam aut tu debebas acciperes—

—At ista, ego amore magis impulsus, scribenda ad te putavi, quàm quod arbitrarer

trarer te monitis, & præceptis meis indigere.

—Cujus prolixitatem fortassis excusarem, nisi id agendo fierem prolixior—

—Vides ut me totum in sinum tuum effuderim—

Excusandi brevitatem.

INDulgeas mihi velim *Laconicam* hanc *brevitatem*, hoc præsertim tempore: nunquam (mihi crede) in vita mea (quantum memini) minus otiosus quam nunc sum —

—Parce rudi calamo; tabellarius iste humeros mihi pressit —

—Quod spatiosiori margine lineis non ita perturbatoribus aut condensatis scripserim in causa est—

Ignosce obsecro, non possum jam plura scribere, Interpellat jam me importunus quidam —

Vix licet per otium, in mense semel tantum feriari; tot meæ cervici incumbunt negotia, tot ultrò citròq; curis agitator; sed si aliquando possum aliquid susurrari otii, moris est mihi —

—Felix otii nunc non sum—hoc quicquid est industriolæ æqui bonique consulto—

Importuna redeuntis ad te nuntii festinatio, plura scribere non permittit—

—Quod etsi exquisitius reposcetur
judicium,

judicium, coactus sum hanc *Epistolâ* raptim & tumultuariè scriptâ, tibi paucis aperire, quid super ea re *mihi* sit animi, idque facere propter desperatam abituri nuntii celeritatem, qui antelucano sequentis diei quo venerat tempore *sibi* properè redeundum esse testabatur.

Non debes tumultuarium mirari characterem, scripsi enim festinus.

Parcius quidem scribo, at non parcius amo—

Quibus ego diris, hujus tabellarii caput devoverim, cujus vel indiligentia vel perfidia, factum arbitror ut—

De tabellione isthoc incertus disculi hætenus—tumultuatissimè hæc ad multam noctem—

—Hunc Laconismum me docent immensi studiorum labores—

Dixas hanc esse prolixam epistolam, si scias quibus obruar laboribus.

Non possum quidem plura, & hæc raptim quoque, festinat ita tabellarius—

—Quod solito brevius ad te scribo dabis veniam, nam quum has à me literas nuntius postularer, non erat mihi otium ad mungendas nares.—

—Ego Dapsilis semper effundo, & sic haurio ex fæce ut vix suppetat jam in tanta penuria, quod dignè scriberem.—

— Illi cui beata in *terris* nacti sunt otia possunt—*tempus* enim cum humana omnia ab eo rapiantur, & nos, ex eo aliquid

aliquid invicem rapere debemus.—

Plura otiosus, *hæc* cum essem in Senatu, exaravi.

Hæc scripsi *festinans*, properante ad tabellario—inter alia avocamenta—

Sed ego qui sum pauperrimi ingenii mei conscius, *Laconice* malo studere brevitati, quàm multijugis paginis infantie meæ maciem publicare. *Symmach.* Auson.

Cum nec *singulis* inservire possit, per universa *distractus*, nec *universis* sufficere in singulis *occupatus*—Min. Fel.

Hæc exaravi, multis distractus negotiis, animoq; curis valdè impedito.

Hæc ego ad te occupatissimus scripsi; fusiora cum offertur alius opportunus tabellarius.—

—Negotiorum multitudine pressus ferè & oppressus fui, quo minus.—

Excusandi silentium, seu inter-
missum scribendi officium,
seu visendi.

Utinam esset mihi otium ab his occupationibus, quæ me nullâ non horâ interturbant, & ferè obruunt; facerem ut intelligeres, quantum tuo nomini debeam.

Dumq; ego hæc omnia tumultuor elaboratur tabellarius.—

—Si essem liber laborum qui me nunc circumstant & opprimunt, ad te quàm citissimè convolarem, viâ ipsâ (ut cum
Sidonio

Sidonio loquar) devoratâ, idque sum facturus quàm possum brevi——

—Neque excandescas adeò, quod literis tuis cunctantiùs paulò responderim——

—Veritus sum nè ineptias meas non tam legendas tibi quàm ridendas exponerem——

Aliqua etiam ex parte animum ad scribendum satis propensum, & literarum *alas* retardavit desiderium rescribendi aliquid, de——.

Cum & præteriti nostri officii, & singularis cujusdam *negligentie* crimine, manifestò teneri non immeritò videar, cum nullas ad te (*vir Rev.*) literas jamdiu dederim; quamvis omnem prætermissi muneris accusationem justâ & idoneâ quadam purgatione redimere potuerim: magis tamen *ingenui*, magisque prudentis *ego* esse existimavi, *errativian* agnoscendo impetrare; quàm liberatione, culpam occultando, vindicare— Distuli tuis respondere literis quod existimâram fore ut præsens præsentem amplecterer——

Vnum à te peto (*vir*) ut me nullo oblivionis crimine, aut ullâ mei in te officii ratione, sed justissimis de causis, quominus ad te hoc tempore scribam, prohiberi putes.—— Novi quod scriberem nihil erat me *tui* esse amantissimum, vetus est——

Intelligas

—Intelligas faxo sic te a nobis amari, ut antehac friguisse videamur—

Quòd tanto *temporis* intervallo, nihil ad te dederim literarum, nec veteris meæ erga vos observantiæ benevolentiaque memoriam revocarem, non meâ negligentia, neque adeo oblivione mutui nostri amoris id factum, sed potius—

—Nec sum usque adeò otis duri ut—

—Tamen si ergo *me* pudet, post diuturnam cessionem, nunc ad *te* scribere, tamen non dubito, quin pro tuâ in amore constantiâ, meæ, si qua fuit negligentia, benignus interpret sis futurus, præsertim cum.

—Hoc longum scribendi intervallum, non voluntate *meâ*, non oblivione *tui*, non neglectione officii, nec sane ulla defecit mihi, vel scribendi materies nec mittendi facultas, sed—

Expostulandi.

CVr sic *Te* mutatum video? Cur adeò *me* viso, caperas statim frontem? Cur ita stomacharis?—

Vid. Brand. lib. 2. 20.

—Num ex eorum haberi velis numero qui *Odyssæas*; & *Iliadas* aut majus aliquid promittant se parituros, demùm verò ubi diu satis & ultra elephantos uterum tulerunt verba emittunt profatina, murem ostendant pro bove, cujusmodi fuisse

fuisse feruntur *Calliphanes* poeta, & *Timaeus* Siculus? Text. præfat. epithet.

—Dic—dic inquam, per nomen æterni Dei, quid à te sumptum, in quo læserim.—

Quando enim quæso rerum tuarum negligens visus sum? quando tardus aut fugiens laboris, ejus præsertim, quem tibi usui fore crediderim? nonne à puero parvulum eduxi? nonne pecuniarum aliarum; rerum tibi utilium affatim semper ministravi? nonne sub præceptoribus *Latinas* literas haud incuriosè doctus erudiendum curavi. Text. epist. 49.

Nam quid tibi mali, aut quid non boni feceram?

Quo meo tandem merito?—

—Quo tandem ille modo non civis fidem faceret, se recta docere, recta prædicare, recta sentire?—Quosque tandem abutere patientia—&c.

Agedum, mihi responde quid hic—

cui nescire pudens pravè, quàm discere, malis.

Quid est quod in me adeo sub stomacharis? quid est quod in famam & nomen ita debaccharis?

Exprobrandi.

Siccine verò? ita negotiaris tu, ut ne unicâ nos salutare possis lineolâ? ad eone severâ premere tu ferulâ, ut ne otium

ocium huic rei tantillulum, spatiumve aliquantillum defalcas?

Scripturus eras scilicet, sed non licuit, nec per negotia quibus nullis distringaris, nec per otium quoque, quo abundas!

Clauda tibi mens est ut pes, natura notâsque exterior certas interioris habet.—

Despectus tibi sum, nec quis sim quæris. —

— Facis quod canes solent qui socium in culina nullum amant.

— Sed nullis *ille* movetur fletibus, aut voces ullas tractabilis audit— *Aneid. 4.*

— Sed aliò spectare renigis, aliò pro-
vehi cymbam video—

— Ingratùmq; Iovem nequeat cum dicere sentit— *Ovid.*

Quod epistola *tua* rarentior ad manus pervenit meas, id *ego* non possum non ægè ferre. —

Hæcine est illa *tui* expectatio? sic amicorum opinioni respondes? —

O malè collocatam benignitatem!

— Hoc enim scio me meis in te beneficiis meruisse, ut fortunas tuas, ipsamq; adeo vitam pro *me* exponeres. Quid? pollicebaris montes & maria, dicebâsque *me* tibi esse chariorem tuis oculis? Hæcine est illa benevolentia? Siccine soles amicis subvenire tuis? —

— Nonne *hec* satis erant bonam indolem æternùm devinxisse? quamnam
verò

verò te viperam vocarem ego? quodnam monstrum aut tattareum sanem; cui virulentam invidiæ, calumnizæ; sanicem, evomere in me, virum de te meliora meritum non erubescis?

Magni (ut video) verba mea æstimasti, magni consilia fecisti hominum stultissime! qui quod tibi perniciosum semper fore prædicavi, excæcatus stultitiæ tenebris perpetraveris. —

Quid? quo tempore discessisti à nobis jurabas te scripturum unoquoque; mense; vide quo modo constiteris tibi. Næ tu es egregiè —

— O ingratiæ mentis juvenem! ô perditissimum adolescentem! nihil sanè jam conqueror quod mei dememineris, quem parentis cepit oblivio. Iam quoniam in nequitia tuâ ita occalluisti, ut lapideam magis quàm humanam videaris effigiem indutus, pluribus te verbis hortari desistam. Vive ut lubet, egerisque ut volueris — profundas, perdas, pereas, nihil attinet ad me — *Text. Epist. 38. τί ποῦ ἐς ἔπον μεῖν ἡλλαξας.* —

— ubi sunt ingenia magni

Verba viri — ?

Heu! ubi nunc fastus, altæque verba jacent?

Quolibet es folio, quâvis incertior aurâ.
vid. Cicer. Ep. Famil. lib. 5. ep. 5.

Est aliqua, ingrato, meritum exprobrare voluptas.

Hæc fruor, hæc de te, gaudia sola feram.

Mihi quidem liquidissimum est, te diem in deterius degenerare & cum aliquo usque progressus esses. —

Gaudendi. Latandi.

Lætor apprimè *mi chare*, vera hæc esse quæ narras, atque id sedulo triumpho —

— Quo peramcæno spectaculo, fallor si aliud in terris unquam videris jucundius —

*At pater Aeneas audito nomine Turni
Deserit & muros, & summas deserit arces
Præcipitatque moras omnes, opera omnia
rumpit Latitiâ exultans. — Æn. 12.*

Vid. Gratulandi. —

Gratias agendi, & debendi.

Multa mihi de singulari tua in doctos bonitate prædicaverant multi, sed nunc omnem famam, infra verum fuisse comperio, qui mihi videris huic potissimum rei natus, ut de omnibus bene merearis — *Erasm.*

Quæ præter meritum obtingunt hoc plus solent habere pretii, & quæ prætor expectationem obveniunt solent esse gratiora: quot igitur nominibus mihi putas gratum fuisse munus tuum adeo non expectanti,

pectanti ut si de coelo delapsum fuisset, non potuisset magis inexpectatum accidere—nam quod ultro mittitur, quod immerenti, quod nec per somnium expectanti. —

—Amplector istum animum tuum, & agnosco quod debeam—

—Animum tam excelsum, tamq; amicè amicum pluris facio quàm—

—Ceu pro voriva tabula, gratias si non quantas debeam, (utinam enim id possem) at quantas queam maximè persolvam.—

Quod veritus sum antea (*vir moderatissime*) si ego adolescens, neq; bonis artibus exultus, neque in recta discendi ratione satis exercitatus, ad te provectâ ætate virum, atque omni doctrinæ genere instructissimum, Rom. eloquentiæ hac nostra ætate cum paucis facile principem, literas darem, nè meum istud factum cum temeritate conjunctum videretur, id totum penitus sublatum est; meumq; hunc sive pudorem, sive metum, vicit beneficii erga me tui magnitudo: nam juveni quidem plusculum etiam audere quàm par sit, ab omnibus ferè concedi solet; non habere quibus debeas gratias omni ætate sanè turpissimum. Itaque vetus illa dubitatio in præsentia nihil me movet, neque cum venit in mentem, vereri reprehensionem quod scribam, sed quod feram id faciam. Sed &c.

— Eosq; imitabor *mendicos*, qui quum acceptę stipis mutuum referre nequeant, benevola *verborum* actione rependunt—

Accipe igitur (*vir maxime*) à cliente tuo quod jam tuum est; accipe quod voluisti, lege si sit tanti, quod jam audivisti: & quandoquidem muneribus, hospitio, *officiis*, comitate omni & benevolentia, *me* sic obstrictum tibi tenes, ut in nexu adhuc maneam, pátete ut *creditorem* tam benignum te habeam, quàm *patronum* hactenus expertus sum—

— Ut jam nec beneficii *vos* in me collati pœnitere possit, quod *id* in alios multos transfundam, nec id ipsum malè collocatum videri, quod agnoscam, cum nullis debeam libentiùs, ut nec amo quemquam effusiùs— Nulla dies unquam memori vos eximet *xvo*—

— Votivum animi mei specimen vobis inscribo—

— Ferreus tamen sim, utcunque contigerit, & lapideus, si unquam tantę *tue* humanitatis fuero oblitus—

Nutrivisti *me* à puero, fecisti ex servo ut essem libertus, & quod habuisti summum precium persolvisti mihi— Næ inhumanus essem & planè— si

— Orandum est *mibi* illud, ut quia in tanto credito sum minus per *me* idoneus debitor, per *Deum* vobis idoneus solutor existam— *Chrysolog. serm. 5.*

— Et revera *filium* se nescit, visceribus carer,

caret, naturam negat, ingratus est patri, qui autorem vite suæ non obsequiis placat, non devincit cultu, muneribus non honorat—*Chrys.*

—Ideoque soli quos fecistis tales, sentiunt quid vobis debeant—quod quidem vestrum in me beneficium sit—

—Memini semperque meminere—

Incredibilis ista bonitas tua, vincit non solum merita nostra, verum etiam vota—utinam & referre possem æquæ ac agere grates, referet autem is qui pietatis officia, multo cum sænore solet remeteri *Deus.*—

Quare incumbo (*vir consummatissime*) & hanc operam tibi navabo, ut tui nomen, immortalitate dignissimum, extingui mortali cum corpore, non sinam. Quod quidem enixus sum verbis meis laudem tuam resonantibus. Et tui, mihi amantissimi, & quidem officiosissimi memoriam (si modo is ego sum qui tantum prestare possum) profectò ab interitu vindicabo. —Nihil præter aqueum illud Sineræ munus regi *Artaxerxi* occurrit uspiam—

Polliceor me buccinatorem fore estimationis tuæ. —

Quantum debeo tibi (*mi amicissime, mi optatissime*) pro illis literis, quas in meam gratiam scripsisti, non præsentem literæ declarare, non fortune meæ compensare poterunt; efficiam tamen (*Deo volente*) ut posteritas

posteritas intelligat Te amicum fuisse mihi valdè beneficium; & non immemorem me extitisse.

Pro quibus, optandi si nobis copia fiat,

Tam bene promerito comoda mille precor.

His ego meritis vestris erga me amplissimis, non officio, sed voto, non opere, sed voluntate, & animo respondere cogor, quia longè longissimè, infra meritum illius humanitatis vestræ, subsidet studium puillæ facultatis meæ — *Iun. in Tertul.*

Immerentissimus prorsus & indignus cui hoc dignationis & honoris habeatur —

Id quoties reputo quo pudore me putas suffundi —

— Certè ego, studiosorum more, pro auro & argento, rependo animum gratum ac chartas, felicesne an miseras aliorum esto iudicium, feci quod potui non quod volui.

Quod si digna tuâ minus est mea pagina laude,

At voluisse sat est, animum, non carmina jacto.

Ego quidem sæpè, multùmque cum animo meo cogitavi, ecquâ tandem ratione possem munificentiam vestram rependere, qui me à suavis Academicis ulnis & mamillis avulsum, in vestro sinu, amicè excepistis —

— Pro tantis vestris, erga me meritis, certum deliberatùmque est aut exsolvere, & prestare

præstare *debitum*, aut (quod ingenui est hominis) tanquam *as* alienum à me contractum, apud *asta* publicè profiteri. —

*Hei mihi, non magnas quod habent mea
carmina vires,*

*Nostraque sunt meritis ora minora
tuis.*

—Nec *amicum* amplius meum, sed *nomen*, sed genium ac tutelarem *Deum* appello, etenim si non inscitè scripsit quidam, hoc demùm esse *Deum* juvare mortales—cur non—

Quâ testatum faciam, *me*, gratâ saltem recordatione *hæc* omnia complecti, quando parem pro tantis meritis reddendo gratiam, solvendo satis esse nunquam possim.

—*Unica fortunæ ara reperta mihi.*

Gratum nullo non loco, nullo non tempore memorem gratiæ referendæ, studiosissimumque *tui* experieris, senties—

—Pro *litteris* ad me transmissis, gratiam habeo maximam, si quod ego autem *officium* vicissim præstare queam, impera, id tuo jure facies—

*Pro quibus ut meritis referatur gratia,
juro Me fore mancipium tempus in omne
tuum.*

Ut igitur pro affectu illo erga me tam benevolo quem aliis etiam beneficiis declarâsti, gratum animum restor, offero
nunc

nunc quo nihil habeo majus memetipsum, ac mecum animi nostri fœtum—
Voss.

Sed vestra præcessere beneficia quæ gratia erant, nostrum sequitur officium quod debetur, & quo magis debetur eo minus poterit displicere—

Verum, amicitia veræ atque sinceræ, coagulum, est mutua officiorum reciprocatio—

O mihi tam longe maneat pars ultima vita Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta!

—Animumq; erga me tam propensum declarasti, ut planè ad primum literarum tuarum conspectum obstupesci, atque non parum admiratus fuerim tantam celsitudinis tuæ dignationem—

—Pro summis, excellentiæ tuæ, in me jam sæpè collocatis beneficiis, & gratias quas habeo maximas, in præsentia libentissimo animo ago, & omnia mea deinceps in posterum officia, paratissimâ voluntate amplitudini tuæ offero, & addico—

Nec quæ de parvâ pauper, diu libat, accerit.

Thura minus grandi quàm data lance valent.

—Cui vitam, cui liberum hunc aërem, hunc spiritum, hanc vocem, quæ servire aut ad lari, neque novit, neque cogitur, debeo.

—Quem non tam patronum quàm patrem

irem agniturus semper sum—cujus honorificam in nos omnes beneficentiam nescio an commemoremus potius, vel admiremur magis.

—Cum ab ingratitudine non secus abhorream atque *Achilles* ille *Homericus* à mendacio, mecumq; perpenderem quàm esset immensum, quod tuæ deberem benignitati, ut meritum omne, omne quoque officium exuperet meum, optimum judicavi ut tibi literariâ strenulâ, aut flosculo quopiam è musarum hortulis decerpto animum memorem atq; amantem utcunque testarer—

—Utinam in officii recordationem sacratissimam, è penu meo literario proferre possem, quod vel tu gratum esset oculis, vel animo & desiderio responderet *mo*.

—Cumque labent alii, jactataque vela relinquunt,

Tu lacere remanes ancora solarati.

—Cœpi subinde anxia mente revolvere, quonam pacto, aliquando gratum erga te animum ostenderem. At tanta sunt tua in me merita, ut etiam nullam eorum partem referendâ gratiâ consequi queam: Solatur tamen me *Plinianum* illud, rusticos etiam lacte diis supplicare, & gentes multas quæ thura non habent, metâ saltuare, nec ulli fuit vitio datum Deos colere quoquo modo possit.

—Quod referre gratias, ita ut volebam,

bam, non possum, *fortune* debes impu-
tare—

A *me* nihil unquam in *te*, nè mediocre
quidem profectum est, ut *mibi* tantum
beneficium cumulare videaris; quid au-
tem speres in posterum planè non vi-
deo. Is sum qui amicorum potius auxili-
um desiderem, quàm ipse *aliis* opitulari
possim—

Quid referam vel isto *munere* dignum,
vel potius isto tuo *animo*, qui *mibi* mu-
nere ipso longè est suavior? nihil habeo
nisi meipsum, *quem* si alicujus esse precii
putas, totum *peculio* tuo adscribito. Cre-
de *mibi* nihil habes in omni genere tua-
rum possessionum, quæ *tu* tam propriè
possis & *uti*, & *abuti*, si ita lubeat,
quàm.

Egòne in *eum* ingratus essem qui &
nullo *meo* merito, me laudasset, & inopix
meæ subvenire vellet?

—*non si tellurem effundat in undas*
Diluvio miscens, cælumve in tartara solvat
Jupiter— *Aeneid.* 12.

Quid tibi, quid *inquam* pollicear? num
meipsum quantus sum dedam? at exigua
est iis *me* dedere, qui nisi fuissent, *ipse*
non essem; tibi proinde & quod possum
debeo & quod non possum, *Hieronym.*

—Chartaceo hoc *donulo*, quod quæto
clementer ac pèrbenignè à vest. o *cl. en-*
tulo suscipite, & legite.

—*Patri* præsertim cui *fortunas* tuas

omnes ipsamque aded vitam debes cum animâ—*nec unquam* Esse satis poteris præstes licet *omnia, gratum*—ut meminisse magis poteram officii mei quàm præstare retributionem—

Officiola qualiacunque.

Vel minimissimam amoris stricturam — *pro meritis grates persolvere dignas non opis est nostra* (domine & Mæcenas mi) *non tamen officium cessabit, inersque voluntas proferet* haud ullum, grati animi, nostrive in te testamen amoris—

Quale quale tandem est, tibi totum id—

Supereſt ut illam ipsam gratiarum actionem, quæ me ad scribendum impulit, in *Epistolam* concludam; Sed stultissimum fuerit velle me, juventem infantissimum, tibi *verbis* satisfacere, cum tu homo eloquentissimus, *reipsa* rationibus meis consulere conatus sis. *Ascham.*

Tu tamen quasi hoc unum in vitâ, ut me tuereris *tibi* propositum est, quem semel benevolentia complexus es, omni beneficiorum genere cumulare nunquam desistis.—

Respons. ad Gratiarum actionem.

Quamquam gratiarum actionem à te non desiderabam, cum te, *reipsa* atque animo scirem esse gratissimum, tamen

tamen fuit *ea* mihi (fatendum est enim) per jucunda. —

Quas ad *me* l. teras misisti, multo sunt adeò refertæ officio, tam multis. — Illi tuo tam benevolo pectori me profiteor astrictissimum esse, id quod hoc epistolio veluti syngrapha legitima, singulis & universis constat esse volc —

— Laudibus istiusmodi non delector quas tu prodigè verius quàm liberaliter ipse effundis — in posterum quaeso aliud exercendo stylo quaeras argumentum. —

Gratulandi

{ *Fortunam auctam,*
Reditum amici inopinatam,
Valetudinem recuperatam,
Prosperum successum.

Quo in *adventu* ejus, non possum exprimere sermonibus, quanto, quàmque impatienti gaudio *exultaverim*, cum augeret maximè læticiam meam amicissimi *hominis* inopinata praesentia. *Min. Felix.* —

Noctes omnes insomnes, & illunes, dies verò nebulosos agimus hem diu, absente te, te scilicet —

Quicquid ago praesto es, luditante oculos meos imago tua, itque reditque frequens, sine te non dormio, non edo —

—Nullâ non horâ de *te* loquuti fuimus, longa nos omnes *tui* fatigavit expectatio— & vitam *nobis* acerbam putabamus, quod tam diu consuetudinis *tue* fructu caruimus—— & jam ecce *reduci* à tertio usque jugere manus porrigimus.—

—Cujus equidem absentis absens memoriâ, non aliter frui solebam, quàm præsens præsens consuetudine consueveram, quâ, dispeream, si quid unquam in vitâ contigit mellitius.

—Ceterùm quemadmodum fieri consuevit, ut cùm primum *Sol* formosum illud, & aureum os terris ostenderit, antequam ubi post asperam hyemem novum Veri blandis aspirârît *Favoniis*, protinus nova rebus omnibus facies, novus color ac planè juventa quædam redeat: ita nobis *te* conspecto mox alius accessit vultus.—

Gratulandi—*fortunam anteam—
successum prosperum.*

GRatulor tibi *Plutam* tam propitium—ut mihi permolestum fuit *te* molestis ac periculis agitarum esse, ita *te* incolumem ex isto naufragio enatâsse gaudeo.—

Sed gratulor tibi jam opinor semideo facto, cui contigerit—*epulis accumbere divam.*

—Video

—Video te factum ζῶον ἀμείβιον, nimavis dici *Mercurius*—superis deorum gratus & imis—

Tanto semper in te affectu flagrant—: optem tibi secundissima omnia, & cum optata contingant, vehementer gaudeam.—

Gratulandi valetudinem recuperato.

Vetus est aricis convalescentibus solertia mittere—

Sed magis gratulor valetudinem propteram, cum à tot morbis revixeris aliquando — & novam quasi vitam redordiaris.—

Hortandi. Suadendi.

AT per *Deum* quæso immortalem, ut tortuosos aliquando mores castigares. Quis enim te non metuat? quis non oderit? O utinam te moveant parentum suspiria, vota, lachrymæ?

Scholæ adhæreas usque dum mercibus illis Atheniensibus probè plenèq; sis instructus— αἰχρὲν τοῖς δυνείν τε κείναις, κερὶόν τε νέειδς. *Iliad.* 2.

Toto fac animo præclara studia amplectare.

Quando non potes quod vis, id velis quod possis—

*Perge, age, vince omnem miles virtute
laborem. Et quantum humani possunt se
tendere passus, Arduis accelera—*

—*Fac ita vivas, ut omnes te frustra fu-
isse natum, non existiment.*

*Disce libens, tetrici nec praeceptoris ha-
bens Detestere—*

*Tu quoq; ne metuas quamvis Schola
verberare multo*

*Increpat, & truculenta senex gerat era
Magister,*

*Degeneres animos timor arguit, at tibi
confla*

*Intrepidus, nec te clamor plaeque so-
nantes,*

*Nec matutinis agitet formido sub horis,
Quod sceptrum vibret ferula, quod mul-
ta supellex*

*Virgea, quod mollis scuticam praeexit
aluta,*

*Quid ferrent trepido subsellia vestra
tumultu. Auson protrept.*

—*Noli quæso spernere quam de te bonam
nostrates passim omnes conceperunt
hactenus, frustrari, noli scedilissimam ga-
neonum colluviem ita sectarier, ut sorde-
ant tibi, & desipiscant amicorum mo-
nita—*

—*Te ad stadium summæ laudis cohor-
tabor, est enim tibi gravis adversaria con-
stituta, & parata iaci edibilis quædam Ex-
pectatio, quam tu una re facillimè vinctes
si hoc statueris quarum laudum gloriam
admiraris*

admiraris quibus artibus hæ laudes comparantur in iis esse elaborandum— In hanc sententiam scriberem plura nisi te tua sponte satis incitatum esse confiderem, & hoc quicquid attigi non feci inflammandi tui causa, sed amoris mei testificandi—

*Sitibi difficilis, formam natura negavit,
Ingenio forme damna repende tue.*

Vid. *Formul. affect. movend.* ubi complures huc referri queant—

Surge, age, & in duris, haud unquam defice, cælo

Mox aderis, teque astra ferent—

Agricola si non impresserit cultrum, si sulcum non defoderit, si non exciderit fentes, si gramina non evulserit, si in tuto semina non locarit, *sibi* mentitur, non *terra*, nec *terra* facit damnum, sed *sibi* non facit fructum; & ita se vacuat, ita decipit, impugnat ita, qui *terra* manu fallaci mentitur— *Chrysolog.* Idem & *tibi*, quam *tu* sperabis *honoris* mensem, si nullam feceris *laboris* sementem?

—Ejus animum inexpugnabili illecebrâ ac *suadî*, captum prius ac possessum, ad præclarum & inusitatum aliquid transferret—

Ac veluti ignavus & avidus negociator bonis literis ceu honestissimis mercibus in patriam tuam onustus redeas— Insanum quamvis hyemet mare, crudaq; tellus Seminibus, bello nec satis apta ma-

nus—Nil dubites autore bono—*Auson. Theodos.*

Qui parum fœliciter navigârunt ipsi solent aliis non infelicitè cavere ne veniant in periculum, sic & ego tibi sollicitus—

—Sed—Nil opus admissò subdere calcar equo, Sponte tua properas—

Aliquidnè *tibi* suademus quod factu non sit utile? *nos* si nescis, *tua* non nostræ utilitatis satagimus: Negligentiam tuam, & inertiam susq; deq; ferremus, nisi *eam* sciremus *tibi* futuram detrimento—

Nunc ætas est omnium laborum pariens, ea est rebus honestis exercenda: quod datur vacui temporis hoc impende honestis studiis, & evolvendis bonis autoribus.

—Fuge consortia nepotum & otiosorum, abducte à juvenilibus voluptatibus, & veris dotibus temet institue—

—Hunc igitur quod facis toto animo & tota mente amplectere, hunc cole, hunc observa, *hujus* heroicas virtutes imitare, & exprime penitus; & quo melius *hoc* præstes, da operam ut in literis & libris *patre* tuum, si non superare, at saltem æquare valeas—

—Persuasi tandem quamvis primum pertinaciter ibat inficia—

—Noli ad credulam spei perplexæ auram antennas solvere; cum *Stratonico* dixeris

dixeris ex omnibus navigiis tutissima esse, quæ in terram nauta subduxit.

—Dum potiare, patiare.

Quod facis id facias studiosius & prius orto

Sole, vigil calamum & chartas & scrip-
tia posce.

—non parvas animo dat gloria vires,
Et sacunda facit pectora laudis amor.

Quorum arbitrio quasi calcare cem-
morus, non potui refugere à cœpto la-
boris curriculo. — Vid Epist. 38. Text.
elegantem sanè ad labores & studia adhor-
tationem —

—Non sum pectoris adeò obtusi, ut
humanis verbis non mollescam. —

Hæc sunt quæ nostrâ liceat te voce
moneri, vade, age, & ingentem facis fer
ad æthera famam. — *Æneid.* 3.

Sit procul omne nefas: ut ameris ama-
bilis esto: exue tetricum illud & Satur-
nium supercilium, serena frontem illam
rugis & nebulis caperatam. —

Quamobrem si me amas, quantum
profectò amas, si dormis expergiscere, si
bas ingredi, si ingrediens corre, si curris
advola; hoc sit negotium tuum, hoc otium,
hic labor, hæc quies, in his vigilia, in
his etiam somnus reponatur tuus. —

—Pergite, ut facitis, atque in id
studium, in quo estis, incumbite, ut &
vobis honori, & amicis utilitati, & recip.
emolumento possitis esse.

His

—His igitur *tu* tantisper te exerceas hastulis, dum cætera adornantur; & fœliciter in studiis perge ut cæperis, jam enim *Orbis* propè universus ingenii tui expectatione suspensus, nescio quid cælesse, sibi, de tuâ *virtute* pollicetur.—

—Neque ægrè feras me toties illhæc inculcantem, nam *nunquam nimis dicitur, quod nunquam satis dicitur*, ait *Seneca* Epist. 27.—

Illudendi.

ITe nunc reges principésque, ite & trophæa vestra alibi quàm in æternitate *literarum* ponite; *Poëtas*, *Oratores*, & imprimis *Historicos* *Flamines* *Musarum*, & æternitatis *Sacerdotes*, vestræ autem gloriæ ac nominis *Præcones*, negligite si placet, ac pro iis *simiam* aut morionem saginate —

—Arrigite aures non tersas, non acrilotas aceto, sed quas olim *Midas* ille noster exhibuit *Pani*——Encomium certè audietis, non *Herulis* neq; *Solonis*.—

—Vt nec mille *Democriti* ad tantos risus suffecerint, quamquam illis ipsis *Democritis* rursus alio *Democrito* foret opus—

—Egregiam certè laudem!—

Lamen-

Lamentandi.

Sacramentum mihi in præsens deficeret, *lachrymæ* ipsius vices optime nunc supplerent, talis tantus tuarum intuitu literarum occupavit dolor, patrem meum esse mortuum—

—Nihil jam multis annis accidit quod æquè doluerim—

Affiduis *lachrymulis* faciem humectat, curis edacibus corrodit animum, *verberibus* crebris corpusculum diverberat, & *unguibus* insanis faciem deformat, quod *naulum* eximio literarum amore flagrantem (cujus prima *ætas*, iter ad ingenii *lumen*, manifestum ostendebat) fatali jaculo percussum amiserit—*Ixtor. epist. 44—Plin. ep. lib. 5. Tristissimus hec tibi scribo—*

—*Perque sinus lachryma, fluminis instar eunt.*

—O quantâ, quæso, quâmq; acutâ doloris cuspide pectus meum tunc perfossum fuisse existimas? O quantâ irâ siccum jecur arfisse opinaris? vidisses excussos oculis meis lachrymarum rivulos ubertim erumpere: vidisses capillos ventis diffusos extrahi— Largoq; humectat flumine vultum.

—Quod ubi accepit nuntium, miserum me! quantû indoluit—& multû—*lachrymas* verba inter singula fundit. *Aneid. 3.*
—Heu

—Heu lux patriæ ac pater ! heu exemplum *omnis* ævi, nostri admiratio ac stupor ! heu bellator , victor, triumphator, spes tuorum , terror hostium ac tremor ! heu invictum *Rheni* nostri tonitru, ac *Martia* tempestas ! quem omne ævum, omnis admirabitur posteritas. *Heinsf.* in obit. illustr. *Mauritii*—

—Nam si expectatis , ut quod in privato funere oratores solent , verbis tantum ad commiserationem , aut inanem planctum, *præficarum* more, præeam , aut luctum ejulationibus accendam ; fugit vos & ratio, & institutum nostrum *Auditores*. Non enim fræminæ sed viri convenistis. Et invictum principem lugemus, qui nec lachrymam emisit unquam—*Ibid.*

Levia perpeſſe ſumus ſi ſtenda patimur, *Andromache* apud *Senecam*—

Non poſſum quin doleam, multo autem maximè quod—

—Res nullis ſat lachrymis deploranda—

—Nec ut atramento deſtillet calamus ſed ſanguine—

—Vid. *Cicer.* ſam. lib. 5. epist. 15. lib. 9. ep. 11. lib. 14. epist. 4. 7. 9. 17. 19.

—Cum ex his malis eluctatus fuero, cum enata vero ex his *curarum* fluctibus, his moleſtiis emerſero, tum—

—Ut quemadmodum à *Romanis* *Scipio Naſica*, *coreulum* appellatus eſt, ſic & illum

illum à suis appellari meritò, & lugeri mortuum——

Lachrymæ ubi estis ? ubi estis lachrymæ ? cecidit nobis D. N. heu cecidit, per quem stetit foro Iustitia, literis decor, religioni nitor. Quando fluere lachrymæ si hic stetis : profectò si unquam aut usquam fuistis iustè, hic impiè statis.

Quis (nisi cornea fibra, aut jecur adamantinum cui fuerit, roburque & astriplex circa pectus) temperet à lachrymis, non solvat se in luctum, & gemitus, & suspiria magna, cum suo madentem sanguine universum ferè orbem viderit Christianum ?

—Dura profectò, dura nimis illi sunt viscera, qui huius visis, largo (ut Tros ille olim) non humectet flumine vultum——& lachrymarum torrentibus inunderetur.

Discedens vir eximius, & sanctus, immensum sui desiderium nobis reliquit, utpote cum & ipse, tanto nostri semper amore flagraverit, ut & in ludicris, & in seriis, pari mecum voluntate concineret, eadem velle, aut nolle crederes, unam mentem, in duobus fuisse divisam——Min. Fel. de Octav. suo——

—Quot dolorum agmina infestent, quot immineant casus, quot ingruant incommoda, quàm nihil usquam non felle tinctum plurimo——

Laudandi.

Laudandi.

Hunc finxisse *Deus* Opt. Max. hoc consilio videtur, quo haberent *nostri* A. quem imitarentur, *cujus* similes esse velint. Videbor tibi fortasse & aliis nonnullis, in hujus *viri* laudatione nimium profusus, ego *mihi* nimium parcus—

—Tanquam de coelo *divinum* hominem esse in provinciam delapsum putant, mentiunculam facientes tui non infrequentem—

—O tuas *litteras* omni suavitate referissimas!

—Id peto ut majore *studio*, magisve ex animo petere non possum, ut *ei* omnibus in rebus quantum tua *fides* patiatur, commodes, ut *eum* commendes, dignum laude virum omnimodè.

Convenit hoc istis tuis moribus, ita piis ut supercilio careant, ita comibus ut absit levitas, ita severis ut absit asperitas—

Rerum verò gestarum *gloria* tanta est, ut non *epistolæ*, sed *historiarum voluminibus* explicari debeat—

Laudo *genium* tuum, laudo *ingenium*, laudo eloquentiam *litterarum* tuarum, nihil nisi *Gratias*, *Veneres*, *voluptates spirantium*—

—Saccharatis condimentis stipare soles

les scripta tua, quibus nè mel ipsum mel-
litius puto —

—Qui quidem ut est voce suavis, vultu
amabilis, gestu & staturâ corporis admo-
dum decorus atq; procerus: sic certè pie-
tate, prudentiâ, fortitudine, atq; aliis vir-
tutibus optimè instructus & eruditus —

Quæ Deus bone! morum comitas?
quis animi candor? quæ in dicendo vene-
res? adamantinum arbitror, quem mira
hujus hominis festivitas non capiat.

—*Exemplum juvenis venerabile morum.*

—Quod omnis cogiter memoria, po-
steritas loquatur—non *funus* publicum,
sed patriæ cadaver,—belli fulmen, murus
libertatis, omnium provinciarum ur-
biûmq; vallum atq; propugnaculum—cui
spes ac vota sua quisq; credit, *quem ex*
omni orbe nobilissima juvenus colit—

—Nam quæ levitatem præ se aut furi-
tatem ferrent, non tam oderat naturâ,
quàm detestabatur —

In *dicendo* ita brevis ac succinctus, ut
necessitatem rarò, nunquam d gnitatem
Principis excederet; plurima *acutè*, nihil
unquam *frustrà* dixit —

—*Corpus* succulentum, vegetum, toro-
sam Deus & natura dederant; cujus spe-
ciem ac modum magnitudo *animi* ac men-
tis excedebat.—Ex ore, superciliis, incessu,
corporis totius motu habituq; *Martem*,
non plorantem illum quem Poeta turpi-
ter inducit, sauciûmq; , sed *Gradivum*,
aut

atque *ultorem* descripsisses, qui in animo ac vultu *eius*, sedem posuisse videbatur—

—Nemo *sibi* & *natura* plura, nemo pauciora *institutioni* debuit—ipse rerum omnium vorago ac abysus—

—Quam nullum omnino tot dotibus imbuto supercilium!

—Poenitentia ac *fide*, non ut antè, urbem aliquam, sed *cælum* perrupisti: hanc victoriam postremam, hunc triumphum *Imperator* noster gessit; post quem, victor omnium ac *sui*, vitæ immortalis *Capitolium* ascendit. Ita unâ eâdemque horâ *Auditores*, columen prudentiæ ac caput suum *Patres*, Martem *milites*, vitam, spem, salutem *Cives*, fulcrum ac tibicinem imperii ac gloriæ *Batavia*, patronum ac tutorem *Academia* amisit. *Heins. orat.* i. in obitum illustr. *Mauritii*, *Auriaci*—

—Cujus *tergum* nunquam vidit *hostis*, vultum nemo unquam inimicus patriæ sustinuit—*ibid.*

—Stupere omnes, neque ut de *homine* amplius, sed ut de novo aliquo *portento* loquebantur.—*Studio*si omnes exclamare, hære nullâ aut *sibi* laude, aut *ibi* satisfacere videri. Alii abysum eruditionis, alii scientiarum mare, alii *Doctorem* solem, alii patris divini so-
bolem divinam, alii genus *Deorum*, alii perpetuum literarum *Dictatorem*, alii maximum naturæ opus & miraculum, alii extremum naturæ conatum, alii ali-

ter vocare—*Heins.* de *Yosepho Scaliger.*

—*Illustres patriæ Patres, Gallia pal-*
ladium eripuerunt, & præcipuum *Europe*
numen (ita enim verò judicabant) libe-
rali studiis in hanc urbem vocârunt.
Qui mihi dies alter *Academix natalis* vi-
detur. *ibid.*

—Domum verò *illius*, quasi oraculum
fuisse quoddam & delubrum, ad quod
omnes ventitarent—Fuit, fuit illud tem-
pus cum unius in hac urbe *viri* domus,
orbis universi musæum esset. —*ibid.*—Tu
in ore, in animo eris omnium, nomeniq;
magnitudine orbem universum, diutur-
nitate autem famæ vastam temporum
profunditatem æquabis: salve—Salve
Heroum sanguis, salve literarum prin-
ceps, salve invidiæ victor, salve demitor
monstrorum, salve, ave, & æternum
vale—*Heins.* orat. 2.

Is Iosephus Scaliger est, inquam, qui
non admirationem sui, sed stuporem po-
steris reliquit. Cujus incredibile ingenium,
tanquam flamma quædam, aut fax pu-
blica è coelo delapsa, & in terras deniussa,
artes omnes, omnes disciplinas illustra-
vit: cujus inexhausta memoria omnium
rerum ac linguarum receptaculum, & pro-
funda quædam vorago fuit—orat. 3.

—Etenim si ut prudenter à *Solone* di-
ctum fuit, *finis* expectandus est ut rectè
judicetur, & post actum *fabula* supremum
plausus excitatur—Jacet ille eruditi orbis
splendor,

splendor, illa fama literarum ac animarum princeps literarum ore omnium, & *Apollo* Musarum judicatus est—

Efflorescet indies *illius* viri nomen, quo majorem nulla ætas vidit, nulla forsitan videbit: vastum illud & prodigiosum ingenium, admiranda illa & stupenda posteris industria, acutatum illud ac divinum viri ingenium, non latere magis quàm deleri aut extinguere potest.

—Nos ingenii humeris, & quasi cervicibus supra ipsa *Mausolea*, quæ expressa hîc videtis, ipsâ *invidiâ* spectante, ac ringente frustra, *Regem* nostrum extollemus ac locabimus. D. Heins. de *Ioseph. Scalig.*

—Magnum illum patriæ parentem, fulmen illud belli, pacis columnen ac decus—

—Tantam ubique locorum famam tui nominis concitasti, ut vicatim compitumque te prædicent omnes, ac *Deum* penè faciunt—Quod si eo quo cecisti pede perrexeris *animum æquabis olympo*—

—Nam erat & ingenii viribus valens & doctrine opibus excellens, & eloquio præpotens, quippe qui utroque sermone copiose & graviter disputaret, & scriberet—

—In quo multa admodum præclara, admodum singularia, admodum mira extiterunt, ut—
—tanta vis ingenii, tam profundi, tam acris, tam elegantis, ut omnes penè multum

cum longèque ſuperârit, tanta totius eruditionis magnificentiâ — eloquentiam verò quid memorem cujus fuit tam amœna, tam lactea, tam dulcis oratio, ut mihi ex ore *ipſius* non tam verba, quàm mella quædam fluxiſſe vidcantur. *Vincent. Lirin. de Origene.*

Metuendi & obstupeſcendi.

Imminet jam *nobis*, niſi vanus augur ſum (atque utinam profectò ſim, *audioreſ*) alta quædam ac profunda nox — Nam ut nautæ cum in prorâ conſtiterunt, tempeſtatem primi vident, primi *aliis* denunciant: ita ego neſcio quid, quaſi *nubem* poſt ſerenitatem hanc —

— Quid ita cœſum, terram attonitus intueris? quid eſt quod —

Minandi.

Agè dum accingamur igitur quando tu prior ad arma provocas — ò perditam audaciam! audeſ virum tam *magnificè nummatum treſſis homuncio* convitiſ laceſſero? quod ſi opes meas contempſiſſimum vel calamum *Eraſmi* non metuabas? ſcis quibus machinis ſolent bellare pœtæ, quas ſi iratus in te torſero, actum de te fuerit, fruſtra te foſſæ iſtæ, iſti aggeres, iſta mœnia quantumvis munita cinxerint: ſed hætenus præluſerunt velites,

tu

tu nisi pacem ultro petas iustâ tecum acie decernam. —

—Erit polliceor, tempus, in quo stultitiæ *tue* pœnitentiâ ductus, & unguibus faciem *tibi* deformes; & matrem, quum *te* pepererit, abortivum malles peperisse.

Cur sic de baccharis in famam hominis ex animo *te* amantis ? meæ famæ non multum nocet, tuæ malè consulis — abstineas quæso à talibus faceris, alioqui senties me non esse edentulum, & fortasse serò pœnitebit, si tibi machæra est & nobis urbina est domi. —

—Cæterum quoniam, serò sapiunt Phryges, *tuo* nunc infortunio sapias, & quàm in *te* cudiſti fabam perperere, quod tibi propinasti venenum bibe. — Et vale.

—Non solùm enim vapulabis à carnifice compitatum, at (quod longè deterius est) trahêris ad furcam — Non miserebor *tui*, vel si sanguinem fleveris —

—Studiorum si *te* perteduerit; nihil restat nisi ut jam ad tibicines, aut pollinctorem *te* mittam.

—Precibusq; minas regaliter addis. —

Monendi.

Vellem quàm sapissime, mecum per literas colloquare.

Tu velim & quid agas & quid acturum te putas, facias me quàm diligentissimè certiore.

Unde

Unde non verebar vel in maximis tuis negotiis te amicè interpellare, eâ tamen lege, ut tu simili quidem amoris argumento me etiam commonefacias delinquentem. —

— Sed pro tua, qua non duntaxat me superas, existimatione, atque autoritate, longè dissimili ratione, mihi quoque libere dicas, quid in me uspiam mali deprehenderis. —

Quod ego tibi non in aurem, sed aperte dico. — Hæc est venturi prima favilla mali. Vipera est in veprecula — en te monui —

— Cave posthac si me amas, unquam istuc verbum, ex te audiam; & ego si me metuis, mores cave in te esse istos sentiam.

— Tenta, reperies in levi monito, non leve momentum. —

Dura aliquis præcepta vocet mea, dura fatemur

Esse, sed ut valeas, multa dolenda feres: Sepe bibi succos quamvis invitus amarus Ager —

Memorem inmemorem facit qui monet quod memor facit. Plaut. in l. pseudolo. Ut corpus redimas ferrû patieris & ignes — Ardua res hæc est opibus non tradere mores

Et cum tot Cræsos videris esse Numam. Tu quoque formida nimium sublimia semper,

Propositiq; precor contrahere vela tui —
Sint

—Sint priora illa tecum *παιδεία*,
μαδεία tibi nē —

—Scias velim quod locus ille dignita-
tis futurus sit omni æquè ac honos —

—Nullum (*si me audias*) amicum tibi
comparabis, nisi prius cum eo tres mo-
dios *salis* comederis. Multi sunt in ostio
tantum formosi, & verbis palam amici,
qui tamen —

—Vis implumis adhuc, volare? *Deda-*
lus eris priusquam sis *Icarus*? Præstat in
ipsa etiam senectute relipiscere quàm ad
capulum usque delirare. Non puduit, e-
loquentiæ parentem *Ciceronem*, post mul-
tas in Senatu declamationes, dare se *A-*
pollonio Miloni recquendum: neque
octogenarium *Socratem* Musicæ vacare —

—Si velles *aurem* præstare meo consi-
lio — Cave nē *divina* ultio (quæ lento
gradu ad vindictam *sui* procedit) amplio-
ri te exitio reseruet, tarditatemque, sup-
plicii, gravitate compenset: multis enim
fortuna parcat in pœnam, & quem sæpe
casus transit aliquando invenit, ut ait
ille —

Quod *Helenus* olim *Anea*, seriò te
moneo. Læva tibi tellus & longo læva
petantur *Æquora* circuitu, dextrum fuge
litus & undas — *Ætid.* 3.

—Amo te plurimùm, nec hodiè vivit
quisquam *michi* amicior ac tu — Hæce-
nim quæ moneo amicè moneo, sic enim
malim quam inimicè placere — A medicis
hæc,

hæc, nec maledicâ pennâ processisse per-
sanctè juro—

Valerudinarius est hic. orbis, in quo
non decumbunt ægri sed pro sanis ambu-
lant: pauci morbum suum vident, omnes
amant.

—Sed relinquamus nos tandem vi-
tia illa quibus nimio plus jam diu assue-
vimus—

—Da operam quæso ut *eam* quam de
te ceperunt omnes, non fallas opinio-
nem.

—Neque, ut spero, sinistrè illud
accipies quod dextrè in rem tuam porri-
gitur.—

Proximus à tectis, agrè defenditur ignis:

Vtile finitimis abstinuisse locis.

*Non facile esuriens positâ retinere
mensâ—&c.*

Narrandi de rebus Novis.

Rerum quidem novarum, hîc ferè
est nihil, nisi quod—

Sedebimus hîc ad mensam unum aut
alterum—

Pronis accepi auribus, te—planè beâ-
tis .n. tuum si—

Magnoperè velim audire num—

Pestilentiam isthîc majorem in modum
debacchari—

—Video passim, audio passim qua-
cunque patet orbis Christianus summos

P

pariter

pariter atque infimos horrendas rerum mutationes persentiscere — cometa, eclipses, inundationes, prodigia —

Agitur hîc per rusticos cruenta fabula, quæ futura sit catastrophæ nescio —

Videmus hîc rerum præludia, nescio quid tempestatis minitantur, omnia tamen adhuc in conjecturis latent —

Res non ficta, Deus testis, sed facta recter —

— Aut veram, aut si vera non est, certè verisimillimam narrationem — nè majoris operæ aleam tentaremus.

Dicam quod stuporem omnem, omnem longè excedit admirationem —

— Ut non tam literas, quàm lituras, quam lachrymas expectes modò — adeò misera rerum est facies.

— Nihil novum hoc temporis occurrit uspiam, nisi illud *Ciceronianum*. Si vales bene est, ego quidem valeo. *Vale. Salve.*

— Ne autem verbis *meis* defatigatus pertædeas, rem omnem tibi à principio strictim aperire constitui —

— Si perconteris ut valeat tuus — actum est de *ejus* vita & conclamatum; est cadaver vivens, jam numeratus est in peculio *Proserpine*, & naulam *Charontis* parat.

— Ægrè hîc, & difficulter hodiè vivitur ob magnam *annonæ* caritatem; multi ubivis locorum reperiuntur *militēs*, aut
(ut

(ut veriùs dicam) *grassatores*. Literis tuis scire velim quonam vivant modo *vestrares*. Nam qui apud *nos* degunt, multis miseris & calamitatibus obruuntur: & nisi *Deus* immortalis res nostras clementius intueatur & custodiat, periculum est, nè iniquissimè nobiscum agat *fortuna*—

—Eò tandem redacti angustiarum ut rei suæ pessum ituræ subvenire nesciāt—

—Multi fortis exortes, ego autem Deo faventiori prædiis fruor & libris, imò & eque—quem chara—esse sui dederat, monumentum & pignus amoris—

Vis autem paucis discere, nè diu te suspensum detineam, quid—

Narrandi de studio.

MAjus opus moveo, altiora jam studia sequor. —

Cùm proximè essem apud te—

Studiorum rationem, quam cùm tu hîc eras institueram, eandem sequor, *literis* Græcis, & *Latinis* quantum possum, operam impendo—

Audio & gaudeo te hic statui, hæc rerum, nunc est fortuna mearum. *Ovid. Trist.*

Omnia diis hominibusque plaudentibus mihi hætenus obvenerunt—

—Rem sic integrè descriptum ibo—primò—secundò—

Tantum hîc laboris exantlatum est, ut parum abfuerit quin meipsum enecârim dum sedulò adnitor ut *Hieronymus* renascatur, neque verebor illud vel iurijurando confirmare minoris ipsi *Hieronymo* constitisse — *Erasmi* ad *Leon.* decimum Papam —

— *Pater* constituerat annos plus quatuor *me* in scholis captivum tenere, sed precibus *amicorum*, quos semper *mea* calamitatis miseruit, expugnatus libertatem *mibi* promisit. Quod si præstiterit *Deus*, tum *Fortunam* ipsam anteibo fortunis meis. Nunquid enim servile & miserum *tibi* videtur in hâc languere carnificinâ ? Quales putas qui *nos* erudiant *Præceptores*, dices esse plagarios, *carnifices*, & tortores vulnerarios, inter leonænas, inter lupas, & tigres educatos — non audemus præ metu hiscere, nec *my* quidem aut *gry* facere : Siquid fortasse aberraverimus, si vel unguem larum recesserimus ab eorum mandato, istibus pluunt, colaphis grandinant, denudant *nos* à calcaneo scapularum tenus, lacerant, tundunt, mutilant, sæviunt, debacchantur — *Textor.* Epist. 71.

Quod *Ulysses* olim, labores suos *Alcinoo* narrans τί περὶ τὸν, τί δ' ἐπέτα, π' δ' ὑστέρων καὶ ἀλέξω. *Odyss.* I.

Narrandi de valetudine.

DE meipso si aliquid scire vis, ego à tuo discessu optimâ valetudine, Dei Opt. Max. beneficio semper usus sum.

—Mihi & scriptum & nunciatum est te in febrim subito incidisse—afflictissimâ sum valetudine—audio tibi valetudinem esse non prorsus adamantinam—incommoditas reor cœli est in causa—ætas indies ingravescens, valetudo plusquam vitrea est, quam agrè tueor domi latitans.

—Nos mediocri valetudine sumus, & aliquanto prosperiori quàm solemus—

—Valetudinem adhuc subdubiam esse, & valdè agitatam—vitam toties nuntantem—

—Valetudo mea vacillat admodum.

Vis igitur scire quemadmodum hîc vivat N. N. te enim nihil rerum suarum ignorare par est, vivit: imò haud scio an vivat, sed vivit prorsus miserrimus, omni lachrymarum genere confectus—invisus sibi cui jam nec vivere libeat nec liceat mori, denique miserrimus, sed fortunæ iniquitate non suâ culpâ, miserrimus tamen—

Nos gratia superis mediocri sumus valetudine—vivum cadaver, quod vivit quidem, sed morti vicinum.—

Valemus adhuc, præterea nihil est quod fortunæ gratulemur.

Valerudo nostra, est tota nunc vitrea, aut si quid vitro est fragilius—

—Me morbus prorsus exhaustit, & cutis & oculi laxissimi sunt—

—Morbus qui me sic afflixit, ut in vitam feliciorē transmissurus videretur, à quo sic tamen sensim revixi, ut multo fragilioribus viriculis sim, quàm antè fueram.—

—Ita, *quam* ex animi mœrore partim, partim studiis contraxeram tabe, exhaustus prorsus ac emaciatum sum, ut cum umbra hominis aut *scelet*o loqui videaris.

Procul *illi* species antiqua illa, ac venustas oris, procul nitor ille ac rubor, procul delicatæ illæ manus—vultus denique universus (ut *Galenici* loquuntur) *Hippocraticus*—diem ultimum nuntiantes—*Heins.* Orat.

—Corpus jam emaciatum, jam exhaustum, jam exsangue, jam cadaver erat—

Objurgandi.

O Hominem inconsultum! O tribus *Anticyris* caput insanabile! —

Succenseo tibi quod tam breviter, tam indiligenter ad nunc scripseris: cône res rediit ut magnum tibi videatur, si una nocte mea de causa vigiles?

—*Minutius*

—Minutiæ hujusmodi non sunt satagendæ—ut—

—Ut videre mihi non orator, sed arator, non in aula, sed caula educatus—

Quum te objurgo & impietatis infimulo, quod rarentior proficiscaris ad *templum*, culpam tuam excusas, causarisque te esse podagricum——

Ecquis homo est insulse adedò ac inconsultæ mentis?——

—Elegantulum profectò hominem, cui hæc pudori non sunt!——

Quæ te ô amice, furentem Mens agit in facinus?

Quid hîc dicam, aut quid omninò rectebo? *naturamne?* at illa quæ parentes ac benefactores vult à nobis honorari, nunc à te violata, tuum scelus, hoc in judicio, me tacente arguit, inclamat. *Humanitatemne?* at illam exiisti, ut quandam indueres *naturæ* perversitatem. *Prudentiamne* tuam? at omni sensu, omni ratione caruisti, & illud effecisti, ut te non modò non *hominem prudentem*, sed nè *hominem* agnosceremus.

Obtestandi.

PER *Musarum* communia sacra, per omne fœdus *humanitatis*, per vestras spes, & *parentum* vestrorum, per quicquid apud cunctas gentes *sanctum*, & inviolandum habetur, adjuro vos atque obtestor,

stor, *expergiscimini* tandem, & redite in *virtutis* viam; sanate offensas *officiis*, componite mentes ad *obsequium*, ad modestiam, ad verecundiam.—

—Obsecro te per nostram amicitiam, atque obtestor, ne *me* graveris istis impertiri.—

Officium agnoscendi.

TE autem *mibi* esse amicissimum non ullo meo *merito*, sed animi *tui* quadam inductione, liberè profiteor.—

—Me tam amanter ad domum tuam, velut è sævissima tempestate, naufragio proximum in tranquillum portum invitares; omnia pollicens non quæ meis meritis, nulla enim sunt, sed quæ viro benignissimo congruunt.

Cùm enim inter scribendam tuæ gravitatis imago subit, lingua titubat, errat manus, nec animus sufficit tanquam numinis cujusdam lumine stupefactus—

—Nam τοῖς βασιλεῦσι δὲ ὧς ἦν αἰσῶν, ὧς ἦν αἰσῶν. Cræsus ad Solon.

—Qui spiritus tam diu duxi ex tuæ benignitatis *favonio*: merito censerì possum ingratus si non agnoscerem—

—Mihi summa honoris præfatione nominandi E. R. qui (ut illud obiter dicam) ad eò suâ *me* benevolentiam superioribus diebus *sibi* devinxit, ut neminem

nem sciam *chi* fatear *me* plus debere—

Ego autem *mih*i ipsi conscius, neque ingenio, quod perquam exiguum ac *tardum* esse scio, neque *memorie* quam labilem semper fuisse comperi, neque *diligentie*, quæ modica certè, & rara fuit, quicquam tribuere potui : sed potius *divine* gratiæ, cujus ductu, *me*, nemine, neque monente neque hortante, in *Petr*i *Rami* scripta incidisse agnosco. Quibus scriptis licèt *serò*, ac penè, *tardè*, & tenuiter operam dederim, aliquantillum tamen *me* ex *illis* profecisse videor : igitur non *me*e sedulitati post divinam gratiam, quicquid tandem profecerim, acceptum fero, sed *Schorus*. —

Et ego *re* quàm *verbis*, beneficium rependere malim.

Vid. *Opem offerendi*. —

Opem operamque offerendi, & pollicendi.

CHristus, qui & *laboranti* summittit animos, & *dicenti* verba, & *facienti* vires, & *hortanti* nervos, & *objurganti* aculeos, præstò sit *tibi* in susceptis operibus, suæque divino dextræ fulcimine sustentet. —

Si quid erit negotii in quo servuli infima opera non gravetur uti, mandet ac præcipiat amplitudo tua—alatis pedibus ad te veniam—

—Nec non noster pro te labor totus desudabit.

Omni ope, atq; op^{er}a enitar, quæcunq; qualisvecunq; ea tandem sit. —

Nec depugnare, si occasio tulerit; nec obsideri si necesse fuerit; nec mori si casus inciderit, pro vobis paratior fuerit quisquam —

—Et licet *sua Minervam* docere videatur, malui tamen *meam* ineptitudinem prodere, & infantiam propalam patefacere, ut *mei* hinc aliquid addiscant; quam officium in hac re meum imprudenter deferere, aut *laborem* justâ datâ occasione, negligenter subtei fugere. —

Nullam sarcinam tam gravem, tam molestam injeceris, quæ mihi, tuâ causâ non levissima, non etiam jucunda videatur.

De meo vicissim in te amore, hoc perinde ut *Apollinis* oraculum accipias velim, dum & tu virtutem & bonas literas (id quod facis) amplecti, perges, nulla consuetudinis intermissio, nullus casus, in te animum mutabit.

—Putam *me* tuum esse mancipium, imperabis, & impetrabis quæ voles.

—Non parcas pecuniis *meis*, atq; adeo omnibus domesticis rebus; hauries à *me* velut ab ipso horreo.

—Hæsitare igitur quiescas, moneo, tibiq; persuadeas, me (ut cum *Terentio* loquar) pedibus manibusq; omnia semper facturum, quò rebus tuis consulam —

—*animis*

—*animis juncti, secernimur undis*
Unique mens, tellus non habet una duos.

Polliceor tibi *studium* meum & operam,
 sine ulla exceptione aut *laboris*, aut occu-
 pationis, aut temporis.

—Si quid erit in quo queam tibi *gra-*
tum facere, facito periculum an ex *animo*
 te diligam.

—Ego quid *possim* nescio, vel potius
 me *parum* posse, sentio; illud tantum tibi
 polliceor, me quæcunque *saluti* tuæ con-
 ducere arbitror, tanto studio effecta-
 rum, quanto semper tu, & studio & officio
 in *meis* rebus fuisti.

Quicquid dixeris, perinde ac thesau-
 rum continebo, & fortasse dolori tuo me-
 debor si modò capiat medicinam.

Ad ætatem verò hanc quod attinet, af-
 firmo vobis (*viris clarissimi*) quod sine ambi-
 tione possim, ego *horas* diligentia, *menses*
 labore, *annos* industria æquabo, singula di-
 erum vestigia premam, singula temporum
 puncta & momenta invadam. Ætatis enim
 cursum *inhibere* nemo, qui vis *uti* potest.

—quod vis *pete munus & illud*
 Me *tribuentem* feres—

Dabo operam ut tuæ satisfiat volunta-
 ti, expectationi—

Quod si hæc tui palati esse intellexero,
 dabimus ubi fame abuti posses.—

Nè graveris quæso tribus verbis indi-
 care quo pacto queam hominis ingrati
 notam effugere.

—Nec

—Nec tempora perde precando
Quod petis omne feres—

—roga quod vis sine nomine munus
—nullam patiēre repulsam—
Elige—namque—Optatus potiri tuis.

Petendi. Rogandi.

CUM nos inter nos eodem erga literas, religionem, *tempub.* & mutuam amicitiam, studio, iudicio, animo atq; sensu coniungimur; opto ego sæpe, adeoque volo, ut *nostri* itidem, aliquo insigni nexu, nonnulloque paris, inter se quoque *amoris* alendi incitamento, contineantur; & propterea, &c. —

Si quid unquam tibi gratum aut feci, aut volui, quaeso ut hoc mihi gratiae referre non graveris—

—Id quantopere cupiam, (vir humanissime) vix tibi persuasere—

Tu, si quid in amici negotio aut perspicias acutiùs, aut prospicias sagaciùs, consilio iuva—

Plura me ad te, de hac re scribere pudet, ne videar amicitiae nostrae diffidere—

Si tu is es in quem nos omnes universas vires nostras exercuerimus, si tibi opes, & fortunas nostras libentissimè contulerimus, si fructum gloriae nostrae in te unà iactaverimus, si spem salutis nostrae in te potissimum reposuerimus, agè ergo,
ac

ac mente, & cogitatione tuâ complectere, quod *te* vicissim nobis debes, & quod *scis*, & velis, quod *potes*, & perface quod debes: sic nobis, sic *Deo* rem debitam & expectatam efficies. *Ascham.*

Abs *te* repudiatus, ab amicis non sublevatus, quem præter *te* appellem habeo neminem, tibi *me*, tibi meas omnes opes, fortunaſque omnes commendo; si *tu* me deseris, perii——

Amicitia quidem nostra tam altè radices egit, & ad eam excrevit magnitudinem, ut——

Quamobrem per omnia quæ tibi sacra sunt rogo, sit hic——

Illud *te* præcipuè rogo, & obtestor, pro amore nostro. —

— Nam si in tanta re, tamq; necessaria verbis mihi opus est ad *te* excitandum, nulla spes est facturum quod volo—Quare noli expectare longas preces—*Brutus* ad *Cicer.*

Neque tamen importunè impero, sed submissè propono; idque *tibi* viroquem à multis annis novi, summâ & benignitate, & humanitate, atque benevolentia præditum.

Tu modò siquid agi sperabis posse precando,

Quem colis, exora supplice voce Deum—
Pro summâ nostrâ conjunctissimâque necessitudine.

Literæ non erubescunt, & hinc est quod

quod ego impræsens scribo, non loquor,
quamvis datur ora tueri Sæpe tua, & no-
tas audire & reddere voces—

Impedior *verecundiis*, ne verbis pluri-
buste rogem—

— Ut novas adhuc suppetias, & bene-
ficia dietim deposcere non erubescam—

Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis.

Nihil optatius mihi accidere potest
quàm—

— Miseri te siqua parentis Tangere
cura potest, oro (fuit & tibi talis Anchi-
ses genitor) *Dauni* miserere senectæ.—
Æneid. 12. Turnus Æneæ. —

Scio enim te ita favere studiis litera-
rum, ut plurimum pollicear mihi de tuâ
largitate—

Deus mihi spem, & *bonitas* tua mihi ani-
mum auget, ut ego *pauper* & *egens*, ad te
locupletem, & fortunâ satis abundantem
confugiam; non ex jure, & merito *meo*,
sed ex gratia & beneficentia *tuâ*, quicquid
facies facturus es.

Vale, & nostros aliquando, si tu mag-
nus *Jupiter Faunorum* casulas non dedig-
neris, lares digneris invisere, optatissi-
mus nobis hospes futurus—

Non est necesse rogare te, quod sem-
per tuâ sponte facis, tamen rogo ut si
quando inciderit opportunitas— ut—

Efficce constanti profugum pietate tuendo

Nè sperata meam deserat auram.

Idque *is* facio, cui persuasissimum sem-
per

per fuit, esse animi ingenui cui multum debeas, ei plurimum velle debere. Verum cum sciam quàm non illibenter pro amicitia subinde renovandâ, ab amicis tuis solliciteris, audacter te paucula, pro amico sollicitaturus accedo—

Ego pro eo unum abs te peto, ut non solum ut bene doctum hominem, verum etiam ut mihi amantissimum, tuâque amicitia dignum, quo poteris officii, & humanitatis genere, complectaris.

Nisi certò cognoscam tuam non solum erga me sententiam, verum etiam in omnes, tametsi alienos, bonarum literarum studiosos, non vulgarem benevolentiam, vereretur profectò (*vir N.*) in alieno præsertim negotio, studiorum tuorum tranquillitatem temerè interpellare—

—Ut te Deum mortalem, & tutelarem mihi misero tuamque expetenti opem exhiberes—

Nam tua supplicibus donus est assueta iuvandis

In quorum numero me precor esse velis.

Humanitas tua facit (*ornatissime vir*) quam omnes tibi, singularem tribuunt, ut ego omnis humanitatis oblitus, Te, cui obscurus & ignotus sum, literis meis interpellem. Per necessaria tamen res mihi incumbit, ad quam expediendam, quia tu solus is es, qui tantum facultate potes quantum

rum vis, & tantum humanitate tuâ vis, quantum potes, imprimis ad te scribendum esse duxi—ut—

In quâ re *opem* tuam, non *opes* ullas expeto, & requiro—feceris sanè rem te dignam & mihi pergratam—

Quamobrem *me*, & causam meam omnem, in unius *tui* benevolentiae sinu depono; cum tantum *tribues* quantum vis, tantum scio voles quantum ipsa *causa*, literarum studia, tenues *fortuna* mea, sive *singula* hæc petere, sive ea *universa* exigere, ullo modo videri possunt—

Quamvis potes *miserere*, (*nam* potes) *asfer opem*.

Cui quæso, ut vestrae *Gratiae*, faventiaeque totæ, totæ irradiarent,

Quippe cum amicitia *paret* semper aut accipiat, aut faciat. *Min. Fel.*

Itaq; nisi solamen *animo*, & subsidium *auditioni* mea, tua divina bonitas attulerit, equidem quod ad *me* attinet, quid faciam nescio, nam reliqua *spes* mihi nulla est omnino. Respice ergo me—

Nulla est *spes* omnino præter te relicta, amici sunt paucissimi ad quos confugiam, & hi paupertate sunt oppressi; alii *divites* tamen avari, & cordis (nescio quo pacto) in bonas literas obdurati. Quid faciam? quo *me* conferam? aut à quibus auxilium petam? — Sed tu *meum* quæso oppressum animum obrutumque intuior, & miserere *mei*, interruptis vocibus, & quasi mori-

morientibus, *opem* tuam implorantis —
Capta tene quæso, nec in æquore desere
navem,

Mæq; simul serva, judiciumq; tuum.

Nullum nec *opum*, nec gratiæ, nec dig-
 nitatis, fructum, vel uberiores ad usum,
 vel ampliores laude posse exiltere, quàm
 est, qui in bonarum artium transfertur
 & collocatur commoditatem.

Sum enim imparatus, neq; *consilii* lo-
 cum habeo, neque *auxilii* copiam, ut ait
Terentianus ille Pamphilus; nec satis com-
 pertum habeo quod remedium huic ma-
 lo inveniam. —

Petendi responsionem.

TU igitur non solum crebris literis
 (quod mihi quidem gratissimum
 erit) me exerceas velim, sed etiam qui-
 quid erit peto abs te, ut diligenter ad me
 scribas.

— Amoris in me tui non extincti qui-
 dem sed repidioris suspicionem infre-
 quentiores tuæ literæ faciunt —

— Si quid novi advectum est uspiam,
 onera & hunc hominem sarcinâ, & me be-
 neficio —

— Non gravaberis hoc velut auctari-
 um tuis addere in nos officiis, & alioqui
 maximis — *Erasm.* — Sitio enim audire.

Literas tu semper spondes, nihilque
 respondes —

Præ-

Præposteros habes tabellarios, cum à me discedunt flagitant literas, cum ad me veniunt, nullas adferunt.

Arripio quidem ego quamlibet, vel tantillam scribendi ansam, tametsi de nugis, tu oblatum à me tibi rescribendi argumentum, negligere videris—

—Vale, & me ama aliquà saltem lincolà—

Precandi $\left\{ \begin{array}{l} \text{bene.} \\ \text{male.} \end{array} \right.$

QUOD utrique nostrum faustum sit ac foelix (*vir ornatissime*) tu in supremum honoris apicem, nuper merito evehutus tuo, ego à periculoso nuper morbo liberatus, tibi mihiq; læta precari omnia debeo. —

*Tot fortunati sine morbo sint tibi menses,
Tempore quot verno, parturit Hybla favos.*

—Precamur vobis quicquid nobis liberisque nostris hætenus precati sumus; & quod omnium est primum, ut in posterum florentes, ut beati simus, ut incolumes.

Vobis fausta omnia precamur, salva recta, salvos focos, salva jura, atq; auspicia omnia—incolumem Rempublic. incolumem Senatum, incolumem augustam illam Majestatem, cui nihil simile aut secundum. Heins. orat. 4. —

Non

Non prius incurras duri contagia morbi

Quàm sese immiti copulet agna lupo.

—Deus O. M. hostes sui nominis ac nostri, pessimis exemplis imminutos, fractos atque obtritos, à fortune nostris ac cervicibus avertat.——

Christum mihi iratum imprecor si quid affecto quod Christo displicere sciam——

—Mutuis quæso apud Deum precibus nos adjuvemus invicem——

—Omnia tua studia Deus secundet, & fecundet cælitus——

Tibi cuncti ac redeunti *Salus* sit comes.

Jehovah Elohim, *יְהוָה אֱלֹהִים*, te, tua, tuosque coronet semper——

Faxit D. O. M. ut gaudet de *his* longumq; gaudeat, ringantur licet, & rumpantur *illis* illa qui——

Faxit *Deus* ut emergas tandem ex pauperrimâ illâ (quâcum luctaris) conditione——ut augeatur tibi curta supellex——

Sint tibi tot nummi, tot opes, auriq; lenta,

Poma quot Alcinoi nobilis hortus alit.

Læta quidem satis principia, sed quid longa dies vehet, non perinde constar, omnia dein prospera voturus sum.

—Ac pro *me* fac quæso *Deum* precêris ut quicquid id est vitæ quod superest mihi jam, *benè* sit potius quàm *diu*: nam quo modo *fabula*, sic *vita*, non quàm *longa*, sed

sed quàm bona & bene acta——

Ego tibi pariter fausta omnia comprehensus, operam meam atq; opem prolixè deferò—— Dominus tua cœpta secundet.

——adfit modo dexter Apollo.

Aspirent votis, prospera fata tuis.

Devorer ante precor subito telluris biatu,

Et rutilo missi fulminis igne cremer,

Quàm——

Nam caput à nostrâ citius cervice recedat,

Et patiar fœsis lumen abire genis——

Sed mihi, vel tellus optem prius ima dehiscat,

Aut Pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,

Pallentes umbras Erebi, noctemq; profundam

Antè——quàm——

——Salutem integram, fortunam prosperam, amicos fideles, &c. & quæcunq; demum hominis aut Caesaris vota sunt, tibi voveo omnia.——

Prospera sic vobis maneat fortuna, nec unquam

Contactu simili fortè rogetis idem.

Vivas interim diutissimè ut jam vivis in terris beatus, &c.

Purgandi.

A Liquid à me ejusmodi vel per somnium quidem cogitatum fuisse constan-

stantissimè nego—

Quis autem omnibus horis sapuit unquam?

Sed vide calamum defensorem! quid in amicolum tui studiosissimum miserrimum conviciaris?

—Me mea non remordet conscientia: dissidii *causa* nolim esse, cavebo pro virili nè sim occasio—*Erasm.*—

Veritas laborare potest, vinci non potest: novi prudentiam tuam quæ non facile pronunciet in malam partem—

—Non possum non ingenuè fateri quod vero verius est, me—

—Dispercam ni mori malim, quàm hominem ex me pendentem destituere—

Tibi persuadeas velim, nihil esse uno me *tui* vel amantiùs unquam vel tibi devotius—

Quare cum Themistocle obliviscendi artem hac in re discere cupio—

—Omnibus ego occasionibus quo animi mei synceritas indies tibi fiat exploratio invigilabo—

—Cujus tu fidem in *pecunia* perspexeris, verere *verba* ei credere? ubi quid lucri est mihi Te fallere? *Terent. Phorm. Act. 1. Scen. 2.*

Dolere *mihi*, quòd in animum *tuum* inciderit ea *suspicio*, de suâ in *illum* fidelitate, voluntate; cum *tu* amicitiam illius, semper inter præcipua tua *bona* numerâris.

Quis

Quis enim nesciat perinde ac *umbræ* corporibus suis non rarò sunt longiores ; ita opiniones & rumores *vulgi* potissimum, à veritate magis remotas. Invaluit enim —

—Ego verò qui *me* hætenus prætulim nemini, omnes mihi, tantum à calumniis aliorum, quas juvenus nostra vix interdum deprecatur abesse existimo, quantum ab eruditione absum ac scientia—*Heins.*

—Ut in magna temulentorum hominum turba, vir sapiens si obambulet, risum inter eos merebitur, *illorum* visio, non suo : ita hac ætate non facile est tranquillitatem simul invenire, & plausum—

—Propterea finem facias *tuis* calumniis, neque pergas *me* fraudulentum & impostorem dicere. *Nemo* est omnium qui non fateatur *me* hominem apertum sine fuce, & extra omnem *doli* suspensionem—

—*Quod* si probaveris, dignissimus censi velim, *cujus* in exitium, & mortem, non una paretur finis, non serpens unus, non culeus unus ; & quicquid ab ingeniosis, ad hominum tormenta & miseras, *tyrannis* unquam repertum est.

—Sed *me* si hujusmodi quippiam perpetravero *Perilli* tauro, & *Busfridis* aræ dignissimum esse non diffitear.

—*Tuz*

—Tux tam acerbx inclamationes ,
cordicitus *me* non solum non pupugerunt,
sed ne in cute quidem titillavêre.

—Parce quæso furori, tantisper dum
rei veritas innotescat tibi clarius : De-
mum si talem *me* reperiās qualem suspi-
caris, interficiās—

Æmilius ut peccet plectatur *Rutilius*—

—Nemo tam durâ fronte est, ut di-
cat; nemo tam levi cerebro ut credat di-
centi—sunt verò, sunt aliqua fateor, quæ
nec ipse velim, nec valeam defendere—

—Nec usq; adeo sum excors ut—

—Quod si pectus meum fenestratum
esset (quod *Momus* olim in homine exop-
tavit) cerberes, tum cerberes fixam in *te*
meam, non fictam fidem—

—Neq; *te* habere quippiam existimo,
quod afferas, nisi fortasse imperitâ mul-
titudine *me* comprimere coneris, *cujus*
opinionem & linguam *Plato* & *Seneca*
notter à veritate tantum distare scripse-
runt, quantum ea quæ absunt longissi-
mè.

—Illi ubiq; baubantur & deblaterant—
sed ringantur per *me* quidem & rumpan-
tur invidia—

Sed expertus es *me* in rebus aliis, Num
unquam aliquid *me* tum *habuerinari*, aut
claudicare comperuisti?

Ex amicâ profectò voluntate, fuit il-
lud—

Vix equidem credas; sed cum sint præ-
mia

mia falsinulla, ratam debet testis habere fidem—*Trist. lib. 3. eleg. 10.*

Sanguinem autem illi prius expresseris quàm fraudem——

Sed non desunt, qui *invident* mihi amicitiae tuae lucem, solem—& umbras igitur interponunt——

—Sed imprudentiâ feci, & temeritate——

Caelos terramq; testor, si ego non——

Vid. *Excusandi.*

Reconciliandi.

Sed quidem poenitet me jam seriò facti, & daturus sum operam, ut reipsâ quamprimùm sentias, quemadmodum erga te affectus jam sim——

—*Erratum fateor, venia sit copia fasso.*

—Quod me quidem animi suspensum ita reddidit, ut quotiescunq; rei hujus in mentem venit (venit autem per singulas horarum minutias) mihi vix ipse temperarem quin vitae longioris pertæsus, novum aliquod & inauditum mortis genus misero mihi comminiscar, quâ possim *invisam* quamprimùm abrumpere lucem: fecissemque jam pridem, nisi ferreum hunc animi tui rigorem, humanissimis verbis sensim excuti posse mihi persuasissem.

Vna eademq; manus vulnus operi; tulit.

Christi nomine mihi ignoscas oro (qui
plura

plura nostra de causa perpessus est licet nos ob levem quamlibet injuriolam cœlum terræ misceamus, mariâque turbamus ab imo—)

Resalutandi.

Magnus amoris magnes amor, magnes ferrum, amor tuus me—robore autem & æs triplex circa pectus meum fuisse arbitreris si te me amantem non redamarem, & salutantem non resalutarem—

N. N. tuam salutem alacriter accepit, & suam amanter remittit—

Quam mihi misisti verbis Dilecte salutem,

Ut possim missam rebus habere, veni.

Salutandi.

IN digressu petieras à nobis ut disjuncti mutuis epistolis colloqueremur, prior itaque te saluto & laceſso—

Opto parenti tuo optimo, id quod est optimum—

Scito me ex animo tuum esse, cui si nihil scribes, non refert modò ames vel redames potius—

Qui tibi quam mallet præsens afferre salutem, Mittit ab—

—tibi mitto salutem

Mittere rem si quis quæ caret ipse potest.

Q

Hac

Hæc tibi, non unam portantia verba salutem, Mitto —

Salutandi propter alium.

Familiares tuos omnes nominatim, meis salvere verbis jubebis—

Amicus tuus *T. B.* officiosè te jubet suo nomine saluari.

Congerro quondam tuus *L. H.* nihil non optat tibi faustum & lætum.

G. P. optat tibi salutem veram, & solidam.

Contubernalis quondam tuus *C. S.* prosperrimè tibi evenire precatur omnia—

Vicinus noster, familiaris olim tuus, *N. F.* precatur tibi omnia, quæ sibi ipsi.

Jam epistolam complicaveram, cum adiret me frater tuus, qui te plurimum jussit salvere suis verbis.

Salutavi omnes quos literis tuis salutandos jussieras, qui te pariter resalutant —

Salvebis à condiscipulo nostro *T. C.* adolescente mihi tummè dilecto, (& tui prorsus observantissimo.

Salutandi per alium.

Delassatus sum studiis, & scribendis epistolis, quare te rogo ut apud *N. V.* nostrum, præclarum virum, mihi suæ Epistolæ

Epistole vice, donec dabitur *otii* pauxillum—

L. M. Contrerraneo tuo meis verbis salutem dices, reliquisque familiaribus nominatim—

Saluta omnes qui de me percontantur—

Salutabis amicos nominatim omnes, & si ipse nominatim non jubeam—

H. R. meo nomine salutabis, cui & epistolam hanc dabis *legendam*, tanquam ad eum quoque scriptam.

T. B. salutem meis verbis annuntiabis—

Dic me omnibus omnia precari læta—

Omnes precor, quibuscum istic vixeris, *nominatim* meis verbis *salutares*. scorsim autem humanissimum virum *A. B.* cui quidem ob eam *voluntatem*, quam erga me declaravit, tantum debere me existimo, quantum ei præsertim, qui me omni *beneficiorum* genere cumulasset.

Vale vir optime ac magnis illis animabus, *B. T. N. M.* ut me commendes peto—

—Saluta omnes *nostrates*, & integerrimum virum *M. D.* Cujus causâ si aliquid possem in Galliâ, cum ullo *homine*, sentiet me, & amicum, & diligentem.

—Est *Argentine*, quidam juvenis *T. C.* quem Ego diu amavi, saluta quæso, & complectere meâ causâ.

Matri *tuae* quàm potes officiosissimè ex
me salutem dicito, ut etiam *M. Sororcu-*
lx tuæ. —

Vituperandi.

Perfrictæ *frontis* nebulonem, qui fa-
ciliùs sanguinem quàm lachrymas
effusus est. — Citiùs *animam illi* quàm
gemitum extorqueas —

— Impudentes magistellos, infimi sub-
sellii pædagogulos — qui *eruant* dicam
an eblaterant, indigestas opusculorum
cruditates — non scientiam promovendi
studio, quam admirentur omnes, sed pue-
rili quodam *gloriola* aucupio quod pru-
dentiores rideant, misceantur — verè
Bataune —

— Et ut *illum* prætereamus, in quo
plus semper admirationis quàm utilita-
tis, plus famæ quàm experientiæ fuit,
quem opinione *vulgi* aliquandiu mag-
num. —

— Senectâ liberantur, malo haud du-
biè aliorum vitæ incommodorum multo
omnium molestissimò, in quam non ali-
ter quàm in sentinam, universæ ætatum
aliarum sordes & excrementa defluunt,
ut verissimè *eam* vitæ fæces vappamque
dixeris —

Quibus audiendi quæ fecerint pudor
est, nullas faciendi quæ audire erube-
scunt. —

Valedicendi.

Valedicendi.

Votum superest meum (dignissime vir) ut Dominus Iesus, te optatissimis literis, longissimis annis, & omnibus felicitatibus perpetuò beare dignetur—

Vale delictum non dico meum, quod dico maxime, sed universi liberati orbis—

Vale, neque enim aliter nobis videbatur incolumes nisi te incolumi, quem ego sic me Deus amet portionem mei portorem puto—

—Nolim hoc ingenium tale tantum, ante diem perire—

Bene te valere & multis quàm charissimum, quàm dilectissimum, deosculatissimum esse jubeo—opto te prosperrimè valere—

Bene vale amice mellitissime.

Nè te multis morer—

Vale—habes animi panti a verba mei.

Vale, & verborum meorum (si sapias) noli dememinisse—

Vestrum diu vivat & valeat uterque, hominibus gratus, dilectus Deo, cujus tutela te jam resigno—

Accipe, quo semper finitur Epistola verbo

Atque meis discent ut tuasata, Vale.

Vale vir præstantissime, diuque nostræ reipublicæ literarix, & præsis & profis—

*Accipe supremo dictum mihi forsitan
ore*

*Quod tibi qui mittit non habet ipse,
vale.*

Dominus Deus bonorum omnium largitor, tuis benedicat studiis, & Spiritus sui Favonio faveat, foveatque——

Apprecatur isthæc tibi qui te animantis, oculitúsque diligit——G. N.——vive, vale——

Jehovah Tutelarius, & Sospitator clementissimus, ad sanctissimi sui nominis gloriam, te diu servet in terris incolumen.——

Deus Opt. Max. præstet, ut annis, doctrinâ, virtute, felicitate, votum & spem mei, & amicorum meorum longè superes.

Dominus ille Iesus promoveat te à bono in meliorem, usque, dum optimus evadas, & extiteris.

—*Cura ut mens sit sana in corpore sano.*

Te tuosque quàm felicissimè, & suavissimè valere & salvere cupio animantis.

Vive vir illustrissime, amice dilectissime, vive Deo, Regi, patriæ, vive familiæ tuæ, vive suavissimis filiolis tuis, vive nobis, pupillis tuis, quibus dignitate, & amore es pater, tutelâ patronus, auctoritate propugnator, ornamentum in prosperitate, auxilium in adversitate; vive lumen & columnen nostrum, vive quàm felicissimè, quàm diutissimè.——

—Ad *Deum* Deorum benignissimum, benignissimorum summum, summorum maximum, maximorum rectorem, deniq; confugio, quem nusquam non precatum habeo, ut *te* diutissime seruet tuæque salutis pulchrè consulat.

Ultima mandato claudetur Epistola parva,

Sit tibi cura mei, sit tibi curatui —

D. O. M. valetudinis largitorem precor, ut *te* diu diuque seruet incolumen, cuius tutelæ & benedictioni, *te*, tuosq; ex animo permitto —

Vale Musæ parens patriæ —

Vale, ac nos tibi jam pridem devinctissimos, devinctiores reddito —

Millies valeto, *animæ* dimidium meæ.

Benè vale. Vale, valèque. Salve perpetuum.

Reliquum est, ut sub *alio* Dei omnipotentis *te* nunc relinquam.

—Ego interim *Deum* precabor omnipotentem, ut suam cœlitus gratiam tuis superinfundat studiis, ut magis indies magisque benefaciendo, benèque audiendo inclarescas; quod appretatur *tibi* ex animo — T. B.

—Pancreaticâ fruire saxis valetudine. — Millies vale —

—Te *valere* jubeo & *salvere* fœliciter. —

—Bene vale mortalium charissime & animæ plulquam dimidium meæ —

——Sub remigio alarum suarum te
obumbrat Deus——

——Subdantur tibi æterna brachia; &
protectio tua, parma & clipeus, sit be-
neplacitum Dei mei inhabitantis ru-
bum.—Deut. 33.

——Quod non cessabit jugi orationis sa-
crificio, à Deo Opt. Max. efflagitare——

Sub umbraculo alarum Jehovæ requi-
escas.

——In clientelam te suam recipiat Do-
minus. Vale.

In manu te sua, manè custodiat & ve-
speri Israelis custos——

——Quod ut fiat D. O. M. bonorum
omnium largitori, animulus supplico——

——omnèmq; tibi beatitudinem pre-
catur L. M.

Vale (mi chare,) & ter maximus ille,
& optimus, bonorum omnium fons, con-
cedat tibi $\Delta\eta\gamma\acute{o}\nu\ \epsilon\pi\ \theta\epsilon\acute{o}\varsigma\ \lambda\alpha\mu\beta\epsilon\iota$
 $\phi\acute{\alpha}\delta\ \text{H}\epsilon\lambda\iota\omicron\nu$ ——

Custos Israelis Te custodiat.

Atque hæc raptissime. Vale milles.

Vale longinè, jucundissime sodalis.

Salutes tibi meas, mille & milles im-
pertio.

Bene valentem & ad cœlestia semper
anhelantem te servet ac provehat Chri-
stus——

Bellissime fac ut valeas——

Te in tutelam Jehovæ jam commendo.
Dominus Iesus te diutissime servet in-

incolumem florentem diu——

Τῷ θεῷ εὐχομαι μακρόν σε μακαρίου
βίου ἀξιώσαι.

Da operam ut totus valeas, tum cor-
pore, tum animo——

Ἐρρώσο, καὶ ἀγαπῶν με διατέλει, ἐγὼ
καὶ παύσομαι φιλῶν σε.

Ὁ ὃς ἅλων θεὸς ὢν, εἴη διαφυλα-
τῶν σε χάριτε ἀπὸ πάντων χαρίτων ἑφεί-
μων——

Tc autem sub umbrâ Iehouæ alarum,
incolumem jam relinquo conservandum.

*Formula scribendi post Vale,
quando per oblivionem aliquid
animo exciderit.*

Vale— sed percommode hoc mihi
nunc in mentem venit. —

Vale, Sed heus tu, propemodum prete-
riam, quod imprimis dictum oportuit——

Vale, sed prius exciderat negotium,
quod non oportuit esse prætermisum.

Vale, sed obsignaturo epistolam, illud
opportunè venit in mentem, quod omis-
sum doleret.

Vale—sed jam obsignatam epistolam,
cùm literas ad te duas, reddit veredarius,
itaque resignavi ut eadem operâ, binis tuis
responderem.

Dum ista literis consigno ecce. —

Subscribendi.

A Mantissimus *tui*.
 Studiosissimus tuę prosperitatis.
 Observantissimus *tui*.
 Tuus animitus.
 Toto pectore tuus.
 Tuus ex animo, & in Domino.
 Oculitus te redamans, tuąque,
 Tuissimus.
 —Vale ac redama amantissimum
 tui—S. B.

Ego enim restipulor me futurum de-
 nudum amicum.

Tui studiosissimum—B D.

Sic ex animo precatur intimę tuus—

Amicus tuus Pyladeus.

Tuus, quid plura ?

Tuus dum suus.

Aureis amoris catenis tibi adstrictissi-
 mus.

Amiculus tuus vel potius clientulus
 addictissimus—

Idem qui pridem.

Herculeis prorsus, & adamantinis *ami-
 citie* vinculis tibi adstrictissimus.

Effectus merit ut tempus in omne tuus.

Beneficentiam tuam, amore, more, ore,
 re, semper culturus—

Qui tibi arctissimo Religionis, *affinita-
 tis*, & *amicitię vinculo*, quasi clavis traba-
 libus, conjunctissimus est, & copulatus—
 Vestram.

Vestram paternitatem, & dignitates
submitte, & devotè colens—

Totus tuus in Eo cujus totus es tu.

Ὁλὸς σὺς, πὶ πλέον ;

Ο σὺς, ὅσθι, ὅλθι.

Ο σὺς, καὶ δύναμιν καὶ ἰσχύος σου ἀμὴν.

Σὺς, εἰς τὸ αἰῶνα καὶ ἐπὶ.

Σὺς, ὅν τι καὶ ἐν τῷ αἰῶνι.

Πατρὶ ἡμεῖς καὶ πνεύματι.

Dandi.

Dedi Cantabrigie.

Datæ Lincolnie, pridie Calen-
das Augusti.

Datum Eboraci, sexto Nonarum Quin-
tilis.

E Schola nostrâ Lincolnienſi pridie Idu-
um Junii.

E Museo meo Cantabrigie, ad Nonas
junias, anno epochæ Christianæ, millesi-
mo, sexcentesimo, vigesimo quarto. Anno
ultimæ Dei patientiæ 1627.

Anno ab Incarnato Christo 1624.

Anno à mundo per Christum redemp-
to 1624.

Scripsi Lincolnie Calendis Augusti,
anno Messie Regis æterni, 1622.

Μηνὶ Μαρτίῳ, ἔτη α' χ' κ' δ'.

Εκ τῆς Λιγυκολιῆς δ' δ' τέσσα.

Ἐπὶ δεκάτῃ Μεταγεννιῶνθι :

Ἐταῖ ἀπὸ τῆς θ' αὐθροπίας,

α' χ' κ' δ' . α' χ' κ' η' . α' χ' λ' β'.

Regule

*Regule ad Dandas litteras, antiquo
Romanorum more.*

*Sex Majus, Nonas, October, Julius &
Mars:*

*Quatuor aut reliqui; dabit Idus quilibet
octo.*

*Inde dies reliquos omnes, dic esse Ca-
lendas.*

The meaning.

The first day of every Moneth is cal-
led the *Calends* of the same, according
to the Verse: —

*Principium nostri Mensis dixit Calen-
das.*

1. *Nones.*

* *Nones*, à
non sacrifi-
cando—No-
narum tuto-
la Deo ca-
ret. *Ovid.*

2. *Ides.*

So called ab
edendo quia
dies epula-
rum—Idibus
alba Jovi
grandior ag-
na cedit.
Ovid.

The *second, third, fourth, and fifth*
dayes, are the *Nones*. * The *second* day
being the fourth of the *Nones*, and so
backward. Except in *March, May, July*
and *October*, for they have fix *Nones* a
peece: so that in those *four* moneths, the
second day is the *sixth* of the *Nones*, &c.

The dayes that follow the *Nones*, bee
called *Ides*, and be alwayes *eight*; and in
March, May, July, and October, the fif-
teenth day is the *Ides*, in all other mo-
neths the *thirteenth*. They must also be
counted backward.

Ovid.

Or ab iduando, quia dividunt mensem in duas partes æ-
quales.

All the *other* dayes are the *Calends*; and *March*, *May*, *Iuly*, and *October* have alwayes *seventene Calends*, which begin the *sixteenth* day, so that the *sixteenth* day of *March* is the *seventeenth* of the *Calends* of *April*, &c.

But in *December*, *August* and *January*, the *Calends* be *nineteene*, which begin on the *fourteenth* day. *November*, *September*, *Iune* and *April*, have *eightene Calends*, and *February* *sixteene*, all which begin upon the *fourteenth* day.

3. *Calends*. So called a *Colendo*, observed in honour of *Iuno*—*Vendicat Ausonia* *Iunonis cura calenda*—*Ovid*. Or *ἡ πρώτη ἡμέρα*, à *Vecando*, because the first day of every month the *pontifex*

minor made *four* calls, or as many as the dayes for *Faires* were in that month.

Numerus dierum.

Triginta Aprilis, Iunius, Septemque, Novem, ue

Vno plus reliqui: viginti Februus octo.

Inscriptio num formule.

A Mico meo per antiquo.

Domino atque amico meo æternum colendo—

Ad Collegam suum per amandum, P. B.
Eruditione, virtute, & moribus, excellenti viro T. B.

Moderatori Scholæ in H. præceptori suo charissimo, & unice colendo.—

Ad

Ad literarum studiosos.

Liberali indole, & maximâ spe adolescenti *A. H.* liberalium disciplinarum cum primis studioso.

Ad sodales.

Generosis, literarumque candidatis adolescentibus, *N. P. & H.* sodalibus suis jucundissimis, & summè dilectis —

Præcharo suo. L. M. d.

De Compositione Oratoria.

*Vt elegantiores Latine Orationis
assequar syntaxin, cum generalia
quedam, tum etiam specialia præ-
cepta, præbenda sunt.*

Præceptum 1. gener.

SI in sublimi stylo aliquid scribendum, adhibendi sunt pedes longis constantes syllabis; ut, *Ad ejus non salutem modò extinguendam, sed etiam gloriam per tales viros infringendam.*

2. Si in stylo humili; breves plurimum pedes intexendi; ut, *Siciliam adii. Vestis enim*

enim apta esset corpori rerum. *Lyps.*

3. *Monosyllaba* plura malè continuantur, & *Polysyllaba* malè etiam condensantur; *longorum* autem & *brevium* verborum commutatio est laudabilis; ut, *Quod precatus sum à Diis immortalibus*—

4. In principio, & fine periodi, commendantur dictiones *polysyllabæ* (medix sententiæ minor ineunda ratio;) ut, *Libertatem, jucundissimam, fateretur*. 1. In fine optinè sonat *Ditrocheus*, ut, *cantileua, liberatus, perditorum*. 2. Sic etiam Principium, medium ac finem tibi *Dochimus* ornat; ut *reipublicæ*. 3. *Iambus* autem & *D-jambus* apprimam ferunt auribus suavitatem; ut, *Omnes quotquot sumus, profectum in studiis gratulamur tuum. Miragustatur dulcedo in studiis, mira præbatur ex illis amœnitæ*.

5. *Judicium aurium* nullo modo hic est negligendum, ideòque sex, septemve periodos abs te compositas, semel atq; iterum clare recita; sic enim experiri poteris orationem tuam *numerosam* esse; vel *hiaptem*, & *asperam* deprehendas*.

6. Fugiendum est creber earundem litterarum *concurfus*; & ne hiulca sit oratio, priorem à *vocali* terminatam, insequens dictio à *consonanti* inchoans excipiat; aut *contra*, à *consonanti* clausam, aperiat dictio incipiens à *vocali*, vel *consonanti ejusdem organi*; ut *vo-*
cum

* *Contextus* orationis seriò formetur, uno quodam habitu, & æquabili Sermonis filo. *Lyps.*

cum insuaviter desinentium *αααααα* declinetur, vel aliarum interpositione, vel ipsarum commutatione inter se, dicaturque

à nobis	{	spoliis	{	Clarorum consilia virorum
			{	Illustrium virorum acta,
	{	quā	{	Clarorum virorum consilia
			{	Illustrium acta virorum.

Specialia precepta hæc sunt.

Reg. 1. Adjectiva substantivis præponi debent, & vox una, vel plures intertexendæ; maximè genitivus posterioris substantivi; ut, *Hæc est vera justitiæ laus. Magnū profectò laborem Cæsar assumpsit, quem se me ab ipsis ad nos venisse Gaditani aunt, ut hostes suæ quidem majestati rebelles, nostris autem supra modum rebus infestis, armis subigeret: quam ob causam, perpetuum illi amorem & gratiam debemus immortalē.*

Sic Relativum eleganter præponitur Nomini, & Verbo suo: *Quem cum isto sermonem habueris, procalians accipi.*

Exc. 1. Sed trajectio Proxominis, & Substantivi hic frequens est; ut, *Gravi teste privatus sum, amoris summi erga te mei.*

2. Nomina negantia, ut *Nemo, Nullus, & Omnis*, substantivis veniunt è postponuntur; ut, *Qui vitis caret invenimus nevinnē. Quæ peragenda dedisti, perfeci omnia.*

Reg.

Reg. 2. *Obliqui casus, orationem eleganter inchoant, Verba claudunt periodos elegantissime, (nisi lex numeri * aliud fortassis aliquando suadeat) : ut, Doctrina radice esse amaram omnes nimis experimur; sed dulcissimos ejus postmodò fructus degustamus.*

Sic participia & gerundia, nec non comparativa, venustè claudunt orationem : ut, *Diu sum equidem reluctatus. Tui societate nihil gratius. Laborum fructus est longè maximus.*

Reg. 3. Post *Superlativum*, eleganter ponitur *comparativus* ejusdem nominis, qui significatum *Superlativi* quodammodo superare videatur : ut, *Cum multi doctrinam per se libentissime desiderant, sum hoc libentius, quòd honores habeat concomitantes.*

Reg. 4. *Persona agens* patienti, proximè præponenda : ut, *Magnam Caesar Pompeio injuriam fecit.*

Reg. 5. *Adverbia, & Prepositiones* ubivis cum casibus, quos regunt, locari possunt, ubi sonent *jucundissime* ; sed elegantiores *Participii sui*, aut *Verbi* sunt *Anteambulones* : ut, *Debitam pro contemptu suis hostibus, diuque dilatam severitatem, Caesar tandem exhibuit, sed clementissime mitigavit.*

Reg. 6. *Pronominibus Qui, quæ, quid*, eleganter præfigitur *Ec* : ut, *Ecquis adeò ut tu ignavus? Ecquisnam me velit?*

Reg.

* Hyperbaton enim diligenter cavenda est, nam obscuritatem parit.

Reg. 7. Pro tam diu vel donec eleganter ponitur tantisper: ut, *Ego te amicum dici meum tantisper volo, dum quod te dignum est, facit.*

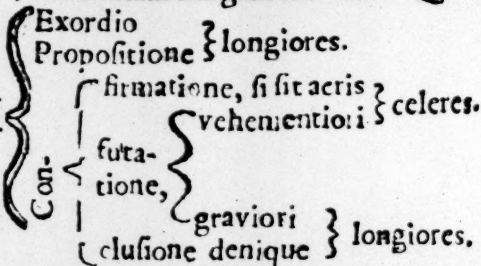
Reg. 8. Voculae antequam priusquam, postquam, eleganter dividuntur: ut, *Omnia prius verbis experiri, quam armis sapientem docet.*

Reg. 9. Particula vel, venuste additur superlativis, & verbis pro Etiam: ut, *Nobis potior ratio honeste vivendi, quam vel optime dicendi videretur.*

Reg. 10. Uni substantivo duo Epitheta; & uni Epitheto duo substantiva, pulchre subjunguntur, per tum vel & geminatum; ut *Cesar tum fortis, tum prudens, immensis & laboribus, & impendiis, Romam tum strenue defendit, tum prudenter gubernavit.*

Reg. 11. Quod ad numerum, in singulis thematum, & Declamationum, &c. partibus spectat oratorium; hanc infra tabellulam infigamus animo. Quod viz.

Pedes adhiberi debent in

Reg. 12. Quod ad ordinem spectat.
1. In Augendo Majora minoribus sunt post-

postponenda; ut, *civem Romanum vincere, verberare, in crucem tollere* — ego faciam accensas ad hujus urbis excidium comprehendi, protuli, extraxi.

2. In *Minuendo*, Minora majoribus sunt postponenda; ut *nulla crux ibi fuit, nulla nex, nulla verberatio, imò nè custodia quidem*.

3. Quod dignius est, vel naturâ prius, præponi debet; ut *viros, dicendum est, ac feminas; Diem noctemque; ortum & occasum solis*: (in pedestri scilicet oratione, non contrâ:) poetæ enim eleges sunt, nec se patiuntur septis oratoriis incarcerationi —

Reg. 13. Abesto procul odium similitudinis, parituræ nauseam; itaque pes idem, sæpius non ducat, claudat-ve sententiam, variandæ periodorum clausule, ut auditorum auribus, nostra magis sapiat oratio —

Coronidis loco.

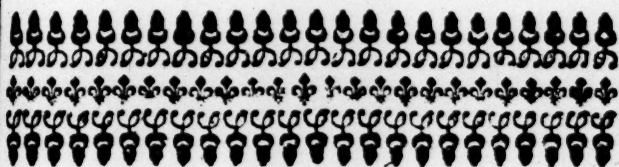
VT celeberrimi M^{ri}. Thome Farnabii auris * plane Vos alloquar verbis: Præceptis his, si felici ingenii vestri (optimi Iuvenes) facultatem excolere, si habitum, & disertam dicendi facilitatem usu acquirere non pigebit: ibunt indolis vestræ flores (quos naturæ produxit tellus, artis formavit sol, exercitationis educat imber) in eloquentiæ & prudentiæ fructus.

* Indic. rhetor. p. 41.

fructus. Summus ille *Natura* parens *fructus* hosce, quorum ipse sparsit *semina*, ita benigno *foveat* numine, ita *radiis* suis illutret, *animetque* æternus *Justitiæ* & *Sapientiæ* Sol, ita *gratiæ* suæ *arri* mulceat, *imbre* riger. *Sacro-sanctus* Favonius; ut *canescentes* illi *indies* ad *maturitatem* in animis vestris, *Vos* ipsos ad consummatissimæ *Virtutis* arcem evehant; ad fastigatissimi *Honoris* apicem promoveant; in *Reipubl.* emolumentum, *divini nominis* gloriam, vestram *salutem* æternam.
Amen.

Tri-uni Deo gloria.

FINIS *Formularum.*

MANU-DUCTIO
AD ARTEM CAR-
MINIFICAM,

SEV

DUX POETICUS.

Lectori εὖ ποιεῖν.

EN tibi (Philo-
Muse, Μυσοφιλα-
τε.) Ducem Poe-
ticum, vel, si
magè velis, Co-
mitem; qui si facundior ali-
quantillum foret, pro vehiculo
tibi esset in via, Helicon a ver-
sus profecturo. Sua nunc verò
consciùs indignitatis, (titivili-
tium utpote merum!) Nec e-
questri gradu nobilitanda, pe-
des ipse inter gregarios è Mu-
sarum castris milites, scire
te docens & exercere pedi-
tum arma; imò pedum poti-
us usum quàm manuum,
(nec tamen dedecorosa tam
divini studii fuga) pedestri
itinere

itinere comitabitur, si ipsius
 tandem opera, Apollinis arcem
 Heroicè expugnare poteris.
 Quod si tu illius aliquantisper
 præceptis assueveris, tyruncu-
 le, victoriam reportabis ac in-
 cruentam; eò fortassis gratio-
 rem, faciliorem scio. Tu inte-
 rim illius faveas quæso studiis,
 suam aliis palmam non præ-rep-
 turi, faxisque candidus, hanc
 nostram, humi repentem, im-
 bellem, talem qualem—

Inter viatrices, hederam, ti-
 bi serpere iuros.

Tuus in Christo Jesu,

Ioannes Clarke.

Dux Poeticus.

Puer, qui cynthia, pueri can-
dem lauro digna, cupit com-
ponere, *artem poeticam sci-*
re debet, & exercere. I. Scire
quid requiritur ad *Carmen*, in genere &
in specie. Quod ad *Carmen* spectat, in
genere,

I. Scire.

In genere.

1. Versus crebros vertendus est, ut quo-
tandem modo, *amibus* magè placeat, ex-
periarur; secundum illud *Horatianum*,
lib. 1. Satyr. 10.

Sæpe stylum vertas, iterum que digna
legi sunt,

Scripturus — & alibi — in versu faciendo
Sæpe caput seabeber vivos & roderet
ungues. I. Serm. 10.

2. Relambendi sunt denuò versus jam
compositi & usque more efformandi (quod
Virgilius dicitur) non enim sufficit ut car-
men, sed ut politum, artificiosum, ter-
sumque *carmen* componat. — Versus
enim evellere, parum laudabile est; neq;
quàm multos, sed quàm multum scribat
quis, refert; ut enim *Quintil.* lib. 10. cap
3. Cuiò scribendo non fit ut bene, bene scri-

R

bendo

benda sit ut citò scribamus; primum hoc constituendum est, ut quàm optimè scribamus, celeritatem dabit consuetudo—

3. Poëticè loquendum est in carmine, phrasi diversâ prorsus Oratori; ut Dilavit opes, elegantiùs in poësi sonat, quàm absumpsit, patrimonium — Tropicae autem expressiones sunt laudatissimæ — Magnoque irarum fluctuat aestu — cygneas imitantur tempora plumas — tacitarum vellus a quarum —

4. Versus rythmici (quos vocant Leonos) vitandi, & cavendi sunt, ut Querebant flaves per nemus omne favos.

5. Versus non debent uniformes esse, ex istdem semper pedum syllabis constituti; sed diversum induant habitum, rebus & affectibus exprimendis accommodatum; nunc igitur dactyli, nunc spondei sparsim intermiscendi; hic monosyllabi, ibi mox dissyllabi & trissyllabi; neutri enim continuo locandi sunt, sed alternatim.

6. Prioris versus sensus, in sequentem incurrat, neque (nisi rarò) per se impleat, perficiatve sententiam. In longiori tamen carmine, ad sextum & octavum, imò ad decimum aliquando versum, distulerit periodum eleganter. (in unius nempe generis carminibus:) sed in Epicis Elegiacis, ultra distichon, nè producitur periodus.

2. In Specie.

2. In specie, quod ad Carmen spectat, animadvertere debet Poëtica Audiosus,

diosus, Pedes, epitheta, & clausuram carminis.—

1. Quod ad Pedes attinet, 1. Illorum natura spectanda est, 2. Connexio inter se.

1. Natura, ut propositæ materię quadrent optimè, & adaprentur; tales enim ubique sunt adhibendi, qui intimiorem rei subiectæ naturam, graphicè depingant — Talia sunt verba, qualis res — Tristia, *mæstum vultum*, verba decent; *inatum plena minarum, ludentem lasciva* — Virgilius optimè, ad vivum, tempestatem maris sic describit: *vastos volvunt ad litora fluctus*: & Homerus, *πυρροῖσ' ὄλοι δαλασσης*:

1. SPONDEI graves sunt, & tardi, regis majestatis pleni, magnifico prorsus incedentes gressu; Aptiq; sunt præcipuè ad *Quærelas*, luctus; *threnodias*; præsertim *Monosyllabi*, qui dissyllabos, & trissyllabos hac in re superant; ut

Tum demum admissi flagna exoptata revisunt —

Me me adsum qui feci, in me — &c.

2. Res grandes, — Regina ad templum formâ pulcherrima Dido, Incessit —

Monstrum, horrendū, informe, ingens —
de Polyphemo vasto illo, & borrendo gigante.

Illi inter sese multâ vi brachia tollunt.

Versus iste spectandam ferè exhibet,

& audiendam proponit *Cyclopium* indultriam, in fulminibus Iovi fabri ædis.

1. Pedum.

1. Naturam.

benda fit ut citò scribamus; primum hoc constituendum est, ut quàm optimè scribamus, celeritatem dabit consuetudo—

3. Poëtice loquendum est in carmine, phrasi diversâ proorsus Oratori; ut Dilanvit opes, elegantiùs in poësi sonat, quàm absumpsit, patrimonium — Tropice autem expressiones sunt laudatissimæ — Magnoque irarum fluctuat aestu — cygneas imitantur tempora plumas — tacitarum vellus a-quarum —

4. Versus rythmici (quos vocant Leoninos) vitandi, & cavendi sunt, ut Querebant flavos per nemus omne favos.

5. Versus non debent uniformes esse, ex iisdem semper pedum syllabis constituti; sed diversum induant habitum, rebus & affectibus exprimendis accommodatum; nunc igitur dactyli, nunc spondei sparsim intermiscendi; hîc monosyllabi, ibi mox dissyllabi & trissyllabi; neutri enim continuò locandi sunt, sed alternatim.

6. Prioris versus sensus, in sequentem incurrat, neque (nisi rarò) per se impleat, perficiatve sententiam. In longiori tamen carmine, ad sextum & octavum, imò ad decimum aliquando versum, distulerit periodum eleganter. (in unius nempe generis carminibus:) sed in Epicis Elegiacis, ultra distichon, nè productor periodus.

2. In Specie.

2. In specie, quod ad Carmen spectat, animadvertere debet Poëtica studiosus,

diolus, *Pedes*, *epitbeta*, & *clausuram* carminis.—

1. Quod ad *Pedes* attinet, 1. Illorum *natura* spectanda est, 2. *Connexio* inter se

1. *Natura*, ut propositæ materię *quadrant* optimè, & *adaptentur*; *tales enim* ubique sunt *adhibendi*, qui *intimior* rei *subjectæ naturam*, *graphicè* *depingant* — Talia sunt *verba*, qualis *res* — *Tristia, mœstum vultum, verba decent;* *naturæ plena minarum, ludentem lasciva* — *Virgilius* optimè, ad *vivum*, *tempestatem* *maris* sic *describit*: *vasos volvunt ad lit-*
tora fluctus: & *Homerus*, *πυλὺράσβοιο*
θαλάσσης:

1. SPONDEI graves sunt, & tardi, *regiæ majestatis* *pleni*, *magnifico* *prorsus* *incedentes gressu*; *Aptiq;* sunt *præcipuè* *ad Quercelas, luctus; threnodias*; *præsertim Monosyllabi*, qui *dissyllabos, & trissyllabos* hac in re *superant*; ut

Tum demum admissi stagna exoptata re-
visunt—

Me me adsum qui feci, in me—&c.

2. *Res grandes*,— *Regina* *ad templum* *formâ pulcherrima Dido, Incessu*—

Monstrum, horrendû, informe, ingens—
de Polyphemo vasto illo, & borrendo gi-
gante.

Illi inter sese multâ vi brachia tollunt.

Versus iste spectandam ferè exhibet,

& *audiendam proponit Cyclopu*
indultriam, in fulminibus Iovi fabiicâdis.

1. Pedum.

1. Naturam.

2. DACTYLI exprimunt 1. *Celeritatem & properationem festinam, ut*

— *agmina cervi
Pulverulenta fugi glomerant, montesque
relinquunt. Æn. 4.*

Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula Campum,

— *Convellimus altis
Sedibus, impulimúsque, ca lapsa repente
ruinam*

Cum sonitu trahit, & Danaum super agmina late

Incidit — ruinam turris impulse describendo —

At tuba terribili sonitu tara tantara dixit.

Sic iste versus iracundæ Didonis impatientiam

*Ferte citi flammæ, date vela, impellite
remos.*

2. *Consolationem, jucunditatem, & hilaritatem, ut,*

*Pone metus, feret hæc aliquam tibi fama salutem, Inde ubi clara dedit sonitum
tuba, finibus omnes,*

*Haud mora, prosilire suos, ferit æthera
clamor.*

*Dactylus autem dissyllabus, plus quàm
trissyllabus, monosyllabus verò maximè
hæc depingit.*

*Si spondeus in primo loco, & dactylus
in secundo ponatur, suaviter sonat carmen; ut*

*Sin absumpta salus, & Te pater optime
Teneram Pontus*

Pontus habet —

Aut dispondæus

O digno conjuncta viro —

- Incipiat puer à faciliore carminis genere, sc. Adonico quod constat ex da-
ctylo & spondæo —

2. Connexio inter se, hoc enim impri-
us curandum est, ut Pedes inter se, quā-
dam quasi catenā copulentur aureā — ut
Arte citæ velox; rates remox; reguntur.

Sape similitates ira morata facit.

Elisiones iccirco (frequentes saltem,) ceu scopulos, vitare debet; nam carmen inuenustum, deformē, & squallidum red-
dunt, ut per saltibus duræque saxa, ca-
dere videatur; mollior autem & apte, si-
ne asperitate, & hiatu quod fluit, meritò
laudatur —

2. Connexi-
onem pe-
dum.

2. Ad Epitheta quod attinet. Versus
absque illis nudus est, & velut incom-
tus; crebra igitur intertexi debent, non
tamen otiosa, usitata, absurda, sed genui-
na, propria, quæ ex visceribus materix,
aut ipsis argumenti medullis eliciuntur,
— ut æcie, pictæque volucres, — pomifer
autumnus —

2. Epitheta.

2. Epitheta, ante sua substantiva ve-
nustissime collocantur, ut
Pendula flaventem pingebat bractea cri-
nem.

Aurea purpuream subnectit fibula vestem.
Vecta est, frenato, cerula, pisce Thetis.

3. Quod ad Clausuram carminis per-
tinet,

3. Clausura.

tinet, *Hexametrum* Heroicum in trissyllabo, aut dissyllabo; *Pentametrum* in dissyllabo semper terminandum est —

Et hæc præcipua sunt, quæ scienda, & observanda sunt incipienti Poëtastro.

2. Exercere.

2. *Exercitium* pueri qui in *Pottam* aliquando evadere velit, constare debet

1. In carminibus

{	}	Aliorum	{	transponendis,
		authorum		restituendis,
				rec procandis.
		{	Novis suo pte Marte componendis.	

1. *Transponendis*, quando scilicet luxatas & confusas, deartuati (ut ita dicam) carminis dictiones, in justum ordinem redigit, suumque priorem locum restituit.

2. *Restituendis*, idque 1. in fragmentis carminum redintegrandis, ut,

Fumoni } sic vana est gloria mundi.
levius } fumi instar gloria mundi.

2. In diversi metri metamorphosi, vel transmutatione, quâ inter se, permutantur varia carminum genera, 1. aliquid vel addendo, vel abjiciendo, ut,

Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
 Sublato ipsa, fit Iambicum trimetrum.

Bonus superba Roma frangitur suis.
 & in illo Seneca.

Non est ad astra mollis è terris via.
 fit Pentametrum

Non est è terris, mollis, ad astra, via.

2. Facilis

2. Facilis est mutatio in vicina genera,

viz. carminis $\left\{ \begin{array}{l} \text{Hercici} \\ \text{Trochaici} \\ \text{Phalencii} \end{array} \right\}$ in $\left\{ \begin{array}{l} \text{Asclepiadæum,} \\ \text{Iambicum,} \\ \text{Sapphicum.} \end{array} \right.$

3. Retiprocandis, vel 1. eodem metro manente, ut, *Musa tibi causas memora quo numine Ieso*, fit carmen retrogradum, *Ieso numine quo*—

2. Diverſo, ut, *Adam primus Homo, Crux omni poſteritati.*

Poſteritati omni, Crux, Homo primus Adam.

3. Senſu variato, ut *Abelus de ſe* Gen. 4. ait,

Sacrum pingue dabo, nec macrum ſacrificabo.

Cainus è contra regerit,

Sacrificabo macrum, nec dabo pingue ſacrum.

2. In *Novis* ſuoſſe *Marte* componendis, & hic primum exercitium eſto *Imitatio*, ſecundum *Variatio*, tertium *Tractatio Poetica*.

1. *IMITATIO*, eaque videatur in *Centone, Parodia*.

1. *Centone*, qui eſt conſarcinatio carminum ex membris *Poetae unius*, aut plurimum, ut *Aenead.* 2. *Eripe me his invictis malis, hæc omnia firma.* *Aenead.* 6. Subjicimus tibi exemplum *Dialogicum*, * vii jam morituri meditationem.

R 4

2. *Parodia*,

1. *Imitatio*

* Amiciſſimi mei quondam hypodactyli G. Beverlei cantuunculam cygneam.

2. Variatio.

2. *Parodia*, cum seria vertantur in jocosa, vel contra, ut

Tanta mo- { Romanam condere gentem
lis erat } *lapsam reparare salutem.* —

2. VARIATIO, quâ unam rem, nunc variis verbis, nunc vario carminum genere eloquitur; ut *Virgilius* amnem glacie constrictum; & *Stockmoadus* in Progymnasmate scholastico, unum idemque distichon 450. modis variavit —

*Langue Cupido jecur, cordi quoque parito
si vis*

Figere, fige alio tela cruenta loco, &c. —

Et iisdem servatis verbis, hoc solum carmen centies & quater offertur variè —

*Est mea spes Christus solus, qui de cruce
pendet.*

2. *Vertendo* Græca in Latina, oratoria in Poetica, aut contra 2do Aliquid 1° vel contrahendo, quando res *fusus* amplificatur — vel 2do res amplificando cum brevius contrahuntur, — & hoc quidem modo, donec humeri puerorum, *bavis* suffecerint ferendo, tollendus est vitulus.

3. Tractatio Poetica.

3. TRACTATIO POETICA, seu structura Poematis, câque versatur vel in fusiori stylo, vel contractiori — 1. *fusiori* stylo, *prolixoq;* utpote *Thematis, epistolæ*, ubi omnes partes largius exprimendas persequatur, creberrimas *similitudines* inspergendo. 2. *Illustriora exempla* producendo, quæ incredibilem offundunt poemati gratiam. Imitetur hic *Ovidium* in Tristibus,

Tristibus, &c. 3. Et hinc adhibenda sunt
Figure; miram enim & verè *mellem* con-
ciliant dulcedinem. His etenim, Poë-
matis forma exornatur ac veluti coloribus
distinguitur, floribusque aspergitur; in-
ter quas 1 figuræ dictionis

1. *Anaphoralo-* *S* *asseveratione,*
cum habet, ubi *fer-* *obtestatione,*
vet oratio, vel *dolore,* vel simili ali-
quo *quopiam patheti-*
co affectu.

Te dulcis conjux, te solo in litore se-
cum—

Te veniente &c.

2. *Epanalepsis*, cum Pentameter desinit,
ut Hexameter inceperat, ut

Phæbus adest, sonuere lyrae, sonuere pha-
retra;

Signa Deum nosco per sua, Phæbus
adest.

Victus amore tui, cognato sanguine
victus.

3. *Symploce*, cum acrimoniæ, venu-
statisque plena est, ut

Quod cessat Phœbæa chelys, quod car-
mine rupto

Aonia fluere Deæ, Mars impius egit.
Quod speris, audax, Musis, petit arma
j ventus,

Et volucres premere audet equus, Mars
impius cecit,

Quod cernis nullum deserta per oppida
civem,

*Nec campis errare greges ; Mars impius
egit,
Quòd ligno, quòd vomer, quòd sarcula,
rastra, bidentes,
In gladios abiire truces ; Mars impius
egit.*

4. *Anadiplosis* venusta est, cùm posterior pars Pentametri initium est sequentis Hexametri, ut — *mibi sint toties maxima vota mori, vota mori mea sunt* — aut sic — *Restant, bella aspera restant* —

Fuit ab fuit utile, tecum ire, mihi.

Hoc si crimen erat, crimen amoris erat.

5. *Polyptoton*, ut *littora littoribus contraria* — *pila minantia pilis* —

Certa fui, certi si quid haberet amor.

— *seder, æternumque sedebit, infelix Theseus* —

2. *Figure sententiæ, viz. Ecphrasis* — *Aposiopésis*, *Apostrophe* — &c.

Atq, *hæc de tractatione Poëmatum* fusiori filo, prolixiori orationis stamine.

At verò secundò, *Curtiori* plurimum stylo acutiora poëmata describuntur, viz.

1. *Epigramma*, in quo, *due* primariæ virtutes sunt *Brevitas* & *Argutia*. 1. *Brevitas*, nam aliquando in *disticho*, sæpius in *tetrasico* comprehenditur ; quo autem brevius, eo suavius. Exempla præstat *Martialis* & *Owenus* nostras. 2. *Argutia*, ut sit ingeniosum, *sale* & *lepore* conditum — ut *Haddonus* de *Janâ Dominâ Gray*.

Miraris

Miraris Janam Graio sermone valere ?
Quo primùm nata est tempore Graia fuit.

2. *Anagramma*, — ut illud de Iosua
Silvester ἀναγραμματισμός, Vere os
Salustii —

{ *Maria Nevada* } nomen.

{ *Alia Minerva* } anagram.

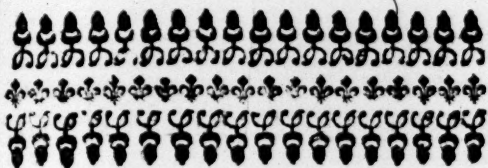
3. *Epitaphium* quod in funeribus est
notatissimum —

In *Vesbiam* iracundam fœminam.
Tres habuit *Furias* quondam, sed *Vesbia*
manes
ut petiit ; *Furias* quatuor, *Orcus* habet.

Post-scriptum.

DUculo huic nostro, galeam fabri-
cavit *Alstedius*, clypeum *Textor*
texuit, *Thesaurus Buchlæi* Poeticus num-
mos, nervum belli, suppeditavit : hæc ti-
bi putavimus, *Lector amice*, innuenda, nè
oblatret quispiam illi ex inferis *Cerberus*,
à cuius canino (dixi ?) imò *Diabolico*
morui, nihil est uspiam armatum satis —

Lectori

Lectori Philomuso,
S. P.

Uam mihi jam moriens legavit amicus dilectissimus, Ego tibi nunc, ut vides, largior *Animam cum Corpore*. Is, me tunc *Imperatore*, * in iisdem Musarum castris, arenâ Scholasticâ militavit. comes mihi jucundissimus, hypodidasculus utpote, tyrnnculis inferiorum classium fuit *Dux*,

—quo non præstantior alter
Ære ciere suos Martemque accendere cantu—ut de *Miseno* Virgilius:
Ex quo *Poetarum* principe, pedestres, hic noster, suas Heroici Centonis succenturiavit copias. Ob similitudinem

* *Pueritia.*

litudinem argumenti, *nos ducillulo*
illum nostro adjunximus *comitem* ;
mentionem enim feceramus de
Centone, cujus hic habes exemplar
egregium. *Autor ipse claudus*, in-
cessit, (ut nōrunt *nostrates*) sicut
Mulciber *εμπερυιος* apud *Home-*
rum ; at carmen *recto* planè, & ge-
neroso ingreditur *pede*, — in quo
sanè ultimo conatu suo *cygneam*
cantionem suavissimè cecinit — &
ut *Entellus* olim *deu'ness* iste noster
Aëns (nullius, nisi peccati sangui-
nem sitiens sui, hostis *piis* infen-
sissimi) Mundo in super *Diabolo*, &
ipsâ *Morte* in victoriam ultimò
absorptâ, & prostratâ prorsus, —
— *hic victor castus artēmq; reponit.*

Cesset jam *illius* famam rodere
dens *Theoninus*, sit memoria *ejus* in
benedictione : *virtutes* *ejus* imite-
mur, *nos*, qui militamus adhuc in
mundo ; *fœlix ille ter & amplius fœ-*
lix, qui desit militare, qui *calo*
donatus, io *trumphe*, io *trumphe*
Ingeminat — imò hymnos angeli-
cos, canticum *Agni*, qui lavit suo
sanguine

sanguine peccata *sanctorum* omnia,
 subinde concinit. Nec oblatret
Cerberus aliquis *pia* maledicus,
 virulenti oris halitu afflans rhap-
 sodiam hanc, aut *me* quia tristes
 has amici *σοφῶν συγγενῶν* exe-
 quias, è longè insequutus, *trophæ-*
um erexerim, aut *laurum* quam me-
 ritus est, & ipse nexuit, fronti ejus,
 sepulchro saltem mortui sic impo-
 fuerim, imò potius (*Christiane*
lector) —

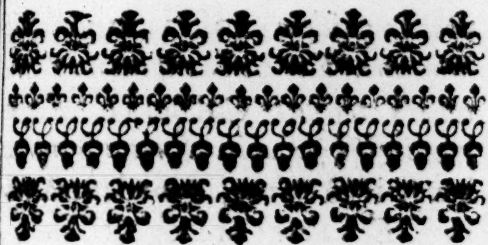
-Vel { *I tu, suis-ve versibus lege illum.* }
 { *I tu & illum versibus eluge tuis.* }

quod humanum, est pium &
 Christianum; iisdemq; con-
 flatur literis, quibus

Guilielmus Beverleius.

CH
S

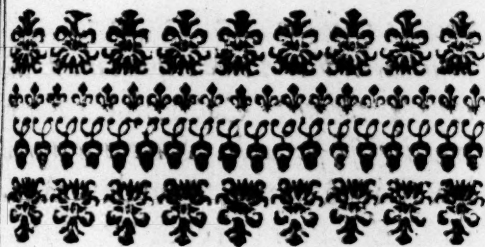
Charissimo suo M^{ro}. I.C.
Scholæ Lincolnienſis Mo-
deratori—Centonem
ſuum. G.B. D.D.

Mitto *Beverleius* nequeo quam
ferre *Salutem*.

 N tibi (Charissime
C.) mei ſpecimen a-
moris; Animam lar-
gior cum Corpore.
Caro querula mea
eſt; Anima diſſolvi cupiens & eſſe
cum Chriſto; mea itidem. Quoque
minuſ dubit.ſ, an non; audiſti (ad
Alſizas) me in articulo Mortis poſi-
tum? Hoc tantum intereſt, Caro iſta
vocalis.

CH
S

Charissimo suo M^{ro}. I.C.
Scholæ Lincolnensis Mo-
deratori—Centonem
suum. G.B. D.D.

Mitto *Beverleius* nequeo quam
ferre *Salutem*.

E N tibi (Charissime
C.) mei specimen a-
moris; Animam lar-
gior cum Corpore.
Caro querula mea
est; Anima dissolvi cupiens & esse
cum Christo; mea itidem. Quoque
minùs dubit. s, an non; audisti (ad
Allizas) me in articulo Mortis posi-
tum? Hoc tantùm interest, Caro ista
vocalis.

*vocalis quidem ; nostra non novit nisi
susurrare. Vis verbo expediam ? Me
misera torquet Cachexia. Forsm
hæc legisse juvabit. Sumas igitur, at
non sinistrâ manû, nam dextrâ por-
rigo. Et valeas (precor) feliciter.*

Cherrie-Willingham,
Augusti 15. 1628.

*Æger sum, at
tuus sum,*

Willms Beterky.

Dialo-

Dialogus.

C A R O, seu Corpus,
& A N I M A.

—*Moribunda Caro, animam
affatur corpus modò relicturam.*

C A R O.

QUò mea *Mens*, quò deinde ruis?
quò proripis *inquam?* *Æn.* 4. 740.
Quem fugis? aut quis te nostris ample-
xibus arcet? *v.* 742.

Mé-ne fugis? per *Ego* has lachrymas,
dextrámque tuam, *te.* 713

(Si bene quid de *te* merui, fuit aut tibi
quicquam 716

Dulce meum) miserere *Domus* labentis, &
istam 717

Oro, (û quis adhuc precibus locus) exue
mentem.

A N I M A.

Vixi, & quem dederat cursum *Fortuna*
peregi. *Æn. lib. 4. v.* 648

Mortem

Mortem oro, tædet Cæli convexa tueri,

Æn. 4. v. 447

Sume hanc *chrifte* animam, mæque his
exolvito curis.

647

C A R O.

Non te noster amor, non te data dextera
quondam

Æn. 4. 306

Nec moritura tenet crudeli funere Con-
jux?

v. 207

Non sum adeò informis, nuper me in lit-
tore vidi,

Eclog. 2

Cum placidam ventis flaret Mare; non
Ego Daphniam

(Judice te) metuum, si nunquam fallit
imago.

A N I M A.

Non ea forma nitens nivcæve in fronte
serenus

Maphai Supplem.

Ille decor, dulcisq; oculorum aspectus,
ut olim:

Iamdudum, infœlix, macie confecta su-
premâ,

Æn. 3. v. 590

Ignoti nova forma viri—

591

C A R O.

Mille, mæx, Siculis errant in montibus
agnæ;

Eclog. 2.

Lac mihi non æstate novum, non frigore
desit.

A N I M A.

ANIMA.

Sed quid tibi hæc autem nequicquam (*ingratè*) revolvīs? *Æn. 2 v. 100*

Non pacem hæc conferre queant, placidūve quietem. *Maph. supplem.*

Quin potius palmas (tua grandia crimina deffens) *Georg.*

Tende, petens pacem, & placidum venerare *Iehovam*

Namque dabit veniam *votis*, irasque remittet.

Tolle moras; hæret lateri lethalis arundo *Ænead. 4. vers. 72.*

CARO.

Hei mihi! namque mori miserum est! — *Æn. 2. 136*

Non mihi jam patriam anti quam spes ulla videndi *137*

Nec dulces Natos exoptatumque Parentem,

Ite meæ (quondam fœlix pecus) ite capellæ. *Eclog. I.*

Non ego vos posthac (viridi projectus* in antro)

Dumosâ pendere præcul de rupe videbo.

Hei mihi! quippe mori miserum est. —

* De toto loquens homine.

ANIMA.

ANIMA.

Usque adeóne mori miserum est ? —
Luctus, &, in vivis posuere cubilia Cura;
Æn. 12. lib 6
 Pallētesque habitant *Morbi*, tristisque
 senectus, *vers. 273*
 Et *Metus*, & malesuada *Fames*, & turpis
Egestas. 274
 Tum consanguineus, *Lethi* sopor, & ma-
 lamentis 275
 Gaudia, mortiferumque, adverso in limi-
 ne *Bellum.* 277
 Atque adeóne mori miserum est ? — 278
 Ecce inventa *quies*, ecce illa extrema ma-
 lorum; *Mapb. suppl.*
 Ærumnis factura modum, acceptissima
 semper,
 Atque optata *dies*, & nescia fallere
 vita!

CARO.

O tantum liceat mecum tibi sordida rura,
Eclog. 2.
 Atque humiles habitare *Casas*, & figere
Cervas!
 Suspiratque, imoque trahit de pectore vo-
 cem. *Æn. 1. v. 380.*

ANIMA.

Desine fata Dei flexi sperare precando.

Æn. 6. vers. 375

Fata vocant, conditque natantia lumina
somnia,

Georg. 4.

Nobis parva quies, nullum maris æquor
arandum:

Æn. 3. vers. 496

Atque ego (Dii placitum) nunc, ô nunc
poscor Olympo.

Æn. 8

CARO.

Aggredere ô magnos (aderit jam tempus)
honores

Eclog. 4.

Chara Dei soboles, magnum laus incre-
mentum.

At, quocunque ruis, nos & rape in omnia
tecum.

Æn. 2. vers. 672

Est hic, est animus lucis contemptor, &
istum.

Æn. 9. 203

Qui vitâ bene credit emi, quò tendis,
honorem.

vers. 204

ANIMA.

O dulcis conjux; non hæc sine numine
divitum

Æn. 2. vers. 772

Eveniunt, nec me hinc comitem asporta-
re Creusam

773

Fas, haud ille finit superi Regnator O-
lympi.

774

CARO.

C A R O.

Hic tamen *hic* mecum poteris requiescere nocte. Eclog. 1.

A N I M A.

Desine *meque* tuis incendere, *teque* querelis An. 4. 359

Haud pater ipse velit summi regnator Olympi An. 7. 376

Sed cape dicta memor, duri solatia casus; An. 6. v. 376

Frigida quàm *mors* primùm animâ sederit artus, Eclog. 5

Continuò insuetum mirabor limen Olympi,

Sub pedibus nubesque, & sidera clara videbo,

Permistos *heros*, & ipse videbor ab illis. Nec *me* damnatam sperabunt Tartara *Mentem*. Georg.

Interea placidâ compositum * pace quiesces. An. 1.

Ad patrios tandem (longo post tempore) fines Eclog. 1.

Pauperis & Tugurii congestum cespitem culmen,

Scilicet (*æternum felix*) ad tarda revertam An. 6. v. 724

Corpora, Perpetuum dehinc convictura per ævum : 725

Nos

* De Corpore loquitur.
Resurrectio.

Nos pater ipse deum Sceptri donabit honore,
Cecrus.

Huic quoque nec metas rerum, nec tempora ponet :
Aenead. 1.

Imperium sine fine dabit—

Iamque vale ; interea tua molliter ossa quiescant.
An. 1.

Hec ubi dicta dedit, lachrymantem , & multa volentem
An. 1. v. 287

Dicere, deseruit, tenuesque recessit in auras. —
288.

In perdilecti sui, G. Beverleii centonem, cento Elegiacus.

Saepe iacens ripa , deflere Caystrius
ales

Trist. libr. 5.
Eleg. 1.

Disitur, ore, suam deficiente necem :

Sic Tu, Centonem modulans ita suaviter istam

Fecisti, tacitum ne tibi funus eat.

I. C.

S

In

ANIMA.

Usque adeóne mori miserum est ? —
Lucretius, &, in vivis posuere cubilia Cura;
Æn. 12. lib 6
 Pallentesque habitant *Morbi*, tristisque
 senectus, *vers. 273*
 Et *Metus*, & maleuada *Fames*, & turpis
Egestas. *274*
 Tum consanguineus, *Leti* sopor, & ma-
 lamentis *275*
 Gaudia, mortiferumque, adverso in limi-
 ne *Bellum.* *277*
 Atque adeóne mori miserum est ? — *278*
 Ecce inventa *quies*, ecce illa extrema ma-
 lorum; *Mapb. suppl.*
 Ærumnis factura modum, acceptissima
 semper,
 Atque opata *dies*, & nescia fallere
vita!

CARO.

O tantum liceat mecum *tibi* sordida rura,
Ecl. 2.
 Atque humiles habitare *Casas*, & figere
Cervas!
 Suspiratque, imoque trahit de pectore vo-
 cem. *Æn. 1. v. 380.*

ANIMA.

ANIMA.

Desine fata Dei flexi sperare precando.

Æn. 6. vers. 375

Fata vocant, conditque natantia lumina
somnia,

Georg. 4.

Nobis parva quies, nullum maris æquor
arandum:

Æn. 3. vers. 496

Atque ego (Dius placitum) nunc, ô nunc
poscor Olympo.

Æn. 8

CARO.

Aggredere ô magnos (aderit jam tempus)
honores

Eclog. 4.

Chara Dei soboles, magnum laus incre-
mentum.

At, quocunque ruis, nos & rape in omnia
tecum.

Æn. 2. vers. 672

Est hic, est animus lucis contemptor, &
istum.

Æn. 9. 203

Qui vitæ bene credit emi, quò tendis,
honorem.

vers. 204

ANIMA.

O dulcis conjux; non hæc sine numine
divum

Æn. 2. vers. 772

Eveniunt, nec me hinc comitem asporta-
re Creusam

773

Fas, haud ille finit superi Regnator O-
lympi.

774

CARO.

C A R O.

Hic tamen *hic* mecum poteris requiescere nocte. *Eclog. 1.*

A N I M A.

Desine *meque* tuis incendere, *teque* querelis *An. 4. 359*

Haud *pater* ipse velit summi regnator Olympi *An. 7. 376*

Sed cape dicta memor, duri solatia casus; *An. 6. v. 376*

Frigida quàm *mors* primùm animâ seduxerit artus, *Eclog. 5*

Continuò insuetum mirabor limen Olympi,

Sub pedibus nubesque, & sidera clara videbo,

Permistos *heros*, & ipse videbor ab *illis*.
Nec *me* damnatam sperabunt Tartara *Mentem.* *Georg.*

Interea placidâ compositum * pace quiesces. *An. 1.*

Ad patrios tandem (longo post tempore) fines *Eclog. 1.*

Pauperis & Tuguri congestum cespite culmen,

Scilicet (*eternum felix*) ad tarda revertam *An. 6. v. 724*

Corpora, Perpetuum dehinc convictura per ævum : *725*

Nos

* De Corpore loquitur.
Resurrectio.

Nos pater ipse deum Sceptri donabit honore,
Ceiris.

Huic quoque nec metas rerum, nec tempora ponet:
Aenead. 1.

Imperium sine fine dabit——

lamque vale; interea tua molliter ossa quiescant.
An. 1.

Hec ubi dicta dedit, lachrymantem, & multa volentem
Aen. 1. v. 287

Dicere, deseruit, tenuesque recessit in auras.
288.

In perdilecti sui, G. Berleii centonem, cento Elegiacus.

Saepe iacens ripa, deflere Caystrius
ales

Trist. libr. 5. Eleg. 1.

Dicitur, ore, suam deficiente necem:
 Sic Tu, Centonem modulans ita suaviter istam

Fecisti, tacitum ne tibi funus eat.

I. C.

S

In

S
A

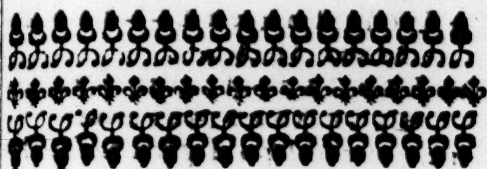
S

S

t

M

A

In eundem

Idem.

Sic pia *Mens* divina sapit ! sic cogi-
tat ædes

Æthereas, cœlūmque rapit violenta ! su-
pernam

Sic fitit, ardet, amat, sperat, spiratque
salutem !

Sic vivens, mundo moritur ! sic mortua
vivit !

Utque apes è nocuis ; sic *Vatani* insua-
vibus herbis

Mel sugit cœleste, docens mysteria
Christi

Virgilium cantare, * *pim.*

* Autor hic.

—— * LUGEBERE MUSIS
VEL VILI, facilēque tuum decorare
sepulchrum

Convenient *Guilielme* tibi ——

* Anagram-
mara s. de
nomine
Guilielmi
Beverleis.

—Væ VERMIBUS ILLIS
Væ LUGE, planxêre mihi—sic VER-
SIBUS ILLUM

Ita ELUGE: —ILLUM I-VE suis
LEGE VERSIBUS aiunt.

Lugeo quando lego, lugebit quisque le-
gendo.

Cygnæum sancto modulatum pectore
carmen.

LUGERI MUSIS BELLE nunc Vi-
ve: triumphæ,

Militia est finita tibi. Sic itur ad æstra
Syncerâ pietate! Fide, victoria nobis
Immundum adversus mundum, Sata-
nâque paranda.

Æn. lib. I.

Per varios casus, per tot discrimina re-
rum

Tendimus in cælum! sedes ubi fata quie-
tas

Ovid. Met.
lib. I.

Ostendunt; illic fas regna resurgere nobis.
Aspera tum positis mitescent sæcula
bellis.

Non galeæ, non ensis, erunt; sine militis
usu,

Mollia securi celebrabunt otia Sæculi.

Ad quæ, deducat Nôr, loca Christus, Amen.

QUE-

QUERELA APOLOGETICA ad Lectorem Bene- nevolum.

Tque sic, hac, ut vides,
quintâ nunc vice, pue-
riles istæ minutæ, *For-
mæ* Oratoris, in lu-
cem prodeunt; (*Dei O.
M.* singulari beneficio,

cui igitur soli, (a) omnis æternum
esto gloria, ipse enim nec sum, (b) nec
possum (c) aliquid :) quas quoniam
avidius undique arcebas, à tyronibus
scholasticis, primum vidimus; prio-
res quatuor Editiones, pro modulo si-
gillatim tuo locupletavimus. Hæc verò
ultimâ nostrâ curâ, & culturâ denum,
illud ecce opusculum, in hortum jam

a Tuam Do-
mine est b-
num, tua est
gloria. Qui
enim de dono
tuo, gloriam
libi querit,
& non tibi
querit, hic
fure est & la-
tio & simi-
lis est Dia-
bolo, qui vo-
luit furari

gloriam tuam. Qui enim laudari vult, de tuo dono, & non que-
rit in illo gloriam suam sed suam, hic licet propter tuum donum
laudetur ab hominibus, a te tamen vituperatur quia de dono tuo,
non tuam sed suam gloriam quæsit. Qui autem ab hominibus
laudatur, vitupe ante te, non defendetur ab hominibus judicante
te, nec liberabitur condemnante te. Aug. Soliloq. cap. 15. b Par-
vum sum, nullus sum, altum nec spiro, nec spero: οὐτις ἐγώ γ-
νομε' εἰδ' — Odyss. n. c Quicquid in me est bonum, id omne tu-
um est donum domine — non mihi sed tibi fero acceptum.

succrevit *Oratorium*, quem selectioribus plantis, herbis salubribus, suavissimisque floribus *areatum* levimus; unde aurea mala, florum fasciculos, *thymum* pariter ac *ceram* legant scholastici—*sua quâ liquentia mella*

Virgil.

Stipent, ac dulci distendunt neſtare cellas.

Quod si ab *Horto Oratorio* in *Musarum* ulterius *Parnassum* cupiant conscendere, en porro *Ducem Poeticum*, privatis olim tyronibus conscriptum, quem nunc emeritum, *rude* donavimus, *Apollinea* juventutis comitem.

Vides *Lector*, ecce vides animum in me satis liberalem, (quidni enim *Meipsum* apud te commendem, cum tam malevolos passim, invidosque vicinos habeam) *promi* (d) magis quam *condi*, * gravatim non deferentis in publicum, vel *micare* duas, (e) quicquid tandem aut quantillum *penas* me, aut in penam fuerit (cui valdè est curra, *fatetur* enim, *supellex* domi) quod tibi tuis-ve, vel *prodesse* (f) queat, vel *delectare*.

Non nobis certè solum nati sumus, pro *patriæ* salute, proque patria *salutis* (g) nullus non labor subeundus est: *Me*, quod attinet, (qui omnibus quàm potui

d Ut avidus
ſænerator
improbum
nummorum
malum accom-
pare quæ
condere. An-
ton. Edyll.
II.

* *Vile latens*
virtus, quid
enim sub-
me ſa tene-
bris Prode-
ris? — ut *lyra*

que retinet, vel qui non tenditur arcus — c Marc. 12. 42.
f Ut *prodesse* pluribus possem, nullus mihi per otium dies exi:
partem noſtrum ſtudiis vendico, non vaco ſomno, ſed ſuccumbo,
& oculos vigiliâ fatigatos, cadentesque in opere deſinô — Senec.
Epist. 8. g Thom. Episc. Coventr. in Ep.

ſtudiis

Rudis (h) votis, conatibus, non inutiliter
vixisse cupiêrim; ut divinum illum aliquâ-
do ethnicû *) vixisse, uti spero non pœni-
tebit olim, quum ita me vixisse memine-
ro, ut frustra me natû esse, non existinem.

Usq; tamen ad eò grassatur in terris, &
debacchatur paulim, furis comitata effe-
ris, * Διὰβολῆς, (quod Magnus ille Eras-
mus *) olim conquestus est) ut nihil uspiâ
tutum maneat, à sycophantarum moribus
(i) maledicentissimorum (hominû dicam
an belluarum?) delatione (k) dilaniatio-
ne. Inciderunt scilicet tam hæc (l) quàm
alia nostra opuscula, in liêtores quosdam
(potius quàm lectores—) & caniffices, fa-
me, siqua unquam fuit, innocentizque
meæ, misera invidiæ *) mancipia, rabiosos
detractores, qui omnia mordicis aripi-
unt, nequiter sugillant, conculant mi-
serè, milleq; convitiis indignè lacerant.

Quos ego ceu latrantes caniculos cum
contemptu præterire, imò silentio pesti-
naci quietem ab irrequietis redimere, sta-
tuissèm seriò, (m) nisi inaudiêram, longè
latèq; increbuisse, importunas istorum cri-
minationes, quas quidem turpe putabam

Et dici potuisse, & non potuisse refelli—

h - Ego cupio
in te omnia
transfunde-
re, & in eo
gaudeo ali-
quid discere
ut doceam.

Nec me alia
res delecta-
bit, licet ex-
mis sit et sa-
luta is, quàm
mihî uni sci-
turus sum: si
cum hac ex-
ceptione do-
tur Sapien-
tia, ut illius
inclusam te-
neam, nec e-
nunciem, re-
jiciam. Sen.
epist. 6.

* Cato Major
apud Cic.

* In Colloq.
famil. opere-
i - Nulli pars
a multa defuit
unquâ Quæ
gravis ob-
strepere lan-
dis, stimulisq;
madignis,

Falsa sequebatur quamvis ingentia siver. — Claud. l. 3. k Scio
ego quæ scripta sunt si palam preferantur, multos fore qui vitili-
gent, sed is potissimum qui vera laudis expertes sunt. Eorum ego
orationes sino præterfluere. Cato Censor. apud Plin. 1 A do-
traditione neminem esse immunem nisi qui nihil scripserit. — Tho.
Episc. Covent. * Canis in præsepî januam non edit, nec boves
patitur tamen. m Lex habet istud.

Nostra, genus belli, Furias omnemque malorum Malitiam, et rabidas tolerando extinguere vires. Prud. Psychomach.

* Qui se mirantur, in illos Virus habere, nos hac novimus esse nihil. Mart. l. 13 Epigr. 3.

1.

2.

n--Consilium enim nostrum non est eos ducere conari qui regiam ipsi non vident, sed istos tantum qui etiam,

eruditionisque defectu, manu adhuc indigent aliena, & facie qualicumque mea in istius rei tenebris juvari possunt.—

Nam quod scurræ isti nasutuli obstrepere passim, quod *formulas* hasce, sanis posticis, & sarcasmis excepere, quod *genium fregit in illis* horum invidia (quas infra invidiam * subsedisse sperabam;) inclamando sæpius pueriles esse ineptias, frivolas nugas, crepundia, meras affanias, ignavia scholasticæ illecebras, unde accreverit plus multo detrimenti, & incommodi studiosis, quam emolumenti uspiam; (facere enim ut otio torpescere malint, hebefacto acumine, inventione sopita, & retardata, pigri pueri, cum habeant hinc quas prætexere possunt *formulas*, nullâ arte, nullâ industriâ suâ conquistatas:)—Respondeo, esse reverâ ineptias, nec me aliud unquam honorificentius de illis sensit olim; nec tamen adeo ineptas, ut alicui non inserviant usui apud pueros, quos ineptire, aliquoties permittitur: virilibus haud refagabor ineptas studiis; cothurnuli *Herculis* pedibus non induendi—

2. Pueriles porro, esse non diffitebor, solis nempe pueris concinnantur, sunt tantum *formule*, quibus balburientem adhuc infantiam, (n) ad numeros, nervosque oratorios, efformare studui. Nec operam in his meam lussisse me prorsus, autumo, nisi forsitan auribus blandiantur meis, qui gratias mihi plurimas, eâ de re

egerunt

egerunt sæpius; literis insuper ad me missis, conatum hunc nostrum, sibi suisque non semel gratulantibus. * Quodque certissimi mihi est & apodictici loco argumenti, cum fructu saltem mediocri istas legi, decem jam ferè millia (Deo gratias) palam divendita, in studiosulorum manibus feruntur passim.

3. Quod autem plus inde obvenerit discipulis suis detrimenti, seriò est quod lugeam: — Sed quo tandem modo? cuius istud contingit vitio? Certè non meo, sed otiosulorum puerorum indigentia; oscitantium forsàn pædagogulorum incuriâ, qui usum harum, nec noverunt ipsi nec demonstrant suis. Sin verò sint adeò prorsus inutiles, aut noxiæ pueris, cur suis non interdiciuntur protinus, & scholis exulant? Ego planè neque suum neque suorum emendicavi uspiam, aut ambivi suffragium? Cur isti igitur superciliosi magistrelluli, (o) utiliore ipsi non navant operam? cur nihil adhuc parturiunt istiusmodi, cui denum, nil in terris simile aut secundum videatur? aut cum ranti (in fabulâ) rumpunt sibi illa, in conatu aliquopiam utiliori? —

—an erit qui velle recuset

Os populi meruisse, & cedro digna locutus Linquere? —

Facillimum quidem est, & fuit semper, alienum opus reprehendere, sed non perinde facillè, aliquid simile, aut præ-

* Quorum ego iudicio tantum tribuo, ut longè mihi sit jucundior, sacra eorum existimatio, quam si vel universum forum Romanum, & acclamet, & applaudit, aut tanta me miretur imperitorum multitudo, quantum Xerxis exercitum fuisse ferunt. Eralm. in Epist. ad Celer.

o. — Ego quod potui id feci, nec impedio si quis in eodem circo curret ad palmam — Lips. in Tacit. — Persi.

p-iners pro-
fectò ac mi-
serissimum est
ingenium cui
non plus po-
sterior dies
quam prior
affert. Lu-
dov. Viv.

* Ut olim D.
Hierony-
mus.

* Carpere vel
noli nostra,
vel eade tua.

q -Sombros
motuentia
& itus—
Perl Satyr. 1.

stantius (p) conficere : *μεμείδω παύσαι, μεμείδω δὲ χαλεπώτερον ὄντι.* —
—Nec me adeo clam est, homines ne-
quam, rebus etiam optimis in perniciem
tuum sui, cum aliorum abusivos ? nonne vi-
num in ebrietatem, *cibus* in crapulam,
velles in superbiam, imò salutis Dei
gratia, in lasciviam vertitur ? Proinde ne-
que mirum est, si *aranes* tales, exugant
venenum ex dulcissimis floribus ; nihil
præter morem suum faciant si fremant,
frendant, grunnt, latrent Mommi, *isti*
rudesque magistrelli, aliorumque ta-
mam, & bene merita jugulent nequissi-
mè, *malè loquuntur, quia bene loqui non di-
dicerunt*, faciunt non quod mereor, sed
quod solent. * Verum si tumidi *isti* mon-
tes fiat sive *colliculi*, sui fatulos cerebel-
luli parturirent aliquando * tandem ;
Mures æquè forsan ridiculi, nascerentur,
libelluli æquè illepidi, ac *mibi* nunc ; quos
alii plerique, fortassis Ego ipse (salvâ re-
verentia tuâ *Lector*) antergii nonnun-
quam loco habiturus siem. (q)

Inducant nos in scenam, cœlum terræ
misceant, habeant & *nostra* pro ludibrio,
nec hoc me hilum mover, cum noverim
doctiores, sanctioresq; passim viros, (quo-
rum *scripta* magno cum bonorum plausu
lucem viderant) sibilari, ab *istis* nebulo-
nibus & explodi : quique noverunt un-
quam Socratem, Aristotem, Catonem, &c.
—*istis* quod aio, non possunt penitus
igno-

ignorare. Quociens si fungi illi, horti nostri Oratorii carpere non destiterint, aut fastidire polyanthemata, lappagines, rosas & lilia sparsim germinantia, suis porrò porris, brassicis, lapathis cynorrhodis liberè vescantur, ut * *similes sic habrant labra lactucas* (serenda tamen illis suaderem *bekebori* aliquot domi, jugera, ut *virtutem* amplius, & *pios aliorum* conatus non reprehendant:) sin autem delicatulis istorum palatis, *bete nostræ* (insipidæ nimirum) parum sapiant, Ego ut ingenuè fatear (quod *Alyatten* illum facere jubebat olim *Bias*) cepas suas edere permittam; imò & *restim* si velint, unà capere.

At verò (quis coram *invidia* stare potest *) en *hydram* *Lernæam*! uno scilicet amputato *calumnie* capite suppullulant *alia*: aliud morosum & aculeatum genus homunculorum acerbo planè felleoque animo exclamat in *me*, ceu *stigmati-* cum quendam *sacrilegum*, aut *fratricidam*, turpissimum *furem*, *plagiarium* nequissimum; (quod secretis passim *mus-* tant in angulis) *absurdè*, *me* imperitè, & *immethodicè* (q) disposuisse plurima, in

* — *Nec me ut miretur turba labore Contentus paucis lecturibus.* Hor.

* Prov. 27. 4.

q *Methodi-* sta illi (sic mihi fas audira loqui)

sanctissimos, *flexatissimos*, *pientissimos*, *doctissimos*que *con-* cionatores *vellicant*, ceu *parum* *methodicos*; *honestia*, *pia*, *utilia*, *bona* inquit *tradidisse*, *sed desiderari* in illis *Lo-* *gica*; *logicam* *quam* si *callarent* *paucè* *accuratius* — *tunc*, *tunc*, *sed sed*,

Eccle-

Ecclesiasticâ quadam nostrâ, seu *concionandi* methodo. In qua calumniâ abstergendâ, refellendâ, *tuam* deinceps æquitatem (*lector* benevole) appello, tuâque imploro supplex humanitatem, patientiam, tantisper dum res uti expedita fuerit paucis audieris.

Edideram sanè (*iratis*, uti reor, *Musis*. genioq; sinistro) nuper, publicitûs, *Oratoriam* quandam *sacram*, majori cuidam operi meo, *Oleo* nimirum *Sacro*, è divinis Scripturis *expresso*, appendiculam; *cujus* neq; stamina nec licia, pro *his* venditare, nè per somnium quidem cogitavi unquam: quod cuivis ingenuo *Lectori* patebit facile, ex disertis *ipsius* Epistolæ verbis, in hunc modum— (*m*) “*Centonem*
“*verius ex variis* *ἑκ τῶν ποικίλων ἀνδρῶν*
“*purpuris consarcinatum, sermonibus* *πρὸς*
“*licè habitis observatum, scriptisq; eodem*
“*passim argumento tractatibus selectum.*
“*Proinde quod de Politicis suis persibè*
“*Lipsius*, in opere isto verè dicere possum, *omnia nostra esse, & nihil.*—

Præterea notæ marginales ad literas istas (*b*) (*c*) & (*e*) argumento esse possunt, *me*, alienum tunc agnovisse opus, nec *authorum* nomina, ullo dolo celavisse— (*b*) “*accipe igitur opusculum de in-*
“*connexis continuum, de diversis unum,*
“*de alieno nostrum.*” — (*c*) Est enim be-
“*nignum ut arbitror, & plenum ingenui*
“*pudoris, sateri per quos profeceris*† (*e*)
“*Obnoxii*

m Oratoris
Sacra. pag.
471.

* *Auson. de*
Centon nup-
tial.

† *Plin. se-*
cund. præf.
Nat. histor.
ad Vespas.

“Obnoxii proscētō animi, & infelicis in-
“genii est, deprehendi in furto malle, quā
“mutuam reddere.”

Certè abfuisse mihi longè, plagii
omnis studium, aut de alienā purpu-
rā superbiendi, (r) sanctè dejerare co-
ram vel ipso Deo cordium scrutatore au-
sim: imò novem de eodem argumento
Scriptorum nomina apposuisse margini:
Kockermannu, Zeperi, Alstedii, Amesi,
Perkinsii, Bernardi, * Chappelli, (m) Wil-
lissi, Becketi, Vicarsii & Erasmi demum
Roterod. Ecclesiast. seu de ratione concio-
nand — Sed quo fato meo planè nescio,
vel deleta, ab aliis qui manu-scriptum
viderant in Typographio, & bibliopolio,
(viderant enim multi, & hanc illis, licet
absens indulseram libertatem) vel ab ip-
sis forsan autoribus fuisse; quorum ali-
qui in vivis jam sunt: quibus ingenuè
fatebar coram, eorum me usum operā,
multosque sericatos limbos, è suā tela ex-
traxisse; quos probè memini suasse mi-
hi, & rogasse obnixius, ut eorum saltem
parcerem nominibus—Isti scilicet, forsan &
ceterorum expunxerant nomina cum
essent postea Londini, ut & alia insuper

* Plin. pref.
Nat. Histor.
r -- Nec alios
debita suā
lande fraudare,
aut meipsum
furtivis
coloribus in-
signire velle.
* Batcombi-
ens in agro
Somerse-
tensi. cui val-
de multum
debeo tam ob
approbatam
ab eo phra-
seologiam no-
stram, quam
ob notam Ec-
clesiasticam—
m Viri exa-
ctissimi judi-
cii, undiqua-
que doctissimi,
mibiq; nunc
& olim suo in
me merito
perdilectissi-
mi, cujus ego
loris usum
sum præcipuè
in utilibus,
quos tamen

non tam accuratè insequutus sum ut ille, in elegantissimo, &
plenissimo illo tractatu quem nuper vidi, qui utinam in rem
Theologicam typi cum mandaret: diceret Lectr, omnes scrip-
tores, præ illo, in hoc argumento sordere prorsus. Sed notæ,
quas Ego vidē, erant paucæ, longèque altæ, quam nunc sunt.
Utinam expectationi meæ, tuæ, præscriptis nostris victus satisf-
faceret.

multa

mulea per totum phrasologia nostræ, opus; sic famæ interim suæ consulentes, magnam mihi, tum invidiam, tum infamiam conflaverunt obiter.

* Quibusdam canibus sic innatum est, ut non pro feritate, sed pro consuetudine latent. Senec. de remed. tortuit.

Fiat Aristarchus, incomptu allinat atrum Transverso calamo signum — Hor. Poetic.

— Vitiis ne mos sine nascitur, optimus ille est Qui minimis urgetur — Hor. Serm. lib. I Sat. 3

— ἀνδρῶν πᾶσι γὰρ τοῖς πᾶσι κοῖνον ἔστι τὸ ἁμαρτάνειν, ἔπει

δ' ἀμαρτῇ καὶ νόσος, ἢ καὶ ἐν αὐτῇ ἀσκαλα, ἢ ἀπολλύς ὅς τις ἐς κακὸν πεπὼν ἀείτα καὶ δ' ἀκύνος πέλα. Sophocl. Antig. Ἀναεὶ οὐ γὰρ ἐν: Liber. Aug. * Ad Hieronym. Epist. 19. * Levit. 19. 17.

Taceant isti igitur clancularii delatores, susurriones nihil nisi fel & atrum virus spirantes, desinant saniem eructare suam denuò; desinant, * ceu canes timidi-uscule causâ adblandiri coram, ne gry quidem hifcere audentes apud me, quæ nvis à tergo latent vehementius: prodeant ad faciem, carpant, redarguant, accusent modò presentem, imò condemnent liberè. Certe novi me hominem esse plurimis erroribus, vitiisque grandibus obnoxium, (Domine quis novit quoties peccaverit?) perlubenti autem pacatòque animo, gratias illi maximas agnoscerem, qui me vel in moribus, vel scriptis lapsantem admoneret candidè — Interim (ut Augustinus olim *) velim ita reprehendant apud alios, ut non taceant apud Me.

Calumniæ enim huiusmodi clanculum diffeminatæ, animum planè virulentum, nec Christianum candorem sapiunt. Cur enim fratrem odère suum in corde, * sugillant ore, nec de erratis eum candidè admonent? Cur fratrum suorum pudita.

em malevolis exponunt deridendam (ut analedictus *Cham*?) (o) Cur censuras suas (p) & criticismos clandestinos dispergunt, nec ut vivos vellicent solos, sed & *mortuorum* scripta, imò sepulchra suffodiant impiè? Si isthac pietas, hæc si sit charitas, quid tum perfidia, quid-ve calumnia? — hæc fierent si testiculi vena ulla paterni, *Viveret in nobis*? — Obrectatores istos si forsàn aliquid scripsissent publicè, æquè laturos esse non existimo, (q) si quis eos clandestinis afficeret convitiis, aut ridendos aliis, rodendos-ve exponat. Cur igitur alteri id faciunt, quod sibi fieri nolent? hæc enim lex est illa basilica, quam *Christus* inculcat suis; (r) & hac saltem æquitate non indignus videri ego poteram; ut me tam atrocissimi criminis admonerent prius, nec tam odiosis nominibus palam incesserent, qui, seu *plagium* odère seu *Pelagium*, sciant & me odisse pariter.

An non licuit olim, sempérque licebit aliorum frui laboribus, (s) alterius de lumine, lumen nostrum accendere? Non erat mihi animus *Notas* illas *Ecclesiasticas* quas privato destinâram usui, foris tunc

o Gen. 9. 22.
p *Puerilis*
esse *justantis*
quod olim *adolescentuli*
facere *con-*
sueverunt *ac-*
cusando *illu-*
stres viros,
suo nomini *fa-*
mâ querere.
Hier. ad Aug.
q *Aliena vi-*
ria in oculis
habemus, à
tergo nostra
sunt. Nihil
aliena luxu-
ria ignoscit,
qui nihil sua
negavit, et
homicida sy-
rannus iras-
citur, et parit
jurta sacrile-
gus. Faciet
nos modera-
tiores respec-
tus nostri si
cõsuluerimus
nos. Nun-
quid et ipsi
tate aliquâ
commisim?
nunquid sic

erravimus? expediatne nobis ista dånare? Gen. de Ira. l. 2. r Mat. 7. 12. s *Apes debemus imitari, & quacunque ex diversa lectione con-*
gessimus separare, melius enim distincta servantur: assentiamur
illis fideliter & nostra faciamus, ut unum quoddam
fiat ex multis sicut unus numerus fit ex singulis, cum mino-
res sumus & diffidentes, computatio una comprehendit. Be-
neca Epist. 8j.

emittere,

t—*Qui in expetendis opusculis meis amore nostri labuntur & studio scripturarum—*

—*rudia & inchoata ad usum privatum, quum sine metu, arcanâ securitate fruerentur, proferre ad lucem caligantia coegerunt; verecundia scilicet mea spoliâ concupiunt. Aulôn. Paulo.*

u — *Procul arva recedat Invidia, atque alio li-
ventia pectora flectat—*
Statius Sylv. lib. 4.

x 2 Ccr. 5. 10
y — *Quibus generosus ille*

*sanguis in præcordiis concaluit, benefaciendique ullus invast ar-
dor, — ut perumpant potius ad æternitatem ipsa invidia spe-
tante quam irent; neque enim melius heroes, quam per nebu-
larum humores in cælum assurgere —* Hcinsl.

emittere, (utinam omnino non emis-
eram!) donec importuna efflagitatio ami-
corum (t) (haud facile scio an iniurico-
rum in hac re) *mibi* extorserat, apertæ
ingenuitatis homini, qui nihil *meis* nega-
re soleam; Nedum velle, tandem (quod
vituperones *isti* blaterant tamen) alieno
furtim *melle*, nostras *Oratorias* distendis-
se cellulas: istius utpote *methodi* versio
(de quâ tam indignè vellicor) mea fuit,
transtuli *Ego* (ut olim *ille*) è vernaculâ
boni, in latinam *non bonam*: ac proinde,
ut *Fidentinus* apud *Poetam*, *Malè dum re-
cito, incipit esse mea.*

Apagêis igitur maledicentia, (u) apa-
gitè canes rabidi, qui cum loqui potestis,
maluistis allatrare prætereuntes; *Me* quod
attinet hac in re, pro nihilo habeo ab *illis*
sic damnatum iri; habeo *me* jam absol-
ventem intus instar mille testium *consci-
entiam*; atque alio mox tribunali *omnes*
sistendi sumus, (x) ubi exigetur à *singulis*
ratio, etiam omnium calumniantium ser-
monum &c.—Ferenda sunt interim dig-
nissimis *Dei* servis, (y) multa indigna;
quomodo igitur eveniret *mibi* aliter?
Nonne doctissimi scriptores, *poete*, histo-
rici, suos habebant olim *Massigas*, *Zoi-
los*? — Nonne *Ambrosius*, *Chrysostomus*,

Augustinus,

Augustinus, Hieronymus, * imò & Christus ipse, omnigena convitia & opprobria perpeſſus eſt?

Ignoscas acerbitati, ſiqua fuit mea, *Lector benevole*, in ſterquilinio hoc reſodiendo, venenata *invidiæ* ſpicula retundendo, maledicorum ora *ſimeto* ſuo obſtruendo: (p) indignitas certè criminatio-
nis *mihi*, præter meritum ut vides meum, intentatæ, *torrente* me ſuo invitum abi-
puit, violenter. Nolim certè Ego, calum-
niatorum opprobria, (ut *Diogenes* olim
Platonis ſuperbiam) majori contumeliâ
illis exprobrare; nam *maledicendo* vince-
re eſt vinci; & Chriſtianæ manſuetudinis
eſſe cenſeo *non vinci à malo*, * ſed malum
bono noſtro ſuperare. Vale. Deus teque
bonosque pariter omnes, à flagello * *lin-*
gue maledicæ, ſub alarum ſuarum umbra-
culo abſcondat ſemper.

*-Itaq; licet
Hydra ſibi-
let, viſtorq;
ſi non incen-
dia jaſſet,
nūquam me-
um (juvenis
Chriſto) ſi-
lebit eloqui-
um, etiam
præciſa lin-
gua balbu-
tiet. Legant
qui volunt,
qui nolum
abſciant, e-
ventilent a-
pices, literas
calumnien-
tur—Hier.
ad Dominion
& Rogat.
p 85 de
omniſo-
lari.

Titus I. I. * Rom. 12. 21. * Job 5. 21.

Quod

Quod ad errata Typographica spectat; si qua irrepsisse iterum compere-
ris in hac etiam quinta editione, amice
queso ut emendes, neque prelia cum pre-
lo pertinax geras. Absentia sortassis mea,
(authoris) qui per centena (aut super)
passuum millia, à typotheta absuerim, oc-
casionem illi est datura, quantumvis cau-
to, ut aliquando, forsitan inuitus impinge-
ret. Nam quod de prelio passim proverbis-
cit (sanguinolentam viz. esse pugnam
unde nemo fugit,) idem plerumque accidit
in prelo; nonnulla, ipsum (tanetsi cento-
culum.) Argum fugitura sunt errata, ne
supra mortalitatem istam sapere videa-
mur. Humanum enim est errare. Tu au-
tem pro humanitate tuâ (humanissime
Lector) ignoscas queso Homini, emenda
que repereris alicubi menda, & scopum
Authoris, Tux (scilicet) publicæque uti-
litatis desiderium, magnifacito.

Vale.

INDEX FORMULARIUM

ALPHABETICUS.

A Brumpendi pag. 171	Culpandi.	285
Accusandi. 264	Dandi literas.	369
Admirandi. 263	Defendendi.	286
Affectus movendi. 156	Dehortandi.	287
Allegandi Authores. 118	Deliberandi.	288
Asserendi. 266	Deprecandi.	289
Attentionem petendi. 45	Disputandi.	290
Benevolos faciendi. 38	Distribuerendi.	97
Brevitatem excusandi. 297	Dividendi.	98
Causam rei proponendi. 102	Dubitandi.	290
Citandi { authores. 118	Epanorthoseis.	283
{ exempla. 108	Exclamandi.	291
Commendandi. 266	Excusandi.	293
Concellandi. 31. 256	Exempla proponendi. 108	
Concilandi. 38. 47. 270	Exordiiendi.	33
Concludendi. 148	Exponendi.	91
Confirmandi. 100	Expostulandi.	301
Confutandi. 138	Exprobrandi.	302
Consolandi. 272	Gaudendi.	305
Consulendi. 278	Gratias agendi.	305
Continuandi. 169	Gratulandi amici reditum	
Contrarium inferendi. 106	inopinatum.	305
Conviciandi. 279	Gratulandi fortunam au-	
Corrigendi. 283	ctam, &c.	316
Criminandi. 283	Hortandi.	317
	Inducendi.	

INDEX.

<i>Imudendi.</i>	322	<i>Pollicendi.</i>	343
<i>Inscribendi.</i>	371	<i>Precandi</i> { bene }	352
<i>Inſnuandi.</i>	67	{ male }	
<i>Latandi.</i>	305	<i>Prolixitatem excuſandi.</i>	295
<i>Lamentandi.</i>	323	<i>Propoſendi.</i>	88
<i>Laudandi.</i>	326	<i>Provoſandi.</i>	65
<i>Longitudinem excuſandi.</i>	295	<i>Purgandi.</i>	354
<i>Methodus Formularum.</i>	27	<i>Querendi.</i>	291
<i>Metuendi.</i>	331	<i>Recapitulandi.</i>	153
<i>Minandi.</i>	331	<i>Reconciliandi.</i>	358
<i>Moderandi.</i>	74. 85	<i>Reprehendi.</i>	285
<i>Monendi.</i>	332	<i>Reſalutandi.</i>	359
<i>Narrandi.</i>	88. 335	<i>Reſponſionem petendi.</i>	270
<i>Objiciendi.</i>	131	<i>Rogandi.</i>	346
<i>Objurgandi.</i>	340	<i>Salutandi.</i>	261. 359
<i>Obſtupeſcendi.</i>	331	<i>Silentiū excuſandi.</i>	299
<i>Obſtandi.</i>	341	<i>Similitudin. proponendi.</i>	107
<i>In odium trahendi.</i>	50	<i>Suadendi.</i>	317
<i>Officiū agnoſcendi.</i>	342	<i>Subſcribendi.</i>	368
<i>Opem operamque offerendi.</i>	343	<i>Teſtimonia citandi.</i>	313
<i>Oppoſendi.</i>	66	<i>Themata partes.</i>	28
<i>Ordiendi.</i>	33	<i>Tranſeundi.</i>	91. 165
<i>Partiendi.</i>	97	<i>Vendicandi.</i>	65
<i>Perorandi.</i>	146	<i>Vituperandi.</i>	362
<i>Petendi.</i>	346	<i>Valedicendi.</i>	363

FINIS.

Joseph Kettle

His Booke

1652

Teste Houbelon

To my much
meccock

cc once cc

in confirmation of of of suffering
truth

John in confirmation of a suffering
truth 22 June

John in confirmation
of a suffering truth.

John in confirmation
of a suffering truth.

John in confirmation of a suffering
truth he hath.

~~Thomas~~
Bertram

22 June
22 June

Thomas

Wilson.

Thomas Wilson

u/y